

MAXIM GORKY

മാക്സിം ഗോർക്കി

9858

@pdf library

ലോകിയന്തര
കുറിപ്പ്

9858

— സിക്കവക്കരണം കേളും സിന്റ് റോൾ പിരിക്കും

രൂ മരിച്ച മനുഷ്യൻ*

രൂ സന്ധ്യാസമയം, തൊൻ നെന്തോളം പൊകത്തിൽ മതിൽപ്പോലെ വളർന്നുനില്ക്കുന്ന ധാന്യചേടികളുടെ ഇടയിലുള്ള പൊടിനിറങ്ങ വഴിയിലുടെ അലസമായി നടക്കുകയായിരുന്നു. വഴി തീരെ വിതി കുറഞ്ഞതാണ്, ചില സ്ഥലത്ത് പൊട്ടിഞ്ചാളിങ്ങ വണികൾ ടാറുപറ്റി കിടന്നിരുന്നു.

രൂ ഭാരിച്ച വണി മുന്നോട്ടുത്തപ്പോൾ ഏലിക്കുത്തുങ്ങൾ കരഞ്ഞു. ചെറുപക്ഷികൾ ആകാശത്തു പറന്നു; അത് അടുത്തുതന്നെ താമസസ്ഥലങ്ങളോ അരുവിയോ ഉണ്ടെന്നുള്ള ലക്ഷണമാണ്. എന്നാൽ സ്പർഖനിറമുള്ള ചെടികളുടെ മുകളിൽകൂടി നോക്കുന്നോൾ ഒന്നില്ല; ദുരത്തിൽ രൂ മൺിമേട ഒഴിച്ച്, അതാകട്ട, രൂ കപലിന്റെ പാമരംപോലെ ഉയർന്നുകാണാം. ആ പരന്ന പുൽച്ചല്ലാതെ അവിടെ ഒന്നും കാണാനില്ല, അതു തെക്കുപടിഞ്ഞാറായി ചരിത്തുകാണാം. ദുമിയുടെ കാഴ്ചപോലെതന്നെ ആകാശവും സമാധാനം നിറഞ്ഞു കാണാം.

ആ പുല്ലുമേട് രൂവൻ, രൂവലിയ താസാളത്തിൽ പറ്റിയിരിക്കുന്ന ഇളച്ചയെങ്ങാലെ തോന്തിക്കും. ആ വിശാലതയുടെ നടുകൾ എത്തു സോൾ, ദുമി ആകാശവുത്തത്തിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു എന്നും, സുരൂൾ അതിനെ കെട്ടിപ്പിടിച്ച്, നക്ഷത്രങ്ങൾ അതിന്റെ അരികിൽനിന്ന് സുരൂൾ സംഘര്യം ആസ്യദ്ധിക്കുന്നോ എന്നും വിശ്വസിച്ചുപോകും.

ഉടനെതന്നെ സുരൂൾ വലിയ ചുവന്ന വട്ടം, വെളുത്ത മേലങ്ങളിലേക്കു താഴുന്നതിനു പ്രാരംഭായി ചക്രവാളത്തിന്റെ നിശ്ചലകളിൽ തൊട്ടു, അതേസമയം ധാന്യചേടികളിൽ രൂ പുതിയ പ്രകാശം പരന്ന് അതിന്റെ പുകൾക്ക് നിറമില്ലാതാക്കി; രാത്രി വരുന്നത് അറിയിക്കാനായി നിയോ വ്യാദി പരന്നു, ദുമിയുടെ പാടിനു് പകരം സ്വരം പകരാനോ എന്നു തോന്നും.

ആ വയലിലാകെ ചുവന്ന ശ്രമികൾ മാൻപോലെ പരന്നു, അതേ സമയം രൂ പ്രകാശരശ്മി മോസസിന്റെ വടിപോലെ എന്ന് നെഞ്ചിൽ പതിച്ചു; അവിടെ ശാന്തവും പക്ഷ, ദുഷ്വാം ആയ വികാരങ്ങളുടെ

* The Dead Man

ഒരു തള്ളൽ അനുഭവപ്പെട്ടു, അതെനെ ഈ സാധാരണകാലത്തെ ആകർഷിച്ച് അതിന്റെ ചെവിയിൽ മുന്ന് കേട്ടിട്ടില്ലാത്ത ശബ്ദങ്ങൾ വാഗ്മിയും തന്ത്രാദ ചോരിയാൻ ഫേറിപ്പിച്ചു.

ഇപ്പോൾ ആകാശമണ്ഡലം നക്ഷത്രങ്ങളെക്കാണ് നിന്നയാൻ തുടങ്ങി: ഭൂമിയും ഒരു നക്ഷത്രമായതിനാൽ മനുഷ്യൻ വസിക്കുന്ന നക്ഷത്രം ഈ പ്രവഞ്ചത്തിന്റെ എല്ലാ വഴികളിലുംകൂടി സഞ്ചരിക്കുന്ന മെന്നാരാഗഹം തോന്തി. എന്നിട്ട് വികാരരഹിതനായി, ജീവിതത്തിന്റെ എല്ലാ സന്ദേശവും ദുഃഖവും കണ്ണ്, എന്ന് കൂടുരോത്ത് പിത്തരസം കലർത്തി തേൻകൂടിക്കാനും!

പിന്നെ എന്നിക്കു വിശദുംതോന്തിത്തുടങ്ങി. രാവിലെ മുതൽ എൻ്റെ സമീയിൽ കേഷണസാധനം നന്നാമില്ല. അത് എൻ്റെ ചിന്തകളെ തളർത്തി, ആ ഓർമ്മ എന്നെ ശല്യപ്പെടുത്തി, ഈ ഭൂമി സമ്പന്നമാണെങ്കിലും, അതിൽനിന്ന് മനുഷ്യൻ തൊഴിലെടുത്ത് വളരെ വളരെ നേടുനേനകിലും, ഒരു മനുഷ്യൻ വിശനു നടക്കാൻ നിർബന്ധിതനാകുന്നു.....

പെട്ടന് ആ വഴി വലത്തോടു തിരിഞ്ഞു, ധാന്യചേടികളുടെ ദിത്തിയും മുംബോട്ടു കാണാനില്ല, പുൽചേടികൾ നിന്നെന്ന ഒരു താഴ്വര നേരെ കാണാം, ചരിഞ്ഞ്, ഏറ്റവും താഴെ ഒരു ചെറിയ നദിയും, അതിനു വിലഞ്ഞെന പുതുതായി നിർമ്മിച്ച പാലവും, ഇതിന്റെ ചരായ വെള്ളത്തിൽ പ്രതിഫലിക്കുന്നോൾ മണ്ണത്തും കണ്ണു, അതു കയറുകൊണ്ടു നിർമ്മിച്ചതാണോ എന്നു തോന്തി.

ആ ചെറിയ നദിയുടെ മറുകരയിൽ, ഒരു ചരിവിൽ എഴുകുടിലു കൾ തിന്തിക്കാണാം, ഒരുക്കിൽ ഒരുക്കാലിക്കൂട്ടും, പൊകമേളുള്ള ഏതാനും പോറ്റുമരങ്ങളും, അവയുടെ നിശ്ചൽ ആ കൊച്ചുഗ്രാമത്തിൽ പതിക്കുന്നോൾ കൈട്ടിട്ടു ഒരു കുതിര വാലാട്ടിനില്ക്കുന്നോ എന്നു തോന്നും. ആ പ്രദേശത്തെ വായു, പുകയും ടാറിന്റെ മനവും കലർന്നതെങ്കിലും, നാല്ക്കാലികളുടെ ശബ്ദം നിന്നെന്ന്, ഒരു കുഞ്ഞിന്റെ കരച്ചിലും കലർന്ന്, അവിടെയുള്ള എല്ലാം ഒരു കലാകാരന്റെ കൈകൊണ്ട് വരുച്ചതുപോലെ, മൺ തുടങ്ങിയ സുരൂപ്പകാശത്തിൽ തിളങ്ങിന്നും.

അർദ്ധവൃത്തതാകൃതിയിൽ നില്ക്കുന്ന കുടിലുകളുടെ നടുക്കായി ഒരു ഇഷ്ടികകളം കാണാം, അതിനടുത്ത് പൊകമേളുള്ള ഇടുങ്ങിയ കഷേളയും. അത് ഒറ്റക്കണ്ണനായ ഒരു കാവൽക്കാരനെന്നോലെ തോന്തിച്ചു. ആ രംഗം തോൻ പൊതുവേ കണ്ണുനില്ക്കുന്നോൾ ഒരു കോക്ക് കരഞ്ഞു കൊണ്ട് അവിടെ വന്നിരുന്നു, വെള്ളം കോരാൻ പുറത്തെക്ക് ഇറങ്ങി വന്ന ഒരു സ്ത്രീ പുറത്തിന്തെ കൈ രണ്ടും പൊകമിന്നും. അടി മുതൽ മുടിവരെ വെള്ളവസ്ത്രം ധരിച്ച ആ സ്ത്രീ മോഡംപോലെ ആകാശത്തെക്കു പറന്നുപോകുമോ എന്നു തോന്തിച്ചു.

ഇഷ്ടികകളെത്തിനു സമീപം കൂട്ടിയിട്ടുള്ള കറുത്ത ചെളിമല്ല, സുരൂപ്പകാശത്തിൽ വെൽവെറ്റു നിറത്തിൽ കാണാം. ഉടുപ്പിടാത്ത രണ്ടു കുഞ്ഞുങ്ങൾ, അഞ്ചും മുന്നും വയസ്, ആ ചെളി കുഴച്ചു ചവിട്ടി കുഴയ്ക്കുന്നതു കണാൽ, ആ സുരൂപ്പകാശം ചെളിയോടു ചേർത്തു വയ്ക്കുന്നതു തന്നളുടെ ജീവിതലക്ഷ്യമാണോ എന്നു തോന്നും! ഇതു കണ്ണുനില്ക്കാൻ എന്നിക്കു താൽപര്യം തോന്തി, അത് എൻ്റെ ശ്രദ്ധയും അനുകമ്പയും പിടിച്ചുപറ്റി, തോൻ ആ കുഞ്ഞുങ്ങളുടെ പണി നോക്കി നിന്നു. ആ ചെളിയിലും സുരൂ ഒരു അവകാശമുണ്ടെന്നും, മല്ലു കൂടുതൽ സുരൂപ്പകാശം കൂടുതലായി പ്രവേശിക്കുന്നോൾ, മല്ലു കൂടുതൽ നനാകും, അവിടെ താമസിക്കുന്ന ജനങ്ങൾക്ക് അത് കൂടുതൽ പ്രയോജനവുമാകും.

മുകളിൽനിന്നു നോക്കിയാൽ ആ രംഗം ഒരു ഉള്ളംകൈയിൽ നിരത്തിവച്ചുതുപോലെ തോന്നും. ശരി, ഒരുത്തരത്തിലും ഈ കൊച്ചുകൂടി ലുകളിലുള്ളവർക്ക് എന്നിക്കൊരു ജോലി തരാൻ കഴിവില്ല: പക്ഷെ, കുറഞ്ഞ പക്ഷം ആ കുടിലുകളിലുള്ള ദയയുള്ള താമസക്കാരുടെ സംഭാഷണം കേട്ട് ഒരു സാധാരണകാലം സുവിച്ചിരിക്കാൻ കഴിയുമോ? അങ്ങനെന്നെങ്കിൽ, തോൻ കൈട്ടിലുള്ള നല്ല കമകൾ അവരെ കേൾവിക്കാമെന്നും കരുതി. കമകൾ കേൾക്കുന്നത് അപംപോലെതന്നെ പ്രധാനമാണെല്ലാ, തോൻ നടന് ആ പാലത്തിൽ എത്തിച്ചേരുന്നു.

തോനവിടെ എത്തിയജ്ഞാൻം, തരിയിൽനിന്നും മനുഷ്യരുപത്തിൽ ചെളി പൊതുവിന്നു, ബലവാനായ ഒരു വ്യക്തി. ചെളി പുരുണ്ട്, ഷേഖവു ചെയ്യാത്ത ഓരാൾ, അയാളുടെ ദേഹത്ത് ഒരു കാൻവാസ് ഷർട്ട് ഉണ്ട്, മല്ലുപറ്റി, നിരംമണി.

“ശുഡ് ഇവനിങ്” തോനയാളോടു പറഞ്ഞു.

അയാൾ പറഞ്ഞു: “നിങ്ങൾക്കുതുതനെ നേരുന്നു, നിങ്ങൾ എങ്ങോട്ടാണ്?”

“ആദ്യമായി, ഈ നദിയുടെ പേരെന്നാണ്?”

“എന്താ അതിന്റെ പേരിൽ? എന്ത്, ഈ സംഗമാക്കാൻ ആണ്.”

അ മനുഷ്യൻ വലിയ വട്ടതലയിൽ ചുരും മുടി തുണികിടന്നു, മേൽമീശ താഴോടു വളഞ്ഞ് ചെന്നാക്കാരുടെ മട്ടിൽ പിരിച്ചു വച്ചു. ചെറിയ കണ്ണുകൊണ്ട് എന്നെ സുക്ഷിച്ചുനോക്കി, എന്നോ എന്നെ വിശ്വസിക്കാൻ കൊള്ളുത്താപോലെ, അയാൾ എൻ്റെ ഉടുപ്പിലുള്ള കേടുപാടുകളും തുളകളും എല്ലാംകയാണെന്നു തോന്തി. കുറെ സമയം കഴിഞ്ഞ്, ശ്വാസം തീർഘമായി വലിച്ചുവിട്ട്, ഒരു പെപ്പും കുഴലും പോക്കറ്റിൽനിന്നും പേരപ്പിൽ സുക്ഷിച്ചു നോക്കിക്കൊണ്ട് പറഞ്ഞു:

“നിങ്ങളുടെ പകൽ തീപ്പട്ടി ഉണ്ടോ?”
ഞാൻ ഉണ്ടെന്നു മറുപടി പറഞ്ഞു.

“പിനെ കുറച്ചു പുകയിലയും.”

കുറച്ചുനേരം അയാൾ സുരൂനെ നോക്കിന്നു. ആ പ്രകാശനേരം അല്പനേരം മോലത്തിനുമേൽ തന്തി നിന്നിട്ട് അതിനടക്കിൽ മറഞ്ഞു. പിനെ അയാൾ പറഞ്ഞു:

“എനിക്ക് ഒരു നൂളും പുകയില തരു. തീപ്പട്ടി എന്റെ കൈയിലുണ്ട്.”

ഞാൻ രണ്ടുപേരും പെപ്പിൽ തീ കത്തിച്ചു. അയാൾ ആ പാല തതിന്റെ കൈവരിയിൽ കൈയുന്നി, നടുക്കുള്ള തുണിൽ ചാരിനിന്, പുക വലിച്ചുവിട്ടു. പിനെ മുക്കു ചുളിച്ച് ഇന്നെനെ ചോദിച്ചു:

“ഈതു മോസ്കോയിലെ പുകയില ആണോ?”

“അല്ല, റോമൻ. ഇറ്റലിയിൽനിന്ന്.”

“ഓ!” പിനെ മുക്കിന്റെ ചുളിവു നിവർന്നു.

പിനെ പറഞ്ഞു: “തിർച്ചയായും ഈതു നല്ല പുകയിലതനെ.”

അതിമേയൻ്റെ വിട്ടിൽ മുഖേ കേരിച്ചെല്ലുന്നത് മര്യാദയല്ലോ. അതിനാൽ അവിടെത്തനെ നില്ക്കാൻ ഞാൻ നിർബന്ധിതനായി. എനെ കണ്ണുമുടിയ ആളിന്റെ ചോദ്യങ്ങളും, എന്നെപ്പറ്റിയും എന്റെ ജനസ്ഥലത്തെപ്പറ്റിയും എന്റെ ലക്ഷ്യസ്ഥലവും, യാത്ര ചെയ്യേണ്ടിവന ആവശ്യവും, പിനെ അതിനൊക്കെ എന്റെ മറുപടിയും. ഈതനെ തളർത്തി. എനിക്ക് ഈ പുൽമേടിലെ താമസം എന്തു സന്ദേശം നല്കുമെന്ന നിയാൻ ആകാംക്ഷയോടെ കാത്തുനില്ക്കുകയായിരുന്നു.

“ജോലി?” അയാൾ പല്ലിനിടയിൽകൂടി പറഞ്ഞു: “ഓ, ഇല്ല, ഇവിടെ ജോലി ഒന്നും കിട്ടാനില്ല, ഈ കാലത്ത് എന്തു ജോലി കിട്ടാനാണ്?”

അയാൾ തിരിഞ്ഞ് നദിയിലേക്കു തുടി.

അതിന്റെ മറുകരയിൽ, ഒരു താറാവ് പ്രധാനിയെന മട്ടിൽ, ഒരു പറ്റം മണ്ണതക്കുണ്ടതുങ്ങളുടെ നിരയെ നയിച്ചുകൊണ്ട് ചാടിച്ചാടി വന്നു. രണ്ടു കൊച്ചുപെൺകുട്ടികൾ, ഒന്നിന് താറാവിനെക്കാൾ അല്പം പൊകം കൂടും, ചുവന്ന ഫ്രോക്കിട്ട്, കൈയിൽ വടിയുമായി താറാവിന്റെ കുട്ടികൾ മുൻകുഞ്ഞുമുള്ളുതാണെങ്കിലും, അതു തുടങ്ങുന്നോൾ അവൾ സമില്പാത്ത കുട്ടി, ഗൗരവഭാവത്തിൽ പുറകേ നടന്നു.

“യുഹിം!” അഞ്ചെനെ പരുഷസ്വരത്തിലുള്ള സ്ത്രീശബ്ദം കേട്ടു, ആരെന്നു കണ്ടില്ല, പക്ഷേ, കോപസ്വരം, അതു കേടുപോഴേ കൂട്ടിക്കാരൻ എന്റെ നേരേ നോക്കി തലകുലുക്കി, എന്നിട്ട് പറഞ്ഞു: “നിങ്ങൾക്കു തുറന്നുയ സ്ഥലം മാത്രം!” പിനെ അയാൾ കുനിഞ്ഞു കാൽ വിരൽ ചൊറിഞ്ഞു, എന്നിട്ട് നവഞ്ഞൾ സുക്ഷിച്ചുനോക്കി.

പിനെ അയാളുടെ ചോദ്യം ഇന്നെനെ:

“നിങ്ങൾ വിദ്യാഭ്യാസം ഉള്ള ആൾ ആണോ?”

“എന്താ അഞ്ഞെനെ ചോദിക്കാൻ?”

“എന്തെന്നാൽ നിങ്ങൾക്കെന്തുമെങ്കിൽ ഒരു മരിച്ചവനരികിൽ പുസ്തകം വായിക്കാൻ കഴിയുമോ?” അയാൾ അഭിമാനത്തോടെ ആ നിർദ്ദേശം വച്ചേണ്ടി അയാളുടെ കനത്ത മുവത്ത് ഒരു ചിരി പടർന്നു.

അയാൾ കണ്ണു പകുതി അടച്ചുകൊണ്ട് പറഞ്ഞു: “മനസ്സിലാഭ്യാ, അതോരു ജോലിയാകും, കൂട്ടാതെ പത്തു കോഷക്സ് പ്രതിഫലം കിട്ടും, പിനെ മുടക്കും എടുക്കുകയും ചെയ്യാം.”

“ഈതു കൂട്ടാതെ സ്വല്പം അത്താഴവും കിട്ടുമോ?”

“ഉം, അത്താഴവും തരും.”

“എവിടെയാണ് ആ ശവശരീരം?”

“എന്റെ കുടിലിൽത്തനെ. നമുക്ക് അണ്ണോട്ടു പോകാം.”

ഞാൻ നടന്നു. പോകുന്ന വഴി ഒരുപ്പാവശ്യംകൂടി ആ പരുഷ സ്വരം കേട്ടു: “യു..ഹിം!”

ഞാൻ മുന്നോട്ടു നടന്നേണ്ടി, ആ മണിപാതയിൽ, മരഞ്ഞളുടെ നിശല്ലുകൾ ഞാൻജുടെ നേരേ അടുത്തടുത്തു വന്നു. നദിയുടെ മറ്റൊരയിലുള്ള കുറിച്ചെങ്കിളുടെ പുറകിൽ കുട്ടികൾ കളിക്കുകയും തകർക്കുകയും ചെയ്തു. കുട്ടികളുടെ ശബ്ദവും, വെള്ളത്തിന്റെ ഒഴുക്കും ആരോ തടി മിനുക്കുന്ന ശബ്ദവും എല്ലാംകൂടി അന്തർക്ക്ഷം ശബ്ദമുഖവരിതമായിരുന്നു. അതിനിടയ്ക്ക് എന്റെ അതിമേയൻ ഇംഗ്ലീഷ് മട്ടിൽ പറഞ്ഞു:

“മുന്പ് അഞ്ചെന്നിക്കിവിടെ വായിക്കുന്ന ഒരാൾ ഉണ്ടായിരുന്നു. അതോരു പായമായ സ്ത്രീ. സ്ഥിരമായ ഭ്രാന്തിയെണ്ടാലെ—അവളുടെ കാൽ മുറിച്ചുകളയാനായി ടണ്ണിലേക്ക് കൊണ്ടുപോയി. അവർ ഒരു പക്ഷേ, അവളുടെ നാകുകുട്ടി മുറിച്ചുകളം നേരുക്കും, എന്തെന്നാൽ, ആ നാക്ക് പ്രയോജനമുള്ളതാണെങ്കിലും, അതു തുടങ്ങുന്നോൾ അവൾ കിടന്ന് ആലറും!”

ഈതിനിടെ ഒരു കുഞ്ഞു കറുത്തപട്ടി മുന്നുകാലിലെന്നപോലെ, ഓടിവന് അഞ്ഞുജുടെ കാലിനിടയിൽ വന്നു കേരി. പിനെ അതു വാൽ വലത്തിൽ പിടിച്ച്, കുരച്ച്, ചുവന്ന മുക്കുകൊണ്ട് അന്തർക്ക്ഷം മണിച്ചു നിന്നു.

പിനെ എവിടുന്നെന്നിരായതെ, പ്രായം കുറഞ്ഞ പാദരക്ഷകളില്ലാത്ത ഒരു സ്ത്രീ ചാടി വന്നു. അവൾ കൈകൊട്ടിക്കൊണ്ട് വിളിച്ചുപറഞ്ഞു:

“ഇവിടെ, നിങ്ങൾ യുഹിം! ഞാനെന്തെ നേരമായി നിങ്ങളെ വിളിക്കുന്നു, നിങ്ങളെ വിളിക്കുന്നു.”

“എ? കേട്ടില്ലല്ലോ, ശരി, ഞാൻ.”
“അഞ്ചോൾ നിങ്ങൾ എവിടെയായിരുന്നു?”

മറുപടിയായി, എനെന നയിക്കുന്ന ആർ, കൈയിലിരുന്ന പെഷു കൊണ്ട് എനെന ചുണ്ടിക്കാണിച്ചു. പിനെ, എനെന ആ സ്റ്റീ ഇന്തി വന്നിനടക്കുത്തുള്ള കുടിലിലേക്കു പ്രവേശിച്ചു. അവൾ പിനെയും വഴക്കു പറയാനും സഹകരണമില്ലായ്ക്കെതു കുറഞ്ഞു തുടർന്നു പറഞ്ഞുകൊണ്ടിരുന്നു.

അവളുടെ താമസസ്ഥലത്തിനു തോട്ടടക്കുത്തുള്ള കുടിലിന്റെ വാതു കൽ രണ്ടു പ്രായമായ സ്റ്റീകൾ ഇരിക്കുന്നതു കണ്ടു. ഒരുത്തി തീച്ചു തല ചീകാതെ, പരത്തിയ തോൽപന്നുപോലെ. മറ്റൊര്, എല്ലുന്തി വള്ളം, തോലി ചുളിഞ്ഞ് വെറുശുണ്ടാക്കുന്ന മാതിരി. അവരുടെ കാലിനു സമീപം ഓട്ടിനോളം പോന്ന കറുത്ത പട്ടി നാക്കു നീട്ടി കിടക്കുന്നു.

ആദ്യമായി യുഫിം എനെ കണ്ണുമുട്ടിയതെന്നെന എന്നു പറഞ്ഞു. പിനെ എനെ എന്നെന പ്രയോജനപ്രവർത്തനാം എന്നയാൾ വിശദിക്കിച്ചു. അയാൾ പറഞ്ഞുകൊണ്ടിരുന്ന സമയം മുഴുവൻ രണ്ടു ജോടി കള്ളുകൾ അഞ്ചോട്ടുനേരു നോക്കി. പിനെ അയാൾ പറഞ്ഞുതീർന്ന ഷോൾ, ഒരു സ്റ്റീ കഴുത്ത് ഒന്ന് വെട്ടിച്ചു, മറ്റൊര് എന്നോട് ഇരിക്കാൻ പറഞ്ഞിട്ട് അത്താഴം തയ്യാറാക്കാൻ പോയി.

അവിടെ മുൻമുറ്റത്തിനരികിൽ ചണ്ണചുടികൾ വളർന്നു നില്ക്കുന്നതിനടക്കുത്തായി ചക്രങ്ങൾ ഉള്ളിപ്പോയ ഒരു വണ്ടി തുരുന്ന് പിടിച്ചു കിടന്നു. ഒരു കുട്ടം കനുകാലികൾ കുടിലിന്റെ മുറ്റത്തുകൂടി കടന്നു പോയി, കുറെ നേരം അതിന്റെ ശഖാം അവിടെ മുഴക്കി സന്ധ്യയായതോടെ ചാരനിറത്തില്ലെങ്കിലും നിചലുകൾപോലെ ചെളിയിൽ കിടന്ന പനികൾ കേരിവന്ന് മുറ്റത്ത് കിടന്നു.

“രുദിവസം നമ്മെല്ലാവരും മരിക്കണം.” പെഷിന്റെ കട ദിത്തി യിൽ തട്ടിക്കൊണ്ട് യുഫിം അഭിപ്രായപ്പെട്ടു.

അടുത്ത നിമിഷം പാദരക്ഷ ഇല്ലാത്ത ചെറുപ്പക്കാരി സ്റ്റീ ഗേറ്റിൽ പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടു. മുമ്പു പറഞ്ഞതില്ലോ കട്ടി കുറച്ചു ചോദിച്ചു: “നിങ്ങൾ വരുന്നോ, ഇല്ലയോ?”

യുഫിം പറഞ്ഞു: “ഉടനെ വരാം, ഒരു സമയം ഒരുക്കാരും മാത്രം.”

അത്താഴത്തിന് എനിക്ക് ഒരു കട റോട്ടിയും ഒരു പാത്രം പാലും തന്നു. അതു കണ്ട്, ആ പട്ടി എഴുന്നേറ്റു വാലാട്ടി എന്റെ കാലിൽ കാൽ ചേർത്തുരച്ചുകൊണ്ട് എന്റെ കള്ളിൽ നോക്കി, “എന്നിക്കു കുടെ ഒരു കടി?” എന്ന ഭാവത്തിൽ നിന്നു.

“അടുത്തതായി, കുറിക്കാട്ടിലുടെ കാറ്റിക്കുന്നതുപോലെ, മുൻമുറ്റത്തുകൂടെ നടന്നുവന്ന് കുന്നുള്ള വയസ്തിത്തുള്ള പറഞ്ഞു: “നമുക്കു പാർത്തിക്കാം, ഓ ദൈവമേ! ഞങ്ങളുടെ എല്ലാ ദുഃഖവും അകാറ്റേണമേ! അതിനായി ഇരട്ടി പരിഹാരം ചെയ്യാം.”

അവൾ ഈ പാർത്തി ദുഃഖവും മായ ഭാവത്തോടെ ചൊല്ലുന്നു ആ പാർത്തിനി കഴുത്ത് അഞ്ചോട്ടും ഇഞ്ചോട്ടും തിരിച്ചു, താഴെത്തോടെ തല ആട്ടിക്കൊണ്ടിരുന്നു. പിനെ അവൾ എന്റെ കാലിനു സമീപം കുനിഞ്ഞ്, പാട്ടുപോലെ എന്നോ മന്ത്രങ്ങൾ ഉച്ചരിച്ചു.

“ചില ആളുകൾക്ക് ഇഷ്ടംപോലെ ജോലി ചെയ്യണം. മറ്റുള്ളവർക്ക് ജോലി ചെയ്യണമെന്നില്ല. എന്നാലും നമ്മുടെ ആളുകൾക്ക് അവരുടെ ശക്തിക്കെതിരെയി ജോലി ചെയ്യണം, അതിനുസരിച്ചു പതിഫലം കിട്ടാതെ.”

അതു കഴിഞ്ഞ് (പായം കുറഞ്ഞ വയസ്തീ പൊറുപൊരെ പറഞ്ഞു:
“ദൈവമാതാവ് അവർക്ക് പതിഫലം നല്കും. അവൾ എവർക്കും പതിഫലം നല്കുന്നു”)

പിനെ നില്ക്കുവാൻ പരന്ന ഘടനക്കുന്ന നില്ക്കുവാൻ, പ്രധാനകാര്യങ്ങൾ നിരീക്ഷ നില്ക്കുവാൻ, ഉടനെ ഇതിനെല്ലാം ഫലമുണ്ടാക്കുമെന്നു തോന്തിക്കുന്ന വിധം, പ്രധാന വാക്കുകൾ കാതിൽ മുഴങ്ങും വിധം.

കുന്നുള്ള വ്യദി നിവർന്നു നില്ക്കാൻ ശ്രമിച്ചുകൊണ്ടു പറഞ്ഞു: “ഞാൻ പറയട്ടു, എന്റെ ഭർത്താവ് ശത്രുക്കളില്ലാത്തവന്നല്ലെങ്കിലും, അദ്ദേഹത്തിന് ഒരു പ്രത്യേകസ്നേഹിതിന്, ആദ്ദേഹി എന്നു പേര് ഉണ്ടായിരുന്നു. ഡോൺ നദിക്കരയിലുള്ള ഞങ്ങളുടെ പഴയ വീട്ടിൽ, അദ്ദേഹത്തിന് ശക്തി കുറഞ്ഞ്, ജീവിതം കഷ്ടപ്പാടിലായഷോൾ, ആളുകൾ ചുറ്റിനിന്ന് നിന്നാവാക്കുകൾ പറഞ്ഞേഷോൾ, ആദ്ദേഹി ഒരുബിവസം വന്ന് പറഞ്ഞു: ‘യാകോവാവി! നിങ്ങളുടെ കൈകൾ തോല്ക്കാതിരിക്കുടു, ഭൂമി വലുതാണ് എല്ലാഭാഗത്തും മനുഷ്യന് ഉപയോഗിക്കാൻ സ്ഥലമുണ്ട്. ജനങ്ങൾ ക്രൂരരാണെങ്കിൽ, വിവരമില്ലാത്തതുകൊണ്ടു തെറ്റിപ്പാരു കൈകൾ അവാം, അവരെ അഞ്ചെനെ കരുതരുത്. നീ സ്വന്തജീവിതം നയിക്കുക, അവരുടെത് അവർക്കും, നിന്റെതു നിനക്കും, അതിനാൽ സമാധാനമായി വനിച്ചു, ആരോടും കുനിയാതെ ഒരിക്കൽ എല്ലാം നന്നായി വരും.’” അതാണ് വാസിൽ പറയാറുള്ളത് അയാൾ പറയാറുണ്ട്: ‘അവരുടെത് അവർക്കും, നമ്മുടെത് നമുക്കും ആകട്ടു, ഏയും, നല്ലവാക്കുകൾ ഒരിക്കലെല്ലാം മരിക്കുന്നില്ല, അത് ആരു പറഞ്ഞതാലും, അത് കുറുവിരയപോലെ ലോകം മുഴുവൻ പറന്നു നടക്കും.’”

യുഫിം ഇതെല്ലാം സമ്മതിക്കുന്ന ഭാവത്തിൽ തല കുലുക്കി.

അയാൾ അഭിപ്രായപ്പെട്ടു: “ശരിതനേ! പിനെ ഇങ്ങിനെയും കൂടി പറയപ്പെടുന്നു, നല്ല വാക്കുകളെല്ലാം കീസ്തുവിന്റെ, ചീതു വാക്കുകളെല്ലാം പുരോഹിതന്റെ.”

ഈ കെട്ട ഉടനെ വയസ്സായ സ്ത്രീകളിലൊരാൾ ശക്തിയായി തലകുലുക്കിക്കൊണ്ട് അലറി: “പുരോഹിതന്റെ വാക്കിലല്ല ചീതുത്തം ഉള്ളത്, നിങ്ങളിൽപ്പോൾ പറഞ്ഞതിലാണ് യുദ്ധിം! നിന്നകു പ്രായമായെ കിലും, നീ ചിന്തിക്കാതെ സംസാരിക്കുന്നു.”

യുദ്ധിമിന്റെ ഭാര്യ പെട്ടുന്നു വന്നുകേൾ. അതിൽ കുലുക്കുന്നതു പോലെ കൈകുലുക്കിക്കൊണ്ട് കുറ്റം പറയാൻ തുടങ്ങി.

അവൾ ഉറക്കെ പറഞ്ഞു: “എൻ്റെ ദൈവമേ! എന്താരു മനുഷ്യനാണിൽ? ഒരു മനുഷ്യൻ! മിണ്ടുകേമില്ല, കേൾക്കുകേമില്ല, എപ്പോഴും പട്ടിയെപോലെ ചുന്നെന നോക്കി കുരയ്ക്കും.”

“ഈപ്പോൾ അവൾ തുടങ്ങി!” യുദ്ധിം പൊറുപ്പാറുത്തു.

പടിഞ്ഞാറ് മോലണ്ണൾ ഉയർന്നുവന്ന് ആകാശത്തിൽ പരക്കുന്നു, ചെണ്ണോരനിറത്തിലും നീലപ്പുകപ്പോലെയും ഉള്ള മോലണ്ണൾ, പുൽമേട്ടിൽ ചുവന്നനിറം പ്രതിഫലിച്ചു, അതിനേൽക്കെ തീ പിടിക്കുമെന്നു തോന്തിച്ചു. വെകുന്നേരത്തെ ശാന്തമായ കാറ്റ് ആ തുറന്ന പ്രദേശത്തെ മുഴുവൻ താലോലിച്ചുകൊണ്ട്, ധാന്യചേട്ടികളെ കിഴക്കോട്ടു ചായ്ച്ചു, സ്വർജ്ജ നിറമുള്ള ധാന്യക്കുലകൾ മുകളിൽ കാണത്തക്കവിധം കിഴക്കുഭാഗത്തുമാത്രം രാത്രിയുടെ കരുപ്പ് ഒളിച്ചു, ഇളംതു തെങ്ങളുടെ നേരേ കേരിവരുന്നു.

ഈയ്ക്കിടയ്ക്ക് എൻ്റെ തലയ്ക്കു മുകളിലുള്ള ഇന്തിയാരത്തിൽ കുടി, ശവശരീരത്തിന്റെ ചുടുള്ള മണം വരും, അപ്പോൾ ആ പട്ടി മുക്കു വിടർത്തി, കണ്ണുതുറിച്ചു മേലോട്ടു നോക്കിനില്ക്കും. ആകാശത്തെക്കു നോക്കി യുദ്ധിം ഉറപ്പായി പറഞ്ഞു:

“ഈനു രാത്രി മഴ ഉണ്ടാകില്ല.”

“ഈവിട ആരേകിലും സ്ത്രോതഗ്രന്ഥം സുക്ഷിച്ചിട്ടുണ്ടോ?” എന്നും അന്വഷിച്ചു.

“എന്തു സാധനം?”

“സ്ത്രോതഗ്രന്ഥം ഒരു പുസ്തകം.”

ആരും മറുപടി പറഞ്ഞില്ല.

വേഗം, വേഗം, രാത്രി ഇറങ്കിവന്നു, പൊടി തുത്തുകളയുന്നതുപോലെ, ചുടിനെ തട്ടുത്തു മാറ്റിക്കൊണ്ട്. എനിക്ക് ഇവിടെയെക്കിലും നല്ല മണമുള്ള കഴിക്കുന്നയിൽ കേരിക്കിടന്ന്, രാവിലെ വരെ ഉറങ്ങണമെന്ന് ഒരു തോന്നല്ലായി.

കുറെനേരതെത നില്ലബ്ദതയ്ക്കുശേഷം യുദ്ധിം സംശയത്തോടെ പറഞ്ഞു.

“ഈ പറഞ്ഞ സാധനം പന്നെക്കിന്റെ പകൽ ക്കേണ്ടക്കും, അയാൾ മോളാക്കൊരുമായി ബന്ധപ്പെടാറുണ്ട്.”

പിനെ അവരെല്ലാംകൂടി ഒരുക്കത്തിൽ സംസാരിച്ചു. പിനെ ആ ഉരുണ്ട സ്ത്രീ ഒഴിച്ച് ബാക്കിയുള്ളവരെല്ലാം പുറത്തുപോയി. അപ്പോൾ ആ വ്യദി ദിർഘശ്വാസം വിട്ടുകൊണ്ട് ഏനോടു ചോദിച്ചു:

“നിങ്ങൾക്കു വന്ന് അയാളെ ഓന്നു കാണരുതോ?”

അവൾ ചെറുതും മാന്യവുമായ തല കുനിച്ചു, കൈകകൾ നെഞ്ചിൽ കൂട്ടിപ്പിടിച്ചു, പൊറുപ്പാരെ പറഞ്ഞു:

“ഓ, പരിശുദ്ധദൈവമാതാവേ!

ഓ, കളക്കമില്ലാത്ത പരിശുദ്ധേം!”

അവളുടെ ഭാവത്തിനു വിരുദ്ധമായി, മരിച്ചുകിടക്കുന്ന മനുഷ്യന്റെ മുഖം, മരവിച്ചു, ഗംഭീരമായി, നീം പുരിക്കണം മുക്കിനു രണ്ടുവശ തേതക്കും വിണ്ട്, മുക്കിനു താഴെ മേൽമീശയും, ആ മേൽമീശ പകുതി തുറന്ന വായും കണ്ണുകളും തമ്മിൽ വേർത്തിരിച്ചു. ആ മനുഷ്യൻ എന്നോ ആലോചിക്കുകയായിരുന്നു എന്നു തോന്തും. അവിടെയുള്ള ഒറ്റ മെഴുകുതിരിയുടെ പുക അയാളുടെ തലയ്ക്കു മുകളിൽ പടർന്നു. അതിനു തീരെ വെളിച്ചും കുറവാണ്. അതിനാൽ കവിളത്തെ വരകളോ ഉരുണ്ട കൈകളോ കാണാൻ കഴിയില്ല. ചാരനിറത്തിലുള്ള മുട്ടപടത്തിനിടയിൽകൂടി കാണുന്ന വിരലുകൾ മടക്കിയിരിക്കുന്നത്, മരണത്തിനു പോലും നേരേയാകാൻ കഴിഞ്ഞില്ല. എപ്പോഴും വാതിലിനും ജനലിനും ഇടയിൽ പലതരത്തിലുള്ള റസങ്ങൾ തണ്ടിനിന്നു, കശ്, കർഷ്ണര തുളസി എന്നിവയുടെയും പിനെ ദുഷ്കിച്ച വസ്തുകളുടെയും.

ഈപ്പോൾ ആ വ്യദയയുടെ പൊറുപ്പാറുകല്ലുകൾ കൂടുതൽ തെളിഞ്ഞു കേൾക്കാം, അതേസമയം ജനലിൽകൂടി കടന്നുവന്ന മിനൽ ആ മെഴുകുതിരിയുടെ വെളിച്ചും അതേനേരെ ഇല്ലാതാക്കും, മരിച്ചുവന്റെ മുവരത്തെ കുറ്റിരോമങ്ങൾ മത്സ്യത്തിന്റെ ചെതുവലുകൾപോലെ തിളങ്ങും, അപ്പോൾ അയാളുടെ മുഖം കോപം കലർന്നപോലെ തോന്തും. അതേ സമയം തണ്ണുത്തു മരവിച്ച വെള്ളം എൻ്റെ നെഞ്ചിൽ തുള്ളിയായി വിഴുന്നതുപോലെ അവളുടെ മുരളുന്ന ആത്മഗതം തടസ്സം കൂടാതെ തുടർന്നു.

അവസാനം അവൾ ആവർത്തിച്ചു പറഞ്ഞ വാക്കുകൾ, ഉള്ളിൽ തട്ടുമെക്കിലും ദുഃഖം സ്വഹരിച്ചില്ല ആ വാക്കുകൾ:

“എനിക്കുവേണ്ടി കരയരുത്, മാർത്താ! കല്പനയിൽ എത്തി നോക്കു കയറുമരുത്, എന്തെന്നാൽ, കാണു, താൻ എണ്ണിറു.”

ഹല്ലു, ഈ മനുഷ്യൻ ഒരിക്കലെല്ലും എന്നീകില്ല..

അനേന്നു മറ്റൊരു സ്ത്രീ തനിക്കു കിട്ടിയ വിവരവുമായി വന്നു, ആ കുടിലുകളിലെവിടെയും സ്ത്രോതഗമം കിട്ടാൻില്ല, എന്നാൽ വെറാരു പുസ്തകം കിട്ടി, അതു മതിയോ?

എന്നാൽ കൊണ്ടുവന്ന പുസ്തകം ഒരു വ്യാകരണപാഠപുസ്തക മായിരുന്നു, ആദ്യപുറത്തിൽ നഷ്ടപ്പെട്ടതും. അതു തുടങ്ങുന്നതിനുംനും: “ഒരു സുഹൃത്ത്, സുഹൃത്തിന്റെ, ഓ സുഹൃത്തെത്ത്..”

ഒരു വ്യാകരണപുസ്തകംകൊണ്ട് ഇവിടെ ഒന്നും ചെയ്യാൻില്ലെന്നു പറഞ്ഞപ്പോൾ ചെറിയ വ്യദിച്ചു: “നമ്മളിലേക്കാൾ എന്തു ചെയ്യും.” അവളിനെയും പറഞ്ഞപ്പോൾ അവളുടെ കുട്ടികളുടെതുപോലുള്ള മുഖം നിരാശകൊണ്ട് വിരിച്ചു, അവളുടെ കഘ്നിൽനിന്ന് കഘ്നിൽ ഒഴുകി.

അവൾ തേൻസിക്കൊണ്ട് പറഞ്ഞു:

“എൻ്റെ ആർഡ് ജീവിച്ചുതിർത്തു; ഇപ്പോൾ അയാളെ ഗർധായ വിധം അടക്കാനും കഴിയുന്നില്ല!”

അവളുടെ ഭർത്താവിന്റെ ദേഹത്തിനടുത്തിരുന്ന് എനിക്ക് ഓർമ്മ യിൽ വരുന്ന സ്ത്രോതന്മൈലും പാടാമെന്ന് താൻ പറഞ്ഞു. അതിനു മുമ്പ് എല്ലാവരും മുറിയിൽനിന്നു പോകാണമെന്നാരു വ്യവസ്ഥയും, (കാരണം എനിക്ക് ഇതൊരു പുതിയ കാര്യമായതിനാൽ, ആരക്കിലും നോക്കി ഇരുന്നാൽ എനിക്കെന്നിയാവുന്നതു മറക്കുകയോ തടസം വരികയോ ചെയ്യുമെന്നാരു ശക) അവളതു വിശ്വസിച്ചില്ല, അല്ലെങ്കിൽ മന്ത്രിലായില്ല, അവൾ വാതിലിൽ, ശകിച്ചു, മുക്കു ചൊറിഞ്ഞ് ഉടുപ്പിന്റെ കൈകൊണ്ടു മുഖം മരച്ച് ഒടുന്നും നിന്നു.

അവസാനം അവളും അവിടെനിന്ന് പോയി.

ആ പുത്രമേടിനു മുകളിൽകൂടി വേന്നൽക്കാലത്തെ മിനാലിന്റെ തിളക്കം, ഇടയ്ക്കിട ഇരുട്ടിനെ തുളച്ചുവന്നു. ഓരോ പ്രാവശ്യവും മിനാലിനു ശേഷം, ഇരുട്ടു വിശദം മുറിയിൽ വ്യാപിക്കുമ്പോൾ, മെഴുകുതിരി മിന്നും, ആ ശവശർശത്തിന്റെ കഘ്നതുറിന്ന് നിശ്ചലുകളെ നോക്കുന്നോ എന്നു തോന്നും.

ഇടയ്ക്കിടയ്ക്ക് താനയാളെ നോക്കും, സുക്ഷിച്ചേ നോക്കും, കാരണം, ഒരു ശവം കിടക്കുമ്പോൾ എന്തും സംഭവിക്കാമെന്നാരു തോന്നൽ, അവസാനം താൻ യെരും സംഭരിച്ച് പത്രക്കു പാടി.

“പാപം ചെയ്തവരോടു കഷ്ടിക്കേണ്ണേ!

അവർ മനുഷ്യരായാലും അല്ലെങ്കിലും

മനുഷ്യരെക്കാൾ ദേശപ്പെട്ട എന്തായാലും.”

അ പാട്ടിന് ഒരു മലമേ ഉണ്ടായുള്ളൂ. എൻ്റെ മന്ത്രിൽ ഒരു ചിത്രകടന്നുവന്നു, “കടക്കിയും ബരുത്തുന്നത് പാപമല്ല, നന്ദിയാണ്.”

താൻ പാട്ടു തുടർന്നു:

“മനഃപുർണ്ണമുള്ളതും അറിവില്ലായമെങ്കാണ്ടുള്ളതുമായ പാപങ്ങൾ, അറിയാവുന്നതും അറിവില്ലാത്തതുമായ പാപങ്ങൾ, അറിവില്ലായമെങ്കാണ്ടും ചിത്തത്തംകൊണ്ടും ചെയ്യുന്ന പാപങ്ങൾ, ലജ്ജ ഇല്ലാതെ ചെയ്യുന്നതും മടികൊണ്ടും ചെയ്യുന്നതുമായ പാപങ്ങൾ.”

അ ചത്ത മനുഷ്യനോട് താൻ ഇതെങ്കിലും കൂട്ടിച്ചേർത്ത് പറഞ്ഞു:

“എന്നാലും നിങ്ങൾ, പ്രിയ സഹോദരാ!

ഇതൊന്നും നിങ്ങൾക്കു ബാധകമല്ല.”

പിന്നെങ്കിലും, ആകാശത്തിന്റെ അനന്തതയിൽ മിന്നുന്ന നക്ഷത്രങ്ങളെ നോക്കി താൻ അഭിപ്രായപ്പെട്ടു:

“ഈ വിട്ടിൽ താനല്ലാതെ ആരാൺ നിങ്ങളെ നോക്കുന്നത്?”

അനേന്നു കളിമല്ലു പുശിയ നിലത്ത് പാദശബ്ദം കേൾപ്പിച്ചുകൊണ്ട്, പട്ടി വന്നുകേറി. ആ മുറിയുടെ നീളത്തിൽ അത് ഒന്നുരണ്ടുപാവശ്യം നടന്നു. പിന്നെ എൻ്റെ കാലിൽ ഒന്നു മണിച്ചു, ചെറിയ ഒരു മുറുങ്ങ ലോടെ, വന വഴിക്കുതനെ പോയി. ഒരു പക്ഷേ, തന്റെ യജമാനന്റെ നേരേ ഒരു ചരമഗ്രിതം കുരയ്ക്കാൻ അതിനു തോന്നിക്കാണില്ല. അതു പോയി കഴിഞ്ഞപ്പോൾ, അതിന്റെ നിശ്ചൽ എനിക്കു തോന്നി— അതിന്റെ പുറകേ ഒഴുകി, എൻ്റെ മുഖത്തു തണ്ണുത്ത കാറ്റു വിശി, തിരിയുടെ തീപം മുകളിലോട് ഉയർന്ന് നക്ഷത്രങ്ങളോടു ചേരാൻ ശ്രമിക്കുന്നോ എന്നും തോന്നി. ആ തീപം നോക്കിയിരുന്ന് എൻ്റെ കഘ്നകൾ വേദനിച്ചു. ആ ചത്ത മനുഷ്യൻ്റെ തോളിനു മുകളിൽ കുനിഞ്ഞുനിന്ന്. മനോവിഷ മത്തൊടു, ആ കുടിലിനെ ചുറ്റുന്ന നില്ക്കില്ലതയിൽ, ചെവി കൂർപ്പിച്ചു ശ്രദ്ധിച്ചുന്നു.

അവസാനം ഉറക്കം വന്നു തുണ്ടാൻ തുടങ്ങി, പിടിച്ചുനില്ക്കാനാകാത്ത വിധം. എനിട്ടും താൻ നനായി ശ്രമിച്ചു ഓർമ്മ വരുത്തി, മകാരി വെലിക്കി, ക്രൈസ്തവിലും, പിന്നെ ധാർമ്മക്കിർണ്ണ, എന്നീ പുണ്യവാളക്കാരുടെ സുന്നമായ പാർത്ഥമനാഗ്രിത്തും ഉരുവിട്ടു: അതേ സമയം ഒരു കൂട്ടം കൊതുകുകളുടെ മുഴക്കം എൻ്റെ തലയ്ക്കുള്ളിൽ ഉത്തരവിച്ചതു പോലെ, ആരാംകല്പനയിലെ വാക്കുകൾ അവസാനിക്കുന്നതുപോലെ.

“എല്ലാ ആളുകളും വിശ്രമത്തിനുള്ള കിടക്കയിലേക്കു മടങ്ങാൻ വാവിക്കുന്നു!”

പിന്നെ ഉറങ്ങാതെയിരിക്കാനായി താൻ കോൺടാക്സ് (സന്ധ്യയുടെ പാർത്ഥന) പാടി. അതിനെന്ന തുടങ്ങും:

“ഓ പദ്മ! തെറ്റുചെയ്തു ദുഷ്ടിച്ച എൻ്റെ ആത്മാവിനെ പുതുക്കേണ്ടുമോ!”

ഈനേനെ ചെയ്തുകൊണ്ടിരിക്കുന്നോൾ, പെട്ടുന്ന് വാതിലിനില്ലെന്ന് അത് എന്നോ അന്ത്യുന്നതു കേട്ടു. പിനെ ഒരു മന്തിഷ്യം. “ഓ, ദയാ വാനായ ദൈവമേ, എൻ്റെ ആത്മാവിനെകുടി നീ സ്രീകരിക്കേണ്ടുമോ!”

അഞ്ചോൾ എനിക്ക് ഒരു തോന്തലുണ്ടായി, ഈ വയസ്സിയുടെ ആത്മാവ് ഒരു കൊച്ചുപക്ഷിയെങ്ങാലെയെങ്കിൽ, അത് ദൈവമാതാവിന്റെ സിംഹാ സന്തതിനികിലേക്ക് പറന്നുചെല്ലുന്നോൾ, മാതാവ് സ്വന്തം മാർദ്ദവ മുള്ളു, ദയയുള്ളു, വെളുത്തതകെ ആ ആത്മാവിനു നേരേ നീട്ടും, അതു വിറയ്ക്കും, മരണം വന്നു കേരുംവരെ ചിരകിട്ടിക്കും.

അഞ്ചോൾ ദൈവമാതാവ് പുത്രനോടു പറയും:

“മകനേ! ഭൂമിയിലുള്ള മനുഷ്യരുടെ ഭീതി നീ കാണുക, അവരുടെ സന്നോഷത്തിനോടുള്ള അകർച്ചയും! ഓ മകനേ! അതു ശരിയോ?”

അദ്ദേഹം അവളോട് ഉത്തരം പറയും ദൈവം മാതാവിനോട് ഉത്തരം പറയും അത് എന്തുകൊണ്ടും എനിക്കെന്നില്ല.

പെട്ടുന്ന് എനിക്കു തോന്തി. എൻ്റെ ശബ്ദത്തിനുള്ള മറുപടിയെന്ന പോലെ ദുരൂഹനിന്നും മുഴക്കാംപോലെ ഒരു ശബ്ദം കേൾക്കാം, അതും പ്രാർത്ഥന ഉറുവിടുന്നതുപോലെ, അതോ എൻ്റെ ശബ്ദത്തിന്റെ പ്രതിയുന്നീയോ. പിനെ താൻ പാടുന്നതു നിർത്തി. ചെവി കുർഷിച്ചു ശദ്ധിച്ചേണ്ടും ആ ശബ്ദം അടുത്തടുത്തു വരുന്നതായും കൂടുതൽ സ്വപ്നംകുന്നതായും, കൂടാതെ പാദപതനശബ്ദവും എനെ സമീപിക്കുന്നതായും തോന്തി, പിനെ കേട്ടു:

“ഈ അഞ്ചെന്നയാവാൻ തരമില്ല.”

“പടി എന്താ കുരയ്ക്കാൻ മറന്നത്?”

ഞാൻ ചിന്തിച്ചു. ഞാൻ കള്ളു തുടച്ചു. അഞ്ചോൾ ചത്ത മനുഷ്യനും കണ്ണപോളകൾ അനക്കിയെന്നും മീശ വിരുച്ചുനും, ഒരു ചെറുചിൽ യോരെ എനിക്കു തോന്തി.

അഞ്ചോഴക്കും മുറ്റത്ത് ഒരു കനത്ത ശബ്ദം അലവി വിളിക്കുന്നതു കേട്ടു.

“നിങ്ങളുടു പറയുന്നു, അമുമ്മേ! അതെ, അയാൾ മരിക്കും എനിക്കെതിരിയാം, അതോടെ നിങ്ങളുടെ വാചകവും നിർത്താം. അയാളെപ്പോലുള്ളവർ അവസാനംവരെ പിടിച്ചുനില്ക്കും. പിനെ ഉയിർത്തെ സ്ത്രീക്കാനായി അടക്കുക..ആരാണ്യാൾക്കൊഴം? ഒപരിച്ചിതനോ? ആഹാ!”

അടുത്ത നിമിഷം വലിപ്പം കൂടി രൂപമില്ലാത്ത ഒരു കരുതൽ സത്യം. രാത്രിയിലെ ഇരുട്ടുമുഴുവൻ രൂപമെടുത്തതുപോലെ, വാതിലിനില്ലെന്നത് കാലിടൻ, മുക്കുറയിട്ട്, എക്കിളും വിട്ട്, ആ സത്യം തല കൂടി ലിനുള്ളിലോട്ടു നീട്ടി ഒളിഞ്ഞുനോക്കി, തല സീലിംഗിൽ മുടാൻ മാത്രം പോകത്തിൽ. പിനെ അത് വലിയ ബാഹുകൾ വിശി, ദീപത്തിനു നേരേ പിണ്ണച്ചുപിടിച്ചു, ശവശരീരത്തിന്റെ പാദങ്ങളിൽ തല മുട്ടിയോ എന്നു തോന്തതകവിധം കുനിഞ്ഞ് ശ്വാസംമുട്ടലോടെ ചോദിച്ചു:

“ഈഞ്ചോൾ എന്നേനെ വാസിൽ?”

പിനെ ആ രൂപം ഏങ്ങിക്കരെന്നതു. അതോടെ വോധ്യകയുടെ കനത്ത മണം മുറിയിൽ നിന്നെന്നതു. വാതിൽക്കരെ നിന്നിരുന്ന വ്യദി അപേക്ഷാ സ്വരത്തിൽ പറഞ്ഞു:

“അയാൾക്ക് ഒരു ബുക്ക് കൊടുക്കു, ഞാനേപേക്ഷിക്കുന്നു, മാറ്റ ദേശിയിൽ!”

“ഒരിക്കലും ഇല്ല, ഞാനെന്നിനു കൊടുക്കണം, വായന ഞാൻതന്നെ നടത്താൻ ഉദ്ദേശിക്കുന്നു.”

ഒരു ഘനമുള്ള കൈ എൻ്റെ തോളിൽ വിണ്ണു. രോമം നിന്നെന്ന വലിയ മുഖം എൻ്റെ മുവത്തിനു നേരേ വന്നു. പിനെ ചോദിച്ചു:

“ഒരു ചെറുപ്പക്കാരൻ, അഡ്രൈ നിങ്ങൾ? പാതിരിവർമ്മത്തിലെ ഒരംഗം, താൻ കരുതുന്നു.”

എൻ്റെ തലയ്ക്കു മുകളിലുള്ള ആ വലിയ തല ചെസ്പിച്ച രോമംകൊണ്ടു കാടുപിടിച്ചു, ആ തിരിയുടെ അരണെ വെളിച്ചത്തിൽ അതിന്റെ കൂടുമ്മ കാണാൻ കഴിയില്ല, പക്ഷേ, എല്ലാം ഒരു ഗോഷ്ഠിപോലെ തോന്തി. അയാൾ അഞ്ചോട്ടും ഇഞ്ചോട്ടും നിങ്ങളെങ്ങാൾ എന്നെന്നും ഒപ്പം പിടിച്ചുനിക്കി, ചിലഞ്ചോൾ അകലേക്കു തള്ളി, ആ സമയമെല്ലാം അയാളുടെ മുവത്തുനിന്നും മഴുത്തിന്റെ കനത്ത മണം വമിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു.

“മാറ്റ ദേശിയിൽ!” വ്യദി അപേക്ഷാസ്വരത്തിൽ വിണ്ണും തുടങ്ങി. അയാൾ അതു തടസ്തുക്കാണ്ടു പറഞ്ഞു:

“ഞാനെത്രപാവശ്യം നിന്നോട് പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട് ഒരു ഡിക്കെന മാറ്റ എന്നു വിളിക്കരുതെന്നു. പോയി കിടക്കു! ഉം, പോയ്ക്കോളും, എൻ്റെ കാര്യം ഞാൻതന്നെ നോക്കിക്കൊള്ളാം. പോകു, ഞാൻ പറയുന്നു! ഇനി എനിക്ക് ഒരു തിരികുടി കത്തിച്ചുതരു, എനിക്കിവിടെ ഒന്നും കാണാൻ മേലാം.”

അഞ്ചെനെ പറഞ്ഞ അയാൾ ഒരു ബഞ്ചിൽ അമർന്നിരുന്നിട്ട്, കൈയിലിരുന്ന ഒരു ബുക്കുക്കാണ്ട് മുട്ടിൽ തട്ടി, എനിട്ട് എന്നോടു ചോദിച്ചു:

“നിങ്ങൾക്ക് ഒരു ഡാം ഗോറിയെൽക (വോധ്യക്കായുടെ മരാരുപേര്) കൂടിക്കാൻ താൽപര്യമുണ്ടാ?”

ഞാൻ മറുപടി പറഞ്ഞു: “ഇല്ല, ഒരു കാരണവശാലും ഇവിടെവച്ചില്ല.” “വാസ്തവമോ?” ഡീക്കൺ നാണമില്ലാതെ അലറി, “എന്നാൽ വരു, അത് ഒരു കുഴി ഉണ്ട് എന്റെ പോക്കറ്റിൽത്തനെ.”

“ഇതു കുടിക്കാൻ പറ്റിയ സ്ഥലമല്ല.”

ഒരു നിമിഷം ഡീക്കൺ മിണ്ടിയില്ല. പിന്നെ വിറുപിറുത്തു: “ശരി, ശരി, നമുക്ക് മുറ്റേതെങ്ക് മാറി ഇരിക്കാം. അതെ, നിങ്ങൾ പറയുന്നത് ശരിക്കും സത്യമാണ്.”

“നിങ്ങൾ അവിടെത്തനെ ഇരിക്കുന്നതല്ലെ നല്ലത്, പിന്നെ വായന തുടങ്ങുകയും.”

“അല്ല, ഞാന്നെനെ ചെയ്യാൻ ഉദ്ദേശിക്കുന്നില്ല. നിങ്ങൾ വായി ചോളു, ഇന്ന്....ഞാൻ സുവം എനിക്കു നല്ല സുവമില്ല, കാരണം ഞാൻ കുറച്ചു കുടിച്ചു.”

പിന്നെ ബുക്ക് എന്റെ വയറ്റേതെങ്ക് എറിഞ്ഞതുകൊണ്ട്, തല നെന്തി ലേക്കു തുകിയിട്ട് താഴോട്ടും മേലോട്ടും ആട്ടിക്കൊണ്ടിരുന്നു. പിന്നെയും അയാൾ ഇങ്ങെനെ തുടങ്ങി: “ഈം മരിക്കുന്നു, ലോകം എന്നതെന്തയും പോലെ ദുഃഖം നിരഞ്ഞുനിൽക്കുന്നു. അതെ, ഇം, അവർക്ക് നല്ലതെ തൈകിലും വന്നുചേരുന്നതിനു മുമ്പ് മരിക്കുന്നു!”

ആ ബുക്ക് പരിശോധിച്ചിട്ട് ഞാൻ പറഞ്ഞു: “ഇത് ഒരു സ്ത്രോതര ഗമമല്ലെന്ന് ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു.”

“നിങ്ങൾക്കു തെറ്റി.”

“എന്നാൽ നിങ്ങൾത്തെന നോക്കു.”

അയാൾ പുസ്തകം പുറംതാളിൽ പിടിച്ചു വലിച്ചെടുത്തു, മെഴുകു തിരിയുടെ വെളിച്ചത്തിൽ പരിശോധിച്ചു. ഞാൻ പറഞ്ഞതാണ് ശരി എന്നു ഭോധ്യപ്പെട്ടു.

ഇത് അയാളെ പുറകോട്ട് ഒന്നു വലിച്ചു. “എന്തായിരിക്കാം അതിന്റെ കാര്യം?” അയാൾ വിളിച്ചുപറഞ്ഞു: “ഓ, എന്താ പറ്റിയതെന്നോട് കുറുന്നു, ഞാൻ ധൂതി പിടിച്ചു പോന്നതിനാൽ പറ്റിയതാണ്. മറ്റ് പുസ്തകം, ശരിയായ സ്ത്രോതഗമം തടിച്ച ഒരു വാല്യമാണ്, എന്നാൽ ഇതോ...”

കുറച്ചുനേരതെങ്ക് ആ തെട്ടുലിൽ അയാൾ മയ്യിയതായി തോന്തി. എതായാലും, അയാൾ എഴുനേറ്റ് ശവശർിതെന്തെ സ്ഥിപിച്ചു, താടി പുറകോട്ടു പിടിച്ചു ആ കട്ടിലിലേക്കു കുന്നിഞ്ഞുകൊണ്ടു പറഞ്ഞു:

“വാസിൽ! എന്നോടു ക്ഷമിക്കണം. ഇനി ഇപ്പോൾ എന്തുചെയ്യാനാണ്?” പിന്നെ അയാൾ നിവർന്നുനിന്ന്, തലമുടി പുറകോട്ട് തുടക്കി, പോക്കറ്റിൽനിന്നു കുഴി എടുത്ത്, അതിന്റെ കഴുത്തു വായിലേക്കു

കടത്തി, നീണ്ടു ഒരു വലി അന്തേനെ കുടിക്കുന്ന സമയം മുക്കിലുടെ ചീറ്റൽ ശബ്ദവും.

“ശരി,” ഞാൻ പറഞ്ഞു.

“ശരി, ഞാൻ കിടക്കാൻ പോകുന്നു. എന്റെ ആശയം കുടിക്കുക, സണ്ടാഷിക്കുക, എന്നതാണ്.”

“എന്നാൽ പൊക്കോളും.”

“അപോൾ വായനയോ?”

“നിങ്ങൾക്കുപോലും മന്ത്രിലാകാത്ത വാക്കുകൾ, നിങ്ങൾ വ്യക്തത ഇല്ലാതെ പറയണമെന്ന് ആരെങ്കിലും ആഗഹിക്കുമോ?”

ആ ഡീക്കൺ വിണ്ടും ബണ്ണിലിരുന്നു, കുന്നിഞ്ഞ് കൈകളിൽ മുഖം ഒളിച്ചു, മിണ്ണാതെ ഇരുന്നു.

ആ ജുഡേലെ രാത്രി തീരാറായി. അതിന്റെ നിഴലുകൾ അലിഞ്ഞ് മുലകളിലേക്ക് തുടങ്ങി. മഞ്ഞു കലർന്ന പ്രഭാതത്തിലെ കാറ്റ് ജനലിൽ കുടി കടന്നുവന്നു. രണ്ടു തിരികളുടെയും പ്രകാശം മൺഡി, പേടിച്ചുരേണു ഒരു കുട്ടിയുടെ കള്ളുപോലെ ആ ദിവസങ്ങൾ തോന്തിച്ചു.

“നീ നിന്റെ ജീവിതം ജീവിച്ചു, വാസി!” ആ ഡീക്കൺ പൊറുപ്പൊറുത്തു: “എനിക്ക് ആശ്വസിക്കാൻ ഒരു സ്ഥലമുണ്ടായിരുന്നു, ഇപ്പോൾ എനിക്കതില്ല. എന്റെ അവസാനതെന്തെ സ്നേഹിതനും മരിച്ചു. ഓ, ദൈവമേ! എവിടെയാണു നിന്റെ നീതി?”

ഞാനോ, ഞാൻ ജനലിനടക്കതു പോയി ഇരുന്നു, എന്റെ തല തുറന്ന ആകാശതേതക്കു നീട്ടി, പെപ്പു കത്തിച്ചു. എനിട്ട് ഡീക്കന്റെ മുറവി ഭിക്കൾ കേട്ട്, വിറച്ചിരുന്നു.

അയാൾ തുടർന്നു: “ആളുകൾ എന്റെ ഭാര്യയുടെ ചുറ്റും കുടാറുണ്ട് പക്ഷേ, ഇപ്പോൾ അവർ എന്നെ കരളുകയാണ്, പനി കാബേജ് കരളും പോലെ; അങ്ങനെയാണ്, വാസിൽ! അതെ, അതങ്ങനെയാണ്.”

പിന്നെയും ആ കുപി പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടു. വിണ്ടും ഡീക്കൺ ഒന്നു വലിച്ചുകുടിച്ചു. വിണ്ടും അയാൾ താടിമീശ തുടച്ചു, പിന്നെയും ചത്ത ഒന്നു ഷ്യേഡ്മേൽ കുന്നിഞ്ഞുനിന്ന് ആ നെറ്റി ചുംബിച്ചു.

“ഗുഡ് സെബ്, എന്റെ പ്രിയ സ്നേഹിതാ!” അയാൾ പറഞ്ഞു. പിന്നെ അയാൾ എന്റെ നേരെ തിരിഞ്ഞ് വ്യക്തവും ശക്തവുമായ ഭാഷയിൽ തുടർന്നു: “എന്റെ സ്നേഹിതൻ ഒരു വെറും സാധാരണമനുഷ്യനാണ്. തന്റെ കുട്ടിലിൽനിന്നും പ്രത്യേകത ഒന്നും ഇല്ലാത്തവൻ, കാക്കുന്ന തതിലെ ഒരു കാക്കയെപോലെ, എന്നാൽ അയാൾ കാക്കയെല്ല, ഒരു പ്രാവ് ആയിരുന്നു. ഞാൻ മാത്രമേ ആ വസ്തുത അറിഞ്ഞുള്ളൂ. ഇപ്പോൾ അയാളെ ഫറവോയുടെ ബന്ധനത്തിൽനിന്ന് മുക്കതനാക്കി.

ഞാൻ മാത്രം ഭിച്ചു. തീർച്ചയായും ഞാൻ മരിച്ചാൽ എന്ന് ആത്മാവ് അയാളുടെ ശത്രുക്കളെ ഉപദ്രവിക്കും.

“നിങ്ങൾ വളരെ ദുഃഖം അനുഭവിച്ചിട്ടുണ്ടോ?”

ഡീക്കൺ വേഗം മറുപടി പറഞ്ഞില്ല. പിന്നെ പറഞ്ഞത് മടിച്ചുണ്ട്. “ഞാൻ എല്ലാവരും ദുഃഖം അറിഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. ചില സന്ദർഭങ്ങളിൽ അത് ഞാൻക്കവുകാശമുള്ളതിലേരെ. തീർച്ചയായും ധാരാളം അറിഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. എന്നാൽ ഉറങ്ങാൻ പോകും. ഉറക്കത്തിൽ മാത്രമേ നമ്മുടെതല്ലാം തിരിച്ചുകിട്ടും.”

അയാൾ സ്വന്തം കാലിടൻ, എന്ന വന്നു തുടി. ആ സമയം പറഞ്ഞു:

“എനിക്ക് ഒരുപാടു പാടിയാൽ കൊള്ളാമെന്നുണ്ട്, പക്ഷേ, വേണ്ടുന്ന തോന്തുന്നു. ഈ സമയത്തെ പാട് ആളുകളെ ഉണർത്തും, എന്നിൽ അവർ ബഹളം കൂട്ടിവരും....ഈതാനും അല്ലെങ്കിൽ ഞാൻ സന്തോഷത്തോടെ പാടും!”

പിന്നെ എന്ന് ചെവിയിലേക്ക് അലറി:

“എന്ന് ദുഃഖം പാടി, ആരോടു പറയാൻ? സാന്തുന്തതിന് ആരോ ടപേക്ഷിക്കാൻ? ഓരോട്ടും, ആരുടെ കൈയിൽ....”

ഈതയുമായജോൾ അയാളുടെ താടിരോമങ്ങൾ എന്ന് കഴുത്തിൽ ഇക്കിളി കൂട്ടി, ഞാൻ സ്വല്പം ദുരെ മാറി.

“നിങ്ങൾക്കെന്നെ ഇഷ്ടജെട്ടില്ലോ?” അയാൾ ചോദിച്ചു: “എന്നാൽ പോയി ഉറങ്ങു, പിശാചിന്ന് അടുക്കൽ!”

“നിങ്ങളുടെ താടിയാണ് എന്ന ഇക്കിളി കൂട്ടുന്നത്.”

“വാസ്തവം! ഞാൻ നിങ്ങൾക്കുവേണ്ടി ഷേവു ചെയ്തിട്ടു വരണ്ണ മായിരുന്നു, അല്ലോ?”

അയാൾ സ്വല്പനേരം ആലോചിച്ചുന്നു പിന്നെ ചീറ്റിക്കൊണ്ട് നിലത്തു പിടിഞ്ഞിട്ടും, ദേശ്യത്തോടെ പറയുകയും:

“ഞാൻ ഉറങ്ങുന്നോൾ നീ വായികൾ നീ ബുക്കുംകൊണ്ട് ഓടിക്കുന്നതു, ഇതു വളരെ വിലയുള്ളതും പള്ളിവകയുമാണ്. അതെ, നിങ്ങൾക്കു കഷ്ടപ്പാടാണെന്നു മനസ്സിലായി, നിങ്ങളെന്തിനാണ് അലപഞ്ഞുനടക്കുന്നത്? അതുകൊണ്ട് എന്തുകിട്ടും? നിങ്ങൾ ഇഷ്ടംപോലെ അലപഞ്ഞും, നിർഭാഗ്യംകൊണ്ട് ഒരു ഡീക്കൺ വന്നുചേർന്നു—പേര് ഡിയോ മിഡ് കുബാസോവ് എന്നാണ്—തിരിച്ചുവരാൻ കഴിയാത്തവിധം നഷ്ടജെട്ടിവൻിൽ!”

ഈതയും പറഞ്ഞത് അയാൾ ഉറങ്ങി. ഞാൻ ബുക്കെടുത്ത് വെറുതെ പകുതിൽ ഇങ്ങനെ വായിച്ചു:

“കൈവശജെടുത്താത്ത ഒരു ഭൂവിഭാഗം, മനുഷ്യസംരക്ഷകനെ സ്വഷ്ടിക്കും, സ്വന്തം കൈകകൾ ഏവർക്കും ഭക്ഷണം നൽകാൻ ഉപയോഗിക്കുന്ന ഒരു വ്യക്തിയെ.”

“ഒരു മനുഷ്യ സംരക്ഷകൻ!” എന്ന് കണ്ണിനുമുന്നിൽ ‘സംരക്ഷകൻ’ എന്ന വാക്ക് വ്യക്തമായി കാണാം, ഉണ്ണിയെ ഒഴിയാച്ചടിക്കശ്രീകാണ്ഡു മുടിയ ഒരു സംരക്ഷകൻ. എന്ന് കാഴ്ചയിലും തുറിച്ചുനോക്കിയ ജോൾ ആ സംരക്ഷകൻ്റെ കരുതൽ മുഖത്ത്, നിലം ഉഴുതുമറിക്കുന്ന ആയിരക്കണക്കിനു മനുഷ്യരേയും, അവസാനം നശിച്ചതല്ലാം ജീവൻ വയ്ക്കുന്നതും കണ്ഡു. അജോൾ എന്ന് മുന്നിൽ വിശേഷതരമായ ഒരു ചിത്രം ഉയർന്നുവന്നു. ആ ചിത്രത്തിൽ, അനന്തമായി പരന്നു കിടക്കുന്ന പുൽപരപ്പിൽ, പിന്നെയും വിന്റതാരം കൂടി വരുന്ന ആ തുറന്ന സ്ഥലത്ത്, ആയിരം കൈയുള്ള ഒരു രൂപം, അതിന്റെ പ്രവൃത്തിയാൽ പുൽപരപ്പിനു ജീവൻ വച്ച്, തളിരുക്കൾക്കാണ്ഡു പുതച്ച്, ശാമ്രാജ്യം ടണ്ണു കളും നിന്നെന്നതു. പിന്നെയും ദുരോട്ടു നിങ്ങുന്നോരും ആ രൂപം, കഴിഞ്ഞ കാത്ത, ജീവൻ നിന്നെന്ന കൈകളാൽ—ജീവനും മനുഷ്യത്വവും അതിന്റെ ഭാഗമാണ് — മനുഷ്യന്നുകുവേണ്ടി എന്നൊക്കെയോ വിതയ്ക്കുന്നു. അത് എല്ലാ മനുഷ്യരേയും വിളിച്ചുകൂട്ടി തന്റെ ശക്തി പകർന്നു, മരണത്തെ ജയിക്കാനും, അനുസ്യൂതമായി ചത്തതിനെന്നയല്ലാം ജീവനു ഇളതാക്കാനും, മരണത്തിന്റെ മാർഗ്ഗത്തിൽ ശമിച്ച്, മരണമനിയാത്ത വരെ, അതു മനുഷ്യവർമ്മതെ, മരണത്തിന്റെ ഇരകളുടെമേൽ മരണം വായടയ്ക്കാതിരിക്കാനും ശ്രമിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു.

ഈത് എന്ന് ഹൃദയം വികാരഭ്രതാട തുടിക്കാൻ കാരണമായി. എന്നിൽ സന്തോഷം പകർന്നു, എന്ന് മനസ്സു തണ്ടുപിച്ചു. ആ സമയം എന്ന് ചോദ്യങ്ങൾക്ക് കോപം കൂടുതൽ ഉത്തരം പറയാൻ ആരെങ്കിലും ഉണ്ടായിരുന്നുകും എന്ന് ഞാൻ എന്ന ആൾ ആശിച്ചു, സത്യമായി, ലഭിത മായ ഭാഷയിൽ! ഞാനല്ലാതെ അവിടെ ഒരു ചത്ത മനുഷ്യനുണ്ട്, പിന്നെ ഒരു കൂടിയിൽ കിടക്കുന്നു, പുറത്തു വരാതയിൽ തന്റെ ജീവിതകാലം കഴിയാറായ ഒരു സ്ത്രീയും ഇരിക്കുന്നു. അതു കാര്യമല്ല, എന്തായാലും ഇന്നല്ലെങ്കിൽ, നാളെ എന്ന് ഹൃദയവുമായി സംവദിക്കാൻ കഴിയുന്ന ഒരു മനുഷ്യജീവി ഉണ്ടാകും.

മാനസികമായി, ഞാൻ ആ കൂടിലിൽനിന്നിരുന്നി, പുൽമേട്ടിൽ കൂടി നടന്നു, അവിടെയിരുന്ന് എന്നിക്കു ചിന്തിക്കാമല്ലോ എന്നു കരുതി, ഭൂമിയുടെ വിശാലതയിൽ കാണാൻ മാത്രമല്ലാത്ത ആ കൊച്ചു താമസ സ്ഥലത്തു മാത്രം, മറ്റുള്ള കൂടിലുകളെങ്കാലെ ജനലുകൾ ഇരുട്ടുള്ള തല്ലു, പക്ഷേ, ചത്ത ഒരു മനുഷ്യന്റെ തലയ്ക്കു മുകളിലും തീ

ജുലിച്ചുനിന്നു: (മെഴുകുതിരിയിൽ) മനുഷ്യൻ്റെ ഗുണത്തിനുവേണ്ടി മനുഷ്യൻ് ജയിച്ച തീ!

ആ ചത്ത മനുഷ്യനിൽ സ്വപ്നനം നിലച്ചുപോയ ഫുദയം— ദാരിദ്ര്യം നിറഞ്ഞ ഇല്ല ലോകത്ത്, ജീവിതത്തിൽ ആഗ്രഹിച്ചതെല്ലാം സാധിച്ചോ? ഫുദയം നിരച്ച് സകലപിച്ച ആശയങ്ങൾ മലവത്തായോ? ഇപ്പോൾ മരിച്ച ഇല്ല മനുഷ്യൻ് ലാളിത്യം നിറഞ്ഞ അപ്രധാനനായ ഒരു പ്രക്രിയയിരുന്നു. എന്നാലും എന്നു കരുതുന്നത്, അയാൾ ചെയ്തത് എത്ര ചെറുതായാലും അയാളുടെ പ്രവൃത്തി പാരുഷം നിറഞ്ഞതായിരുന്നു എന്ന് എനിക്കു തോന്തി. അതെ, ആ പുൽമേടിലെ വഴിയിൽ ധാന്യം കൂട്ടിയിട്ടിരിക്കുന്നതും, വളർന്നു നില്ക്കുന്ന ധാന്യശൈട്ടികളുടെ മുകളിൽകൂടി കുരുവികൾ പറന്നു കളിക്കുന്നതും, ആകാശത്തു മുകളിൽ പറുതു പറക്കുന്നതും എന്നു ഓർത്തു.

ഈ ചിന്തകളുടെ നടപാതയിൽ മുറ്റത്തുകൂടുടെ പറന്ന ഒരു പക്ഷിയുടെ ചിരക്കിശബ്ദം കേട്ടു. മണ്ണതുവിണ്ട മുറ്റത്ത് അതിന്റെ നിശ്ചലവും കണ്ണു, അഞ്ചാറുകൊഴികൾ അതിലെ കടന്നുപോയി, വാത്തകൾ ഉണർന്നുന്ന ശബ്ദംകൊണ്ടിരിച്ചു, ഒരു പശു അമരി, കനുകാലിക്കുടിന്റെ വാതിൽ തുറക്കുന്ന ശബ്ദവും കേട്ടു.

അതോടെ എന്നു ചിന്തചുതുടങ്ങി, എന്നു പുറത്തുപോയി, പുൽമേടിൽ ചെന്ന് അവിടെ തണ്ണുപിണ്ടിയും ഉണ്ടായി തീരം കണ്ണുപിടിച്ചു, കിടന്നുന്നുണ്ടാമെന്ന്.

ഡീക്കെൻ കാര്യമോ, അയാളിപ്പോഴും എന്നു കാൽക്കൽ കിടന്നുണ്ടുകയാണ്. നെഞ്ചുകാട്ടിയുള്ളതു ഉറക്കം, ഒരു ഗുസ്തിക്കാരന്റെ നെഞ്ചുപോലെ, മേലോട്ടാകൾ, സ്പർഖനിന്ത്തിലുള്ള നിംബ തലമുടി ഒരു പരിവേഷംപോലെ തലയ്ക്കുചുറ്റും വിണ്ട്, ചുവന്നു തടിച്ച ഭാവവും തുറന്ന വായും വിറയ്ക്കുന്ന മേൽമീശയും. അയാളുടെ കൈകൾ വളരെ നിംബത്തും ഷോവൽപോലെ പറന്ന കൈപ്പട്ടങ്ങളും ആണു് എന്നു കണ്ണു.

പിന്നെ ഈ ശക്തമായ രൂപം ഒരു സ്ത്രീയെ കെട്ടിപ്പിടിക്കുന്നത് എന്നു ഭാവം ചെയ്തു. അവളുടെ മുഖം ആ താടിക്കിടയിൽ മറയും, അവളുടെ ഭാവങ്ങളാനും കാണാത്തവിധം ആ താടി ഇക്കിളി ഇടു സോൾ അവൾ തല പുറകോട്ടു വലിച്ചു ചിരിക്കും. ഇങ്ങനെയുള്ള ഒരു മനുഷ്യനുണ്ടാകുന്ന കൂട്ടികളോ!

ഈ തടിയനായ മനുഷ്യൻ്റെ തടിച്ച നെഞ്ചിൽ ഇത്രയധികം ദുഃഖം താങ്ങുന്നു എന്നത് എനിക്ക് എത്ര ആലോച്ചിച്ചിട്ടും വേദന ഉണ്ടാകുന്നതും വിശ്വസിക്കാൻ കഴിയാത്തതും ആയി തോന്തി. തീർച്ചയായും സന്തോഷമല്ലാതെ ഒന്നും അവിടെ കാണാൻ പാടില്ല!

അപ്പോഴും ആ പ്രഥമയുടെ മാന്യമുഖം വാതിലിൽ കുടെ എന്ന ഏത്തിനോക്കിയിരുന്നു. ജനലിൽകൂടി സുരൂൻ്റെ ആദ്യകിരണങ്ങളും കടന്നുവന്നു. നദിയുടെ സിൽക്കുപോലുള്ള പ്രതലത്തിൽ മുടക്കിമണ്ണത് ആവിപോലെ പറന്നുകളിച്ചു, അതേസമയം, മരങ്ങളും ചെടികളും നിശ്ചലമായ ഒരു നില അവലംബിച്ചിട്ട് എത്ര നിമിഷവും (ഒരാൾക്കണ്ണനെ തോന്നും) അതു കുലുങ്ങുമെന്നും, പാടിത്തകൾക്കുമെന്നും, ആത്മാവിനുമാത്രം കേൾക്കത്തക്കെ സ്വരങ്ങളിൽ അവയുടെ നിലനിലപ്പ് അറിയിക്കുമെന്നും.

“അയാൾ എത്ര നല്ല മനുഷ്യനാണ്,” പ്രഥമ ഡീക്കെൻ്റെ വലിയ രൂപം നോക്കിക്കൊണ്ട് പതിയെ പറഞ്ഞു. അതിനുശേഷം, എനിക്കു കാണാൻ കഴിയാത്ത ഒരു പുസ്തകത്തിൽ നോക്കി വായിക്കുംപോലെ, പ്രഥമ മുദ്രവായി, ലളിതമായി അയാളുടെ ഭാര്യയുടെ കമ പറയാൻ തുടങ്ങി.

അവൾ പറഞ്ഞു: “നിങ്ങൾ നോക്കു. അയാളുടെ സ്ത്രീ, ഏതോ മനുഷ്യനുമായി എന്നോ പാപം ചെയ്തു. ആളുകളെല്ലാം ഇതിന്തെ ഭർത്താവിനെ പരിഹസിച്ചു. അവളുടെ കുറ്റം ക്ഷമിക്കാമെന്ന് അയാൾ പറഞ്ഞതിന്, പരിഹസിക്കുന്നവരെല്ലാംകൂടി അവളെ മുറിയിൽ ഒളിപിച്ചു: അയാൾ മുപ്പിക്കാനും തുടങ്ങി. രണ്ടുകാലുമായിട്ട് അയാൾ കൂടിക്കുകയാണ്, എപ്പോഴും. അയാളുടെ ജോലി പോകുമെന്നു കേൾക്കുന്നു. ഒരിക്കലും കൂടിക്കാത്ത എന്നു ഭർത്താവ് പറയും: ‘അ, യെമിയി! ഈ ആളുകൾക്ക് കീഴടങ്ങരുത്, നിന്റെ ജീവിക്കുക, അവരുടെ അവരുടെതാകട്ട്, നിന്റെ നിന്നേയും.’”

ഈ വാക്കുകളോടെ, പ്രഥമയുടെ മൺഡിയ കൊച്ചുകളുകളിൽനിന്ന് കല്ലീർ ഒഴുകി, അവളുടെ ദുഃഖം തളം കെട്ടിയ കവിളുകളിലെ ചുള്ളുകുളിൽ തണ്ടിനും. ആ കൊച്ചു തല കണ്ണിട്ട്, മണ്ണതുകാലത്ത് കുലുങ്ങുന്ന പഴുത്ത ഇലപോലുള്ള തല കണ്ണിട്ട്, ദുഃഖവും ഭയവും കലർന്ന ആ ഭാവവും കണ്ണിട്ട്, എന്നു കരുതുകൾ അടഞ്ഞു, എനിക്കു ലജ്ജവന്നപോലെ തോന്തി, ആശുപിശിക്കുവാൻ പറിയ ഒരു വാക്കിനുവേണ്ടി എന്നു ആത്മാവു മുഴുവൻ തിരഞ്ഞീട്, ആ സഹജീവിയെ ആശുപിശിക്കാൻ പറിയ ഒരു വാക്കുപോലും കിട്ടിയില്ല.

അവസാനം എന്നു മന്ത്രിൽ, ഏതു പുസ്തകത്തിലുള്ളത് എന്നോർമ്മയിലും ചില വിശ്വാസങ്ങൾ വാക്കുകൾ തോന്തിച്ചു: അതിനാനെ പോകുന്നു.

“ദൈവത്തിന്റെ സേവകൾ ദുഃഖിക്കരുത്, പകരം സന്നോധിക്കുക, കരഞ്ഞിലും പുലന്പലും ദൈവത്തെയും മനുഷ്യവർമ്മതെയും ദുഃഖിക്കുന്നു.”

അതിനുശേഷം എന്നു മടിച്ചുകാണു പറഞ്ഞു:

“എനിക്കു പോകാനുള്ള സമയമായി.”

“എന്ത്?” പെട്ടെന്ന് അവൻ പറഞ്ഞു. എന്തേ വാക്കുകൾ അവളെ ദയപ്പെടുത്തിയോ എന്നു തോന്തുനവധിയം, ഒരു ഉർജ്ജാലാം. പിന്നെ ചുണ്ടുവിറച്ച്, സംശയത്തോടെ അവളുടെ ബോധിസിനുള്ളിൽ തശാൻ തുടങ്ങി.

“വേണ്ടെ, എനിക്ക് പണം ആവശ്യമില്ല.”

ഞാൻ കേരി പറഞ്ഞു: പിന്നെ തുടർന്നു പറഞ്ഞു:

“നിങ്ങൾക്കു സാകരുമുണ്ടെങ്കിൽ ഒരു കഷണം അപം തരിക്.”

അവൻ സംശയത്തോടെ ചോദിച്ചു:

“നിങ്ങൾക്കു പണം ആവശ്യമില്ലോ?”

“ഇല്ല. ഒന്നും വേണ്ടെ, അതിന്റെ കാര്യത്തിൽ അതുകൊണ്ട് എനിക്ക് എന്തുപയ്യാഗമാണ്?”

“ശരി, ശരി.” പിന്നെ ചിന്തിച്ചുനിന്ന് പറഞ്ഞു:

“നിങ്ങൾ ആഗ്രഹിച്ചതുപോലെയാകട്ടെ. നിങ്ങൾക്കു നന്ദി!”

സുരൂൾ! അവൻ ഉയർന്ന് ആകാശത്തിന്റെ നീലിമയിലേക്കു പ്രവേശിച്ചേണ്ടിൾ, ഭൂമിയിൽ നിരു കലർന്ന മയിലിന്റെ വാലുപോലെ ശർഖികൾ പരത്തി. അവനിങ്ങനെ ചെയ്തപ്പോൾ ഞാനവെന്ന കണ്ണുചിന്തി നോക്കി, എന്തെന്നാൽ എനിക്കറിയാം, രണ്ടുമൺിക്കുർക്കുടി കഴിഞ്ഞാൽ അവന്റെ ചിരി എന്ന ചുടുകൊണ്ട് ഉണ്ടാകുമെന്ന്. എന്നാൽ ഇപ്പോൾ അവനും എനിക്കും പരസ്പരം പഴി പറയാനില്ല. അതിനാൽ ഞാൻ ആറുതീരത്ത് നല്ല ഒരു സ്ഥലം തശിപോയി, അവിടെയിരുന്ന് അവനോട്, ജീവിതത്തിന്റെ പ്രഭുവിനോടെന്നപോലെ പാടാൻ.

ഓ, നീ അറിയാത്ത പദാർത്ഥമേ

അറിയിക്കുക, ആ പദാർത്ഥമെന്തും ആ ഉടുപ്പിൽ എന്നെന്നും മുട്ടുക. നിനെ വലയം ചെയ്യുന്ന പ്രകാശത്തിൽ!

നിന്റെ ഉയർച്ചയോടെ ആ പദാർത്ഥം

എന്ന എന്നും ബലപ്പെടുത്തുന്നതാകട്ടെ!

“നമ്മുടെ ജീവിതം നമ്മക്കു ജീവിച്ചുതീർക്കാം. അവരുടെത് അവരും നമ്മുടെത് നമ്മളും”

അവളുടെ കാമുകൻ!*

എന്തേ ഒരു പരിചയക്കാരൻ ഒരിക്കൽ എന്നോടു പറഞ്ഞ കമയാണിത്.

“ഞാൻ മോസ്കോയിൽ ഒരു വിദ്യാർത്ഥിയായിരുന്നേണ്ടിൾ, അതെന്നല്ല പേരില്ലാത്ത ഒരു സ്ത്രീയുടെ കെട്ടിടത്തിൽ കുറച്ചുകാലം പാർക്കേണ്ടിവന്നു. അവൻ ഒരു പോളിഡോകാരിയാണ്, പേര് തെറീസായെന്നും. നല്ല പൊക്കവും തടിയും കരുവാളിച്ചനിനിവും കരുത്തമുടിയും ഉള്ള വൻ. അവളുടെ ഇടതുറന്ന പുരികവും മഴുകൊണ്ടു ചെത്തിയെടുത്ത പോലെ, വലിയ പരുപരുത്ത മുഖവും, കരുതൽ മിച്ചികർക്കൊണ്ടുള്ള ക്രൂരമായ നോട്ടവും. കനത്തു മുഴങ്ങുന്ന ശബ്ദവും, വണികക്കാരൻ്റെ നടത്തവും, ഭിന്നപിടിക്കുന്നവർക്കു ചേരുന്ന പേരികളും, എന്ന എപ്പോഴും ദയപ്പെടുത്തി. എന്തേ മുൻ ഏറ്റവും മുകളിലാണ്, നേരേ എതിർവശത്താണ് അവളുടെ ഇടങ്ങിയ മുൻ. അവൻ സ്ഥലത്തുള്ള പ്രോഫൈലും ഞാൻ വാതിൽ തുറന്നിട്ടുകില്ല. ഇതു വളരെ ചുരുക്കമാണ്. ചിലപ്പോൾ അവളെ കോണിയിലോ മുറുതേതാ ചുമ്പുകാണും, അവളെന്നേരേ നോക്കി ചിരിക്കും, ആ ചിരി നിന്നുകലർന്ന കളളച്ചിരിയാണെന്ന് എനിക്കു തോന്നാറുണ്ട്. ചിലപ്പോൾ അവളെ കുടിച്ചു, കണ്ണു മത്തി, തലപാപ്പരയിട്ടും, വികുതമായ ചിരിയോടെ കാണും. അങ്ങനെയുള്ള സമയത്ത് അവൻ എന്നോട് എന്തെങ്കിലും സംസാരിക്കും.

“എന്തു വിശേഷം? മി. വിദ്യാർത്ഥി!” എനിക്ക് അവൻക് ഒരു മണിന്തിരിയുണ്ട്. അതു കേൾക്കുമ്പോൾ ഞാനവളെ കുടുതൽ വെറുക്കും. ഇതരം അഭിമുഖവും സംഭാഷണവും ഒഴിവാക്കാനായി, താമസം മാറ്റിയാലെത്തെന്ന് ഞാൻ ആലോച്ചിക്കും, പക്ഷേ, എന്തേ കൊച്ചുമുൻ വളരെ നല്ലതാണ്, ജനലിൽക്കുടി നല്ല കാഴ്ചയുമുണ്ട്. താഴെയുള്ള തെരുവ് ബഹളം കുറഞ്ഞതും. അതുകൊണ്ട് ഞാനിതൊക്കെ സഹിച്ചു.

ഒരു പ്രഭാതത്തിൽ ഞാൻ എന്തേ കുടിലിൽ നിണ്ടുനിവർന്നു കിടക്കുകയായിരുന്നു. കൂസിൽ പോകാതിരിക്കാൻ എന്തെങ്കിലും കാരണം കിട്ടുമോ എന്ന് ആലോച്ചിച്ചുകൊണ്ട്.

* Her Lover

അനേന്നു എൻ്റെ വാതിൽ തുറന്നു. വാതിൽഷടിയിൽനിന്നുതനെ തെറിസായുടെ വെറുകുന്ന ശബ്ദം മുഴങ്ങി കേട്ടു.

“മി. വിദ്യാർത്ഥി. നിന്നക്കു നല്ല ആരോഗ്യം നേരുന്നു!”

“നിങ്ങൾക്കെന്തു വേണം?” ഞാൻ ചോദിച്ചു. അവളുടെ മുഖം ചിന്നാ കുലവും അപേക്ഷാഭാവത്തിലുള്ളതും ആശാനന്നു ഞാൻ കണ്ടു. അത് വർക്ക് സാധാരണ കാണാറില്ലാത്ത ഒരു ഭാവമാണ്.

“സർ! നിങ്ങളോട് ഒരു സഹായം അപേക്ഷിക്കാൻ വന്നതാണ്. നിങ്ങളുടു സാധിച്ചുതരുമോ?”

ഞാൻ മിണ്ടാതെ കിടന്നു. പിന്നെ ആലോചിച്ചു.

“കരുണ കാട്ടണം-ഡെയർമ്മായിരിക്കു എൻ്റെ കുട്ടി!”

അവൾ തുടർന്നു പറഞ്ഞു. “എനിക്ക് വീടിലേക്ക് ഒരു കത്തച്ചുതണ്ണം, അതാണുകാര്യം.”

അവളുടെ ശബ്ദം മുദ്രവും കാതരവും അപേക്ഷാസ്വരത്തിലും ആയിരുന്നു.

“നിങ്ങളെ പിശാചു പിടിക്കേടു!” ഞാൻ വിചാരിച്ചു. പക്ഷേ, ഞാൻ ചാടി എഴുന്നേറ്റു. മേശയ്ക്കെടുത്തിരുന്നു, ഒരു ശ്രീറ് കടലാസ് എടുത്തു, എനിട്ടു പറഞ്ഞു:

“ഈവിടെ വരു, ഇരിക്കു, പറഞ്ഞുതരു.”

അവളുടുത്തു വന്നു, മടിച്ചുമടിച്ച് ഒരു കണ്ണേരയിൽ ഇരുന്നു, ഒരു അപരാധിയേഷാലെ എന്നെ നോക്കി.

“ശരി, ആർക്കാണ് കത്ത് എഴുതേണ്ടത്?”

“ബോൾ റ്റാവ് കാഷ്പുട് എന്ന ആർക്ക് വാഴ്സം റോഡിലുള്ള സ്റ്റിപ്റ്റണിയാനാ ടണിൽ.”

“ശരി, പറഞ്ഞതാളു,”

“എൻ്റെ പിയാഡ്സിട്ട് ബോൾസ്! എൻ്റെ ഓമനേ! എൻ്റെ വിശ്വസ്തകാ മുകാ! ദൈവമാതാവ് നിനെ രക്ഷിക്കേടു! തകകുടമേ! ഇതുനാളായിട്ടും നീയെന്നു എനിക്ക് ഒരു കത്തച്ചുതാത്തത്? നിന്റെ ദുഃഖിക്കുന്ന കുണ്ടു പ്രാവിന്, തെറിസായ്ക്ക്.”

ഞാൻ പൊട്ടിച്ചിരിച്ചുപോയി. “ദുഃഖിക്കുന്ന കൊച്ചുപ്പോവി!” അഞ്ചു ടിയിൽ കവിത്ത പൊക്കവും കരിക്കല്ലുമുഖ്യടികളും, അതിലധികം ഭാരവും, കറുത്ത മുഖവും! അവൾ ഒരു കുണ്ടുപാവാണ് പോലും! ആ പൊവ് ജീവിതം മുഴുവൻ ചിമ്മിക്കുള്ളിൽ കഴിഞ്ഞുകൂട്ടി, ദേഹം കഴുകാതെ, വന്നതാവാം! ഞാൻ വളരെ പണിശേട്ട് ചിരിയടക്കി ചോദിച്ചു:

“ഈ ബോള്ളു ആരാണ്?”

“ബോൾസ്, മി. വിദ്യാർത്ഥി! അവൻ ബോൾസ് ആണ്. എൻ്റെ ചെറു ഷക്കാരൻ!” “പേരുതെറ്റിച്ചു പറഞ്ഞതിൽ എന്ന കുറക്കാരനാകി കൊണ്ട് അവൾ പറഞ്ഞു.

“ചെറുഷക്കാരൻ!”

“സർ! നിങ്ങൾക്കെന്തു അതുതം? എനിക്ക്, ഒരു പെൺകുട്ടിക്ക് ഒരു ചെറുഷക്കാരൻ പാടില്ല?”

അവൾ ഒരു പെൺകുട്ടി! ശരി!

ഞാൻ പറഞ്ഞു: “എന്തുകൊണ്ടു പാടില്ല? എല്ലാം നടക്കാവുന്ന താണ്. ഈവൻ നിങ്ങളുടെ ചെറുഷക്കാരനായിട്ട് എത്ര കാലമായി?”

“ആറുവർഷം”

“ഹോ,” ഞാൻ വിചാരിച്ചു.

“ശരി നമുക്ക് എഴുതൽ എഴുതിതിരിക്കാം.”

ഞാൻ വ്യക്തമായി പറയാം. ഈ ബോൾസിന്റെ സ്ഥാനം ഞാൻ ഏറ്റട്ടുകൊൻ തയ്യാറാണ്, കത്തച്ചുതുന്നത് തെറിസായല്ലായിരുന്നു കിൽ!

തെറിസാ വണക്കത്തോടെ പറഞ്ഞു: “ഞാൻ ആത്മാർത്ഥമായി നന്നി പറയുന്നു, സർ, നിങ്ങളുടെ ഉപകാരത്തിന്, ചിലപ്പോൾ എനിക്ക് നിങ്ങളേയും സഹായിക്കാൻ കഴിയും.”

“വേണം, ഞാൻ വിനയത്തോടെ നന്നി പറയുന്നു.”

“സർ, ചിലപ്പോൾ, നിങ്ങളുടെ ഷർട്ടോടുസാരോ തുന്നേണ്ടി വരും.”

ഈ പെറ്റിക്കോട്ടിട ജന്തു എന്ന നാണിപ്പിച്ചു എന്നെന്നിക്കു തോന്തി. ഞാൻ ഉച്ചുതനെ പറഞ്ഞു: അവരുടെ ഒരുത്തരത്തിലുള്ള സേവനവും എനിക്കാവശ്യമില്ലാ, എന്ന്.

അവൾ പോയി.

ഒന്നു രണ്ടാഴ്ച കഴിഞ്ഞു. ഒരു വൈകുണ്ണേരം ഞാൻ ജനലിനടുത്ത് ഇരിക്കുകയായിരുന്നു. എന്നൊക്കെയോ ആലോചിച്ചുകൊണ്ട്, ഷുളം കുത്തി ഇരുന്നു. ഞാനാക്ക മുഴിഞ്ഞു. കാലാവസ്ഥയും മോശം. പുറത്തുപോകാൻ തോന്തിയില്ല. മാനസികമായ ഒരു വിരുദ്ധം. അതി നാൽ പഴയ കാര്യങ്ങളെപ്പറ്റി ഓർത്തുക്കൊണ്ടിരുന്നു. ഇതുതന്നെ മട്ടു പാണ്. പക്ഷേ, വേരാനും ചെയ്യാൻ തോന്തിയില്ല. കതകുതുറന്നു. സ്പർഫ്റ്റുതിനു സ്തുതി!

ആരോ കേരി വന്നു.

“ഓ, മി. വിദ്യാർത്ഥി! നിങ്ങൾക്കു തിരക്കൊന്നുമില്ലെന്നു ഞാൻ കരുതുക്കേണ്ട്.”

അതു തെറിസായായിരുന്നു. റൂ!

“ഇല്ല. എന്നാ കാര്യം?”

“സർ, ഞാൻ ചോദിക്കേടു, എനിക്ക് ഒരു കത്തുകൂടി എഴുതി തരാമോ?”

“ഓ, ശരി! ബോർഡിന് അല്ലോ? എ?”

“അല്ല. ഇപ്പാവശ്യം അവന്റെ കത്താണ്.”

“എന്ത്?”

“ഞാനെന്നാരു മണിയാ! ഇതെനിക്കല്ല. മി. വിഭ്രാർത്ഥി! ഞാൻ ക്ഷമ ചോദിക്കേടു. ഇൽ എൻ്റെ ഒരു സുഹൃത്തിനാണ്. സുഹൃത്ത് എന്നു പറയാൻ വയ്ക്കു, പരിചയക്കാരൻ, ഒരു പുരുഷൻ. അധാർക്ക് എന്നെ പോലെ, തെറിസായേഴ്സാലെ, ഒരു കാമുകി ഇവിടെ ഉണ്ട്. അതാണ് കാര്യം. ആ തെറിസായ്‌ക്കുവേണ്ടി, സർ, നിങ്ങൾ ഒരു കത്തഴുതുമോ?”

ഞാനവളെ നോക്കി. ആ മുഖം വ്യാകുലമായിരുന്നു, അവളുടെ കൈകൾ വിരച്ചു. ആദ്യം എനിക്കു കാര്യം പിടിക്കിട്ടിയില്ലോ, പിനെ, എന്നാണെന്നു ഞാൻ ഉള്ളിച്ചു.

“എൻ്റെ വനിതേ! നിങ്ങളിന്നോട്ടൊന്നു നോക്കു. ബോർഡിനു തെറി സാകളും ആരും ഇല്ല, നിങ്ങൾ പച്ചക്കളുള്ളണ്ട് പറയുകയായിരുന്നു, ഇനി ഇവിടെ ഇങ്ങനെ മണപിഞ്ചാണ്ടു വരുത്തു. എനിക്ക് നിങ്ങളോട് പരിചയം തുടരാനാഗ്രഹിക്കി, നിങ്ങൾക്കു മനസ്സിലായോ?”

പെട്ടുനിന്നു അനുരോദിച്ചും ദയവുംമുലം രണ്ടുകാലും പൊക്കി, നിന്നി തത്തുനിന്നും മാറാതെ, തുള്ളി. എന്നൊ പറയാനാഗ്രഹിച്ച് പിറുപിറു തത്തു. ഒന്നും പറയാൻ കഴിഞ്ഞില്ല. എന്നാണെന്നു അവളുടെ ഭാവമെന്നിയാൻ ഞാൻ കാത്തിരുന്നു. അവൾ എന്നെ ശരിയുടെ മാർഗ്ഗത്തിൽനിന്നു മാറാൻ പേരിപ്പിച്ചും എന്നു സംശയിക്കുന്നതായി ഞാൻ തെറ്റിഉരിച്ചും എന്നവൾ വിചാരിച്ചുകാണും. മറ്റാണാണ് കാര്യമെന്നു വ്യക്തമായി.

“മി.വിഭ്രാർത്ഥി!” അവൾ പറയാൻ തുടങ്ങി. എന്നാൽ ഉടനെതനെ, കൈവിശി, വാതിലിനു നേരേ തിരിഞ്ഞെ പുറത്തിന്നിഞ്ഞിശ്വായി.

എൻ്റെ മനസ്സിൽ എന്നൊ അബവം പറ്റിയതുപോലെ തോന്തി, അവിടിരുന്നു. ഞാൻ ശ്രദ്ധിച്ചു. അവളുടെ വാതിൽ ശബ്ദങ്ങളെ തുറന്നു. ആ പാവം ന്യത്തി ദേശ്യത്തിലാണെന്നു വ്യക്തം. ഞാൻ കുറച്ചുനേരം ആലോചിച്ചു. അവളുടെ അടുത്തക്കു ചെല്ലുവാൻ തീരുമാനിച്ചു:

അവളെ വിളിച്ച് ഇവിടെ കൊണ്ടുവന്ന്, പറയുന്നതെല്ലാം എഴുതി കൊടുക്കാം എന്ന വിചാരണയാട്ടം.

ഞാനവളുടെ മുൻഡിയിൽ ചെന്നു. ചുറ്റിനോക്കി. അവൾ മേശയ്ക്കരികിൽ ഇരിക്കുന്നു, തോൾ ചാർ, തല കൈകളിൽ താണ്ടിക്കൊണ്ട്.

ഞാൻ പറഞ്ഞു: “ഞാൻ പറയുന്നതു കേൾക്കു.” കമയുടെ ഈ ഭാഗത്തു വരുമ്പോൾ എനിക്ക് ഇതെല്ലാം ഇള്ളതുവും മുഖ്യതുവും ആയോ എന്നൊരു തോന്തൽ, ശരി, ശരി!

“ഞാൻ പറയുന്നതു കേൾക്കു,” ഞാൻ പറഞ്ഞു:

അവൾ കുസേരയിൽനിന്ന് ചാടി എഴുന്നേറ്റു. തുറിച്ച ക്ലാസ്സുകളാടെ എൻ്റെ നേരേ വന്നു, കൈകൾ എൻ്റെ തോളിൽ വച്ചുകൊണ്ട്, പൊറു പൊറുത്തു തുടങ്ങി, അതായത് കീഴ്സ്യായിയിൽ മുരണ്ണു:

“നിങ്ങളോന്നു നോക്കു, ഇതാണു കാര്യം, ബോർഡി എന്നൊരാൾ ഇല്ല, തെറിസായും ഇല്ല. അതുകൊണ്ടു നിങ്ങൾക്കുന്നോ? നിങ്ങളുടെ പേരു പേപ്പിൽ കോറുന്നത് അതെ വല്ലബുദ്ധിമുട്ടാണോ? എ! നിങ്ങളും! ഇണ്ട്രോജും നല്ല മുടിയുള്ള കുട്ടി! ആരും ഇല്ല. ബോർഡിനും ഇല്ല, തെറി സായും ഇല്ല, ഞാൻ മാത്രം. അതെയും ധരിക്കുക, നിങ്ങൾക്കുതുകൊണ്ടു നല്ലതേ വരു.”

ഇങ്ങനെന്നെയാരു സ്വീകരണമുണ്ടായതിൽ അന്വരന്നുകൊണ്ട്, ഞാൻ പറഞ്ഞു:

“എന്നോടു ക്ഷമിക്കുക, എന്നാണിതിന്റെ കാര്യം? ബോർഡി ഇല്ല എന്നു നിങ്ങൾ പറയുകയും”

“ഇല്ല, അങ്ങനെന്നെയാണത്.”

“തെറിസായും ഇല്ലോ?”

“തെറിസായും ഇല്ല, ഞാനാണ് തെറിസ്.”

എനിക്ക് അതു മനസ്സിലായില്ല. ഞാൻ അവളുടെ നേരേ സുക്ഷിച്ചു നോക്കി, ഞാനോ അവളോ ആരാണ് വിവരമില്ലാതെ പറയുന്നതെന്ന് അറിയാൻ ശ്രദ്ധിച്ചു. പക്ഷേ, അവൾ മേശയ്ക്കെടുത്തുപോയി, എന്നൊ കൈയേണ തിരിഞ്ഞു. എൻ്റെ അടുത്തക്കു വന്നു, കുറച്ചു കുറഞ്ഞേണ്ട തേതാട പറഞ്ഞു: “നിങ്ങൾക്ക് ബോർഡിന് കത്തഴുതാൻ പ്രയാസമായിരുന്നു. ഇതാ നിങ്ങളുടെ എഴുത്ത്, എടുത്തതാളും, മറ്റുള്ളവർ എനിക്കുവേണ്ടി എഴുതും.”

ഞാൻ നോക്കി. അവളുടെ കൈയിൽ ഞാൻ ബോർഡിനെഴുതിയ കത്തുണ്ട്. ഫ്യൂ!

“കേൾക്കു, തെറിസാ! ഇതിന്റെയെല്ലാം അർത്ഥം എന്നാണ്? ഞാൻ എഴുതികഴിഞ്ഞ സ്ഥിതിക്ക് നിങ്ങൾ മറ്റുള്ളവരോടു നിങ്ങൾക്കു വേണ്ടി എഴുതണം എന്നു പറയുന്നതെന്നിന്? നിങ്ങളുൽ അയച്ചിട്ടും ഇല്ലല്ലോ?”

“എവിടെ അയയ്ക്കാനാ?”

“എന്ത്? ഇതു ബോർഡിന്.”

“അങ്ങനെന്നെയാരാളില്ല.”

എനിക്കെത് ഒട്ടും മനസ്സിലായില്ല. ഒന്നു തുച്ചിയിട്ട് പോകാനല്ലാതെ എനിക്കൊന്നും ചെയ്യാനില്ല. അപ്പോൾ അവൻ വിവരിച്ചു

അപ്പോഴും അപരാധിനിയാകിയതുപോലെ അവൻ പറഞ്ഞു: “എന്താണത്? അങ്ങനെയാരാളില്ല, ഞാൻ പറയുന്നു.” അങ്ങനെയാരാളില്ലാത്തതിന്റെ കാരണം അവൻകുപോലും അറിയാൻ കഴിയാത്തതുപോലെ അവൻ കൈകൾ നീട്ടി. “പക്ഷേ, അവൻ ഉണ്ടാകണമെന്നാശിക്കുന്നു. ഞാൻ എല്ലാവരേയുംപോലെ ഒരു മനുഷ്യജീവിയല്ലോ? അതെ, അതെ, എനിക്കെന്നാം, തീർച്ചയായും അറിയാം..ഞാനയാൾക്ക് എഴുതുന്നതുകൊണ്ട് ആർക്കും ഒരുപദ്ധവവും ഇല്ലല്ലോ, എനിക്കെന്നാം..”

“ക്ഷമിക്കണം, ആർക്ക്?”

“ബോർസിന്, തീർച്ചയായും.”

“അങ്ങിനെയാരാളില്ലല്ലോ.”

“ക്ഷേടം! ക്ഷേടം! അയാളില്ലെങ്കിലെന്നാ? അയാളില്ല, പക്ഷേ, വേണമായിരുന്നു! ഞാൻ അയാൾക്കെഴുതുന്നു. അയാൾ ഉള്ളതുപോലെതന്നെ ഞാൻ കാണുന്നു. പിന്നെ തെറിസാ, അതു ഞാൻ, അവൻ എനിക്കു മറുപടി തരുന്നു, പിന്നെ ഞാൻ വിണ്ടും അഭ്യന്താട്ട് എഴുതുന്നു!”

അവസാനം എനിക്കു മനസ്സിലായി. വളരെ ലഭ്യമായും കഷിണവും കഷ്ടതയും തോന്തി. മുന്നുവാര്യിലധികം അകലെയല്ലാതെ നില്ക്കുന്ന ഒരു മനുഷ്യജീവി. ലോകത്തിൽ ദയയോടെ പെരുമാറുവാൻ ആരുമില്ലാതെ, സ്നേഹിക്കാൻ ആരുമില്ലാതെ, ഒരു സുഹൃത്തിനെ സ്വന്മായി സകല്പിച്ചിരിക്കുന്നു!

“നോക്കു, നിങ്ങൾ ബോർസിനുള്ള കത്തച്ചുതിത്തനു, അതു മറ്റാരാൾ വശം കൊടുത്ത് വായിച്ചുകെട്ടേണ്ടി ബോർസ് അവിടെയുണ്ടെന്നും കേടുന്നും ഞാൻ സകല്പിച്ചു. ബോർസിന്റെ ഒരു കത്ത് എനിക്ക് അയയ്ക്കുന്നതായി എഴുതാൻ ഞാൻ പറഞ്ഞു. അങ്ങനെയാനെ അനുശുചിപ്പിക്കുന്നതായി എനെ വായിച്ചു കേൾപ്പിച്ചാൽ, ബോർസ് അവിടെ ഉണ്ടെന്നു ഞാൻ വിശ്വസിക്കും. അതിന്റെ ഫലമായി എൻ്റെ ജീവിതം ശുഭമായി നിങ്ങുന്നു.”

ഇതെല്ലാം കേടുപെട്ടിട്ടുണ്ടെന്നും അതു വിചാരിച്ചു: “പിശാചുപോലും നിങ്ങളെ മരതലയി എന്നു കരുതും.

അതിനുശേഷം, കൃത്യമായി ആഴ്ചയിൽ ണഡുവിതം, ഞാൻ ബോർസിന് കത്തച്ചുതും, തെറിസായ്ക്കുള്ള ബോർസിന്റെ മറുപടിയും. ഈ മറുപടികൾ ഭംഗിയായി ഞാനെഴുതി. അവൻ അതു കേൾക്കും,

എനിട്ട് കരയും. എന്നു പറഞ്ഞാൽ മുഴങ്ങുന്ന ശബ്ദത്തിൽ അലറും. ഇങ്ങനെ അവളെ ഭാവനയിലുള്ള ബോർസിന്റെ യഥാർത്ഥക്രമാനുസരിച്ചു കേൾപ്പിച്ചു കള്ളിരാലിപ്പിച്ചിതിനു പകരമായി, എൻ്റെ സോക്സ്, ഹർട്ട്, മറ്റു വസ്ത്രങ്ങൾ എനിവയിലെ കീറൽ തുന്നിതരും. പിന്നെ ഒരു മുന്നുമാസത്തിനു ശേഷം അവളെ എന്നോ കുറുത്തിനു ജയിലിലായ്ക്കു. ഇപ്പോൾ അവൻ മരിച്ചു കാണും, സംശയമില്ല.”

എൻ്റെ പരിചയകാരൻ സിഗററിലെ ചാരം തട്ടികളേണ്ട, ആകാശത്തെക്കുറഞ്ഞു ഒന്നു നോക്കി, ആ കമ ഇങ്ങനെ അവസാനിപ്പിച്ചു.

“ശരി, ശരി, മനുഷ്യജീവി കയ്പുള്ള ജീവിതം നയിക്കുമ്പോൾ മധും രസമരണകൾക്കുവേണ്ടി ദാഹിക്കും. നാം, നമ്മുടെ ധന്യതകളുടെ കീറത്തുണികളാൽ മുടി, മറ്റുള്ളവരെകൂടി നമ്മുടെ, സ്വയംപര്യാപ്ത തയുടെ മുടക്കിമണ്ണത്തിൽകൂടി കണ്ണുകൊണ്ട്, സർവ്വസാധാരണമായ നമ്മുടെ നിർദ്ദേശപരിനയാൽ, ഇതൊന്നും അറിയുന്നില്ല. എല്ലാ കാര്യങ്ങളും മണംതെരുമായും ക്രൂരതയായും മാറുന്നു. താഴ്ന്ന വർഫുകാർ, നാം പറയും. ആരാൺ ഈ താഴ്ന്ന വർഫും. എനിക്കെതിരിയാൻ ആഗ്രഹമുണ്ട്. പ്രമമായി ഒരേ എല്ലാം മാംസവും തെരുവും നമ്മേഷാലെതന്നെ ഉള്ളവരല്ലോ? ഈ കാലങ്ങളായി എല്ലാവരും പറയുന്നു. നാം ശരിക്കും ശ്രദ്ധിക്കും- ഈ കാര്യങ്ങളെല്ലാം എത്ര ദാരുംമാണെന്ന് പിശാചിനേ അറിയും. മനുഷ്യത്തെത്തപ്പറ്റി വലിയ പ്രഭാഷണം നടത്തി നമ്മേണ്ട വഷളാക്കിയെന്നോ? യഥാർത്ഥത്തിൽ നാമും താണം ജനങ്ങൾതന്നെ, എനിക്കെന്നാം കഴിഞ്ഞിടതോളം സ്വയംപര്യാപ്തത എന്ന വലിയ ചളിക്കുഴിയിൽ വിണ്ണ നാം മേൽതട്ടുകാരാണെന്ന് വിശ്വാസം പുലർത്തുന്നു. പക്ഷേ, ഇതൊക്കെ മതി. ഇതെല്ലാം മലകളോളം പഴക്കമുള്ളതാണ് പറയാൻ കൊള്ളാത്തവിയം വളരെ പഴയത്- അതെ, അത്തന്നെന്നോയാണ്.”

ഒരു മനുഷ്യജനനം*

അതു ദൈർഘ്യം കുറഞ്ഞവർഷം— ‘92-മത്തു വർഷമായിരുന്നു. സ്ഥലം, കോദ്യാർ നദികൾക്കിലെ, സുവും, ഓച്ചേൺഡി എന്നീ ടണ്ണുകൾക്ക് മദ്യയുള്ള സമുദ്രത്തിലേശേം. തിളങ്ങുന്ന വെള്ളം ലിക്കുന്ന ഒരു ചെറുനദിയിലെ ഓളങ്ങളുടെ ശംഖവും സമുദ്രത്തിന്റെ ഇരുവും വ്യക്തമായി കേൾക്കാം.

പിന്ന ആതു, അതു മത്തുകാലമാണ്. കാട്ടുമരങ്ങളിലെ ഇലകൾ കോദ്യാർ നദിയിലെ വെള്ളത്തിൽ വിണ്, ഒഴുകുമുളം നൃയും പതയുമായി ചേർന്ന്, പൊരിച്ച മത്സ്യങ്ങളുടെ കൂട്ടംപോലെ പുഴവെള്ളത്തിൽ ചുറുന്നു. പുഴയുടെ തീരത്തുള്ള ഒരു പാറപുറത്ത് ഞാൻ ഇരുന്നു. അപ്പോൾ എൻ്റെ മനസ്സിൽ തോനി. വലതേടാട്ടു മാറിയുള്ള മരക്കുടങ്ങളുടെ അഞ്ചുറത്താണ് കടൽത്തിര കേരി ഇരഞ്ഞുന്നത്. അവിടെ കടൽപാതയുള്ള തീറിപ്പകൾക്കും കരണ്ടു ബഹളമുണ്ടാക്കുന്നു. എന്നപോലെ ആ പക്ഷികളും ആ ഇലകൾ മത്സ്യങ്ങളാണെന്നു വിചാരിച്ച് കൊത്തിനോക്കി. നിരാശരായി കരയുന്നതാണോ എന്നു ഞാൻ ശക്തിച്ചു.

എൻ്റെ തലയ്ക്കുമീതെ, സ്വർഘ്ഗനിനമുള്ള ഫലങ്ങൾ നിരഞ്ഞ ഉണ്ടു വ്യക്ഷണങ്ങൾ, കാൽചുവട്ടിൽ ആ മരത്തിന്റെ ഇലകൾ ധാരാളമായി വിണ്ണുകിടക്കുന്നു— ഓരോ ഇലയും കണ്ണാൽ മനുഷ്യന്റെ കൈപ്പടം മുൻപിടിച്ചതോ എന്നു തോന്നും. മറുകരയിൽ വൻപ്പുക്ഷണങ്ങളുടെ ശാഖകൾ ദിണ്ടുവിണ് തന്തിൽ കുരുക്കി ആടുന്നു; ഓരോനുനിനമുള്ള ഒരു മരങ്കാത്തി ഇലക്കുട്ടത്തിനിടയിൽ പെട്ടുപോയതുപോലെ അഞ്ഞാട്ടും ഇഞ്ഞാട്ടും ചാടുന്നു; ഒരുകുട്ടം ചുറുചുറുക്കുള്ള പക്ഷികളും, വടക്കുനിന്നും വിരുന്നു വരുന്ന പക്ഷികളും ചേർന്ന് കറുത്ത കൊക്കുകൾക്കാണ് മരത്താലിയിൽ കൊത്തി, ചെറുജന്തുക്കലെ വേട്ടയാടുന്നു.

എൻ്റെ ഇലത്തുഭാഗത്ത്, പർവ്വതങ്ങളുടെ മുകളിൽ മഴയ്ക്കാരംമെന്നു തോനിക്കുന്ന കനത്ത മേലങ്ങൾ തണ്ടിനില്പുണ്ട്. ഈ മേലങ്ങളുടെ

* The Birth of a Man

നിഴൽ, വിശ്വമരങ്ങളും, ബീച്ചുമരങ്ങളും ഇടക്കുർന്നു വളർന്നു നില്ക്കുന്ന താഴ്വരയിലേക്കു നിരന്തരി നീഞ്ഞുന്നു. ഈ മരങ്ങളുടെ പൊള്ളുത്തടക്കൾ ഒരിക്കൽ പോന്നിയുടെ ആക്രമണംസന്ദര്ഭത്തു തുരത്തി. ഹരംപിടിപ്പിക്കുന്ന മധുരമുള്ള തേനിനുവേണ്ടി അവർ ബഹളം കൂട്ട്. ഉരുക്കിന്റെ ബലമുള്ള ആ പട്ടാളക്കാരുടെ കാലുകൾ ഈ പൊള്ളുതടക്കൾക്ക് മുലം ഉപയോഗശുന്നമായി. അവർക്ക് അതിനാൽ പിന്നാണെണ്ടി വന്നു. കാട്ടുതേനിച്ചുകൾ പുകളെം്തിനും ശേഖരിക്കുന്ന ഈ തേനീ, പൊള്ളുതടക്കളിൽനിന്നും ധാതകാർ ഇന്നും ശേഖരിക്കാറുണ്ട്. ലവാഷി എന്നു പറയുന്ന കനം കുറഞ്ഞ കേകൾ അവർ ഈ തേനിൽ മുക്കി തിന്നും.

ഈ പറയുന്ന സമയത്ത് ഞാൻ ഭോന്തു പിടിച്ച തേനീച്ചുകളുടെ കുത്തുകൊണ്ട് കഷ്ടപ്പെട്ടിട്ടും ഈ ഉണ്ടു വ്യക്ഷണങ്ങളുടെ കീഴിൽ ഒരു പാറപുറത്ത് ഇരുന്നുകൊണ്ട് അങ്ങനെന്നതെന്ന ചെയ്യുകയായിരുന്നു. അപക്ഷേണാഞ്ചൾ ഒരു പാതയെത്തിലുള്ള തേനിൽ മുക്കി, പാതകേഷണത്തിനായി, കടിച്ചുതിനുകയായിരുന്നു; അതെ സമയം ശരത്കാല സുരൂരെൻ്റെ മുദ്രവായ ശർമ്മികളേറ്റ് സുവിക്കുകയും.

ആ വർഷാവസാനത്തിൽ കാക്കണ്ണസ് പർവ്വതം വലിയ കൊത്തുപണിക്കാരാൽ പണിത ഒരു അതിഗംഭീരമായ പള്ളിപ്പോലെ തോനി. (വലിയ കൊത്തുപണിക്കാർ എപ്പോഴും വലിയ പാവികളുമാണെല്ലാ) അവരുടെ ഭൂതകാലം മനസ്സാക്ഷിയുടെ ഒളിഞ്ഞുനോട്ടത്തിൽനിന്നു മറയ്ക്കാനെല്ലോ അവർ അതു പണിത്തെ? എന്നാൽ ഈ ‘ഭ്രാസനം’ ഒരു വലിയ പിടി കിട്ടാത്ത എടുപ്പാണ്, സ്വർഘ്ഗവും തെനവും വജ്രവും കൊണ്ടു പണിത്തും, അതിന്റെ കുന്നുകളിൽ സമർക്കണ്ണിലെ നെയ്തുകാർ നിർമ്മിച്ചതും സിൽക്കുകൊണ്ടു കാരിട്ടതുമായ കാർഷ്ണുകൾ വിരിച്ചിരുന്നു. സുരൂരേവെൻ്റെ സന്താഷത്തിനുവേണ്ടി ലോകമണ്ണും നടന്നു ശേഖരിച്ച കൊള്ളുമുതലുകൾ അവിടെ കുട്ടിയിരുന്നു. ഇവിടെ മനുഷ്യർ സുരൂരേവേനാട് ഇണ്ണനെ പറയുന്നു എന്നു തോന്നും! “ഇവിടെയുള്ളതെല്ലാം അഞ്ഞക്കാണ്. ജനങ്ങൾ അഞ്ഞകുവേണ്ടി ഇവിടെ കൊണ്ടുവന്നതാണ്.”

അതെ, ഞാൻ മനസ്സിൽ കണ്ടു; നീണു താടിയുള്ള തല നരച്ച അതിമാനുഷർ, കൊച്ചുകുട്ടികളുപോലെ വടക്കണ്ണുള്ളവർ, കുന്നുകളിൽനിന്നിരഞ്ഞി ഭൂമിയെല്ലാം അലക്കരിച്ചിട്ട്, വൈവിധ്യമാർന്ന നിരങ്ങളുള്ള ധനസംഖ്യയം അവിടെ വിതച്ചിട്ട്, കുന്നുകളുടെ മേൽനിരപ്പ് വെള്ളിപ്പാളികൾക്കൊണ്ടു പൊതിഞ്ഞിട്ട്, അതിന്റെ താഴ്വരയിലുള്ള പ്രദേശങ്ങൾ

മുഴുവൻ നിരനിരയായി വ്യക്ഷണങ്ങൾ വച്ചു പിടിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. അതെ, ഞാൻ കാണുന്നു: ആ ആളുകൾ ആ കാണുന രംഗം മുഴുവൻ അലക്കരിക്കുന്നു, അവരുടെ അദ്ധ്യാനത്തിനു നന്ദി പറയാം, ഭൂമിയുടെ ആ ഭാഗം ചിന്തിക്കാൻ കഴിയാത്തവിധം ഭംഗിയുള്ളതായി.

മനുഷ്യനായിരിക്കുക എന്നത് എത്ര നല്ല കാര്യമാണ്! സഹസ്രമുള്ള വസ്തുകൾ കണ്ണുകൾക്ക് എത്ര ആറ്റാദം നല്കുന്നു, ആന്നേന്നാണാ ദത്തിൽ ഹ്യാദയം തുടർക്കുന്നോൾ അതു വേദനപോലെയാകുന്നു.

ജീവിതം കഷ്ടപ്പാടെന്നു തോന്നുന്ന ചില സമയങ്ങളുണ്ട്, എന്നിൽ വൈരം നിരഞ്ഞതായി തോന്നും, ദുഃഖാവം മനസ്സിനെ ഉണക്കി, ഹ്യു യരകതം കുടിച്ചുതീർക്കാനുള്ള ഭാഗം ഉണ്ടാകും, ഇത് എല്ലായ്പോഴും നമുക്കു തന്നിട്ടുള്ള ഭാവമല്ല. ചില സമയങ്ങളിൽ മനുഷ്യരെജറ്റി ചിന്തി ക്കുന്നോൾ സുരൂന്നും ദുഃഖം തോന്നാറുണ്ട്: അയാൾ അവർക്കുവേണ്ടി എന്തെല്ലാം ചെയ്താലും പകരമായി അവർ ഒന്നും ചെയ്യുന്നില്ല.

ഇല്ല, നല്ല ആളുകൾ ഇല്ലാത്തിട്ടല്ല. അവരെ ചെർത്തു പിടിച്ചെടുക്കണം, കുറച്ചുകൂടി നന്നാക്കാൻ.

പെട്ടുന്ന്, ആ കുറിക്കാടുകളുടെ ഇടയിൽകൂടി ഏതാനും ഇരുണ്ട തലകൾ കാഴ്ചയിൽ പെട്ടു. കടലിന്റെ ഇരുവശം അരുവിയിലെ കള കള ശബ്ദവുംകൂടി കലർന്ന മനുഷ്യശബ്ദവും കേട്ടു. ഒരുക്കുട്ടം ‘പട്ടി സ്ഥിക്കാരു’ടെ അല്ലെങ്കിൽ സുവം മുതൽ ഓച്ചേൺഡിവരെ നടന്ന്, ചെയ്തുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന ലോകത്തെ രോധുകളുടെ പണിക്കു കൂടാൻ സമ്പരിക്കുന്ന മനുഷ്യരുടെ കൃതിം.

ഓർമ്മോവ് സംസ്ഥാനത്തുനിന്നുള്ള കുടിയേറക്കാരുടെ ശബ്ദമാണ് എനിക്കു തോന്തി. അവരുടെനൈയുള്ളവരാണ് എനിക്കെ റിയാം, കാരണം, ഞാൻതന്നെ അവരിലെ പുരുഷമാരുടെകൂടെ ജോലി ചെയ്തിരുന്നു, ഇന്നലെ മാത്രമാണ് അവരിൽനിന്നും പിരിഞ്ഞ നേരത്തെ പോന്ന് രാത്രിയിൽ നടന്ന് കട്ടിലിനു മുകളിൽ സുരൂനും കുമ്പോഴേക്കും അവനു വന്നും പറയാം എന്നു കരുതി.

ഈ പാർട്ടിയിലെ അംഗങ്ങൾ നാലു പുരുഷരാം ഒരു സ്ത്രീയും ഈ സ്ത്രീ, ഒരു ചെറുപക്കാരി, പൊങ്ങിയ താടിയെല്ലുകളും, പുർണ്ണ മായ ഗർഭമുളം ശരീരം വിർത്തൽ, ചാരനിറം കലർന്ന നീല കണ്ണുകളും. ആ കണ്ണുകളിൽ എന്തോ ഉദ്യോഗഭാവം നിഴലിക്കുന്നു. ഈ സമയം അവളുടെ തലയും തലയിൽ കെട്ടിയ മഞ്ഞ സ്കാർഫും കുറിക്കാ കിനു മുകളിലുടെ കാണാം: ഞാനങ്ങാട്ടു നോക്കിയഞ്ഞാൻ മഞ്ഞ തുണി അങ്ങാട്ടും ഇങ്ങാട്ടും ചലിക്കുന്നു സുര്യകാൺ പുവ് കാറിൽ

ആടുന്നതുപോലെ. ഇപ്പോൾ താനോർക്കുന്നു, ഈ സ്തീയുടെ ഭർത്താവിനെ കണ്ണമാനം പഴങ്ങൾ തിന് അസുവം വിടിച്ചതിനാൽ എടുത്തുകൊണ്ടുപോയി ഈ കാര്യം താനറിഞ്ഞത് എന്തിനെയെന്നു വച്ചാൽ, തണ്ണൻ ജോലിക്കാരുടെ താവളത്തിലെ മുറിയിൽ പാർക്കുന്നോൾ, ഈ ആളുകൾ പഴയ റഷ്യൻ ലീതിയനുസരിച്ച് അവരുടെ കഷ്ടപ്പാടുകളെപ്പറ്റി ഒപ്പരിചിതനോട് വിവരിക്കുന്നത് കേടുതാണ്. ഈത് അയാൾ വളരെ ഉറക്കെ പറഞ്ഞതിനാൽ ആ പരാതിശൈടുന്ന വാക്കുകൾ അണ്ണു മീറ്റർ വടക്കിൽ കേൾക്കാമായിരുന്നു.

ഈ നിരാധാരരായ മനുഷ്യരുമായി സംസാരിച്ചേണാൾ അറിഞ്ഞത് ഇപകാരമാണ്. ഈവർ നിർഭാഗ്യത്തിൽ അമർന്ന്, അവരുടെ തരിശായിജ്ഞായ സ്വന്തം ഭൂമിയിൽനിന്ന് പുറംതള്ളശേട്ട്, ശരത്കാലത്ത് ഈലകളേജ്ഞാലെ കോക്കസസിനു നേരേ പറത്തി. അവിടെ പ്രകൃതി മലപുഷ്ടമാണല്ലോ, പക്ഷേ, അപരിചിതം. ഈ പരിത്സമിതി അവരെ കുഴക്കി. തൊഴിൽ കിട്ടാനുള്ള ബുദ്ധിമുട്ടുകൂടിയായജ്ഞാൾ അവരുടെ യെരും മുഴുവൻ ചോർന്നുപോയി. അവരുമായി സംസാരിക്കുന്നോൾ, അവർ കുഴങ്ങിയ, പ്രകാശം വർഖിയ ക്രമ്മകളോടെ ചുറ്റിനോക്കും, എന്നിട്ട് അന്ത്യാന്ത്യം പറയും.

“എന്തോരു നാട്?”

“എയ് ഹതാണ് മനുജ്യതെ വിയർഷിക്കുന്ന നാട്!”

“വാറ്റേപ്പാരലി ഉറച്ചത് — ആൺ — ഇത്.”

“ଓয়ে কো বিত্তনার!”

പിന്ന അവർ സ്വന്തനാടിനെഷ്ടറി സംസാരിക്കാൻ തുടങ്ങി, അവിടെ ഓരോ പിടി മഴുപും അവരുടെ പുർഖാവികളുടെ അംഗം കലർന്നതാണ്, ആ മഴുപിന്റെ ഓരോ തരിയും അവരുടെ പുരികത്തിലെ വിയർപ്പി നാൽ നന്നാത്താണ്, സ്വന്തവും പ്രിയവുമായ ഓർമ്മകൾ നിറഞ്ഞതും.

ഈ പാർട്ടിയോടൊത്ത് മുമ്പ് ഒരു സ്ത്രീയുണ്ടായിരുന്നു, നീണ്ടു
നിവർന്ന്, മാറു പലകപോലെ പരന്ന്, കുതിരയുടെ മോന്തപോലെ താടി
യെല്ലുമായി, ഈരുണ്ടു കറുത്ത കമ്പ്യൂക്കളിൽ കൂടി തീ പാറുന നോട്ടവു
മായി അവക്കെ കാണാം.

എല്ലാ സന്യാസനരവും അവൾ മത്തകവണികാരിയുമൊത്ത് താവളത്തിനു പുറത്തുവന്ന് ചവറുകൾ കൂട്ടിയതിനു പുറത്ത് ഇരിക്കും, കൈകാളിൽ കവിളുകൾ ചേർത്തുവച്ച്, തല ഒരുവശം ചരിച്ച്, ഉറക്കെപ്പറ്റത്ത സ്വർത്തിൽ പാടും.

ശമ്പാന ഭൂവിൻ മതിലിൻ പിറകിൽ

ഹരിത തരുക്കൾ നില്ക്കും ചരിവിൽ
മണലിൽ നീണ്ടുനിവർന്നു കിടക്കും
വെളുത്ത മഞ്ഞിൻ മുട്ടുപടത്തിൽ
പൊടുന്നുനെ അതു തീരും നിന്നവിൽ
എൻ ഹൃദയത്തിൻ ആരാധകനായ്
യജമാനൻ, എൻ പ്രഭുവും പറയും
വിണു വണങ്ങിടുന്നതിനുത്തരം.

സാധാരണയായി അവളുടെ കുട്ടുകാരി, മഞ്ഞകവണിയിട്ട് സ്ത്രീ,
തല മുണ്ടാട്ടു കുന്നിച്ചു് സ്വന്തം വയറ്റിലേക്കു നോക്കിക്കൊണ്ട് നില്കു
ബ്ദയായി ഇരിക്കും; എന്നാൽ ചുരുക്കമായി, ഉദ്ദേശിക്കാത്ത സമയത്ത്
അവൾ കുഴിക്കാരുടെ പരുത്ത സ്വരത്തിൽ എന്നല്ലടിച്ചുകൊണ്ട് പാടും;
ആഹാ, കാമിതനാം എൻ പ്രിയതമാ,
വിണ്ടും നിന്നെ തെക്കിലുകൾക്കികൾ!

വിർജ്ജമുട്ടുന്ന ഈ തെക്കൻനാട്ടിലെ രാത്രി
കളിൽ, ഈ പാട്ടുകൾ, എന്ന വടക്കുള്ള മഞ്ഞ
മുടിയ തരിശുഭൂമിയെപ്പറ്റി ഓർമ്മിപ്പിക്കാതിരി
ക്കില്ല; അവിട്ടെത്തെ തണ്ടുത്ത കൊടുക്കാറും,
ദുരന്തിനുള്ള ചെന്നായുടെ കുവലുകളും.

ചിലപ്പോൾ ആ കറുത്ത ക്ലാളുള്ള സ്ത്രീകൾ പനിവരും, അഞ്ചോൾ
ഒരു ചെരിഞ്ഞ ആംബുലൻസിൽ അവളെ ടണ്ണിലേക്കു കൊണ്ടു
പോകും, സ്ട്രച്ചറിൽ അവൾ കരഞ്ഞും വിരച്ചും കിടക്കുന്നോഴ്വും
അവൾ ശ്രമശാന്തുമിയെയും മണലിനെയും പറ്റിയുള്ള ഗാനശകലം
പാടുനോ എന്നു തോന്നും.

മഞ്ഞകവണികാരി എഴുന്നേറ്റു പോയി.

ഞാൻ പ്രഭാതക്കുണ്ണം കഴിഞ്ഞ് എഴുന്നേറ്റ് തേൻപാതം ഇലകൾ
കൊണ്ടുചു് മുടിയും ഉറപ്പിച്ചു. എന്നിട്ട് അലസമായി അവർ പോയ
വഴിയേ യാതെ തുടർന്നു, നടക്കുന്ന വഴി എൻ്റെ കരിമുള്ളൻ മുളവടി
ഉച്ചവഴിയിൽ കുത്തി ശബ്ദമുണ്ടാക്കി.

വഴി വള്ളത്തു ചാരനിനമുള്ള ഇടുങ്ങിയ പാത എൻ്റെ മുന്തിൽ, അതെ
സമയം എൻ്റെ വലത്ത് ഇരുണ്ട നീലകടൽ, ആയിരക്കണക്കിന് അല്ല
ശ്രദ്ധയായ ആശാർമ്മാർ വിശ്രമമില്ലാതെ മിനുക്കിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്ന
പ്രതലം: ആരോഗ്യമുള്ള ഒരു സ്ത്രീയുടെ ഉച്ചചല്ലാസംപോലെ നന്നവു
ഇള്ളതും മധുരവും ചെറുചുട്ടുള്ളതുമായ കാറ്റിന്റെ സമർദ്ദത്താൽ
ചുവരുളുകൾപോലെ പതഞ്ഞ് കരയിലേക്ക് ഒഴുകുന്നു.

രഹു ടർക്കിക്കപ്പൽ കാറ്റുപിടിച്ചു വിർത്ത കപ്പൽപായുടെ ഭാരതാൽ
പുറകുവശം താഴ്ന്ന്, സുവുമിന്റെ നേരേ പൊയ്ക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നു.
ആ കപ്പലിന്റെ പോകുക്കണ്ടിട്ട് ഒരു അഹംഭാവിയായ എൻഡിനിയർ
പഠിഞ്ഞത് എനിക്കോർമ്മ വന്നു: “നീ മിണ്ടാതിരികൾ, അല്ലെങ്കിൽ നിനെ
ഞാൻ ലോകപിലാക്കും.” ഈ മനുഷ്യൻ എന്തോ കാരണംമുലം അറ
സ്ഥാപിച്ചുമെന്ന ആഗ്രഹം അധ്യാളുടെ ദുർഖ്യത ആയിരുന്നു. ഈ
മനുഷ്യൻ ഇപ്പോൾ ചത്തു മണ്ണടിഞ്ഞ് എല്ലുകൾപോലും പുഴുകൾക്കു
ഭക്ഷണമായി കാണുമെന്നു ഞാൻ കരുതി സന്തോഷിക്കുന്നു. എൻ്റെ
വേരെ ചില പരിചയകാർക്കും ഇതുതനെയല്ല അനുഭവം.

നടത്ത ഒരു എളുപ്പമുള്ള ജോലിയാണ്. കാറ്റ് എന്നെ എടുത്തു
കൊണ്ടുപോകുന്നതുപോലെ തോന്തി: നല്ല നല്ല ചിന്തകൾ, പലനിറം
കലർന്ന ഓർമ്മകൾ, എൻ്റെ നെഞ്ചിനുള്ളിൽ പാടിക്കൊണ്ടിരുന്നു. ഒരു
ഉല്ലാസമായ കൃത്യമായി പൊതുവിച്ചും താണും, യുവതു
ത്തിലെ ആഗ്രഹങ്ങൾ വെളിവാക്കിക്കൊണ്ട്: കടലിനടിയിൽ വെള്ളി
മീനുകൾ ഒളിച്ചിരിക്കുന്നതുപോലെ.

പെട്ടെന്ന് എൻ്റെ വഴി ഒരു വളവുതിരിഞ്ഞ് കടലിനുനേരേയോയി,
പിനെ തിരകൾ അടിച്ചുകയറുന്ന ഒരു മണൽപരശിനികിലും വള
ഞ്ഞുപോയി. ആ സ്ഥലത്ത് കുറ്റിച്ചേടിക്കർപ്പോലും തിരകളുടെ കണ്ണി
ലേക്കു നോക്കുന്നു എന്നു തോന്തി— എന്തെന്നാൽ അവ വളരെ പണി
പെട്ട് നാടപോലെയുള്ള വഴിയിലേക്കു ചാൽത്ത്, നീലജലത്തിനു നേരേ
തല കുല്പകി. അഞ്ചോഴും കുന്നുകൾക്കു മുകളിൽനിന്ന് മഴ പ്രവചി
ക്കുന്ന കാറ്റ് അടിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു.

ശ്രദ്ധിക്കും കുറ്റിച്ചേടികളുടെ ഇടയിൽനിന്ന് ഒരു നേരിയശബ്ദം കേൾക്കാം,
ഒരു കരച്ചിൽശബ്ദം—കേൾക്കുന്നവരുടെ ഹൃദയത്തിൽ തട്ടുംവിധം!
കുറ്റിച്ചേടികൾ വക്കഞ്ഞ മാറ്റി ചെന്നേഷാൾ, മഞ്ഞകവണിയുള്ള
സ്ത്രീയെ കാണാം. ഒരു കനത്ത കുറ്റിച്ചേടിയുടെ തടിയിൽ പുറം
ചാരിയിരിക്കുന്നു. തല തോളിനിടയിൽ വല്ലാതെ താണുകിടക്കുന്നു.
വാ പൊളിച്ചു, ക്ലാളുതുറിച്ചു, വിർത്തവയറിൽ കൈകൊണ്ടെല്ലാത്തുന്നു.
വളരെ ശക്തിയായ ശ്വാസോധ്യാസം, വയർ ക്ഷാംകൊണ്ട് ഇടയ്ക്കിട
താഴുകയും വിർക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. ഇടയ്ക്കിട ആ കണ്ണംത്തിൽ
നിന്ന് വേദനയുടെ കരച്ചിൽ ഉയരുന്നുണ്ട്, അതിനാൽ ചിലപ്പോൾ അവ
ളുടെ വായിലെ മഞ്ഞപ്പല്ലുകൾ പുറത്തു കാണാം, ഒരു ചെന്നായു
ഭേദതുപോലെ.

ഞാനവളുടെ അടുക്കൽ ചെന്ന കുന്നിണ്ണിട്ട് ചോദിച്ചു: “എന്നാ കാര്യോ? ആരേകിലും നിന്നെ ഉപദ്രവിച്ചോ?”

അതിന്റെ ഫലം ഇതുമാത്രമായിരുന്നു. ഒരു പറവയെഴോലെ അവൾ കാലിളകൾ കുത്തി, തെരുവില്ലാത്ത കൈ ആട്ടിക്കൊണ്ട് വീർഷുമുട്ടി പറഞ്ഞു: “ദുരെ, ദുഷ്ടാ! ദുരെ പോകു്.”

ഇഞ്ചോൾ എന്നിക്കു കാര്യം മനസ്സിലായി. കാരണം ഇതുപോലൊന്ന് ഞാൻ മുമ്പു കണ്ടിട്ടുണ്ട്. എന്നാലും, ഒരു ചെറിയ ലജ്ജാഭാവം അവ ഭിൽനിന്ന് കുറച്ചുകലെ മാറിനില്ക്കാൻ പേരിപ്പിച്ചു: ഞാന്നെനെ ചെയ്ത തോടെ, അവളിൽനിന്ന് ഒരു നീണ്ട കരച്ചിൽ ഉയർന്നു. കഘുകൾ തുറിച്ചുവന്നു, കഘുനീർ ഒഴുകി.

അഞ്ചോൾ ഞാൻ വിശ്വേം അവളുടെ സമീപം ചെന്നു, എന്റെ കൈയിലുള്ള സാധനങ്ങളെല്ലാം താഴെ ഇടിട്ടു, അവളെ മലർത്തി കിടത്തി, കാലുകൾ രണ്ടും ശർബത്തിലേക്കു മടക്കി പിടിച്ചുവച്ചു. ആ സമയ മല്ലാം അവൾ എന്ന അകറ്റാനായി, മുഖത്തും നെഞ്ചിലും അടിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു, പിന്നെ ഉരുണ്ട് കമിച്ചന്നു കിടന്നു. പിന്നെ, നാലുകാലിൽ പൊണ്ടി, കരഞ്ഞും അണ്ണച്ചും പ്രാക്കിക്കൊണ്ട്, അവൾ കുറ്റിക്കൊട്ടിനുള്ളിലേക്ക് ഇഴഞ്ഞുന്നിന്നു.

അവൾ അണ്ണച്ചുകൊണ്ടു പറഞ്ഞു: “ജനു! ഓ, പിശാച്!”

എന്നാൽ ഇതെയും പറഞ്ഞേഴോഴേക്കും, അവളുടെ കൈകൾ കുഴഞ്ഞു മുഖം കുത്തി വിണ്ണു, കാലുരണ്ടും നീട്ടി, ചുണ്ടുകളിൽനിന്ന് പുതിയ ഒരുന്നിര വിലാപങ്ങൾ ഉതിർത്തുകൊണ്ട്.

ഞാൻ പനിപിടിച്ചതുപോലെ വിഭ്രാന്തനായി. ഇതുപോലെയുള്ള കാര്യങ്ങളിലുള്ള എന്റെ ഓർമ്മ പുതുക്കി, അവളെ മുമ്പിലെപ്പോലെ പുറം നിലത്തു തൊടുവിച്ചു, കാലുകളും മടക്കിക്കിടത്താൻ നിശ്ചയിച്ചു. പെട്ടന്നു പ്രസവം നടക്കും എന്നു തോന്തിയില്ല.

ഞാൻ പറഞ്ഞു: “അംബാതെ കിടക്കു, നീയണ്ണിനെ ചെയ്താൽ താമസിയാതെ നിന്നെക്കാരു കുഞ്ഞുപിരക്കും.”

പിന്നെ ഞാൻ കടക്കിരിത്തെക്കാടി, എന്റെ കൈയിലും കാലിലും ഉടുച്ചു തെറുത്തുകേട്ടി, തിരിച്ചുവന്ന് മിധ്യവെമ്പിന്റെ ജോലി എററുകൊണ്ട് തയ്യാറായി.

വിരലുകൾക്കൊണ്ടു നിലം മാന്തി, ഉണ്ണണിയ പുല്ലും മല്ലും വായിലും മേത്തും ചുവന്നുന്നിയ കഘുകളിലും വിതറിക്കൊണ്ട്,” അവൾ തീയിലിട്ട് തടിക്കഷണംപോലെ പുള്ളഞ്ഞു. ഈ സമയം ഒരു ചെറിയ തലകാണ്ഠത്തെവിയം പുറത്തുവന്നു. അവളുടെ കാലുകളുടെ ഇളക്കം

പിടിച്ചു നിർത്താൻ എനിക്ക് ഏറെ ശമിക്കേണ്ടി വന്നു, കുടാതെ കുട്ടിപ്പുറത്തെക്കുവരാൻ സഹായിക്കാനും ആ അമ്മ മല്ലും പുല്ലും വാരിവായിലിട്ടുന്നതു തടയാനും. ആ സമയം ഞങ്ങളന്നോന്നും ശവിച്ചു. അവൾ പല്ലുകൾക്കിടയിൽകൂടി, ഞാൻ നിലുംബുദ്ധമായി: അവൾ ഞാൻകരുതുന്നു, വേദനകാണ്ഡും നാണംകാണ്ഡും, ഞാൻ തീർച്ചയായും അനുകസയേണ്ടുകൂടിയ പരിശേഷങ്ങളാണും.

“ഓ ദൈവമേ” അവളുടെ നീല ചുണ്ടുകളിൽനിന്നും പത്രയോടുകൂട്ടി ഒരു ശബ്ദം കേട്ടു. അവളുടെ കഘുകൾ നിറം മണ്ണി കഘുനീർച്ചാടി. അമ്മയാകാനുള്ള ആ ശമത്തിന്റെ കഷ്ടപ്പാടിൽ അവളുടെ ദേഹം വിരച്ചു, ആ ശരീരം നടുവെ മുറിതുപോയതുപോലെ പുള്ളഞ്ഞു. “മുഗ്രേ! ദുരെ പോ” ഇങ്ങനെ അവൾ എഞ്ചോഴും പറഞ്ഞുകൊണ്ടിരുന്നു. ഒടിഞ്ഞുവിണ്ടുപോലുള്ള കൈപ്പത്തിക്കൊണ്ട് എന്ന തള്ളിമാറ്റാൻ ശമിക്കുകയും. എഞ്ചോഴും ഞാൻ ആശ്വസിപ്പിക്കാനായി പറയും, “എടി, മണി! എത്രയും വേഗം ഇതു തീരാൻ ശമിക്കു,” എന്ന്. സ്ഥാഭാവികമായി, അവളുടെ കാര്യം കണ്ണ് എനിക്ക് ദുഃഖം അടക്കാനാൻ കഴിഞ്ഞില്ല, അവളുടെ കഘുനീർനിന്നെന്നപോലെ എന്റെ കഘുനീർന്നിന്നും കഘുനീർ ധാരാരായായി ഒഴുകി, എന്റെ ഹ്യാദയം ദയക്കാണ്ഡു പിടച്ചു. ഞാൻ എന്നെന്തെങ്കിലും പറഞ്ഞതാണ്ടിരിക്കണമെന്നനിക്കു തോന്തി, അതിനാൽ ആ വാക്കുകൾ ഞാൻ വിശ്വേം വിശ്വേം ആവർത്തിച്ചു പറഞ്ഞു:

“ഇഞ്ചോൾ വേഗം പുറത്തെക്കു വരാൻ ശമിക്കു.”

അവസാനം എന്റെ കൈകളിൽ സ്ഥാഭാവികസഭന്നുവരുള്ള ഒരു ശിശുവിനു കിട്ടി. ആ മനുഷ്യജീവിയുടെ മുഖം ചുവന്നതാണെന്നു കാണാൻ എന്റെ കഘുനീർ തട്ടുമായില്ല. ആ ശിശുവിന്റെ കാലുകൊണ്ഡുള്ള തൊഴികളും പത്രികളും തൊന്തിച്ചു. അതെ, നീലക്കഘുകളും, ചുളുങ്ങിയ കവിലുകളുടെയും ചുണ്ണിനീരും പുറകുള്ള പതിഞ്ഞത മുക്കും, ചുണ്ടുകൾ വിരചിരുന്നു, ‘ആ.’ എന്നു കരഞ്ഞു.

കുടാതെ അതിന്റെ ദേഹത്തെ വഴുവഴുപ്പ്, ഞാൻ കുന്നിഞ്ഞ് അതിനെ നോക്കി ചിരിച്ചു, അവകടം കുടാതെ പുറത്തുവന്നല്ലോ എന്ന ആശ്വാസത്തിൽ! അഞ്ചോൾ എന്റെ കൈയിൽനിന്നു തെന്തി നിലത്തു വിഴാൻ ഭാവിച്ചു: അതിനാൽ ഇനി എന്തുവെണ്ണമെന്ന് എനിക്ക് അറിവില്ലാതായി.

കഘുടച്ചുകൊണ്ടുതന്നെ ആ അമ്മ പറഞ്ഞു: “അതു മുറിക്കു,” എന്നിട്ടുവാൻ അംബാതെ കിടന്നു. അവൾ പിന്നെയും പറഞ്ഞു: “ഒരു കത്തി, അതു മുറിക്കു.”

തൊഴിലാളികളുടെ താവളത്തിൽ വച്ച് എൻ്റെ പിഞ്ചാത്തി മോഷ്ടി ക്കുണ്ടു. അതിനാൽ പൊകിൻകാടി ഞാൻ കടിച്ചുമുറിച്ചു. അപ്പോൾ ആ കുഞ്ഞ് ഓർലോവിയാക്കാരുടെ ലീതിയിൽ കരഞ്ഞുകൊണ്ടിരുന്നു, അപ്പോൾ ആ അമ്മ പുണ്ണിരിതുകി. എങ്ങനെന്നേയോ ആ അമ്മ യുടെ കുഴിഞ്ഞ കള്ളുകൾക്കു ജീവൻ വിണ്ണു, നീലനിറത്തിൽ പ്രകാശിച്ചു, അവളുടെ കൈ ബോധിസിലും പോകണ്ടിലും തുണി, പിനെ ചുവന്ന ചുണ്ണുകൾ അനക്കി പറഞ്ഞു: “ആ പൊകിൻകാടി കെട്ടാൻ എൻ്റെ കൈയിൽ നാരോ റിബൺ ഇല്ലല്ലോ.”

ഞാൻ എൻ്റെ സാധനങ്ങളിൽനിന്ന് ഒരു കഷണം റിബണിൽ തപിയെടുത്ത്, ശരിയായ സ്ഥാനത്തുകെട്ടി.

അതിനുശേഷം അവൾ മുന്നിലഭ്യതയിലും നന്നായി ചിരിച്ചു. അവളുടെ ചിരിയുടെ പ്രകാശത്തിൽ എൻ്റെ കള്ളിനു മുടൽ വന്നോ എന്നു ഞാൻ സംശയിച്ചു.

ഞാൻ പറഞ്ഞു: “ഇനിയും നീ നേരേ കിടക്ക. ആ സമയം ഞാൻ പോയി കുഞ്ഞിനെ കുളിപ്പിക്കാം.” അവൾ ബുദ്ധിമുട്ടി പറഞ്ഞു: “അതെ, അതെ, അവനെ വളരെ സുക്ഷിച്ചോളണം, വളരെ ഘടുവായി.”

എന്നാലും വളരെ കുറച്ചു ശദ്ദേശം ആ മനുഷ്യക്കുണ്ടിന് വേണ്ടും എന്നു തോന്തി, കൈചുരുട്ടി കരഞ്ഞ് ലോകത്തോടുതനെ വെല്ലുവിളിക്കുന്ന ഭാവം അതു ശക്തമായിരുന്നു.

അവസാനം ഞാൻ പറഞ്ഞു: “ഇപ്പോൾ വരു, നീ ഇതു ചെയ്യണം, അല്ലെങ്കിൽ നിന്റെ തല ഉണ്ടാക്കും.”

എന്നാൽ കടൽവെള്ളം തൊട്ടുപോഴേ അതു കുടുതൽ കരയാൻ തുടങ്ങി, മേലുമുഴുവൻ കഴുകിക്കഴിയുന്നതുവരെ അങ്ങനെന്നെന്നെന്നു തുടർന്നു, തെരഞ്ഞെടുപ്പം പിടിച്ചുപറ്റുന്ന ആ കുഞ്ഞുശരീരം തിരവെള്ളതാൽ കഴുകുന്നോഴും നീട്ടിന്റെ കരഞ്ഞു.

“അലറ്റു, കുഞ്ഞ് ഓർലോവിയാ! നിന്റെ ശ്വാസശക്തി മുഴുവൻ എടുത്ത്,” ഞാൻ പറഞ്ഞു.

പിനെ അവനെ അമ്മയുടെ സമീപം കൊണ്ടുവന്നു. കള്ളടച്ച്, ചുണ്ണുകടിച്ച്, മാശു പുറത്തു തളളുന്ന ശ്രമതിലായിരുന്നു അവളപ്പോൾ. കരച്ചിലിനും എങ്ങലിനും ഇടയിൽ അവൾ പിറുപിറുത്തു: “അവനെ ഇങ്ങനെതുരു, അവനെയിങ്ങനെതുരു.” “കുറച്ചുനേരംകൂട്ടി കഴിയട്ടു,” ഞാൻ നിർബന്ധിച്ചു. “ഓ വേണ്ട അവനെ എൻ്റെ കൈയിൽ തരു.”

അവൾ കുഴിഞ്ഞ കൈകൾക്കാണ് തന്റെ ബോധിസിന്റെ മുൻഭാഗം അഴിച്ചു, പിനെ എൻ്റെ സഹായത്തോടെ, മുലകൾ പുറത്താക്കി, പെട്ടെന്നു ഒരു ധനം കുഞ്ഞുണ്ടാക്കുവേണ്ടി തയ്യാറാക്കിയിട്ടുള്ള

ആ മുലതെട്ട്, ഓലോവിയൻ്റെ വായിലേക്കു വച്ചു. അവൻ പെട്ടുകും കാര്യം മനസ്സിലായി, അതോടെ വിലാപങ്ങൾ നിർത്തി.

“ഓ, വിശുദ്ധമാതാവോ!” ആ ശിശുവിന്റെ മുകളിലേക്കു തലകുന്നിച്ചു അവൾ നെടുപിടിച്ചു. ഇടയ്ക്കിടെ എന്നൊക്കെയോ പറഞ്ഞു. പിനെ അവൾ അതിവസുന്നരമായ കള്ളുകൾ, ഒന്നും ഒന്നും കുഴിഞ്ഞ സ്വർഗ്ഗത്തിനു നേരേ നോക്കി: ആ കള്ളുകളിൽ സന്തോഷവും നന്ദിയും സ്വർഗ്ഗത്തിനും അവസാനം തളർന്ന കൈ പൊക്കി. വളരെ സാവധാനം അവളുടെ മേലും പിനെ കുഞ്ഞിന്റെ മേലും കുറിശുവരച്ചു.

“വിശുദ്ധമാതാവിനു നൽ: “അവൾ പതുക്കെ പറഞ്ഞു: “നിന്നക്കു സത്യമായും നന്നാം!” പിനെ അവളുടെ കള്ളുകൾ കുഴിഞ്ഞ പ്രകാശം കുറഞ്ഞു. പിനെ കുറച്ചുനേരത്തെക്ക് അവൾ ശ്വാസം ചെയ്യുന്നോ എന്നുപോലും സംശയിച്ചു. പിനെ അവൾ കാര്യമായ സ്വരത്തിൽ പറഞ്ഞു: “ചെറുപ്പക്കാരാ! എൻ്റെ സഖി അഴിച്ചുതരു.”

ഞാനങ്ങനെ ചെയ്തസമയം അവൾ എന്ന തുറിച്ചുനോക്കിക്കാണിരുന്നു, ആ ജോലി തീർന്നപ്പോൾ ലജ്ജയോടെ ചിരിച്ചു: അവളുടെ വിർത്ത കവിളത്തും വിയർഷുപൊടിത്തെ നെറ്റിയിലും ലജ്ജയുടെ വൈവശ്യം നിഴലിച്ചു.

അവൾ പറഞ്ഞു: “ഇപ്പോൾ, തലക്കാലത്തെക്ക് ഒന്നു മാറി നിലകുമ്പോ?”

“ഞാനങ്ങനെ ചെയ്താൽ, ആ സമയം നീ അധികം ശരീരം ഇളക്കുതു്.”

“ഇല്ല, ഞാനങ്ങനെ ചെയ്തില്ല, ഒന്നു ദൂരെ മാറ്റു.”

അതിനാൽ ഞാൻ കുറച്ചു മാറിനിന്നു. എൻ്റെ നെഞ്ചിൽ ഒരു കഷിം ഭാവം ഒളിഞ്ഞിരിക്കുന്നു, എന്നാൽ എൻ്റെ ഘൃദയത്തിൽ പക്ഷികളുടെ പാട്ടിന്റെ പല്ലവി പ്രതിയുനിക്കുന്നു, കടലിന്റെ അവിരാമമായ ഇരു തിനു ദിനു ഭ്രാജിക്കുന്ന പല്ലവി, അതെന്നിക്കു ശ്രദ്ധിക്കാൻ കഴിയിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ; കുടാതെ അടുത്തുള്ള അരുവിയുടെ കളകളശബ്ദം, ഒരു കാമുകി തന്റെ കാമുകനെപ്പറ്റിയുള്ള രഹസ്യങ്ങൾ മന്ത്രിക്കുന്നതു പോലെയുള്ള ശബ്ദത്തിൽ ഒഴുകുന്നോഴുള്ള മധുരസ്യരംപോലെയുള്ള പല്ലവി.

അപ്പോഴെക്കും, ആ സ്ത്രീയുടെ മണ്ണത്തെവണി ചുറ്റിയ തല (ഇപ്പോൾ തുരു നന്നായി കെട്ടിയിട്ടുണ്ട്) കുറ്റിച്ചേടികളുടെ മുകളിൽ കണ്ണു.

“വരു, വരു, നല്ല പെണ്ണോ! നീ ഇപ്പോഴേ അധികം ശരീരം ഇളക്കരുതെന്നു ഞാൻ പറയുന്നു,” ഞാൻ പറഞ്ഞു.

തീർച്ചയായും അവർക്കിഫോഴും നല്കു തളർച്ചയുണ്ട്. നിവർന്നു നില്ക്കാൻതന്നെ ഒരു കൈ ചെടിയുടെ തണ്ടിൽ പിടിച്ചിട്ട് വേണം. ശരിരത്തിലെ രക്തം നഷ്ടപ്പെട്ടതിനാൽ, മുഖത്തു കണ്ണുകൾ ഇരുന്ന ഭാഗത്ത് രണ്ടു നിലക്കുഴികൾ മാത്രം കാണാം.

“അവൻ എങ്ങനെ ഉറങ്ങുന്നു, നോക്കു,” അവർ പതുക്കെ പറഞ്ഞു.

ശരിയാണ്, ആ കുഞ്ഞ് നല്കു ഉറക്കം. എന്നാൽ എൻ്റെ കണ്ണിന് ഈ കുഞ്ഞ് മറ്റൊക്കുടിയേയുംപോലെതന്നെ, എന്നാൽ ഇവനു സുഖം പകർന്ന കിടക്കു, ഈ ശരത്കാലത്തെ ഇലകൾ, ദുരേ വടക്കുള്ള ഓലോ വിലെ കാട്ടുകളിൽ കാണുകില്ല.

“ഇഫോൾ നീ കുറച്ചുനേരം കിടക്കുന്നോ,” അതായിരുന്നു എൻ്റെ ഉപദേശം.

“ഓ, ഇല്ല.” അവർ തലകുലുക്കിക്കൊണ്ടു പറഞ്ഞു: “എനിക്കു സാധനങ്ങളും പറുകവിച്ച് പോകാൻ തയ്യാറാകണം.”

“ഓച്ചുണ്ണിരിയിലേക്കോ?”

“അതെ, എൻ്റെ കുടുക്കാർ ഇഫോൾ ആ വഴിയിൽ വളരെ നാഴിക ദുരും പോയി കാണും.”

“നിനകൾ അതെയും നടക്കാമോ?”

“പരിശുദ്ധമാതാവ് എന്ന സഹായിക്കും.”

അവർ ദൈവമാതാവിന്റെകുടു യാതെ ചെയ്യും, അതിനാൽ ആ കാര്യത്തെപ്പറ്റി ഇനി പറയേണ്ടും.

ചെടികളുടെ താഴെ കിടക്കുന്ന ചെറിയ വികസിക്കാത്ത മുഖത്തെകൾ നോക്കിയിട്ട് അവളുടെ കണ്ണുകൾ സ്ഥാനം നിറഞ്ഞ ശ്രമികൾ പ്രവഹിപ്പിച്ചു, അവർ ചുണ്ടുകൾ നക്കി, പതുക്കെ ആ കൊച്ചുമാറിൽ തലോടി.

ഞാൻ മരക്കാബുകൾ കൂട്ടി തീയുണ്ടാക്കി. കെട്ടിലു വയ്ക്കെതെ കമ്പിയം കല്ലുകളും അടുപ്പുപോലെ നിരത്തി.

“ഇഫോൾ ഞാൻ ചായ ഉണ്ടാക്കിതരാം.” ഞാൻ പറഞ്ഞു.

അവർ പറഞ്ഞു: “എന്നാൽ എനിക്കു തീർച്ചയായും നന്ദിയുണ്ടാക്കും, കാരണം എൻ്റെ മുലകൾ ഉണ്ടാക്കോയി.”

പിന്നെ ഞാൻ ചോദിച്ചു: “നിന്റെ കുടുക്കാർ നിന്നു ഉപേക്ഷിച്ചു പോയതെന്നാണ്?”

“അവരെന്നു ഉപേക്ഷിച്ചില്ല. ഞാൻ സ്വന്തനിശ്ചയത്താൽ അവരെ വിട്ടാണ്. അവരുടെ മുന്ഹിൽ ഞാനെന്നെന്ന നശയായിനില്ക്കും?”

എന്നു നോക്കി അവർ ഒരു കൈ പൊക്കി മുഖത്തിനു നേരേ പിടിച്ചു, ഒരു കട്ട രക്തം തുഷിയിട്ട്, നാണം കലർന്ന ചിരി ചിരിച്ചു.

“ഇതു നിന്റെ ആദ്യത്തെ കുട്ടിയാണ്, ഞാൻ കരുതട്ട്?”

“അതെ, നിങ്ങളാരാണ്?”

“ഒരു മനുഷ്യൻി!”

“അതെ, തീർച്ചയായും ഒരു മനുഷ്യൻ, പക്ഷേ, നിങ്ങൾ വിവാഹി തനാണോ?”

“അല്ല. എനിക്കു വിവാഹം ചെയ്യാൻ കഴിഞ്ഞില്ല.”

“അതു ശരിയാകാൻ വഴിയില്ല.”

“എന്തുകൊണ്ട്?”

അവർ കണ്ണുകൾ താഴ്ത്തി കുറച്ചുനേരം ചിന്തിച്ചിരുന്നു.

“എന്തെന്നാൽ അങ്ങനെയെങ്കിൽ, നിങ്ങൾക്ക് സ്ത്രീകളുടെ കാര്യ സ്ത്രീ നല്കപ്പോലെ അറിയാൻ കഴിഞ്ഞതെങ്കിനെ?”

ഇഫോൾ ശരിക്കും കള്ളം പറഞ്ഞു. ഞാൻ മറുപടി പറഞ്ഞു: “അതോ കൈയൊണ്ടെന്നീ പരിത്തം. ഞാൻ ഒരു വൈദ്യവിദ്യാർത്ഥിയാണ്.”

“ആ, ഞാങ്ങളുടെ പുരോഹിതന്റെ മകനും ഒരു വിദ്യാർത്ഥിയായിരുന്നു, പള്ളിയിൽ ചേരാനുള്ള പരിത്തം.”

“വളരെ ശരി, അഫോൾ ഞാനാരാണുന്നു നിന്നക്കെറിയാം. ഞാൻ പോയി കുറച്ചു വെള്ളം കൊണ്ടുവരട്ട്.”

ഈ പറഞ്ഞെന്നോൾ അവർ തല ചരിച്ച് അവളുടെ കുഞ്ഞിനെ നോക്കി, അവന്റെ ശ്വാസം ശ്രദ്ധിച്ചു. പിന്നെ അവർ കടലിലേക്കു നോക്കി പറഞ്ഞു: “എനിക്കും നും കുളിച്ചാൽ കൊള്ളാമെന്നുണ്ട്, വെള്ളം എങ്ങനെയുണ്ടെന്ന് അറിയില്ലല്ലോ. എന്താണത്? ഓരോള്ളതോ, ഉള്ള ഉള്ളതോ?”

“അല്ല. വളരെ നല്കുവെള്ളം. നിനക്കു കുളിക്കാൻ പറ്റിയത്.”

“അതു വാസ്തവമോ?”

“അതെ, വാസ്തവം, കൂടാതെ ഇവിടുള്ള അരുവിയിലെ വെള്ളത്തെ കാശി ഇതു തണ്ണും കുറഞ്ഞു കുറഞ്ഞതാണ്, മറുത് എസുപ്പോലെ തണ്ണു തുടങ്ങും.”

“ആ! ശരി, നിങ്ങൾക്കെതു ശരിക്കെറിയാം.”

ഇവിടെ, ചെവി വള്ളത്തെ ഒരു ചെറുകുതിര എല്ലും തോലും, ഞാങ്ങളുടെ അടുത്തെക്കു പതുക്കെ വരുന്നു. തല തുക്കിയിട്ട്, വിരച്ച്, അതു ഞാങ്ങളെ നോക്കി, പിന്നെ അതു തല പൊക്കി കരുതു വടക്കെ ഓലുകളോടെ മുരഞ്ഞു. അതിന്റെ പുരുത്ത്, സവാരിക്കാരൻ പഴുവൻ തൊപി പുരകോട്ടുമാറി, ഞാങ്ങളുടെ നേരേ ക്ഷീണിത്തോടെ നോക്കി, പിന്നെ തല കുനിച്ചു.

“ഈ സ്ഥലത്തെ ആർക്കാരെ കാണാൻ കൊള്ളില്ല,” ഓലോ വിൽസ്റ്റിനു വന്ന സ്ത്രീ അഭിപ്രായശ്രദ്ധ. പിന്നെ ഞാൻ വെള്ളം അനേകം ശിച്ചുപോയി. എന്നെ കൈയും കാലും എല്ലാം കഴുകി, അരുവിയിലെ തെളിഞ്ഞെല്ലാം കെട്ടിലിൽ നിന്നും. ഒരുകുന്ന രസംപോലെയുള്ള തിളങ്ങുന്ന ജലം, അതിൽ ഇല വിണ് കൂടുമായി ഒരുകുന്നതു കാണാൻ നല്കിയുണ്ട്. തിരിച്ചുവന്ന് ചെടികൾക്കിടയിൽ കുടി നോക്കുമ്പോൾ ആ സ്ത്രീ, ചെടികൾക്കിടയിൽ നാലുകാലിൽ ഇഴഞ്ഞ് എന്നൊരു തിരയുന്നു.

“എന്താ അത്?” ഞാൻ അനേകം ശിച്ചു. അപ്പോഴേക്കും അവളുടെ മുഖം വിളറി, എന്നൊരു കുഴച്ചംപോലെ, എന്നൊരു സാധനം അവളുടെ ശരീരത്തിനടിയിൽ മരും, ആ സാധനം എന്നാണെന്ന് ഞാൻ ഉള്ളിച്ചുകഴിഞ്ഞു.

“അതിനോടു തരു, ഞാനതു കൊണ്ടുപോയി കുഴിച്ചിടാം,” അതു മാത്രമായിരുന്നു എന്നെ അഭിപ്രായം.

“അതെന്നെന്നയാ? കാരും പറഞ്ഞാൽ ഇതു തന്യുടെ കീഴിൽ, അടുപ്പിനു സമീപം കുഴിച്ചിട്ടുണ്ടതാണ്.”

“നമുക്കിണ്ണോൾ ഇവിടെ അടുപ്പുണ്ടാക്കാൻ കഴിയുമോ? അഞ്ചു മിനിട്ടുകൊണ്ട്,” ഞാൻ പ്രതികരിച്ചു:

“ആ, ഞാൻ തമാശ പറഞ്ഞെന്നേ ഉള്ളൂ. എന്നാൽ വാസ്തവത്തിൽ ഞാൻ ഇവിടെ കുഴിച്ചിട്ടുകില്ല, എന്തെങ്കിലും ജനുകൾ വന്ന് അതു തിനും. അതു ഭൂമിക്കുതെന്ന ഭാനം ചെയ്യേണ്ടതാണ്.”

അഞ്ഞെന്ന പറഞ്ഞ് ക്ലാസ്സുതിരിച്ചുകൊണ്ട് അവൾ നന്നത് ഭാരമുള്ള ഒരു പൊതി എന്നെ കൈയിൽ തന്നു, അഞ്ഞെന്ന ചെയ്യുമ്പോൾ ശ്വാസം മുട്ടി, പരുങ്ങലോടെ അവൾ പറഞ്ഞു: “കീസ്തുവിന്നെ പേരിൽ ഞാന് പേക്ഷിക്കുന്നു, കഴിവുള്ളിടത്തോളം താഴ്ത്തി അതു മറവു ചെയ്യണം. എന്നെ കുത്തിനോട് ദയവു തോന്നുനേക്കിൽ അഞ്ഞെന്ന ചെയ്യണമെന്ന് നിർബ്ബന്ധമായി പറയുന്നു.”

അവൾ അപേക്ഷിച്ചപോലെ ഞാൻ ചെയ്തു. ആ ജോലി പുർത്തിയാക്കി വന്നോഴേക്കും അവൾ കടൽത്തിരത്തുന്നിന് വേച്ചുനടന്ന്, ഒരു കൈനീട്ടി, പെറ്റികോട്ടിന്നെ പകുതിവരെ കടൽവെള്ളംകൊണ്ടു നന്നത് വരുന്നതു കണ്ടു. എന്നാലും ഉള്ളിലെ ഉഞ്ഞിജംകൊണ്ട് മുഖം തുടങ്ങിരുന്നു. ഞാൻ വിരകുപരുക്കികൂട്ടിയ സ്ഥലത്തെക്കു വരാൻ അവരെ സഹായിച്ചു. അതുതന്നെന്ന ഞാൻ വിചാരിച്ചുപോയി: “വാസ്തവത്തിൽ എത്ര കരുത്തുള്ളവളാണവൾ!”

പിന്നെ ഞാൻ ചായയും തേനും ചേർത്ത ഒരു വിശ്രിതം കഴിച്ചു. അവൾ ചോദിച്ചു: “നിഞ്ഞൾ വിദ്യാഭ്യാസം നിർത്തിയോ?”

“ഉം.”

“എന്താണത്? കുടുതൽ കുടിച്ചിട്ടോ?”

“അഞ്ഞെന്നയാബാം, നല്കു അമേഖി”

“ശരി, നിഞ്ഞളുടെ മുഖം പരിചയം തോന്നുന്നു. അതെ, ഞാനോർക്കുന്നു, സുവുമിൽ ഒരുദിവസം താവളത്തിന്റെ അധികാരിയോട് റേജിസ്ട്രാർ സംബന്ധിച്ച് തർക്കിച്ചില്ലെ. ഞാനതു കണ്ണഞ്ചോൾ വിചാരിച്ചു: ആ ധീരനായ ചെറുപ്പക്കാരൻ തന്റെ സന്ധാര്യം മുഴുവൻ കുടിച്ചുതീർത്തു കാണും, എന്ന്. അഞ്ഞെന്നതെന്നയായിരിക്കേണ്ണം സംഭവിച്ചത്.”

അവൾ എന്നിട്ട് വിർത്തം ചുണ്ടിൽനിന്ന് ഒരു തുള്ളി തേൻ നക്കി എടുത്തു, കുന്നിഞ്ഞ് ചെടിയുടെ കീഴിൽ ഉറങ്ങുന്ന, പുതിയതായി വന്ന ഓലോവിയൻ കിടക്കുന്നിടത്തെക്കു നോക്കി.

“ഹ്വൻ എന്നെന്ന ജീവിക്കും?” ചിന്തയോടെ അവൾ ചോദിച്ചു— ദിർഘശ്വാസമിട്ടു. പിന്നെ തുടർന്നു: “നിഞ്ഞളെന്ന സഹായിച്ചു, അതിനു നന്നി പറയുന്നു. എന്നെ നന്നി നിഞ്ഞൾക്കാണ്, അവെന്ന നിഞ്ഞൾ സഹായിച്ചു എന്ന് എന്നിക്കു പറയാൻ കഴിയില്ല.”

ബാക്കി ചായ കുടി കുടിച്ച് ഒരു കഷണം അഷ്ടവും തിന്ന്, അവൾ കുറിശു വരച്ചു, പിന്നെ എന്നെ സാധനങ്ങൾ എല്ലാം ഞാൻ അടുക്കി വയ്ക്കുമ്പോൾ, അവൾ അവിടിരുന്ന് അഞ്ഞാട്ടും ഇഞ്ഞാട്ടും അടിക്കൊണ്ടു ചെറുതായി കരഞ്ഞു, പിന്നെ ക്ലാസ്സുതുക്കിച്ചു താഴോട്ടു നോക്കി. ക്ലാസ്സുകൾക്കിണ്ണോൾ സാധാരണ നിറം വന്നിട്ടുണ്ട്. അവസാനം അവൾ എഴുന്നേറ്റു.

“നിഞ്ഞൾ ഇപ്പോൾ പോകുന്നില്ലോ?”

ഞാൻ എതിർക്കുന്ന സ്വരത്തിൽ ചോദിച്ചു.

“ഉണ്ട്, തീർച്ചയായും”

“എന്നാൽ.”

“അനുഗ്രഹിക്കേണ്ട കന്ധക എന്നോടൊക്കുമുണ്ട്, അതുകൊണ്ട് കുഞ്ഞിനെ തരു.”

“വേണു. ഞാനവെ എടുക്കാം.”

അഭിമാനത്തിനുവേണ്ടിയുള്ള ഒരു മത്സരത്തിനുശേഷം അവൾ സമ്മതിച്ചു. ഞാൻ അടുത്തടുത്തായി നടന്നു. അവൾ ഒരു കൈ എന്നെ തോളിൽ പിടിച്ചുകൊണ്ട് ക്ഷമ പ്രാർത്ഥിക്കുന്ന മട്ടിൽ പറഞ്ഞു:

“എന്നെ കാലുകൾ കുറച്ചുകൂടു ഉച്ചിരുന്നേക്കിൽ എന്നു ഞാൻ ആശിക്കുന്നു.”

ആ സമയം, റഷ്യയിലെ പുതിയ പറസ്റ്റ്, ഭാവിയെന്നെന്ന് അറിയാത്ത കുണ്ടൽ മനുഷ്യങ്ങീവി, എൻ്റെ കൈയിലിരുന്നു കൂർക്കംവലി കുന്നു, കടൽ ഇളക്കി മറിഞ്ഞു, പൊറുപൊറുത്തു, വെള്ളപ്പാത തെറി പിച്ചു.

കുറ്റിച്ചുടികൾ അനേകാനും സംസാരിച്ചു, സുരൂൻ (ഇഫോൾ ആകാശ മധ്യത്തിലെത്തി) എല്ലാവർലും ഒരുപോലെ (പകാൾച്ചു).

ഞങ്ങൾ സമാധാനമായി നടന്നു. ആ അമ്മ, ഇടയ്ക്കുന്നിന്, ശ്വാസം വിട്ട്, തലപൊക്കി കടലും വനവും മലകളും നോക്കും, പിന്നെ തന്റെ കുണ്ടലിന്റെ മുവത്തേക്കും. അവൾ അങ്ങനെ നോക്കുമ്പോൾ ആ കണ്ണുകളുടെ (പകാശവും തെളിച്ചവും കാണേണ്ടതാണ്, കെടാത്ത സ്നേഹത്തിന്റെ ജ്വാലകൾ ആ കണ്ണുകളിൽ കത്തിനിന്നു.

അരിക്കൽ അവൾ നിന്നു, പിന്നെ ഉറക്കെ പാഠത്തു: “ദൈവമേ! ദൈവമാതാവേ! എല്ലാം എത്ര നനായി! എനിക്കെന്നും ഇങ്ങനെ നടക്കാൻ കഴിഞ്ഞെങ്കിൽ! എനിക്കു വേണ്ടത് നി മാത്രം, എൻ്റെ പുത്രൻ! എൻ്റെ പ്രിയപുത്രൻ, അമധ്യുടെ മാറിൽ കിടന്ന ബലവാനായി വളരെടു!”

അഫോഴും കടൽ പിറുപിറുത്തുകൊണ്ടയിരുന്നു.

ഒരു ശരത്കാല രാത്രി*

അരിക്കൽ ഒരു ശരത്കാലത്ത് ഞാൻ വളരെ അസൗക്രൂണിയും അസന്തുഷ്ടയും ഉള്ള സ്ഥലത്ത് അക്കണ്ട്ടു. ഞാനേഫാൾ എത്തിച്ചേർന്ന ടണ്ണിൽ എനിക്കു പരിചയക്കാരുമില്ല. ഒരു പെപസാപോലും എൻ്റെ പോക്കറ്റിലില്ല, കിടക്കാനൊരു ഇടവുമില്ല.

ആദ്യത്തെ എൻ്റെ വേഷങ്ങൾ എല്ലാം അഴിച്ചുവിറ്റു, വളരെ അത്യാവശ്യമുള്ളവരെയാഴിച്ചു. ഞാൻ ടണ്ണിൽനിന്ന് ‘വൈസ്റ്റ്’ എന്ന ഭാഗ തേതക്കു നീണ്ടി. കഷലടുക്കുന്ന വാർഷകളും മറ്റും ഉള്ള സ്ഥലമാണത്. കഷൽഗതാഗതം ഉള്ളഫോൾ അവിടെ തിന്നിന്നിരഞ്ഞ് ആളുകൾ ഉണ്ടാകും. പക്ഷേ, ഈ കാലത്ത് ആളൂചിഞ്ഞ് നിഫ്രൈംമായി കണ്ണു. അത് ഒക്ടോബർമാസം അവസാനം ആണ്ടേല്ലോ.

കുഴഞ്ഞെ മഘിൽ കാലുകൾ വലിച്ചുവച്ചു, ഏവിടെ ഏകിലും കേഷണത്തിന്റെ ഒരു തരി കിടുമോ എന്നു പരതിക്കൊണ്ട്, ആളൂചിഞ്ഞ കെട്ടിടങ്ങളുടെയും സംരേണ്ടാലകളുടെയും ഇടയിൽക്കൂടി ഞാൻ നടന്നു. നിരച്ച് ആഹാരം കിട്ടിയാൽ എത്ര നനായിരുന്നു എന്നു ഞാൻ ചിന്തിച്ചു.

ഇന്നത്തെ നമ്മുടെ വ്യവസ്ഥിതിയിൽ മനസ്സിന്റെ വിശദ് വേഗം മാറ്റാം, ശർവ്വത്തിന്റെ വിശദിത്തക്കാളും. നിങ്ങൾ തെരുവുകളിൽ കൂടി അലഞ്ഞു നടക്കുന്നു. ചുറ്റും നല്ല നല്ല കെട്ടിടങ്ങൾ കാണാം. കാണാൻ കൊള്ളാവുന്നത് പുറത്തെപ്പോലെ അകവും നനായി ഒരുക്കിയത് എന്നു കരുതാം. ഇതെല്ലാം കാണുമ്പോൾ നിങ്ങൾക്ക് വാസ്തവിച്ചു, ശുചിക്രണം തുടങ്ങിയ അനവധി വിഷയങ്ങളിൽ സുന്ദരമായ ആശയങ്ങൾ രൂപീകരിക്കാം. നല്ല വേഷം ധരിച്ച മര്യാദക്കാരായ ജനങ്ങളെ കാണാം, അവർ ബുദ്ധിപൂർവ്വം നിങ്ങളുടെ കഷ്ടത്തെയെല്ലാം അനിയാൻ ശ്രമിക്കാതെ ഒഴിഞ്ഞുമാറി പോകുന്നു. ശരി, വിശന്നിരിക്കുന്നവർന്തെ മനസ്സ് നിരച്ച് തിനേച്ചിരിക്കുന്നവന്റെതിനകാൾ നിരഞ്ഞതും തൃപ്തി

* One Autumn Evening

യായതും ആയിരിക്കും. ഇതിൽനിന്നും നിങ്ങൾക്ക് വിശദനിരിക്കുന്ന വന്ന് അനുകൂലമായ, നിഷ്കപടമായ ഒരു തീർപ്പ് കല്പിക്കാം.

സന്യാസിയായായി. മഴ പൊടിയുന്നുണ്ട്. വടക്കുന്നിന്നും ശക്തിയായി കാറ്റുവിശ്രി. കാറ്റ് ഒഴിത്തെ കടകളിലും ബുദ്ധത്തുകളിലും കടന്ന് ചുള്ളം വിളിച്ചു. ഹോട്ടലുകളിലെ ജനൽപാളികളിൽകൂടിയും കാറ്റു കടന്നു. നദിയിലെ തിരകളിൽ കാറ്റിച്ചു പതഞ്ഞ് മണൽ നിറഞ്ഞ തിരത്തു വന്ന് ശക്തിയായി അടിച്ചു: അതിന്റെ വെളുത്ത പത പൊക്കിതെന്തിനി പിച്ചുകൊണ്ട്, തിരകൾ ഒന്നാനായി മത്സരിച്ച് വന്ന് മുന്പിലുള്ളതിന്റെ തോളിൽ കേറി മറിഞ്ഞു. മണ്ണതുകാലം വന്നത് നദി അറിഞ്ഞതുപോലെ മണ്ണതുകടകളിൽനിന്നും തെന്നിമാറി ഒഴുകി. വടക്കൻകാറ്റ്, ആ രാത്രി യിൽത്തന്നെ നദിയെ മണ്ണതുകടകളാൽ നിറച്ചേക്കാം. ആകാശം ഇരു സഭതും കനത്തതും ആയിരുന്നു. അവിടെന്തിന് അദ്ദേഹമായി ചെറുതുള്ളികൾ പൊഴിത്തുകൊണ്ടിരുന്നു. എന്റെ ചുറ്റുമുള്ള പ്രകൃതിയുടെ വിലാപത്തിന് ശക്തി പകർന്നുകൊണ്ട് രണ്ട് ഓടിഞ്ഞതു തകർന്ന വില്ലോ മരങ്ങളും അവയുടെ വേരിൽ കെട്ടിവച്ചിരിക്കുന്ന കമിഴ്ത്തിയ വള്ളവും കാണാം.

മുട്ടുപൊളின്ത് കമിഴ്ത്തി വച്ചിരിക്കുന്ന വള്ളവും തന്മുത്ത കാറി നാൽ നശിക്കാറായ വ്യക്ഷങ്ങളും എൻ്റെ ചുറ്റിലും ഉള്ള എല്ലാം നശിച്ച്, ചത്തപ്പോലെ കാണണമെട്ടു. ആകാശം വറ്റാത്ത ക്രാസ്സിരോടെ നീങ്ങുന്നു. എൻ്റെ ചുറ്റും കാണുന്ന എല്ലാംതന്നെ മന്തിയതും പാഴായതും എല്ലാം ചത്തത് എന്നു തോന്തി, ഞാൻ മാത്രമുണ്ട് ജീവനുള്ളതായിട്ട്, എനിക്കും തന്മുത്ത മരണം ആസന്നമല്ലേ.

കൊന്തു പതിനേട്ടുവയസ്കാരനായിരുന്നു—ഒരു നല ദിവസം

ഞാൻ മലബാറിൽനിന്നും കൊട്ടാരം എന്ന് പറയുന്നതു തന്നെ അനുഭവമാണ്. അതുകൊണ്ട് അവൻ വിനോദസഞ്ചാരിയായാണ് ഇതു ചെയ്യുന്നതെന്ന് അഭ്യർത്ഥിച്ചു. അവൻ അപ്പോൾ അവൻ ഒരു സ്വാധീനിയാണ്. അവൻ അപ്പോൾ അവൻ ഒരു സ്വാധീനിയാണ്.

അവളുടെ അടുത്തായി ഉണ്ടാവി കുത്തിയിരുന്നുകൊണ്ട് ഞാൻ ചോദിച്ചു: “നീ എന്തിന്റെനും പെയ്യുന്നു?”

അവൾ ചെറുതായിട്ടാന് അലവി, വേഗം മൃച്ചുന്നേറ്റുന്നിനു. അവ കൂട്ടണെ നിന്നു, മുന്നെ തുറിച്ചുനോക്കി, ആ ചാരനിറമുള്ള കണ്ണുകളിൽ ഭ്യവും നിരഞ്ഞത്. ഏതാണ്ട് എൻ്റെ പ്രായം വരുന്ന ഒരു പെണ്ണാണത്, എന്നു തോൻ കണ്ണു: നിർഭാഗ്യവശാൽ അവളുടെ മുഖത്ത് മുന്നുനീല പാടുകൾ കാണാം. ഈ മുന്നുപാടുകളും ഒരേ വലിപ്പം, രണ്ടു കണ്ണിന്റെയും കീഴിലായി ഓരോന്നും നന്ദിയിൽ മുക്കിനു നേരേ നന്നും. ഈ പാടുകൾ അവളെ കാണാൻ കൊള്ളാതാക്കി. ഈ ഒരേപോലെ വരച്ചത് തിർച്ചയായും മുഖലക്ഷണങ്ങൾ നശിപ്പിക്കാൻ പരിചയിച്ച ഒരു കലാകാരന്റെ പണിയാണെന്നു കാണാം.

ആ പെൺകുട്ടി എൻ്റെ നേരേ നോക്കി, അവളുടെ ക്രൂഡുകളിലെ ദയം ക്രമേണ കുറഞ്ഞതു. കൈയിലെ മഴു തട്ടികളെത്ത്, തലയിലെ തുണി നേരേയിട്ടു, ഭീതിയോടെ പറഞ്ഞു: “നിങ്ങൾക്കും എന്തെങ്കിലും തിനാൻ കിട്ടണമെന്നു തോന്തുന്നുണ്ട്, ഇല്ലോ? എന്നാൽ കഴിക്കു. എൻ്റെ കൈകൾ കുഴഞ്ഞതു. ഓ അവിടെ,” അവൾ ഒരു ബുദ്ധിമുകു നേരേ കൈ ചൂണ്ടി, “അവിടെ തീർച്ചയായും അപം കാണും, കരികളും; ഈ ബുദ്ധത്ത് ഇഷ്വാഴും പ്രവർത്തിക്കുന്നതാണ്.”

ഞാൻ കുഴിക്കാൻ തുടങ്ങി. കുറച്ചുനേരം എന്ന നോക്കിനിന്നിട്ട്, അവളും ഏന്തെന്തിരുന്ന് സഹായിച്ചു.

ഞങ്ങൾ വിണ്ടാതെ ജോലി ചെയ്തു. ആ സമയം താൻ കീമിനൽക്കേഡിനെപറ്റിയോ, സദാചാരത്തെപറ്റിയോ, ഉടമസ്ഥതയെപറ്റിയോ സാധാരണ മനുഷ്യർ ജീവിതത്തിൽ ചിന്തിക്കാറുള്ള മറ്റൊകം കാരുണ്ണങ്ങളെ കുറിച്ചും ഓർക്കുകയുണ്ടായോ എന്നു പറയാൻ കഴിയുന്നില്ല. സത്യം പറഞ്ഞാൽ താൻ തെളിച്ചുപറയാം, താൻ കുഴിക്കുന്നതിൽ മാത്രം ശ്രദ്ധിച്ചു, ബാക്കിയുള്ള കാരുണ്ണങ്ങളും മറ്റൊന്നും, ഒന്നാഴിച്ചു, ഒരു രക്താടയിൽ മെത്തവണ്ടാക്കും?

സന്യാസി. ഇരുണ്ട തന്മുത്ത വൃദ്ധൻമണ്ണിന് കട്ടികൂടി, തന്റെ കുടുംബം വ്യാപിച്ചു. തിരകൾ മുന്നിലേതിലും മുഴങ്ങുന്ന ശബ്ദങ്ങൾ അലറി. മഴ ആ കുടയുടെ പലകയിൽ കൂടുതൽ ശക്തിയായി വിണ്ണു. ദൂരെ എവിടെയോ ഒരു രാത്രി കാവൽക്കാൻ ചിലത്തുകൂടും ശബ്ദം കേൾക്കാം.

“അതിന് അടിത്തട്ടുണ്ടാ?” എന്ന് സഹായി മുദ്രവായി ചോദിച്ചു. അവൻ എന്ന പരമ്പരയുമൊന്ന് എനിക്കു മനസ്സിലായില്ല താൻ വിണ്ടാ തിരുന്നു.

“ഞാൻ പറയാം, ആ കൊട്ടയ്‌ക്ക് അടിത്തട്ടുണ്ടാ? ഉണ്ടാക്കിൽ നമ്മുടെ പണി വെറുതെ. എന്നേനെ ആ പലക പൊഴിക്കും? ആ പുട്ടു പൊഴിക്കു. അതു വളരെ പഴഞ്ചനാണ്.”

നല്ല ആശയങ്ങൾ പെണ്ണുണ്ടാക്കാൻ ഉണ്ടാകാറില്ല: പക്കും, ഇപ്പോൾ കാണു, അവരെ ചിലപ്പോൾ അത് അനുഗ്രഹിക്കും! നല്ല ആശയങ്ങൾ ഞാൻ എപ്പോഴും വില വയ്ക്കാറുണ്ട്. നിവൃത്തിയുള്ളിടത്തോളം അത് പ്രയാജനഷട്ടുത്തുകയും ചെയ്യും.

പുട്ടു കണ്ണുപിടിച്ചു, ഞാനതു പിടിച്ചുവലിച്ചു, എല്ലാംകൂടി പറിഞ്ഞു പോന്നു. എൻ്റെ സഹായി പെടുന്ന് അതിനുള്ളിൽ കുനിഞ്ഞ് തുറന്ന ഗാഗത്തുകൂടി കൈയിട്ടു പരതി, സന്തോഷത്തോടെ പത്രക്കെ പറഞ്ഞു:

“നിങ്ങളാരു സമർത്ഥന്തന്നെ!”

ഇക്കാലത്ത് ഒരു സ്ത്രീയുടെ ചെറിയ ഒരു അഭിനന്ദനപോലും, ഒരു പുരുഷന്റെ പുകഴ്ത്തലുകളേക്കാൾ എനിക്കു പ്രിയക്കരമായിരുന്നു: ആ പുരുഷൻ എത്രമാത്രം വാദ്ധനിയായിരുന്നാലും, എന്നാലും അവ ഇടു അഭിനന്ദന കാര്യമാക്കാതെ, ഞാൻ ആകാംക്ഷയോടെ ചോദിച്ചു;

“അവിടെ എന്തെങ്കിലുമുണ്ടോ?”

ഞങ്ങൾ കണ്ണത് എന്തെല്ലാമെന്ന് അവർ വിരസമായ ശബ്ദത്തിൽ പറഞ്ഞു:

“ഒരു സഞ്ചി നിന്നെയ കുപികൾ—കട്ടിരോമങ്ങൾ—ഒരു വെയിൽ മറ ഒരു ഇരുമ്പുപാതം.” ഇതൊന്നും തിനാൻ കൊള്ളില്ല. ആശക ക്കൂലാം നശിച്ചുന്ന് എനിക്കു തോന്തി. പെടുന്ന് അവർ വിളിച്ചു പറഞ്ഞു:

“ആഹാ! ഇവിടുണ്ടല്ലോ!”

“എന്ത്?”

“അപം. ഒരു റോട്ടിമുഴുവൻ. നന്നാത്തതാണെന്ന ഉള്ളു, എടുത്തോളു്” ഒരു റോട്ടി എൻ്റെ കാലിനു സ്ഥിപം വന്നു വിണ്ണു, പിരക്ക, എൻ്റെ ഡിര യായ സവിയും. ഞാനതിൽ ഒരു കഷണം കടിച്ചെടുത്തു വായിൽ നിന്നുച്ചു ചവച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു.

“വരു, എനിക്കുംകൂടി തരു...നമുക്കിവിടത്തെന്ന തന്നാം. നമ്മള വിട പോകും?” അവർ ചുറ്റും നോക്കി. എല്ലാം ഇരുട്ട്, നനവ്, പ്രക്ഷു സ്വിയം.

“നോക്കു, അവിടെ ഒരു കമഴ്ത്തി വച്ച വള്ളം ഉണ്ട്, നമുക്കിവിട പോകാം.”

“എന്നാൽ നമുക്കു പോകാം”

ഞങ്ങളുണ്ടാട്ടു പോയി, ഞങ്ങൾക്കു കിട്ടിയ സാധനം കുറേറു തിർത്തുകൊണ്ട്, വാ നിരച്ച് അതിന്റെ കഷണം കടിച്ചെടുത്ത്. മഴ കൂടു തൽ ശക്തമായി. നദി അലറി. എന്നുന്നിനോ ഒരു യേക്കര മുളിച്ച

കേൾക്കാം, ആരേയും ദയവില്ലാത്ത ഒരുവൻ, എല്ലാ ഫേതികവസ്തു ക്കെല്ലയും ശക്തിയായ മണ്ണതുകാലത്തെ കാറ്റിന്റെ നായ കരായ ഞങ്ങളെയും നശിപ്പിക്കാൻവേണ്ടി മുള്ളുനോ എന്നു തോന്നും. ഇല ശബ്ദം എൻ്റെ ഹൃദയത്തെ വേദനിപിച്ചു, എന്നാലും ഞാൻ ആർത്തി യോടെ തിന്നുകൊണ്ടിരുന്നു: ആ പെൺകുട്ടി, എൻ്റെ ഇടതുവശം ചേർന്ന് ഒപ്പം നടന്നുവന്നു.

“നിന്നെ എന്താ എല്ലാവരും വിളിക്കുക,” അതിന്റെ പാടില്ലാത്ത തിനാൽ ഞാൻ ചോദിച്ചു.

“നടാശാ,” അവർ ചുരുക്കി പറഞ്ഞു, ഉരക്കെ ചവച്ചുകൊണ്ട്.

ഞാനവള്ളുടെ നേരേ സുക്ഷിച്ചുനോക്കി. എൻ്റെ ഹൃദയം ഉള്ളിൽ വേദനിച്ചു, പിന്നെ ഞാൻ മുന്നില്ലെ മുടൽമണ്ണിലേക്കു തുറിച്ചു നോക്കി: എൻ്റെ വിധിയുടെ കുറുമായ മുഖം എന്നെ നോക്കി തണ്ണു തത്തും ഗഹനവുമായ വിധം ചിരിക്കുനോ എന്ന് അപ്പോളുന്നിക്കു തോന്തി.

മഴ വിരാമവില്ലാതെ വള്ളത്തിന്റെ പലകകളിൽ അടിച്ചുവിണ്ണു, പലക കളുടെ മുദ്രാശബ്ദം ദുഃഖകരമായ ചിന്തയെ ഉണ്ടാക്കി. വള്ളത്തിന്റെ ഒരു തുളയിൽകൂടി കാറ്റു കടന്ന് ഷുഭം വിളിച്ചു, ചിലയിടത്ത് പലക കൾ ഇളക്കി കൂട്ടിമുട്ടി കടക്ക ശബ്ദം ഉണ്ടാക്കി, ഒരു മടുപ്പിക്കുന്ന ശബ്ദം. നദിയിലെ ഓളംങ്ങൾ തീരത്തു വന്നിക്കുന്നു. ഒരേപോലെയുള്ള നിരാശ നിശ്ചലിക്കുന്ന ശബ്ദം, എന്തോ സഹിക്കാൻ വയ്ക്കാതെ കാര്യം പറയുംപോലെ, തിരയുടെ ശബ്ദം മഴയുടെ ശബ്ദങ്ങളോടു കലർന്ന് ആ വള്ളത്തിനു മുകളിൽ അവിരാമമായ ഒരു ദീർഘശ്വാസം തണ്ണിനി ല്ക്കുന്നതുപോലെ തോന്തി. ഭൂമിയുടെ ദീർഘശ്വാസം, നല്ല ചുട്ടുള്ള വേനൽക്കാലം മാറി തണ്ണുത്തുനന്നതെ ശരത്കാലത്തെക്കു മാറി വരുന്നതിൽ കഷിണിച്ചു തളർന്ന് പുരശട്ടവിക്കുന്ന ദീർഘശ്വാസം. കാറ്റു തുടക്കയായി ആ തീരത്തിനു ചുറ്റും പതയുന്ന നദിയിലും വിശി, ദുഃഖാത്മകമായ ശാന്തം ഉതിർത്തു.

വള്ളത്തിനടിയില്ലെ ഞങ്ങളുടെ ഇരിപ്പ് തീരെ സുവമില്ലാതെ താൻ, വിതി കുറഞ്ഞതും നന്നാത്തതും, വള്ളത്തിന്റെ മുട്ടിലെ തുളയിൽകൂടി വെള്ളത്തുള്ളികൾ വിണ്ണു, അതിലേക്കൂടി കാറ്റ് തുളച്ചു കയറിവന്നു. ഞങ്ങൾ വിണ്ണാതെ ഇരുന്ന് തണ്ണുത്തുവിരുച്ചു. എനിക്ക് ഉറങ്ങിയാൽ കൊള്ളാമെന്നു തോന്തി. നടാശാ വള്ളത്തിന്റെ പലകയിൽ ചാരി, ചുരും ഒരു പത്രപോലെയിരുന്നു. കൈകൊണ്ടു കാൽ

മുട്ടുകൾ കൂട്ടിപ്പിടിച്ച്, അതിനു മുകളിൽ കവിളുകൾ ചേർത്ത്, തുറന്ന കണ്ണുകൊണ്ട് നദിയിലേക്കു തുറിച്ചുനോക്കി: മുഖത്തെ പാടുകൾമുലം വിളിയ മുഖത്ത് ആ കണ്ണുകൾ വളരെ വലുതായി തോന്തി. അവൾ അന്നഞ്ചിയില്ല, ഇളക്കമീല്ലായ്മയും നിഴ്സ്വഭവയും—എനിക്കു തോന്തി എന്റെ അടുത്തിരിക്കുന്നവള്ളൾ ഒരു ദേഹം ഉള്ളവാക്കി. എനിക്കവെള്ളാട്ടു സംസാരിക്കണമെന്നു തോന്തി, പക്ഷേ, എങ്ങനെ തുടങ്ങണമെന്തിയില്ല.

പിന്നെ അവർത്തനെന്നയാണ് സംസാരിച്ചത്. “ജീവിതം എത്ര ശപിക്കേണ്ടതാണ്,” അവൾ വ്യക്തമായി പറഞ്ഞു, തീർച്ചയായ സ്വരത്തിൽ.

എന്നാൽ അതോരു പരാതിയല്ലായിരുന്നു. ആ വാക്കുകളിൽ പരാതി യേക്കാളിയികം വിരസതയാണ് നിശ്ചിയത്. അവളുടെ അറിവ് അനുസരിച്ച് അവൾ ചിന്തിച്ചു, അതിന്റെ ഫലമായുള്ള തീരുമാനം അവൾ വിശ്വിച്ചു പറഞ്ഞു: എനിക്കതെനെ എതിർക്കാൻ കഴിഞ്ഞില്ല. ഞാൻ മിണ്ടാതിരുന്നു, അവൾ എന്നെ കാണാത്തതുപോലെ, മുന്നേപോലെ അന്നഞ്ചാതിരുന്നു.

“നമ്മളിവിടിരുന്നു തവളയേഷാലെ കരഞ്ഞാലോ... എന്താകും?” അവൾ വിണ്ണും തുടങ്ങി, ഇത്തവണ ചിന്തയുടെ തുടർച്ചപോലെ, അതിലും പരാതിപ്പെടുന്ന ഭാവം ഇല്ല. ഈ വ്യക്തി അവളുടെ ജീവിതത്തെപ്പറ്റിയുള്ള ധാരണകളിൽ, അവളുടെ സ്വന്തം അവസ്ഥ, ജീവിതത്തിന്റെ പരിഹാസത്തിൽനിന്നു രക്ഷപ്പെടാൻ അവളാൽ ഒന്നും ചെയ്യാൻ കഴിവില്ലെന്നും അവളുടെതന്നെ ഭാഷയിൽ പറഞ്ഞാൽ ‘തവള കരയുക’ മാത്രമേ ചെയ്യാൻ കഴിയു എന്നും വിശ്വസിക്കുന്നതായി വ്യക്തമായി രുന്നു.

ഈ രീതിയിലുള്ള ചിന്ത എന്നെ പരയാൻ വയ്ക്കാത്ത ദുഃഖത്തിലേക്കും വേദനയിലേക്കും നയിച്ചു. ഒന്നും പരയാതെയിരുന്നാൽ ഞാൻ കരഞ്ഞുപോകുമെന്നനിക്കു തോന്തി. ഒരു പെള്ളിന്റെ മുന്പിൽ കരയു നന്തു നാണക്കേടും, അവർപ്പോലും കരയാത്തപ്പോൾ. ഞാനവള്ളാട്ടു സംസാരിക്കാൻ തീരുമാനിച്ചു.

“നിന്നെ ആരാണ് പുറംതള്ളിയത്?” ഞാൻ ചോദിച്ചു. ആ സമയത്ത് എനിക്കു വേബാനും തോന്തിയില്ല.

“പാഷ്കായാണ് അതെല്ലാം ചെയ്തത്,” അവൾ വിരസമായ ശബ്ദത്തിൽ പറഞ്ഞു.

“അപ്പോൾ അവനാരാണ്?”

“എന്റെ കാമുകൻ. അവൻ ഒരു ബേക്കറിക്കാരനായിരുന്നു.”

“നിനെ അവൻ എപ്പോഴും തല്ലുമോ?”

“അവൻ കൂടിച്ചാൽ, അവൻ എപ്പോഴും തല്ലും.”

പിന്നെ പെട്ടെന്ന് എന്റെ നേരേ തിരിഞ്ഞ് അവളെഴുറ്റി പറയാൻ തുടങ്ങി. അവളും പാഷ്കായും അവരുടെ ബന്ധങ്ങളും. ചുവന്ന മേൽ മീശയുള്ള ഒരു ബേക്കറിക്കാരനാണവൻ. അവൻ നന്നായി ബാൻജോ വായിക്കും. അവൻ അവളെ കാണാൻ വന്നു. അതവർക്കും ഇഷ്ടപ്പെട്ടു. നല്ല വ്യതിയായി വന്നതും ധരിക്കുന്ന, ചിരിച്ചു സെറികനായ ഒരു വ്യക്തിയാണയാൾ. പതിനഞ്ചു റൂബിൾ വിലയുള്ള ഒരു കോട്ടു സ്റ്റാർക്ക്, പിന്നെ നല്ല ബുള്ളസ്കും. ഈ കാരണങ്ങളാൽ അവൾ അധാരം സ്നേഹിച്ചു. അതോടെ അവനവളുടെ കടക്കാരനായി. അവർക്കു മധുരപലഹാരം വാങ്ങാൻ മറ്റുള്ളവർ കൊടുക്കുന്ന പണംകുടി അവൻ വാങ്ങി. ആ പണം കൊടുത്തു കൂടിച്ചുവന്ന് അവളെ തല്ലും. അതു പോട്ടുനും വയ്ക്കാം. അവൻ മറ്റുള്ള പെള്ളുങ്ങളുടെ പുറകെ പോയാലോ, അവളുടെ മുന്പിൽവച്ചു.

“അപ്പോൾ അതോരു ധിക്കാരമല്ലോ? ഞാൻ മറ്റുള്ളവരെക്കാൾ മോശേമാനുമല്ല. അതെല്ലാം എന്നെ കളിയാക്കുന്നപോലെ തോന്തി, ആ കരിക്കുറ്റൻ. മിനിഞ്ഞാന് ഞാൻ യജമാനത്തിയോട് അനുവാദം വാങ്ങി അവൻ അടുക്കൽ ചെന്നു, അവൻ ധിക്കായുമോതൽ കൂടിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു! അവൻ പകുതിയും ലക്ഷു കെട്ടിരുന്നു, ഞാൻ പറഞ്ഞു: ‘എടാ തെമ്മാടി! നീ! അപ്പോൾ അവനെന്നെ ശക്തിയായി തൊഴിച്ചു. അവൻ എന്നെ ഇടിച്ചു തലമുടി പിടിച്ചു വലിച്ചിഴച്ചു. ഇതോന്നും സാരചില്ല, പിന്നെത്തെ കാര്യം പറയുമ്പോൾ. ഞാൻ ധരിച്ചിരിക്കുന്നതെല്ലാം അവൻ വ്യതികേടാക്കി, ഇപ്പോൾ കാണുന്നതുപോലെ. എന്റെ യജമാനത്തിയുടെ മുന്പിൽ ഞാനെന്നെനെ പോകും? അവൻ എല്ലാം വ്യതികേടാക്കി എന്റെ ഡെസും ജാക്കറ്റും, അതു പുതിയതാണ്, ഞാനതിന് അഞ്ചു റൂബിൾ കൊടുത്തതാണ്. എന്റെ തലയിലെ കർച്ചിലും കീറി. ഒറവമേ! ഈനിക്ക് എന്തു വരും?’” പിന്നെ അവൾ ഉറക്കെ തേങ്ങിക്കരഞ്ഞു.

കാറ്റു ശക്തിയായി വിശി, തണ്ണേഴ്സും നന്നവും കൂടിവന്നു. എന്റെ പ്ലേസ് കൂട്ടിയടിക്കാൻ തുടങ്ങി. തണ്ണേഴ്സും അവൾ കൂണ്ടിക്കുടി, ബിനോട് കഴിവുള്ളിടതേരാളം ചേർന്നിരുന്നു, ഇപ്പോൾ ഇരുട്ടിലും അവളുടെ കണ്ണുകളുടെ പ്രകാശം കാണാം.

“നിങ്ങൾ ആണുങ്ങളെല്ലാം എത്ര നീചരാണി? ഞാൻ എല്ലാത്തിനേയും അടുപ്പിലിട്ടു ചുട്ടും, എല്ലാവരേയും കഷണം കഷണമായി മുറിക്കും:

നിങ്ങളിൽ ഒരാൾ മരിക്കുന്നതു കണ്ടാൽ, താൻ വായിൽ തുച്ഛും, അവനോട് ഒരു ശകലം ദയ തോന്തില്ല. നാറ ശവങ്ങളും! നിങ്ങൾ പറഞ്ഞു പറഞ്ഞു മയക്കും, പട്ടിയെഴുവും വാലാട്ടി പുറകേ വരും, എങ്ങൾ മണികൾ സ്വയം നിങ്ങൾക്കു സമർപ്പിക്കും, അതോടെ തന്നെള്ളുടെ കാര്യം തീർന്നു! ഉടനെ നിങ്ങൾ കാലിനടയിലിട്ട് തന്നെല്ല ചവിട്ടും, മടിയാർ!

അവർ തന്നെല്ല ഏല്ലാത്തരത്തിലും ശപിച്ചു: എന്നാൽ അതിൽ ദേശ്യമോ വെറുഞ്ഞോ ഈ മടിയന്നാരെക്കുറിച്ചുള്ളതായി തോന്തില്ല. പറയുന്ന വിഷയവ്രഥായി ആ സ്വരത്തിന് ഒരു ബന്ധവുമില്ല, ആ ശബ്ദം വളരെ ശാന്തമായിരുന്നു, ആ സ്വരത്തിന്റെ സ്ഥായി വളരെ താഴ്ന്നതായിരുന്നു.

എന്നാലും ആ വാക്കുകൾ എന്ന ഏറെ സ്വർശിച്ചു, ഉഗ്രമായ പ്രസംഗങ്ങളെല്ലക്കാലും താൻ വായിച്ചിട്ടുള്ളതും ഇഞ്ഞാഴും വായിക്കാറുള്ളതുമായ (പ്രഭാഷണങ്ങളെല്ലക്കാലും). അതെന്നാണെന്നു വച്ചാൽ മരണത്തെറ്റിയുള്ള ഏറ്റവും (പ്രഭാഷണായ വിവരണത്തെല്ലക്കാലും) മരിക്കുന്നവൻകു വേദന സ്പാഡാവികമായിരിക്കുമല്ലോ.

താൻ വളരെ നീചനായതുവോലെ തോന്തി, അടുത്തിരിക്കുന്നവ ഇടു വാക്കുകളെല്ലക്കാൾ തന്നുപ്പുകൊണ്ടാകാം. താൻ പതുക്കേക്കരണ്ണതു, പിന്ന പള്ളിറുമ്പി.

ആ സമയംതന്നെ രണ്ടു കൊച്ചുകൈകൾ എന്ന ചുറ്റുന്നവോലെ തോന്തി— ഒരു കൈ എൻ്റെ കഴുത്തിൽ തോട്ടു, മറ്റൊരു മുവത്തും അതേസമയം ആകാംക്ഷയോടെ, സ്ഫേണഹാരത്തോടെ, സൗമ്യതയോടെ ഒരു ചോദ്യവും ചോദിച്ചു:

“നിങ്ങൾക്ക് എന്താണ് അസുവം?”

നടാശായല്ലാതെ മറ്റാരോ ആൺ ഇങ്ങനെ ചോദിക്കുന്നതെന്ന് വിചാരിച്ചുവോയി. എല്ലാ പുരുഷരാം തെമ്മാടികളാണെന്ന് (പ്രഭ്യാപിക്കുകയും അവരെല്ലാം നശിക്കേടു എന്ന് ആഗ്രഹിക്കുകയും ചെയ്തത് അവളാണല്ലോ. പക്ഷേ, അവർത്തനയാണ്. ഇഞ്ഞാൾ അവർ ധ്യനിയായി സംസാരിക്കാൻ തുടങ്ങി.

“എന്താ നിങ്ങൾക്ക് അസുവം? എ? നിങ്ങൾക്കു തന്നുക്കുന്നോ? നിങ്ങൾ മരവിച്ചോ? ആ... നിങ്ങളുടെ വിശ്വാസതെ, ഒരു മുദ്രയെഴുവും കുത്തിയിരിക്കുന്നത്? നിങ്ങൾക്കു തന്നുക്കുന്നും നേരത്തെ പറയരുതായിരുന്നോ. വരു...താഴേക്കിടക്കു....നീണ്ടു കിടക്കു, താനും ഇവിടെ കിടക്കാം.....ഇങ്ങനെ! ഇഞ്ഞാഴുങ്ങുന്നു? ഇനി എന്ന കെട്ടി പിടിക്കു! ഇഞ്ഞാഴുങ്ങുന്നു? പെട്ടുനു നിങ്ങളുടെ തന്നുപ്പു മാറും. പിന്ന

നമ്മൾ പുറം മുട്ടിച്ചു കിടക്കും. രാത്രി വേഗം കഴിയും, അങ്ങനെ അല്ലെന്നു കണ്ടാലും. താൻ ചോദിക്കേടു, നിങ്ങളും കുട്ടിക്കാറുണ്ടോ? നിങ്ങളുടെ സ്ഥലത്തുനിന്ന് ഇറക്കിവിട്ട്, എ? എന്തായാലും സാരമില്ല.”

അങ്ങനെ അവരെന്നെ ആശുപിച്ചിച്ചു, അവരെന്നെ ഉത്സാഹിപ്പിച്ചു.

താൻ മുന്നിരട്ടി ശപിക്കെഴുവനാക്കേടു! ഈ ഒരു കാര്യത്തിൽതന്നെ, എന്തൊരു വൈരുദ്യം നിറന്തര ലോകമാണ്! ഒന്നാലോച്ചുനോക്കു! താനവിടിരുന്ന് മനുഷ്യവർമ്മത്തിന്റെ വിധിയെപറ്റി കാര്യമായി ചിന്തിച്ചുകൊണ്ട്, സാമുഖ്യവ്യവസ്ഥയിൽ നവീകരിക്കാൻ ആലോച്ചുകൊണ്ട്, രാഷ്ട്രീയ വിപുവങ്ങളെപറ്റിയും ചിന്തിച്ചു, എല്ലാ തരത്തിലുമുള്ള പെശാച്ചിക്കാണും നിറന്തര പുസ്തകങ്ങളും വായിച്ചു, ആ പുസ്തകങ്ങളുടെ അളക്കാൻ കഴിയാത്ത അഗാധത, അതു ചെച്ചിച്ചവർക്കുപോലും അറിയില്ല — ഇഞ്ഞാൾ താൻ പറയുന്നു. താൻ എന്നെന്തെന്നെ ഉള്ളജ്ജ സ്വല്പമായ ഒരു സാമുഖ്യശക്തിയായി വളർത്താൻ ശ്രമിക്കുകയായിരുന്നു. എന്തെന്നു ലക്ഷ്യം ഭാഗികമായി സാധിച്ചു എന്നെനിക്കു തോന്തി: എന്തെന്നയായാലും, ഈ സമയം, എന്നെപ്പറ്റിയുള്ള ഈ കാര്യങ്ങളിൽ, എനിക്ക് നിലനില്പ്ക്കാനവകാശമുണ്ട് എന്ന കാര്യം അംഗീകരിക്കേണ്ടതായും, എന്തെന്നു ജീവിതം ജീവിച്ചുതീർക്കാനുള്ള അവകാശം ഉണ്ടെന്നും, അതിൽ ചരിത്രപരമായ ഒരു പങ്ക് നിർവ്വഹിക്കാനുണ്ടെന്നും ബോധ്യമായി. ഇഞ്ഞാൾ ഒരു സ്ത്രീ സ്വന്തശരീരങ്കാണ്ട് എന്തെന്നു തന്നുപകട്ടു എന്നും ഒരു പാപം മർദ്ദിക്കേണ്ട, ആട്ടിയോടിക്കേണ്ട ജീവി, ലോകത്തിൽ ഒരു സ്ഥാനമോ ജീവിതത്തിന് ഒരു വിലയോ ഇല്ലാത്ത വ്യക്തി, അവരെന്നെ സഹായിക്കുന്നതുവരെ അവർക്കെന്നെ എത്തെങ്കിലും വിധിത്തിൽ സഹായിക്കാൻ കഴിയുമോ എന്നു ചിന്തിക്കാൻപോലും കഴിയിക്കുന്നുമായിരുന്നില്ല.

ആ! ഇതെല്ലാം ഒരു സ്വപ്നത്തിലാണെന്ന് വിചാരിക്കാൻ എന്നിക്കുതോന്തുനു— വിശ്വാസിക്കാൻ കൊള്ളാത്ത, കുറമായ സ്വപ്നത്തിൽ!

എന്നാൽ ഹായ! അങ്ങനെ വിചാരിക്കാൻ കഴിയില്ല, കാരണം, തന്നുത്തെ മഴത്തുള്ളികൾ എന്തെന്നു മേതുപൊഴിയുന്നു, ആ പെണ്ണ് എന്നു ചെർത്തു പിടിച്ചിരിക്കുന്നു, അവളുടെ ചുട്ടുള്ള നിശ്ചാസം എന്തെന്നു മുവത്തു തട്ടുന്നു, വോധ്യകയും ഒരു ചെറിയ നാറം ഒഴിച്ചു, അതെനിക്കു നമ്മയായി. കാറ്റ് അലറിക്കരണ്ണതു, മഴ വെള്ളത്തിനു പുറത്തു പുന്നിച്ചു, തിരകൾ തല്ലിത്തകർത്തു, തന്നെ രണ്ടു അന്നോന്യം കെട്ടി ചിട്ടു, എന്നാലും തന്നുത്തെ കോച്ചി വിറച്ചു. ഇതെല്ലാം വാസ്തവംതന്നെ, ഇങ്ങനെയാരും ഒരിക്കലും ഇതു സോഡമായ സ്വപ്നം കണ്ടിട്ടുണ്ടാവില്ല.

നടாஷ ஹு ஸமயமெல்லாம் ஏற்கெனகிலும் பரவத்துக்காண்டிருந்து, சுயதேயாடையும் அனங்குள்ளாவதேதாடையும், பெற்றினுண்ணல்கூடு மாற்றம் கட்டி யுள்ள மாதிரி. அவத்துடெ சுயாபூர்ணமாய வாக்கூக்கல்லாத்து உள்ளத்தை ஷெக்ட், ஒரு செரிய தீ ஏற்கென்று உண்ணித்து கட்டினின்று, அதின்று மலமாயிருக்கிற ஏற்கென்று பூர்வத்தினுழுண்ணித்து ஏற்கெட்டாக்கையோ ஏருக்கி.

എന്ന് കണ്ണിൽനിന്നും ആലിഷംപോലെ കണ്ണിൽ ഒഴുകി, എന്ന് ഹ്യാദയത്തിലെ നിചത്യവും ദുഷട്ടും, ദുഃഖവും ചെളിയും ആ രാത്രിക്കു മുമ്പ് ഹ്യാദയത്തിൽ പറിപ്പിടിച്ചിരുന്നതെല്ലാം ആ കണ്ണുനീരാൽ കഴുകി കലേത്തുകൊണ്ട്. നടാം എന്ന ആശ്വസ്തിപ്പിച്ചു.

“വരു,വരു, അതുമതി, ചെറുപ്പക്കാരാ! ഈനി ഈതു വേണ്ട, മതി, മതി, ദൈവം നിങ്ങൾക്കാരു അവസരം തരും, നിങ്ങൾ സ്വയം നന്നായി യോഗ്യമായ സ്ഥിതിയിൽ എത്തും. അതോടെ ഏല്ലാം നേരോയാക്കും.”

അവളേന്ന ചുംബിച്ചു. അനവധി തവണ എന്ന ഉമ്മവച്ചു. ചുടുള്ള ചുംബന്തങ്ങൾ. കനിനുംവേണ്ടിയല്ലാതെ.

ങ്ങു പെട്ടിയീൽനിന്നും എനിക്ക് ആദ്യമായി കിട്ടുന്ന ചുംബന്തങ്ങളായിരുന്നു അവ. അതെല്ലാം ഏറ്റവും നല്ലതും ആയിരുന്നു...പിന്നീട് എനിക്കു കിട്ടിയ ചുംബന്തങ്ങൾക്ക് കടുത്തവിലെ കൊടുക്കേണ്ടി വന്നു, എന്നാൽ പകരം എനിക്കൊന്നും കിട്ടിയുമില്ല.

“വരു. അങ്ങനെ തുടങ്ങരുത് വിധ്യശിക്കുട്ടി, നിങ്ങൾക്കൊരു സഹലമില്ലെങ്കിൽ ഞാൻ നാളേ ശരിയാക്കി തരാം,” അവളുടെ വിരാമമില്ലാത്തപൊറുപൊറുകലുകൾ, ഒരു സ്വപ്നത്തിൽനിന്നെന്നപോലെ എന്നീചെവികളിൽ പതിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു.

അരയേന്ന ഏണ്ണശ്രീ പ്രഭാതംവരെ അവിടെ കിടന്നു.

വെളിച്ചമായങ്ങാൾ, തന്റെ ആ വളരെത്തിനടക്കിയിൽനിന്ന് ഇഴഞ്ഞിരണ്ടി, ടണ്ണിലേക്കുവോയി. പിന്നെ തന്റെ അന്വേഷ്യം സ്ഥാപിക്കുന്നതാട യാതെ പറഞ്ഞു പിരിഞ്ഞു: പിന്നെ ഒരിക്കലും കണ്ണുമുട്ടിയില്ല. അര കൊല്ലുതെതാളം ദയയുള്ള നടാശായ താൻ എല്ലാ മുക്കിലും മുല യില്ലും തിരഞ്ഞു. നടാശ, താൻ ഇങ്ങാൾ പറഞ്ഞപോലെ അവ ഓട്ടോപ്പം ഒരു ശരത്കാലരാത്രി കഴിച്ചുകൂട്ടിയല്ലോ.

അവൾ മരിച്ചുപോയികാണുമോ അങ്ങനെനയകിൽ അതവർക്കു നല്ലത് അവളുടെ ആത്മാവ് ശാന്തമായി കഴിയട്ടു അവൾ ജീവിച്ചിരി പുണ്ണങ്ങിൽ അദ്ദേഹം ഞാനവളുടെ ആത്മാവിനു ശാന്തി നേരുന്നു! കാരണം, താഴോട്ടു വിഴുന്നു എന്നാരു തോന്തൽ അവളുടെ ആത്മാ വിന് ഉണ്ടാകരുത്, എന്നെന്നാൽ, ജീവിതം ജീവിച്ചുതീർക്കണമെങ്കിൽ, അതിരില്ലാത്ത, ഹലമില്ലാത്ത കഷ്ടങ്ങാടുകൾ ഉണ്ടാകരുതല്ലോ.

നിലുഷ്ക്

ബുദ്ധവ് എന്ന പട്ടണം മുഴുവൻ തടികൊണ്ടു പണിതതാണ്. അതിനാൽ അതു പലപ്രാവശ്യം തീ പിടിച്ചു തറ പറ്റി. ഈ ടാണ് ഓബരിച്ചാ നദിയുടെ തീരത്തുള്ള ഒരു കുന്നിൻചരുവിൽ തടിച്ചുകൂടി കിടക്കുന്നു. പള്ളികളുടെയും കോടതികളുടെയും ചുറ്റുമായി, പല നിറങ്ങളിലുള്ള ഷട്ടറുകളുമായി സകീർഘമായ വിധം വീടുകൾ അടുപ്പിച്ചു പണിതിരിക്കുന്നു. ഇരുണ്ടു തിന്തിനില്ക്കുന്ന നിരവധി വീടുകളുടെ ഇടയിലുടെയുള്ള തെരുവുകൾ അഞ്ചോട്ടും ഇഞ്ചോട്ടും വക്രഗതിയായി പോകുന്നു: അതിൽനിന്നു പിരിയുന്ന ഇടവഴികൾ, ഷർട്ടിന്റെ കൈയുറപോലെ വിതികുറഞ്ഞതും വേലികൾക്കും ഭിത്തികൾക്കും ഇടയിലുടെ പോകുന്നതും ആണ്. അടുത്തുള്ള കുന്നിൻമുകളിൽ നിന്നു നോക്കിയാൽ, ഈ ടാണ് ആരോ കമ്പുകൊണ്ട് കുത്തിയിളിക്കിയിട്ട് എല്ലാം അലങ്കാലമാക്കിയതുപോലെ തോന്നും. നദിതിരത്തുനിന്നാരംഭിക്കുന്ന വലിയ ഷിറ്റനായിരുന്നു തെരുവുമാത്രം വിതിയുള്ളതും നേരേയുള്ളതുമാണ്. അത് കച്ചവടക്കാരുടെ കൽക്കട്ടുമന്ത്രിരങ്ങൾക്കിടയിലുടെ നീണ്ടുപോകുന്നു (കച്ചവടക്കാർ അധികവും ജർമ്മൻ അധിനിവേശക്കാരാണ്.) ആ തെരുവ് പിന്ന തടികൊണ്ടുള്ള വീടുകളുടെ നിരയിലുടെ പോയി തോട്ടങ്ങളായ പച്ചവീവുകളെ ചുറ്റിപ്പോകും. പള്ളികളെല്ലാം അതിന്റെ ഒരു വശത്താണ്. പിന്നെയും അതുനേരേതനെ കുറിച്ചെടുക്കികൾ നിരത്തെ വെളിന്പെടേശത്തുകൂടുടെ പോയിപ്പെൻമരങ്ങൾ നിരത്തെ തോട്ടംവരെ നീണ്ടുകിടക്കുന്നു. ഈ പെൻമരത്താട്ടങ്ങൾ, ദിവ്യമാലാവയായ സൗന്ദര്യ മെക്കലിന്റെ ആശമദ്ദേശവാദയത്തിന്റെ സ്വന്നമാണ്. പെൻമരങ്ങൾ ഇടതിന്തി ആകാശം മുട്ടുവളർന്നു നില്ക്കുന്നു. അവയുടെ പുറകിൽ ആശമം ആരോഹാഷപുർവ്വം നിലകൊള്ളുന്നു. ഈ മരങ്ങളുടെ മുകളിൽകൂടി ആശമദ്ദേശവാദയത്തിന്റെ കുറിശുകൾ, സുര്യപ്രകാശമുള്ള ദിവസങ്ങളിൽ, നിതാന്തനിശ്ചാരിമായ കാട്ടിലെ നിറമുള്ള പക്ഷികളുണ്ടോലെ, തിളങ്ങി, എന്നും സ്വാഗതമൊതിക്കൊണ്ടു നിലകൊള്ളുന്നു.

Nilushka

ഞാൻ മുന്നു പറഞ്ഞതുപോലെ ഷിറ്റ്‌നായിയാ തെരുവ് ആ മെതാ നത്തിൽ എത്തുന്നതിന് പത്രതാളം കെട്ടിടങ്ങൾക്കു മുമ്പായി ഒരു വഴിപിരിഞ്ഞ് ഒരു മലയിടുക്കിനെ ലക്ഷ്യമാക്കി പോകുന്നു. ഈ വഴി മലയിടുക്കുകളിൽ അവസാനിക്കും. ഈ വഴിയിൽ ടോർമ്മാച്ചിക്കാ എന്ന പട്ടണത്തിന്റെ പ്രാന്തപ്രദേശം കാണാം. അവിടെ ഒന്നൊ രണ്ടൊ ജനലുകൾ വിതം മാത്രമുള്ള കുടിലുകൾ പതുങ്ങി നില്ക്കുന്നു. ടോർമ്മാ ചേവ് എന്നു പേരുള്ള ഒരു ജനിയുടെ കുടിയാനാരാണ് ഈ പ്രാന്ത പ്രദേശത്ത് ആദ്യം താമസം തുടങ്ങിയത്. ഈ ജനി തന്റെ എല്ലാ കുടിയാനാരേയും സ്വത്രന്നരാക്കി. സർക്കാർ എല്ലാ ജനിമാരുടെ കുടിയാനാരേയും നിയമപരമായി 1861-ൽ സ്വത്രന്നരാക്കി. അതിനു പതിമുന്നു വർഷം മുമ്പാണ് ടോർമ്മാചേവ് തന്റെ കുടിയാനാരെ സ്വത്രന്നരാക്കിയത്. ഈ നടപടിമുലം ഈ ജനിക്ക് സ്വന്തം ആൾക്കാരുടെ ശക്കാരം കേൾക്കേണ്ടിവന്നു. ഈ ദാരുഞമായ അവസ്ഥയിൽനിന്നു ക്രഷ്ണപട്ടാൻ അധാർ ആശ്രമത്തിൽ ചേർന്നു. അവിടെ പത്തുവർഷ തേതാളം മെന്നവെതം അനുഷ്ഠിച്ചു പാർത്തു. അധാരെ അപരിചിതർപ്പോലും കാണരുതെന്ന് അധികാരികൾ വിലക്കിയിരുന്നതിനാൽ ആരോഗ്യം അറിയാതെ അവിടെ കിടന്നു മരിച്ചു.

ഈ കുടിലുകൾ അസ്വത്വവർഷം മുന്ന് ടോർമ്മാചേവിന്റെ കുടിയാനാർക്കുവേണ്ടി തിരിച്ചിട്ടുവയാണ്. അവർ സ്വത്രന്നപ്രദരാധനാൾ അവയിൽ വസിച്ചു. ഈ കുടിലുകളിൽത്തന്നെയാണ് ആ ഭാഗത്ത് ഇപ്പോൾ ഉള്ളവരും പാർക്കുന്നത്. ഷിറ്റ്‌നായിയ തെരുവ് ഒഴിച്ചുള്ള ബ്യൂവ് പട്ടണം മുഴുവൻ തീ പിടിച്ചുമർന്നുണ്ടായും ഈ കുടിലുകൾക്കു നാശം വന്നില്ല. ആ ടണ്ണിൽ പാർക്കുന്നവർ നടക്കുന്ന വഴി പലയിടത്തും കത്തി നശിക്കാത്ത അടക്കപ്പള്ളുകൾ കാണാം.

ഞാൻ പറഞ്ഞതുപോലെ, ഈ പ്രാന്തപ്രദേശം കാടുപിടിച്ച അഗാധമായ മലയിടുക്കിന്റെ ഇന്നേ അറുതെത ചെറിഞ്ഞ ഭാഗത്താണ്. കുടിലുകളുടെ ജനലുകൾ മലയിടുക്കിന്റെ വായ്ക്കു നേരേയാണ്. ജനലിൽകൂടി മോക്കി എന്നു വിളിക്കുന്ന ചതുപ്പുകൾ കാണാം. ഓബറിച്ചു ടണ്ണിന്പുറമുള്ള ഫർമ്മരങ്ങൾ തിന്നിയ വനവും കാണാം. അവിടെ സുര്യന്റെ ചുവന്ന ശ്രമികൾ എത്തുന്നില്ല. പിന്നെ അഞ്ചോട്ട് മലയിടുക്കുകൾ, മെതാനം ചുറ്റി, പടിഞ്ഞാറോട്ടു തിരിഞ്ഞ അവിടെയുള്ള കളിമൺ തിനോടുകൂടുന്നു. സ്പാദേറിയ ആ തീറ്റമുലം ഓരോ വസന്തകാലം കഴിയുന്നോഴും മണ്ണ് ആറിലേക്കാലിച്ച്, നദിയുടെ ഒഴുക്കിന് തട്ടുമുണ്ടാക്കും. അതിനാൽ ചെളിവെള്ളം ചതുപ്പിലേക്ക് ഒഴുകും. അങ്ങനെ ചതുപ്പ് ഒരു തിട്ടയായി മാറും. മലയുള്ള ഇവിടെയുള്ള വിട

വിന് ‘വലിയ മലയിടുകൾ’ എന്നു പേരു കൊടുത്തിരിക്കുന്നു. അതിന്റെ തുകായ വശങ്ങൾ ഉണ്ടുവ്യക്ഷണങ്ങളും കൊന്നമരങ്ങളും ഇടതുറന്നു വളർന്ന് വേനൽക്കാലത്തുപോലും അവിടം ശ്രീതളവും നന്ദിപ്പിള്ളതും ആയിരിക്കും. അതിനാൽ ആ സ്ഥലം ടണ്ണിലും പരിസരങ്ങളിലുമുള്ള കാമുകികാമുകമാർക്കൾ ഒരു സങ്കേതമായി തിർന്നു. അവർ ചായ കുടിക്കുന്നതിനും വഴക്കുകൂടുന്നതിനും ഏല്ലാം ആ സ്ഥലം സാക്ഷിയായി. പിന്നെ ടണ്ണിലുള്ള ഭേദപ്രകാരമുന്നു ശുന്നവസ്തുകളും, ചതുപട്ടി, പുച്ച തുടങ്ങിയവയും നിക്ഷേപിക്കാനുള്ള ഒരു ശ്രദ്ധാന്വേഷിയായും തിർന്നു.

ആ മലയിടുക്കിന് അടിയിൽനിന്ന് ഷാന്തികിസ്കി എന്നു പേരുള്ള ഒരുവി പാണ്ടാഴുകുന്നു. അതിന്റെ തണ്ണുത്ത ശുഡ്യജലം ബ്യൂവ് പട്ടണത്തിലുള്ള എല്ലാവരും പ്രകിർത്തിക്കുന്നതാണ്. അതിലെ വെള്ളം ചുടുള്ള ദിവസങ്ങളിൽപ്പോലും വായിലെബിച്ചാൽ പല്ലു പുളിക്കും, അതിന്തെ തണ്ണുപാണ്. ടോർമ്മാച്ചിക്കായിൽ വന്നു താമസമാക്കിയ വർ, ആ വെള്ളം സ്വന്തമായി കരുതുന്നു. അവർ അതിൽ അഭിമാനിക്കുന്നു. മറുള്ളതൊന്നും കുടിക്കാതെ, ഈ വെള്ളംതന്നെ അവർ കുടിക്കും. അതിനാൽ അവർ പ്രായമേറുംവരെ ജീവിച്ചിരിക്കുന്നു —ചിലർക്ക് പ്രായം എത്തെയെന്ന് അറിയാൻ വയ്ക്കാതവിധിം. ആ പരിസരത്തു പാർക്കുന്നവർ ജീവിക്കാനായി, നായാട്ട്, മീൻപിടുത്തം, പക്ഷിവേട്, മോഷണം എന്നിങ്ങനെയുള്ള തൊഴിലുകളിൽ ഏർപ്പെടുന്നു. (അ പരിസരത്ത് ഒരോറു തൊഴിലാളിപ്പോലുമില്ല —ഗോർക്കോവ് എന്ന ചെരുപ്പുകുത്തി ഒഴിച്ച് — മെലിഞ്ഞ് എല്ലും തോല്ലും മാത്രമായി എല്ലാവരും ത്തഞ്ചാൻ എന്നു വിളിക്കും). പെള്ളുങ്ങളുടെ കാര്യം അവർ തണ്ണുപുകാലത്ത് സിമർമ്മില്ലിനുവേണ്ടി ചാക്കുകൾ നെയ്യും, ചണനാരു കീറും വേന്തികാലത്ത് അവർ ആശ്രമംവക തൊട്ടണ്ണളിൽ അലഞ്ഞതുനടന്ന് ഉണ്ടുമരത്തിന്റെ കായ്കളും മറ്റു മലങ്ങളും പെറുകൾ ശേഖരിക്കും. അവിടെയുള്ള രണ്ടു സ്ത്രീകൾ ഭാവി പ്രവചിക്കുന്നവരായി, വേറോ രണ്ടു പേര് എളുപ്പവും വരുമാനവുമുള്ള മറ്റാരു തൊഴിൽ സ്വീകരിച്ചു.

ഈതിന്റെയെല്ലാം മലമായി, ടണ്ണിലുള്ളവർ ഈ പ്രാന്തപ്രദേശത്തിലെ ആളുകളിൽ ആണുങ്ങളെല്ലാം കളള്ക്കാരെന്നും പെള്ളുങ്ങളെല്ലാം ദുർനടപടിക്കാരെന്നും വിശ്വസിച്ചു. അതിനാൽ ടണ്ണി, പ്രാന്തപ്രദേശത്തെ ഒഴിവാക്കാനും നശിപ്പിക്കാനും ശ്രമിച്ചു. അതെ സമയം പ്രാന്തപ്രദേശരാജി ഓബറിക്കാനും നശിപ്പിക്കാനും ശ്രമിച്ചു. കൂടാതെ ടണ്ണിലെ മാനസത്തെ വയ്ക്കാനും വധിക്കാനും കൂടാതെ ടണ്ണിലെ

ആളുകളുടെ പിശുകൾ, അന്തസ്, അത്യാഗഹം, തങ്ങളോടുള്ള വെറുപ്പ്, സുവജീവിതം എന്നിവയെ പഴിക്കുകയും ചെയ്തു.

ഇതെല്ലാം കാരണം ഈ പാതപ്രേശവാസികൾ പാവശ്ശേദ്ധവരായിതനെ കഴിഞ്ഞു. അതിനാൽ ഈവിട യാചകർപ്പോലും തങ്ങാൻമാറ്റു. കുടിയ താർ ചിലപ്പോൾ അവിട വന്ന് കിടന്നുകൂം. എങ്ങനെ ജീവൻ നില നിർത്തുന്നു എന്ന് ആർക്കും അറിയാത്ത പട്ടികൾ മുറ്റം തോറും അല്ല യുന്നതുകാണാം. ആളുകളെ കണ്ണാൽ അവ മലയിടുക്കിൽ ഒളിക്കും.

ചുരുക്കത്തിൽ ഈവിടയുള്ള എല്ലാ വിട്ടും മൺഡിയ ജനൽഫ്രാസും പായലുപിടിച്ചു കുരുക്കളുമായി മരിച്ച വിട്ടുകൾപ്പോലെ രജ്യയുടെ ദാർശന തിരെ പ്രതീകമായി നിലകൊള്ളുന്നു.

ടോർമാച്ചിക്കൊരുടെ പുറകിലുള്ള പറമ്പുകളിൽ കളയും വേന രംപച്ചയും കുറിച്ചെടുക്കും മാത്രമേ വളരുന്നുള്ളൂ. എല്ലായിടവും വേലി കിടവഴി തല നീട്ടുന്ന വള്ളിച്ചെടുക്കിൾ നടക്കുന്നവരുടെ കാലിൽ പിടി കുട്ടും. വേലിക്കെടുവഴി നുംഭത്തുവരുന്ന ഇംജിന്റുകൾ കുണ്ടുണ്ടെങ്കിലും കടിക്കും. സാന്ദർഭികമായി പറയട്ടു, കൊച്ചുകുട്ടികൾ എല്ലാം മെലിഞ്ഞ വിശക്കുന്നവരും എപ്പോഴും വഴക്കുണ്ടാക്കുന്നവരുമാണ്. ഓരോ വസനകാലം വരുമ്പോഴും മണ്ണപിഠിയാം, വിഷജ്ഞരം എന്നി രോഗങ്ങളാൽ അവരുടെ എല്ലാം കുറയും. പായമായവർക്ക് രോഗം ദൈഹായ്യം ആണ്.

ഈ പ്രദേശത്ത് ഉയർന്നു കേൾക്കുന്ന മനുഷ്യരബ്ദം ഔന്നുകിൽ കരച്ചിലിന്നേതോ അല്ലെങ്കിൽ ഭോന്തമായ പഴിപറച്ചിലിന്നേതോ ആയിരിക്കും. പൊതുവെ പറഞ്ഞാൽ ടോർമാച്ചിക്കൊയിലെ ജീവിതം ശബ്ദം മില്ലാതെ ഉരുളുമ്പില്ലാതെ കഴിഞ്ഞുകൂട്ടി. അതെത്ത കഷ്ടമാണെന്നു പറയാം. പുച്ചകൾപ്പോലും വസനകാലത്ത് നേരിയ ശബ്ദത്തിലേ കരയും.

അ പ്രദേശത്തെ ആളുകളിൽ മെലിൽ സാറ്റാ മാത്രമേ പാടുപാടു, അതും അവർ കുടിക്കുമ്പോൾ മാത്രം. പിന്നെയും പറയാം, മെലിൽ സാറ്റാ ഒരു സുത്രശാലിനിയായ കുട്ടിക്കൊടുശുകാരിയാണ്. അവർ കനത്ത ശബ്ദത്തിൽ, കൗം അടച്ചു പിടിച്ചു, തൊണ്ടമുഴ പുറത്തേതക്കു തള്ളും വിധം ബലം പിടിച്ചു പാടും. വഴക്കുണ്ടാക്കിയും ഭാനുപിടി സിക്കുന്ന ഒഴയുണ്ടാക്കിയും പാവാടത്തുന്ന് പൊക്കിണിടിച്ചു അലയുന്നത് അവളുടെ മാത്രം പ്രത്യേകതയാണ്. എല്ലാ വിട്ടിലും ചെന്ന് ഒരു നൂളിൽ ഉള്ള കുറച്ചു മാവ്, ഒരുതവി എല്ലാ എന്നിവയ്ക്കുവേണ്ടി യാചിക്കും. ഓരോ കാര്യത്തിലേർപ്പെട്ടിരിക്കുന്നവർക്ക് ഈതാരു ശല്യമാക്കും. എല്ലാ വരും വ്യത്യിക്കു വേഷത്തിൽ എല്ലാവരും മെലിഞ്ഞ്, നീരുകെട്ടി

വിർക്കുമ്പോഴല്ലാതെ ആർക്കും വള്ളമില്ല, കളളത്തരം നിറഞ്ഞ നോട്ട് തേതാട അവരെയോക്കെ കാണാം. നാല്പതു വയസ്യുവരെയുള്ള പെണ്ണുണ്ണെല്ലാം മഴക്കാലമാക്കുന്നതോടെ വയർ വിർത്തുകാണാം. ഈ ഗർഭാരവും ചുമന് അവർ പണിയെടുക്കും. അക്ഷമനായ ഒരു തനൻ കീറ്റത്തുണി തുനുന്നതുപോലെ തുളയ്ക്കുകയും വലിച്ചെടുക്കുകയും ചെയ്യുന്ന സ്നേഹിയും നൂലും പോലെ, ഈവിടയുള്ള പാർഷ്വകാരെ ഉപമിക്കാം.

ഈ പാതപ്രദേശത്തെ പാധാന്യമുള്ള ഒരേ വ്യക്തി എൻ്റെ വിട്ടുമ യായ ഒരു ആൺഡിഷാ വൊള്ളാഗനോവ ആണ്. കുറച്ചു പായമായ ഒരു മനുഷ്യൻ, ഒരു പലചരക്കുടക നടത്തുന്നു, അത്യാവശ്യത്തിന് പണയ തനിന് കടങ്കൊടുക്കുകയും ചെയ്യും.

നിർഭാഗ്യവശാൽ, ആൺഡിഷാ കുറെക്കാലമായി ഒരു വാതരോഗിയാണ്, കാൽ വള്ളതു മുടന്തി, വിരലുകൾ വിർത്ത മടക്കാൻ വയ്ക്കാതെ, കഷ്ടശെടുന്നു. അതിനാൽ കൈപ്പടം എപ്പോഴും അയാൾ ഉടുപ്പിന്റെ കൈയുറിയിൽ ഒളിപ്പിക്കും, അതു പുറത്തെടുക്കുന്നത്, അടുപോരെ കിലോ എന്നു ദേക്കുന്ന വിധം സുക്ഷിച്ചാണ്.

എന്നാൽ ഒരിക്കലും അയാൾ കേഷാഡിക്കാറില്ല, പ്രകൃതം ദേശടാറുമില്ല.

അയാൾ പറയും: “ഈതാനും എനിക്കു പറിയതല്ല, കാരണം എൻ്റെ പ്രദയം മുദ്രവാൻ, അത് എത്തു സമയവും നിന്നുപോകാം.”

അയാളുടെ മുഖം, പൊതിയ കവിശ്ശുകളും കവിജിൽ ഇരുണ്ടുചുവന്ന പാടുകളും, ഒരു കിർശിസിന്റെ ഭാവംപോലെ സഞ്ചയം: വശങ്ങളിൽ നരച്ചതും ചുവന്നതും ഇടകലർന്ന, എല്ലാ പുരട്ടിയപോലെ തോന്നുന്ന മീശ, ചരിഞ്ഞ് പകുതിയടഞ്ഞ കാള്യുകൾ, തിന്തിയ പുരികങ്ങൾ കാള്യിൽ നിഴൽ പരത്തും, നെറ്റിയിൽ നീല തെരസുകൾ പിടച്ചുകാണാം, ആ ഭാവം എപ്പോഴും മാറുന്നതും ദുർശാഹ്വവുമാണ്.

അയാളുടെ നടത്തം വളരെ മനഗതിയിലാണ്. സ്വന്തമായി രൂപം നല്കിയ കോട്ടും താഴോട്ടുള്ള വസ്ത്രവും കാലിൽ ഉടക്കി തട്ടുന്നതിനാൽ കീഴ്ഭാഗം എപ്പോഴും കീറിയും മുഖിഞ്ഞും ഇരിക്കും.

അയാൾ എപ്പോഴും പറയും: “ധ്യതിപിടിക്കേണ്ണ കാരുമില്ല. ചന്തസ്മ ലത്ത് സമയത്തിന് എന്നും കിട്ടുമല്ലോ.”

വള്ളത്ത ഭാഷയിലേ അയാൾ സംസാരിക്കു, പള്ളി സംബന്ധിച്ച വാക്കുകളിൽ എപ്പോഴും പ്രിയം കാണിക്കും. അങ്ങനെയെരാറു വാക്കു പറഞ്ഞാൽ സംസാരം നിർത്തി, സ്വല്പം ആലോചിക്കും. ആരോടു

സംസാരിച്ചാലും അയാളിൽ താനൊരു ബുദ്ധിമാനായ വ്യദനാണ് നുള്ള വിന്ത ഉദിപ്പിക്കും.

അയാളുടെ കുടിലിനു തെരുവിനു നേരേയായി മുന്നു ജനലുകൾ ഉണ്ട്. ഉള്ളിൽ ഒരു ഭിത്തി അതിനെ രണ്ടു മുറിയാകൾ തിരിക്കുന്നു. ഒന്നു വലുതും മറുതും ചെറുതും. വലുത് അയാൾതനെ ഉപയോഗിക്കുന്നു. ചെറിയ മുറിയിലാണ് താൻ താമസമാക്കിയത്. ഈ രണ്ടു മുറിയും കുടാതെ ഒരു ഇടനാഴിക്കാണു വേർത്തിരിച്ച് ഒരു ദ്രോഹമുൻഡി ഉണ്ട്. അതിന്റെ വാതിൽ പഴയരിതിയിലുള്ള പിച്ചളയാണികൾ പിടിപ്പിച്ചാണ്. ഈ മുറിയിൽ ആന്റിഷാ തന്റെ പണയവസ്തുകൾ സുകൾ കുന്നു. അതിന്റെ താങ്കോൽ അയാൾ ഒരു വലിയ തുടലിൽ കോർത്ത് അരയിൽ കെട്ടിവയ്ക്കും. വല്ലപ്പോഴും പോലീസ് താണിമുതലുണ്ടായിരുന്നു പരിശോധിക്കാൻ വന്നാൽ അയാൾ വളരെനേരംകൊണ്ട് അത് അഴിച്ചെടുത്ത് മുൻഡി തുറന്നു കാണിക്കും. എന്നിട്ട് പോലീസ് സുപണ്ണി നോടു പറയും:

“അത്തരം സാധനങ്ങളാണും താൻ വാങ്ങില്ല. പല പ്രാവശ്യം നിങ്ങൾ പരിശോധിച്ചിട്ടുള്ളതിനാൽ അതിന്റെ സത്യം അറിയാമല്ലോ.”

ആന്റിഷാ എവിടെയെങ്കിലും ഇൻക്കുന്നോൾ താങ്കോലുകൾ കണ്ണെടുക്കിൽ കിലുണ്ടും. അയാൾ അത് എവിടെയെങ്കിലും ഉടക്കിയോ എന്ന് വലിച്ചെടുത്ത് പരിശോധിക്കും. ഇതിന്റെയൊക്കെ ശമ്പളവും അയാളുടെ ശ്വാസംപോലും എന്നിക്കു കേൾക്കാം, കാരണം ആ മുറികൾക്കു തക്കിൽ ഒരു ഇടം തന്നിൽ മാത്രമേ ഉള്ളല്ലോ.

ഒരു വൈകുന്നേരം സുരൂൻ പെൻഡരങ്ങളുടെ ഇടയിലേക്കു താഴ്ന്നു വരുമ്പോൾ, ആന്റിഷാ വൊളാഗനോവ് ഒരു സമോവർ അടുപ്പത്തുവച്ചു വെള്ളം തിളപ്പിച്ചു. സമോവർ ഒരുവശം ചളുങ്ഗി. പിടിയിൽ പച്ചച്ചായും പുശ്രിയതാണ്. അയാൾ ജനലിനു നേരേ ഇരുന്നു.

ഇടയ്ക്കിടയ്ക്ക് വ്യക്തമായ ഉത്തരം കിട്ടത്തക്കവിധമുള്ള ചോദ്യങ്ങൾ നിയോജിപ്പിച്ചു.

“ധാരിക എവിടെ?”

“അവൻ അരുവിയിൽ വെള്ളംകൊണ്ടു വരാൻപോയി.” ഒരു നേരിയ ശമ്പളത്തിലാണ് ആ മറുപടി വന്നത്.

“പിനെ നിന്റെ പെൺകുഞ്ഞനെന്?”

“ഇംഗ്ലീഷും വേദനയാണ്.”

“ശരി, എന്നാൽ നിന്നും പോകാം.”

ചെറിയ ഒരു ചുമച്ചിട്ട് ആ വയസ്സുന്ന് പാടും:

ഒരു വൈക്കിയുണ്ട് പണ്ണേൻ്റെ ഫൂട്ടും തുളച്ചു

വേദനയെന്തനും താനറിഞ്ഞില്ല.

വേദനയാനും കാണിക്കാനാകില്ല

പ്രേമജ്വാലയുയർന്നതിനാൽ.

സമോവർിൽ കുമിള പൊങ്ങി ചീറ്റുന്നോൾ തെരുവിൽ കാൽപ്പരുമാറ്റം ഫേട്ടു, ഒരു അവധിക്കത്തശബ്ദവും:

“അയാൾ ടൗൺ കൗൺസിലറായതിനാൽ സമർത്ഥമനാണെന്നു ഭാവിക്കുന്നും.”

“അതെ, അങ്ങനെയുള്ളവർ അഹംഭാവികളായിരിക്കും.”

“എന്ത്, ഈ തലച്ചോറുകളെല്ലാം കുടിയാലും എൻ്റെ ബുക്ക് സിനു കാൻ മതിയാവില്ല!”

ഈ ശമ്പളങ്ങൾ അകന്നുപോയി കഴിഞ്ഞാൽ വയസ്സുന്ന് പുതിയ പാടു മുള്ളും.

“പാവശ്വരവൻ്റെ കോപം മിനികാ! ഹി, നീയോ! ഇവിടെ വരു, താൻ കുറച്ചു പഞ്ചസാര തരാം: നിന്റെ അച്ചുരൻ എങ്ങിനെ? ഇംഗ്ലീഷും അയാൾ കുടിക്കുന്നോ?”

“അല്ല. ബോധവാൻ. ഇംഗ്ലീഷ് പച്ചക്കറിയും കാബേജുസുഷും മാത്രമേ കഴിക്കും.”

“അയാൾ ജീവിക്കാൻ എന്തു ചെയ്യുന്നു്?”

“മേശയ്ക്കടുത്തിരുന്നു ചിന്തിക്കുന്നു്.”

“അമ ഇംഗ്ലീഷും അയാളെ തല്ലാറുണ്ടാ?”

“ഇല്ല, പിനെ, ഇല്ല.”

“അവൻ അവെള്ളണ്ണനെന്?”

“പിടിനുള്ളിൽ കഴിഞ്ഞുകൂട്ടും.”

“ശരി, ഓടിക്കോളും.”

അടുത്തതായി ആ ജനലിനരികെ പ്രത്യക്ഷശൈടുന്നത് മെലിത്സാറായാണ്, കഴുകൻ്റെ കഘുകളും സുന്ദരമായ ചുണ്ണുകളും ഉള്ള ഒരു നാല്പതുകാരി, തുമ്പിയ ചിരിയോടെ, ആ പാതയിലുള്ള എല്ലാവരും അവെള്ളെന്നു അറിയും. അവൻകൊരു മകനുണ്ണായിരുന്നു നിലവുള്ളകാ-ആ പ്രദേശത്തെ ‘ദൈവത്തിന്റെ മംയൻ’ പല കാര്യങ്ങൾക്കുമുള്ള ചടങ്ങുകൾ അവൻകരിയാം, ചത്താൽ കരയാനും, ശവം അടക്കുന്ന വിധവും, പട്ടാളത്തിലേക്ക് ആളുടക്കുന്ന സമയത്തെ കാര്യങ്ങളും എല്ലാം. അവളുടെ ഒരു ഇടുഖല്ല് ഒരിക്കൽ പൊട്ടി. അതിനാൽ ഇടത്തോട് അല്പം ചരിഞ്ഞാണ് നടക്കുന്നത്.

അവളിൽ മാന്യമാരുടെ രക്തമാണ് ഉള്ളതെന്ന്, മറ്റു പെള്ളുങ്ങൾ പറയും. ഇത് അവൻ എല്ലാവരോടും സാമാന്യം മര്യാദയോടെ പെരു

മാറുന്നതുകൊണ്ടാവാം. എന്തായാലും അവർക്കെന്തോ പ്രത്യേകത ഉണ്ട്. അവളുടെ കൈകുൾ മലിനീതത്തും വിരലുകൾ നീണ്ടതുമാണ്. തല അഹംഭാവത്തോടെ പൊക്കിപ്പിടിക്കും. അവളുടെ ശബ്ദത്തിന് ഒരു ലോഹത്തിന്റെ മുഴക്കമുണ്ട്. ആ ലോഹം തുരുന്നിച്ചതാണെങ്കിലും. എല്ലാവരോടും, തന്നെഷ്ടറിയും അവർ തുറന്നു സംസാരിക്കും, ലളിതമായ രൂപത്തിൽ. അവളുടെ വാക്കുകൾ അസ്പൃഷ്യമുണ്ടാക്കുമെങ്കിലും അതിൽ അപ്രീലമാനുമുണ്ടാവില്ല.

ഉദാഹരണത്തിന്, വൊളാഗമോവ് അവരെ നല്കു ജീവിതം നയിക്കാത്തതിനു വഴക്കു പറയുന്നതു കേട്ടു:

അയാൾ പറയുന്നു: “നീ കുറച്ചുകൂടി ഒരു ജീവിക്കണം, നീ ഒരു പെട്ടിയാണെന്നു കരുതി, സ്വന്തം കാര്യം നോക്കുന്നവളും.”

അവൾ മറുപടി പറയ്തു:

“അതെല്ലാം കളി, സുഹൃദ്ദേതാ! നിങ്ങൾ നോക്കു, ഞാൻ വളരെയികം സഹിച്ചിട്ടുണ്ട്. നിങ്ങൾ വിശ്വസിക്കാത്തവിധി വിശദപ്പും സഹിച്ചുനടന്ന കാലമുണ്ട്. അനാണ് ലജ്ജക്കാണ് എന്നെ കാര്യം മണ്ണത്തിൽച്ചുപോയത്. എല്ലാ പെറ്റുന്നഭേദങ്ങളാലും ഞാനും പ്രേമിക്കാൻ തുടങ്ങി. ഒരിക്കൽ അതിൽ പെട്ടാൽ സ്ത്രീകൾ അഡാദ മാറിങ്ങാകുന്നു. പിന്നെ ദൈവം തന്ന ശർബംകാണ്ടു ജീവിക്കുന്നു. ഈ സ്വതന്ത്രജീവിതം ഏറ്റവും സുവജ്ജീവിതമാണ്. ഒരുക്കുഷി ബിയറുപോലെ ഞാൻ എന്നെക്കാണ്ടുനടന്നു വില്ക്കുന്നു:

“ହେଉଛିମୁକ୍ତତବରୋକର ଲାଗୁ କୁର୍ଦ୍ଦିତାଙ୍କୁ”

ହତିତେ ଲାଙ୍ଘାଳୁଙ୍ଗ ମର୍ଦ୍ଦ ଉପାନ୍ତି”

“ഇതെല്ലാം കേട്ടാൽ നാണകേട്ട തോന്നും,” വൊളൈറനോവ് ഒരു ദിർപ്പശാസ്ത്രജ്ഞനും പറയുന്നു. അതു കേട്ടിട്ട് അവാർഡ് റിലി റാൻടി

“എത്ര സദാചാരമുള്ള മനുഷ്യൻ!”അതായിരുന്നു അവളുടെ അഭിപ്രായം.

ഇതുവരെ അന്തിമാ സുക്ഷിച്ചു പതുക്കെയാണ് സംസാരിച്ചത്. അവൾ ഉറക്ക പരഞ്ഞതോടെ, അയാൾ ജനലിൽകൂടി തല പുറത്തിട്ടു പരഞ്ഞു: “നീ അക്കത്തു വരുമോ?” സല്പം വായു കുടിക്കൊ”

“വേണ്ട, നൽകി കടന്നുപോയ വഴി നിങ്ങളെങ്കിൽ മന്ത്രത്വം കേടുലോ.”

“ഒമ്പയ്ക്കാരുടെ യീ അസ്തിത്വവിജ്ഞ വിദ്യയുണ്ട്?”

“ഓ, അതുമോരലാ കയ്യിനുണ്ട്.”

“ഒന്നിരുപ്പിയും ഒന്നാൽ വിവാഹിക്കുന്നു”

“അമര മുഹമ്മദിനേയും വരി”

“ദൈവം എല്ലാത്തിനേയും സ്വയംഭിച്ചു, അങ്ങേൻ മാത്രം എല്ലാം അറിയും.”

വിനെ അവർ രണ്ടുപേരുംകൂടി എന്തോ പൊറുപ്പൊരെ പറഞ്ഞു. വിനെ ഹലിത്സാറ്റാ വന്നതുപോലെ വേഗം മറഞ്ഞു. വയസ്സുന്ന് അന്നാതെ അവിടെ ഇരുന്നുപോയി. വിനെ ഒരു നീംബ ഭീർഘാസ്യാസ്ഥിക്ക്, തന്നിയെ പറഞ്ഞു:

“അ ഇവായുടെ ചെവിയിലേക്കു വിഷം ഒഴുക്കട്ട! ദൈവമേ ക്ഷമിക്കേണമോ നീ എന്നൊടു ക്ഷമിക്കേണമോ!”

ആ വാക്കുകളിൽ പദ്ധതാപത്തിന്റെ നേരിയ ലാംബചനപോലു മില്ലായിരുന്നു. പിന്ന താൻ വിചാരിക്കുന്നത്, എന്തെങ്കിലും പറയണ മെന്നല്ല, സാധാരണക്കാർ പറയാത്ത വാക്കുകൾ പറയണമെന്ന് അയാൾ താൽപര്യപ്പെട്ടതുകൊണ്ടാണ്.

ചിലപ്പോൾ വൊള്ളാഗനോവ് ഒരു ഓഫീസ്റ്റെ സ്കെയിൽക്കാണ്ട്, അതിന് പതിനഞ്ചുമൂന്നുമുണ്ടിനിറ്റിൽ നീളമേ ബാക്കിയുള്ളു, മുൻ്തെ മുൻ്തി വേർത്തിരി കുന്ന ഭിത്തിയിൽ തട്ടും. അയാൾ മുട്ടിയിട്ട് വിളിക്കും:

“താമസക്കാരാ, നിങ്ങൾ വന്ന് ഒരു ചായയ്ക്കു കൂടുന്നോ.”

തൈശ് പരിചയപ്പെട്ട കാലത്ത് അയാൾ എന്ന സംശയത്താട്ട് വികസിച്ചു. താനൊരു പോലീസ് ഡിറക്ടർവ് ആണോ എന്നയാൾ സംശയിച്ചു. പിന്ന അയാൾ എൻ്റെ മുഖം ജിൽതാസയാട്ട് നിർക്കഷിച്ചു. പിന്ന അയാൾ മേരു വിചാരത്താട്ട് പ്രോത്സാഹിച്ചു:

“നിങ്ങൾ എന്നെങ്കിലും ‘പാരബ്യസ് ലോക്കും’ ‘ധിന്ദ്രിയായിയും’ പറയിവിട്ടുണ്ടോ?”

ଓঠামুড়ি পাঠেন্টিঃ “জলা-” ‘পারমেচেমেন্ট’ বীৰেণ্ডাৰ্স’

ഇതുകേട്ട് അയാൾ വീശ കൗ തടവി. എന്നെ താൽപര്യവുമായി പൊരുത്തപ്പെടുന്നില്ല എന്ന ഭാവത്തിൽ പറഞ്ഞു: “ആദത്തിനു സ്വർഗ്ഗം നഷ്ടപ്പെട്ട് ഇത്വ അയാളെ ദുഷ്കിഴിച്ചുതുക്കാണാൻ. ദൈവം അവനെ അവിടെ വിണ്ടും പ്രവേശിക്കാൻ അനുവദിച്ചില്ല. സ്വർഗ്ഗത്തിന്റെ കവാടത്തിലേക്കു തിരിച്ചുപോകാൻ യോഗ്യത ഉള്ളവരാറുണ്ട്? ഒരോറു മനുഷ്യനും ഇലാ.”

വാസ്തവത്തിൽ ഈ കാര്യത്തെപ്പറ്റി തർക്കിക്കുന്നത് സമയനഷ്ടമാണെന്ന് എനിക്കു തോന്തി. എന്തെന്നാൽ ഞാൻ പറഞ്ഞത് അയാൾകെട്ടിരിക്കുക മാത്രം ചെയ്തു. അതൊന്നും വണ്ണിക്കാൻ ശ്രമിക്കാതെ, അയാൾ ആദ്യ പറഞ്ഞത്തുതന്നു പിണ്ഡം പറഞ്ഞു. അതേ സാരത്തിൽ:

“ആദത്തിന് സ്വർഫും നഷ്ടപ്പെട്ടത് ഇവർ അയാളെ ദുഷിഷ്ഠിച്ചുതുക്കാണാണ്.”

അതുപോലെതന്നെ തൈജിളുടെ സംഭാഷണത്തിൽ പെണ്ണുണ്ണളുടെ കാര്യവും കടന്നുവരും.

ഒരിക്കൽ അയാൾ പറഞ്ഞു: “നിങ്ങൾ ചെറുപമാണ്. അതുകൊണ്ട്, ഒരു മനുഷ്യന് തന്റെ വഴിയിൽ ഓരോ ചുവടുവയ്പിലും വിലക്കപ്പെട്ട പഴം വഴി തടയുന്നതായി കാണാം. മനുഷ്യവർഫും പാപത്തിന് അടിമയായതുകാണാണിൽ. മറ്റാരു ഭാഷയിൽ പറഞ്ഞാൽ സർഷ്ടത്തിനെ സ്നേഹിക്കുന്നതിനാൽ. പെണ്ണാണ് ജീവിതത്തിൽ എല്ലാ കാര്യങ്ങളുടെയും തടസ്സകാരി: ചരിത്രം ഇത് അനവധി തവണ വ്യക്തമാക്കിയിട്ടുണ്ട്. ആദ്യമായി അവളാണ് ഇരിക്കപ്പെടാറുതിയില്ലാതാക്കുന്നത്. ‘വിഷതോടുകൂടി സർഷം നിങ്ങളിൽ വിഷപ്പു കുത്തിയിരക്കും.’ സർഷം എതാണ്? അതു നമ്മുടെ മാംസാഭിലാഷംതന്നെ. ഈ സർഷത്തിന്റെ പേരെന്നായാൽ, ശ്രീകൃഷ്ണൻ പട്ടണങ്ങൾ നിരപ്പാക്കി! ട്രായ്, കാർത്തേജ്, ഇജിപ്രെ തുടങ്ങിയവയെല്ലാം ആക്രമിച്ചു തകർത്തു. ഈ സർഷം അലക്സാണ്ടർ പാവലോവിച്ചിന്റെ (ചക്രവർത്തി അലക്സാണ്ടർ I) സഹോദരിയുടെ പേരിൽ വികാരം വളർത്തി നേണ്ടാളിയൻ റഷ്യ ആക്രമിക്കാൻ കാരണമുണ്ടാക്കി. മുഹമ്മദിയരും ജുതതാരും കാര്യങ്ങൾ ശരിയായി മനസ്സിലാക്കി, അവരുടെ പെണ്ണുണ്ണലെ പുറകു വശത്തുള്ള മുറികളിൽ അടച്ചു. അതേ സമയം നമ്മൾ എറ്റവും മോശമായ സ്ത്രീലഭ്യത്വം നിലനിർത്തി, നമ്മുടെ പെണ്ണുണ്ണളുമായി കൈകോർത്തു പിടിച്ചു നടന്നു: അവരെ പെൺധോക്കറാക്കാനും പല്ലു പറിക്കാനും അനുവദിച്ചു. ഇങ്ങനെയെല്ലാമാണ് നാം ചെയ്യുന്നത്. സത്യമെന്നു വച്ചാൽ, അവരെ മിഡ് വെവർ എന്ന പദവിയിൽ കവിഞ്ഞ് വളരാൻ അനുവദിക്കരുത്. അത് സ്ത്രീകളുടെ പണിയായതുകാണുമാത്രം. അവരെ ജനനം ഏടുക്കുന്നവരെന്നോ, ആക്രഷപമായി, കല്പാണം കഴിക്കാത്തവരെന്നോ വിളിക്കാം. പെണ്ണുണ്ണളുടെ പ്രവൃത്തികൾ അവിടം കൊണ്ടവസാനിക്കണം.”

അഴുക്കു പിടിച്ച ഭിത്തിയിൽ നിയമങ്ങൾ എഴുതിയ പേപ്പർ ട്രിച്ച്, സ്റ്റൗണ്ട് സമീപം ഒരു കൂടാക്കും, അതിന്റെ പെൻഡ്യുലത്തിനു ഭാരതിനുവേണ്ടി കുതിരലാടം പിടിപ്പിച്ച്, എല്ലാംകൂടി ഒരു ടിക് ശബ്ദം ഉണ്ടാക്കുന്നു. ഇടനാഴിക്കുറിത്തുള്ള സ്റ്റാർമ്മുറിയിൽനിന്നും ഉണ്ടിയ പായലിന്റെയും പുകയിലയുടെയും ദുർമ്മണം വർക്കുന്നു.

വൊളാഗനോവ് തിളപിച്ച കടുപമുള്ള ചായ ഒരു തകർന്ന സ്വപ്നം കൊണ്ടിളക്കി, ഒരു കവിൽ കുടിച്ചു, നെടുവിർപ്പിക്കു്, പറഞ്ഞു:

“ജീവിതം മുഴുവൻ താൻ ഓരോന്നും അനുഭവിച്ചു, അതിന്റെ പരിചയത്താൽ ഇപ്പോൾ എല്ലാ കാര്യങ്ങളും അറിയാം, അവ ശ്രദ്ധിച്ചു കേൾക്കേണ്ടതാണ്. സാധാരണനായി ആളുകൾ താൻ പറയുന്നതു കേൾക്കും, എന്നാൽ അവിടെയോ ഇവിടെയോ ജീവിക്കുന്ന ഒരുത്തനെ കണാൻ മാത്രം: ബാക്കിയുള്ളവരുടെ കാര്യത്തിൽ ഇങ്ങനെ പറയാം—‘ബേഡിഡിന്റെ വിട്ടിൽ ദേക്കര സംഭവങ്ങൾ നടക്കും, സ്ത്രീലഭ്യത്വത്തിന്റെ വിവും തീ കത്തി നശിക്കും.’”

ഈ വാക്കുകൾ കല്പുപോലെ എന്നെനിക്കു തോന്നും, അതു ഭിത്തിയുടെ ഉയരം കൂട്ടിയേക്കാം. ഇതെല്ലാം എന്നെ ചുറ്റും തണ്ടിനിന്നും.

വയസ്സുൾ്ളെള്ള തുടർന്നു: “ഉദാഹരണത്തിന് നമ്മുടെ മുൻമേയർ മിത്രി എമോർലോവ് പോർജ്ജകോനോവ് തന്റെ കാലം വരുന്നതിനുമുന്ത് മരിച്ചില്ല? അയാൾ അഹകാരത്തോടെ പല കാര്യങ്ങളും ചെയ്തു. ഒന്നാമത്, മുത്തമകനെ കാസാനിൽ പരിക്കാനയച്ചു. യുണിവേഴ്സിറ്റിയിലെ റണ്ടാംകോളം അവൻ ഒരു ജുതപ്പെണ്ണകൂട്ടിയുമായി വിട്ടിലെത്തി. അവൻ അച്ചരനോടു പറഞ്ഞു: ‘ഈ പെണ്ണില്ലാതെ എനിക്ക് ജീവിക്കാൻ പറ്റില്ല, എന്നെ ആത്മാവും ബലവും ഇവളിലാണ്’ അതാണും ജയം! അനുമുതൽ ആ കുടുംബത്തിൽ കഷ്ടത വരാൻ തുടങ്ങി. ധാഷ്ക കുടിക്കാൻ തുടങ്ങി. ജുതപ്പെണ്ണ ഗർഡം അലസി മരിച്ചു. അച്ചരൻ രാത്രിയിൽ എങ്ങനെയോ മരിച്ചു. ജുതപ്പെണ്ണിന്റെ വരവുമുലം ആ കുടുംബം നശിച്ചു. ജുതർക്ക് അവരുടെതായ വിധി ഉണ്ട്. അതു വടക്കാണു തട്ടിയാൽ മാറുന്നതല്ല. അത് ഒഴിവാക്കാനും കഴിയില്ല.”

സംസാരിക്കുന്നേഡി വൊളാഗനോവിന്റെ കല്പുകൾ നിറംമാറി കൊണ്ടിരിക്കും. ചിലപ്പോൾ ചാരനിറം, ക്ഷീണമുള്ളപോലെ, വിനെ നീല, ദുഃഖാവവും, എന്നാൽ അധികവും വിഭേദം കലർന്ന പച്ചരായ കാണാം.

“അതുപോലെ, കപുസ്തിന്റെ എന്ന ശക്തരായ വിട്ടുകാർ, ഒരു കാരണവും കുടാതെ നശിച്ചുപോയി. പുതിയതായ എന്തിനേയും സ്നേഹിക്കുകയും ചെയ്ത ഒരു കുടുംബമായി രൂനു അത്. അവർ ഒരു പിയാനോ വാങ്ങി വിട്ടിൽ ഉറപ്പിച്ചു! അവൻൽ വാലഞ്ഞിൽ മാത്രമേ ഇപ്പോൾ ഉള്ളൂ. നാല്പത്തു തികയാത്ത ഒരു ഡോക്ടറാണ്, കുടി തുടങ്ങി, ആസ്തമാ പിടിച്ചു, അതിനാൽ അയാളുടെ പഴുത കല്പുകൾ പുറത്തെക്കു തള്ളിക്കാണാം. മേയറേപ്പോലെ കപുസ്തിന്റെകാരും മരിച്ചതുപോലെതന്നെ കണക്കാക്കാം.”

വൊളാഗനോവ് എപ്പോഴും സംസാരിക്കുന്നത് നല്ല ഉറപ്പോടെയാണ്: അയാൾ പറഞ്ഞവിധത്തിലല്ലാതെ സംഭവങ്ങളൊന്നും നടക്കാൻ സാധ്യത

ഈപു എന്ന ഭാവത്തിൽ. ഏല്ലാം വിധിപോലെ സംഭവിക്കുന്നു എന്ന ഭാവത്തിൽ.

അയാൾ പിന്നെയും അഭിപ്രായപ്പെട്ടു: “ഓസ്മുവിൻകാർക്കും ഇതു തന്നെ സംഭവിക്കും. അവരെപ്പോലെ ജർമൻകാരുമായി ഇടപെടരുതെന്ന് നിങ്ങൾക്കും ഒരു താക്കിതു തരാം. റഷ്യയിൽ വിടുകളിൽ സ്ത്രീകൾ ബിയറുണ്ടാക്കും പങ്കു, അതു നമ്മൾ കൂടിക്കില്ല, അതു മുഴുവൻ സ്വിറ്റാൺ.”

പിന്നെ അയാൾ കുറേനേരം മിണ്ടാതെ ഇരിക്കും. സോസർ കൈയിലെടുത്ത് ഒരു കവിൾ ചായ കൂടിക്കും. മീശ ഒന്നു തുടച്ച് സ്ത്രോതെ ശന്മം പാരായണം ചെയ്യുന്നോലെ പറഞ്ഞുതുടങ്ങും.

“ആ സീവ് എന്നു പേരുള്ള ഒരു വ്യദിതം നടത്തിയിരുന്ന സിറ്റിസാ നിയ തെരുവിലെ കട നിങ്ങൾ കണ്ടിട്ടുണ്ടാ? അയാൾക്ക് പത്തു പുത്രകാരുണ്ടായിരുന്നു. അവരിൽ ആറുപേര് ചെറുപ്പത്തിലേ മരിച്ചുപോയി. പിന്നെയുള്ളവർിൽ മുത്തവൻ ടാഷ്കെന്റിൽ ഒരു ഓഫീസറുടെ വേലകാരനായിട്ടു കൂടി. യജമാനന്ദയും യജമാനത്തിയുടെയും കഴുത്തു മുറിച്ച അവനെ വെടിവച്ചുകൊന്നു ശ്രിക്ഷിച്ചു. പിന്നെയാരു മകൻ ശ്രിഗർ, സെന്റ്‌പീറ്റേഴ്സ്ബർഗിൽ പരിച്ചുവന്നേരെ ഭ്രാന്തനായി. പിന്നെയുള്ള അലക്സി കുതിരപ്പടയാളിയായി ചേർന്ന്, ഇപ്പോൾ സർക്കാരിയിൽ കുതിരകാരനായി കഴിയുന്നു, ദേക്കരകുടിയനുമായി. ഏറ്റവും ഇളയവനായ നികോളായി നോർവ്വേയിൽ പോയി, ആർട്ടിക് സമുദ്രത്തിൽ മീൻ പിടിക്കാൻ! റഷ്യയിൽ മീനുള്ളപ്പോൾ നോർവ്വേയിൽ പോകണോ? അതിൽ പരാജയപ്പെട്ടപ്പോൾ, അച്ചുന്നെ അവനെ ഒരാശേത്തിലാക്കി. അവനു കുറച്ചുകൂടി ക്ഷമ ഉണ്ടായിരുന്നെങ്കിൽ....”

പിന്നെ അയാൾ ശബ്ദം പതുക്കെന്നോക്കി, മുരളുന്ന ശബ്ദത്തിൽ തുടർന്നു:

“എനിക്കും മകളുണ്ടായിരുന്നു. ഒരുത്തൻ കുഷ്കയിൽവച്ചു മരിച്ചു. പിന്നെയാരു കുടിച്ചു ബോധം കെട്ട്, മുണ്ടിച്ചുതു. മുന്നുപേര് ശിശുപായത്തിൽതന്നെ മരിച്ചുപോയി. രണ്ടുപേര് മാത്രമേ ഇപ്പോൾ ജീവിച്ചിരിപ്പുള്ളു. അതിൽ ഒരാൾ സ്നോളേൻസ്‌കിയിലുള്ള ഒരു ഫോട്ടിലെ വെയിറ്ററായി കഴിയുന്നു. പിന്നെത്ത ആർ മെലൻഡ്രി, സെമിനാരിയിൽ ചേർന്ന് പള്ളിയിൽ ചേരാനുള്ള വിദ്യാഭ്യാസം ചെയ്തു. അവിടെനിന്ന് ഒളിച്ചോടിയതിനാൽ കുഴച്ചമായി, അവർ പിടികൂടി സെമിനാരിയായി ലേക്ക് അയച്ചു. റഷ്യാകാരുടെ ഏല്ലാം ഗതി ഇതാണ്, അവർക്ക് സമയം കാത്തിരിക്കാൻ ക്ഷമയില്ല.”

ആ വയസ്സിൽ ഇതുപോലെയുള്ള പ്രഭാഷണങ്ങൾ, പെപ്പിൽനിന്ന് തണ്ടുത്തവെള്ളും വിഴുന്നതുപോലെ, തുടർന്നുകാണിരിക്കും. നശ്ചതാടി കുലുക്കിക്കൊണ്ട് പറഞ്ഞുകൊണ്ടെന്നിരിക്കും. ഞാൻ അതുകെട്ടു മടുത്തിക്ക് ഇയാൾ ഒരു നശിച്ച പിശാചോ എന്നു സംശയിക്കും.

സാധാരണയായി അയാൾ നിഴ്സ്വിഡനായിരിക്കും, ബലമുള്ള താടികൊണ്ടു ചവച്ചുകൊണ്ട്, താടിമീശ ആട്ടിക്കൊണ്ട്: അപ്പോൾ ക്ലൂഡുകൾ നിലനിൽക്കിയിൽ ജൂലിക്കും, ഒരു പഴയ മന്ത്രവാദിയെന്നോലെ തോന്തിക്കും.

ഒരിക്കൽ താനയാളാട്ടു ചോദിച്ചു: “പ്രത്യേകിച്ചു് എന്തിനുവേണ്ടിയാണ് മനുഷ്യൻ കാത്തിരിക്കേണ്ടത്?”

കുറെ സമയം അയാൾ ക്ലൂഡു പകുതി അടച്ച് മീശ തടവി ഇരുന്നു, എൻ്റെ വുറകിലുള്ള എന്തിനേയോ നോക്കുന്ന ഭാവത്തിൽ. പിന്നെ അയാൾ ഉപദേശരൂപത്തിൽ സാവധാനം പറഞ്ഞു:

“ഒരുകാലത്ത് ഒരു വിശ്രഷ്ടപ്പെട്ട മനുഷ്യൻ അവതരിക്കും. അയാൾ ലോകത്തോട് ആരംഭില്ലാത്ത വാക്ക് പ്രവൃാപിക്കും! അങ്ങനെന്നോരാൾ വരുന്ന സമയം നമ്മൾ ആർക്കറിയാം? ആർക്കും അറിയില്ല. ആ വാക്ക് എന്തു അതഭൂതങ്ങൾ ജനിപ്പിക്കുമെന്ന് ആർക്കറിയാം? ആർക്കും അറിയില്ല.”

മുന്നൊക്കെ എൻ്റെ മുറിയുടെ ജനലിനരികിൽകൂടി സുന്ദരമായ, ചുരുംഭു പറക്കുന്ന സ്വർഘമുടിയോടുകൂടിയ മണ്ഡൽ നിലുഷ്കായുടെ തല കടന്നുപോകുന്നതു കാണാം. സ്നേഹം എന്തെന്ന് അറിയാൻ കഴിയാത്ത ഒരു കുട്ടിയാണവൻ. എന്നാലും വടക്കും തെക്കും ഉള്ള പള്ളികളെ അലക്കരിക്കുന്ന മാലാവയുടെ പടംപോലെയാണവൻ. ചുവന്നു തുടക്കത്ത് മുഖം ഏല്ലായും കരിയും പഠി, ഇളം നീല ക്ലൂഡുകളിൽ തണ്ടുത്ത ചിരിയോടെ, മുട്ടിനു താഴെ വരുന്ന ചുവന്ന ഒരുടുപിട്ട്, കറുത്തകാൽപ്പാദങ്ങൾ കാണാത്തകവെള്ളം, മെലിഞ്ഞ കാൽവെള്ളകളുമായി അവനെ കാണാം.

ചില സമയങ്ങളിൽ ദറക്കാലിൽ ഞാൻഡി, ചിരിച്ചുകൊണ്ട്, ഉടുപിഞ്ഞു കൈയുറകൾ പറക്കുന്ന എന്നു തോന്നും മട്ടിൽ കൈ വിശിക്കൊണ്ട്, അതിനാൽ ഒരു പരിവേഷത്തിലുടെയാണ് സഖ്യരിക്കുന്നത് എന്നു തോന്നിച്ചുകൊണ്ട്, നിലുഷ്ക് കുട്ടികളുടെതായ ചില വരികളും പാടിക്കൊണ്ട് കടന്നുവരും.

ഓ പു...ഭു ക്ഷമിക്കണോ!
ചെ...നായ്കൾ ഓടും
പ...ട്ടികളും ഓടും
നായാടുകാർ കാത്തുനില്ക്കും

ചെന്നായ്ക്കുളേ കൊല്ലാൻ
ഓ (പ...ഭു ക്ഷമിക്കോണോ!

മറ്റാർക്കും കഴിയാത്തവിധി അവൻ അവിടെ സന്തോഷം നിന്നെതാ ഒന്നൽക്കണ്ണം സ്വീച്ചിക്കും. അവൻ ഒരു ലളിതഹ്യദയനായ പാവത്താ നാണ്. അതിനാൽ എല്ലാവർലും ദയയും സന്തോഷവും ജനിപ്പിക്കും. അവൻ ആ തെരുവിൽകൂടി വരുന്നോൾ എല്ലാവർക്കും ആള്ളാദമാണ്, കാരണം ഈ ദുർബലനും മനബുദ്ധിയുമായ പയ്യനെ പലരും സ്വന്തം കുട്ടിക്കളുക്കാൾ സ്നേഹിച്ചു. ഏറ്റവും മോശക്കാരും അവനെ ഇഷ്ട ഷൈഡു. അവൻ സ്വർണ്ണമുട്ടിയോടുകൂടിയ കൊച്ചുരൂപം മാലാവ, സ്വർഫും, ദൈവം എന്നിങ്ങനെയുള്ളവ ഓർമ്മിപ്പിക്കും. അതായിരിക്കാം എല്ലാ വരും അവനെ ഇഷ്ടഷൈഡു കാരണം. എഞ്ചോഴും എല്ലാവരും അവനെ താൽപര്യത്താട വിക്ഷിച്ചു.

ഒരു വിശ്വേഷണ്ട സംഗതി ഉണ്ട്. നിലുഷ്ക് ഒരു തെളിഞ്ഞ പ്രകാശരശ്മി കണ്ണു എന്നിരിക്കുന്നു, ഒരു കഘ്നാടിച്ചില്ലിൽനിന്നുള്ള പ്രതിഫലനമോ, സുരൂപകാശത്തിൽ ഇരിക്കുന്ന ചെന്നുപാത്രത്തിൽനിന്നുള്ള പ്രതിപത്തനമോ എന്തായാലും അവനവിഭാഗിനുപോകും, ചതുപ്പേരെലു, ചാരനിറമാകും, ചിരി നില്‌ക്കും, ദേഹം കഘ്നുകളോടെ പേടിച്ചു വിറച്ചു, മലിഞ്ഞെതാ കൈകൾ നെഞ്ഞെത്തുചേർത്തു, ചിലഞ്ഞാൾ ഒരു മൺ കുറോ അതിലധികമോ അവിടെ നില്‌ക്കും. ആരെങ്കിലും കണ്ണ് അവനെ പിടിച്ചു വിട്ടിലെത്തിക്കുന്നതുവരെ.

ആ കമ ഇങ്ങനെയാണു പറയുന്നത്: അവൻ ജനിച്ചേണ്ടെ മനബുദ്ധിയായിരുന്നു, പിനെ ചിന്താശക്തിയും നശിച്ചു. ഞാനിതെഴുതുന്നതിന് അഞ്ചുക്കാലും മുമ്പ്, ഒരു ദേഹര തീപിടുത്തമുണ്ടായി. അതിനുശേഷം സുരൂപകാശം ഒഴിച്ചു, തീയെന്നുതോന്നിക്കുന്നതെന്തു കണ്ണാലും അവനെ ഇതുപോലെ ദേഹം അവസ്ഥയിലാക്കും. അതിനാൽ അടുത്തുള്ള ആളുകളെല്ലാം അവനെ ശ്രദ്ധിക്കും.

ആളുകൾ പറയും: “ഓ, പോകുന്നു, ദൈവത്തിന്റെ മംയൻ, അവൻ താമസിയാതെ മരിച്ചു ഒരു പുണ്ണ്യവാളനാകും, നാമെല്ലാം അവനെ മുട്ടുകുത്തി വൻിക്കും.”

അവൻ ചെലവിൽ കനത്ത തമാശ കാണിക്കുന്നവരും കുറവല്ല. അവൻ ഞാനി ഞാനി ശിശുകളുടെ ശബ്ദത്തിൽ പാടും. വാടി പോകുന്നോൾ, വിട്ടിൽ ചടങ്ങിരിക്കുന്ന ഏതെങ്കിലും ഒരുത്തൻ ജനലിൽകൂടിയോ വെലിക്കുന്നതുനിന്നോ വിളിച്ചു പറയും:

“ഹി, നിലുഷ്ക്! തീ! തീ!”

ഈ കേട്ടാലുടനെ മാലാവയുടെ മുവമുള്ള ഈ അല്പപഞ്ചൻ, കാലുവെട്ടിക്കളിൽന്നതുപോലെ മുട്ടുകുത്തി, മണ്ണുപറ്റിയ കൈകൊണ്ട് തല അമർത്തിപ്പിച്ചിട്ടും, വിണ് വേലിക്കരികിലുള്ള മണ്ണിൽ കിടന്നു പോകും.

ഈ കാണുന്നോൾ അവനെ ദയപ്പെടുത്തിയ മനുഷ്യൻ പശ്വാതെ പിച്ചു ചിരിച്ചുകൊണ്ടു പറയും: “സ്വർഗ്ഗത്തിലെ ദൈവമേ! ഇവനെന്തു മണ്ഡൻ കുട്ടിയാണ്!”

എന്തിനാണ് ഈ കുട്ടിയെ ഇങ്ങിനെ പേടിപ്പിച്ചുതെന്ന് ആ മനുഷ്യനോട് ചോദിച്ചാൽ അയാൾ പറയും: “എന്താണെന്നുവച്ചാൽ അത് അഞ്ഞെനെ ഒരു കളിയാണ്. മറുളുവരുടെ കുട്ട് കാരുമരിയാത്ത കുട്ടിയായ തിനാൽ അവനെ കളിയാക്കണമെന്ന് എല്ലാ മനുഷ്യർക്കും തോന്നു.”

എല്ലാമരിയുന്ന ആന്തിഷാ വൊള്ളാഗനോവ് നിലുഷ്കായെപറ്റി അഭിപ്രായം പറയാറുള്ളത് ഇങ്ങനെയാണ്:

ക്രിസ്തുവിനും പേടിച്ചു നടക്കേണ്ടി വന്നു. ക്രിസ്തുവിനെതിരെയും കുറം ചുമത്തി. എന്തുകൊണ്ടാണ്? അദ്ദേഹം സത്യസന്ധ്യതയിലും ബലത്തിലും വിശ്വസിച്ചു. എന്താണു വാസ്തവം, എന്നു മനുഷ്യൻ പറിക്കണം. പലരും ഭൂമിയിലേക്കു വന്നത് പാപികളായാണ്. കാത്തിരുന്ന് ശരി എന്തെന്ന് കാണിക്കുന്നതിനു പകരം വെറുതെ മുന്നോട്ടു കുതിക്കും.”

അതിനാൽ വൊള്ളാഗനോവ് ബാക്കിയുള്ളവരെപ്പോലെ, നിലുഷ്കയെ കുടകുതൽ ശ്രദ്ധിച്ചു; കുടുംബം അവനോടു സംസാരിച്ചു.

“നിന്നും ദൈവത്തിനോട് പ്രാർത്ഥിക്കാനറിയാമോ?” ഒരിക്കൽ അയാൾ തന്റെ വള്ളെത വിരൽ ആകാശത്തേക്കു ചുണ്ടിക്കൊണ്ട്, മറ്റൊക്കെക്കാണ്ടു വീശ തടവി, ചോദിച്ചു.

അഞ്ഞാൾ നിലുഷ്ക്, ആ വിരലിലേക്ക് ദയപ്പെട്ടു നോക്കി, പിനെ വിരലുക്കാണ്ട് നെറ്റിയും വയറും തോള്ളും തടിക്കൊണ്ട് മണിയ ശബ്ദത്തിൽ പറഞ്ഞു:

“സ്വർഗ്ഗത്തിലെ നമ്മുടെ അച്ചൻ.”

“സ്വർഗ്ഗത്തിലുള്ളത്.”

“അതെ, സ്വർഗ്ഗത്തിലെ സ്വർഗ്ഗത്തിൽ.”

“ആ, കൊള്ളാം. ദൈവത്തിനു മന്ത്രിലാക്കും. അവൻ എല്ലാ അനുഗ്രഹിക്കുന്നതുയും സ്നേഹിതനാണ്.”

(മനബുദ്ധികൾ ദൈവത്തിനോട് അടുപ്പമുള്ളവരായി കരുതപ്പെടുന്നു.)

പിനെ, ഉരുണ്ടെതന്തിനോടും നിലുഷ്കായ്ക്ക് താൽപര്യമാണ്. കുട്ടികളുടെ ഉരുണ്ട തല അവൻ ഇഷ്ടമാണ്. പുറകിൽകൂടി ചെന്ന്

കുട്ടികളുടെ തലയിൽ അവൻ കൈ വയ്ക്കും. അറിയാതെ കൈ തലയിൽ തൊടുനോഡി അവൻ ദയക്കും. അവൻ ദുരന്തു ചാടി, ഈ മറയനെ വഴക്കു പറയും, എല്ലാവരുംകൂടി അവനെ പഴിക്കും.

“നില്ക്കു! കുപ്പികളെതുള്ളവനേ! പിടലിയില്ലാത്ത കഴുത്തനേ!”

ഇതു റഷ്യൻ ഭാഷയിൽ പറയുന്നോഴുള്ള പ്രാസത്തിനായിരിക്കും, അർത്ഥത്തെക്കാൾ അധികം പ്രാധാന്യം.

ആ വാക്കുകൾ ഇങ്ങനെ എഴുതാം— നില്‌ക, ബുദ്ധില്‌ക ബാഷിക ബൈസ് സാറ്റില്‌ക.

അവർക്ക് അവനെപ്പറ്റി ദേശം ഉണ്ടെങ്കിലും അവർ ഒരിക്കലും തിരിഞ്ഞെ അവനെ ഉപദേശിച്ചില്ല. വല്ലപ്പോഴും ദേശുത്തിന് ചെരുവോ തടിയോ എടുത്തെന്നെത്താലും അവന്റെ മേതനു കൊള്ളിക്കില്ല.

കുടാതെ, എന്നെങ്കിലും വ്യത്തത്തിലുള്ള സാധനവും പൂയിട്ടോ, കളിപ്പാട്ടത്തിന്റെ ചക്രമോ, അവന്റെ ശദ്ധ പിടിച്ചുപറ്റും. ഉരുണ്ടതിനെ ശദ്ധിക്കുന്നതുപോലെ അതിനെയും അവൻ ലാളിക്കും. എത്തു സാധനത്തിന്റെയും വർത്തതുള്ളതയാണ് അവനെ ആകർഷിക്കുന്നത്. ആ വസ്തു എടുത്തു മറിച്ചു മറിച്ചു പരിശോധിക്കും, എന്നിട്ട് പറയും.

“എന്നാൽ, മറ്റാനിനെപ്പറ്റി എന്താണ്?” ആ മറ്റാന് എന്നാണെന്ന് എനിക്ക് ഇതുവരെ മന്ത്രിലാക്കാൻ കഴിഞ്ഞില്ല. ആന്തിപ്പായക്കും കഴിഞ്ഞില്ല. ആ മായനെ അടുത്തുവിളിച്ച് അയാൾ പറഞ്ഞു: “നീ എപ്പോഴും മറ്റാനിനെപ്പറ്റി എന്നു പറയുമല്ലോ. അതെന്നാണ്?”

വിഷമിച്ച് തെരുവുകോച്ചി അവൻ എന്നൊക്കെയോ വ്യക്തമല്ലാതെ പറഞ്ഞു. അവന്റെ കൈയിലിരുന്ന വട്ടത്തിലുള്ള പാതേം മറിച്ചു നോക്കിക്കൊണ്ട്.

അവസാനം പറഞ്ഞു: “ഒന്നുമില്ല.”

“ഒന്നുമില്ലാത്തതെന്തെന്ത്?”

“ഇവിടെ ഒന്നുമില്ല.”

“ഇവൻ കാര്യം മന്ത്രിലാക്കാൻ പറ്റില്ല.” വൊളോഗനോവ് ഒരു ദിർഘശ്വാസമിട്ട് അങ്ങനെ പറഞ്ഞു.

അയാൾ തുടർന്നു: “അങ്ങനെ പറയുന്നത് മാനുകളുമൊന്നു തൊന്നാമെക്കിലും ചിലർ അവനോട് അസുയപ്പെട്ടു.”

“എന്തിനാണവർ അങ്ങനെ?”

“ഒന്നിൽ കുടുതൽ കാരണംകൊണ്ട്. ആദ്യമായി അവൻ സ്വതന്ത്രനായി ഫീറിക്കുന്നു, അവനെ സുവായി താമസിപ്പിക്കുന്നു, അവന് കാലുമാനവും കിടുന്നു. ആർക്കും അവനെ മന്ത്രിലാക്കാത്തതിനാൽ എല്ലാവരും പെടിക്കുന്നതിനാൽ, ആളുകൾക്ക് ഒരു വിശ്വാസമുണ്ട്,

അറിവുള്ള ആളുകളേക്കാൾ ഇങ്ങനെയുള്ളവർ ദൈവാനുഗ്രഹം ഉള്ള വരും പ്രത്യേകിച്ച് സർവ്വശക്തിന്റെ പ്രിയപ്പെട്ടവരും ആണെന്ന്. വളരെബുദ്ധിയുള്ളവർക്കേ ഇത്തരം കാര്യങ്ങൾ ചർച്ച ചെയ്യാൻ കഴിയും. പിനെ ഒരു കാര്യം ഓർക്കണം, ദൈവാനുഗ്രഹമുള്ളവർ പുണ്യവാളാരായിട്ടുണ്ട്. അതേസമയം അറിവുള്ളവരോക്കെ എവിടെ പോകുന്നു? അറിയില്ല, അതെ, വാസ്തവം!”

പിനെ ചിന്താമനനായി, ദോം നിരിഞ്ഞ പുരിക്കുന്നൾ ചുള്ളിച്ചുകൊണ്ട് — അതു കണാൽ തോന്നും അവയെല്ലാം മറ്റാരുടെയോ മുവത്തുനിന്ന് എടുത്തതാണെന്ന്. വൊളോഗനോവ് കൈകൾ ഉടുപ്പിന്റെ കൈക്കുള്ളിലേക്കു വലിച്ചുവച്ച്, നിലുഷ്കായുടെ നേരേ ദുർഗ്ഗാഹ്യമായ ഒരു നോട്ടമിട്ടുകൊണ്ടു നില്ക്കും.

ഒരിക്കലും ഈ പയ്യൻ്റെ അച്ചർന്നാരാണെന്ന് മെലിത്സാറ്റാ പറയില്ല. രണ്ടുപേരുടെ കാര്യം, അവൻ അവ്യക്തമായി സുചിപ്പിച്ചുത്താർക്കുന്നു എന്ന്, ഒരു ചെറുപ്പക്കാരനായ സർവ്വേ വിദ്യാർത്ഥി, പിനെ വിപോറോത്കോവ് എന്ന ഒരു കച്ചവടക്കാരൻ, പ്രസിദ്ധനായ ഒരു കലഹപ്രിയനും ശുണ്ണായും.

എന്നാലോരിക്കൽ തൊന്നും ആന്തിപ്പായും അവളുംകൂടി ശേറ്റിൽ സംസാരിച്ചുനില്ക്കുനോഡി നിലുഷ്കായുടെ അച്ചർന്നും ജീവിച്ചിരിപ്പുണ്ടോ എന്നു തൊൻ ചോദിച്ചതിനു മറുപടിയായി അവൻ ശദ്ധയില്ലാത്ത വിധം പറഞ്ഞു:

“അവൻ അങ്ങനെയാ, നശിക്കെട്ടു!”

“അപ്പോൾ അതാരാ?”

മെലിത്സാറ്റാ പതിവുപോലെ ചുണ്ണു നക്കി മറുപടി പറഞ്ഞു:

“ഒരു സന്ധ്യാസി.”

“ആ!” വൊളോഗനോവ് ഉദ്ദേശിക്കാത്ത വിധം ഉച്ചതിൽ പറഞ്ഞു: “അപ്പോൾ എല്ലാ കാര്യവും വ്യക്തമായി. കാര്യങ്ങളുടെ വ്യക്തമായ തത്ത്വം ഇതിൽനിന്നിരിയാം.”

പിനെ അധികം വിവരിക്കാതെ സന്ധ്യാസി അവന്റെ അച്ചർന്നാണനുള്ളതിലെ യുക്തി അയാൾ പ്രകടമാക്കി. മറ്റു രണ്ടുപേരുമായി ലിക്കില്ല. അയാൾ ദേശ്യപ്പെട്ട് അവളോടു ചോദിച്ചു.

“നീ ഇത് നേരത്തെ പറയാത്തതെന്താ? അതു വളരെ ഉപേക്ഷയായി പോയല്ലോ.”

മെലിത്സാറ്റാ വയസ്സെ തുറിച്ചുനോക്കിനു. പിനെ ഒരു നേരു വിർഷിട്ട് പറഞ്ഞു:

“തൊന്നും കാണാൻ നല്ലതായിരുന്നു, ആഗ്രഹങ്ങളും ഉണ്ടായിരുന്നു. അന്നനിക്കു സന്തോഷവും നല്ല പ്രക്ഷൃതവും ആയിരുന്നു.”

“എന്നാൽ സന്ധാസി ഒരു പ്രധാനാലടകമാണെല്ലാ.” ആൻഡ്രിഷായുടെ സുചിന്തമായ അഭിപ്രായം.

“ശരി, വേറെ പലരും സുവർത്തിനുവേണ്ടി എൻ്റെ പുറകേ വരും.” ഫലിഡ്സാറ്റാ ഓർത്തെടടുക്കുന്നതുപോലെ പറയും. വയസ്സിൽ എണ്ണിട്ട് അവളുടെ സാറ്റിൻ ഉടുക്കിന്റെ കൈയിൽ പിടിച്ച് ഉറച്ചായി പറഞ്ഞു:

“നീ എൻ്റെ മുൻയിലേക്കു വരു, കാര്യം പറയാനുണ്ട്.”

അവർ അതു സമ്മതിച്ച് എൻ്റെ നേരേ ഒന്നു നോക്കി. പിന്നെ അവർ രണ്ടുംപോയി, വയസ്സിൽ സുക്ഷിച്ചു മുടന്തിയും, അവർ ഓരോ ചുവടു വയ്പിലും ഇടത്തോട്ടു ചരിഞ്ഞുപോകുമോ എന്നു ശക്തിച്ചും.

അതിനുശേഷം ദിവസവും ഫലിത്സാറ്റാ വൊളോഗനോവിനെ സന്ദർശിച്ചു, വന്നാൽ രണ്ടുമൺിക്കുർ, ചായ കൂടിച്ച് സംസാർഖിരിക്കും.

ഫിലഡോൾ വയസ്സിൽ പറയുന്നതു കേൾക്കാം.

“ഈ കമകളെല്ലാം വളരെ ആലോചിച്ചിട്ട് തള്ളിക്കളയണം. സംശയത്തിന്റെ പ്രയോജനം കിട്ടണമെല്ലാ. അവൻ പറയുന്നത് അദ്ധ്യക്തമാണെങ്കിലും, അതിനെല്ലാം ഒർത്തമാണും.”

“നിങ്ങൾ പറയുന്നത് ഒർത്തമാണെന്നോ?”

“അതെ, അർത്ഥമുണ്ട്, സമയമാകുണ്ടോൾ ഒരു ദർശനത്തിൽകൂടി നിന്നുക്കുത്തിയാം. ഉദാഹരണത്തിന്, വന്തിൽനിന്ന് ദൈവത്തിന്റെ ഒരു മനുഷ്യൻ ഉറക്കെ പറയും, ഫലിത്സാറ്റാ, ദൈവത്തിന്റെ സേവിക്കെ, ഓ ആത്മാവിനെ ഇരുട്ടിൽ അർപ്പിച്ച പാപി.”

“എന്നൊരു അലർച്ച, തീർച്ചയാണോ.”

“മിണ്ണാതിരിക്ക്. അപശമിംഡം ഒന്നും വേണ്ട. നീ സ്വയം പുകഴ്ത്തു നീതിനു പകരം സ്വയം കുറ്റശൈട്ടുത്തുനേനാ. ആ കാഴ്ചയിൽ ദൈവത്തിന്റെ മനുഷ്യൻ പറയും, ‘ഫലിത്സാറ്റാ, നീ മുണ്ടുകു പോകുക, കണ്ണുമുട്ടുനവർ പറയുന്നത് നീ ചെയ്യുക. അത് കഴിയുണ്ടോൾ ദൈവത്തിന്റെ മനുഷ്യൻ മുൻപരഞ്ഞ സന്ധാസിയാണെന്നു മനസ്സിലാകും.’”

“ആ..” ആ സ്ത്രീ എന്നോ പറയാനുണ്ട് എന്ന ഭാവത്തിൽ ഫോട്ടുവാ വിട്ടു.

“പായു, മായി!”

“നിങ്ങൾ കാണുന്നോ.”

“ഞാനാണോ നിങ്ങളെ ഇണ്ടോൾ വഴക്കു പറഞ്ഞത്?”

“അണ്ണ, എന്നാലും...”

“ദൈവത്തിന്റെ നീനും ഒരു വളയം പിടിച്ചിരിക്കുമെന്ന് എനിക്കു നിന്നുമുണ്ട്.”

“എന്നും മാത്രം...”

നിലുപ്പക്ക

അതുപോലെ വേറൊരു സന്ദർഭത്തിൽ ആൻഡ്രിഷാ അവളോടു ഒരു സ്വന്നായി പറയുന്നതും എണ്ണ കേട്ടു:

“അയാൾ പറയുന്നതെല്ലാം ലഭിതമാണെന്നുള്ളതുമാത്രം ഒരുക്കു ലാലടക്കമുണ്ട്. എന്നെന്നാൽ, നോക്കു, അത് എല്ലാ കാര്യത്തിലും സംഗതിയോട് തൊട്ടവരുന്നില്ല. ഈ കാര്യത്തിൽ വാക്കുകൾ ഗഹനമാകണം, പലതരത്തിൽ അർത്ഥം പറയാൻ കഴിയണം, വാക്കുകൾക്കു പല അർത്ഥം ഉള്ളജ്ഞാർ, മനുഷ്യൻ അതിനെ കൂടുതൽ ബഹുമാനിക്കുകയും ശ്രദ്ധിക്കുകയും ചെയ്യും.”

“എന്താണെങ്ങനെ?” ഫലിത് സാറ്റാ ചോദിച്ചു.

“എന്താണെങ്ങനെ?” വൊളോഗനോവ് വെറുപ്പോടെ അതാവർ തിച്ചു.

“നമ്മൾ ഓരോന്നെയോ ഒരു വസ്തുവിനെയോ ബഹുമാനിക്കേണ്ടെന്നു? തന്റെ കുട്ടരെ ഉപദേശിക്കാത്തവരെ മാത്രമേ ബഹുമാനിക്കാവും. എന്നാൽ അഞ്ഞെന്നെന്നുള്ളവർ ഇല്ല. ഈ കാര്യം നീ ശ്രദ്ധിക്കണം. നീ അവനെ നല്ല വാക്കുകൾ പറിപ്പിക്കണം, തത്ത്വമുള്ള വാക്കുകൾ, വ്യക്തമായ വാക്കുകൾ.”

“എന്നിക്കെങ്ങെന്നുള്ള വാക്കുകൾ അറിയില്ലെല്ലാ.”

“ഈാൻ ഏതാനും എല്ലാം പറഞ്ഞുതരാം, എല്ലാ രാത്രിയിലും ഉറഞ്ഞുമുന്ന് നീ അവൻ അത് പറഞ്ഞു കൊടുക്കണം. പള്ളിയിലെ വാക്കുകൾക്കു (പാധാന്യം കൊടുക്കണം. ഉദാഹരണം ‘ധൂശേൻ സിറ്റിസി, പോഴാലീരു ബോഗാ, ഓകെയാനി’ (ആത്മാവിന്റെ കൊലയാളിക്കൈ, ശപിക്കൈഎടുവരേ, ദൈവത്തിന്റെ മുന്നിൽ പശ്ചാത്തപിക്കുക) എന്നു പറയിക്കണം. അതിന്റെ ചുരുക്കരുപം ശരിയല്ല, അതു പറയരുത്.”

“വേണുമെങ്കിൽ എണ്ണ പറഞ്ഞുകൊടുക്കാം.”

“തീർച്ചയായും, അതായിരിക്കും നല്ലത്.”

അതിനുശേഷം വൊളോഗനോവ് നിലുപ്പക്കയെ തെരുവിൽ കണ്ണാൽ പിടിച്ചുനിർത്തി സ്വന്നം നീതിയിൽ ദയയോടെ എന്നെതക്കിലുമെങ്കെ പറഞ്ഞുകൊടുക്കും. ഒരു പ്രാവശ്യം അവനെ കൈയിൽ പിടിച്ച് മുൻ കൈയിൽ കൊണ്ടുപോയി ഇരുത്തി, എന്നോ തിനാൻ കൊടുത്തിട്ട്, അനുനയതോടെ പറഞ്ഞു:

“ഈതു എണ്ണ പറയുന്നതുപോലെ പറയണം, “ധ്യതിവേണു, അസ്ത്രയോ ഷന്താജോ”, നീയിൽകു പറയാൻ കഴിയുമോ എന്നു നോക്കു.”

“ഒരു വിളക്ക്” നിലുപ്പക്കാ പറഞ്ഞു.

“ഒരു വിളക്ക്, അതെ, പറഞ്ഞൊള്ളു, എണ്ണ നിന്നെങ്കാരു വിളക്ക് മുന്നു....”

“എനിക്കെതു പാടണം.”

“ഇഷോൾ അതു വേണമെന്നില്ല, പിന്ന നിനക്കു പാടാം. ഇഷോൾ ശരിയായി പറയാനാണ് പറിക്കേണ്ടത്, എന്ന് പറയുന്നപോലെ പറയും.”

“ഓ, പദ്മ! ഒയ കാട്ടേണമേ!” ആ മംയനിൽനിന്നും പതുക്കെ, ചിന്ത യോടെ ഒരു പാട്ടു കേട്ടു, പിന്ന ശിശുസ്വരത്തിൽ തുടർന്നു:

“നാമെല്ലാം ഒരിക്കൽ മരിക്കണം.”

“അതെ, വരു, വരു,” വൊള്ളാഗനോവ് ഇടയ്ക്കു കയറി പറഞ്ഞു: “നീ എന്നാ ഇങ്ങനെന ബഹാളം ഉണ്ടാക്കുന്നത്. നീ പറയാതെ എനിക്കെ റിയാം, നാമെല്ലാം ഒരിക്കൽ മരിക്കും, എന്നാൽ നീ കാര്യങ്ങൾ പറിക്കെ സമ്മേളാം.”

“പട്ടികൾ ഓടുന്നു.”

“പട്ടികളോ? ഇഷം മതി, പയ്യെന്!”

“പട്ടികൾ കോഴിക്കുണ്ടുതുന്നെല്ലോലെ ഓടുന്നു, അവരിവിടെ ഓടുന്നു, മലയിടുക്കിൽ,” നിലുഷ്ക് മുന്നു വയസ്യുള്ള കുട്ടിയുടെ ശബ്ദത്തിൽ പറഞ്ഞു.

വൊള്ളാഗനോവ് പറഞ്ഞു: “എന്നായാലും അവൻ ഒന്നും ഇല്ലെന്നു തോനിയാലും എന്നോ ഉണ്ട്. അതിൽ വളരെ കാര്യമുണ്ട്. ഇഷോൾ പറയും: ‘ധ്യതിപിടിക്കുന്നവൻ സർവ്വനാശമാണ്.’”

“വേണ്ട എനിക്കെന്നെങ്കിലും പാടണം.”

വൊള്ളാഗനോവ് മടുഷോടെ പറഞ്ഞു: “ശരിക്കും നിന്നെ കൈകാര്യം ചെയ്യാൻ ബുദ്ധിമുട്ടുതന്നേ!”

അതോടെ അയാൾ കാൽ നീട്ടിവച്ചു നടന്നു, അഡോഴും ആ മടയൻ്റെ വിറയ്ക്കുന്ന സ്വരത്തിലുള്ള പാട്ടു കേൾക്കാം:

“ഓ പദ്മ! എന്നേളോടു ഒയ കാട്ടേണമേ!”

അതേനെ പ്രസാദിപ്പുള്ള നിലുഷ്ക്, ആ പ്രാന്തദേശത്തെ, നാറിയ, ഭാർത്ത്യം നിന്നെന്നു, അനാഭരാഗ്യകരമായ ജീവിതത്തിന് അത്യന്താപേക്ഷിത മായി. അവൻ്റെ ജീവിതംകൊണ്ട് അവിടെത്തെ വ്യത്തിപ്പീനതയും അറി വില്ലായ്മയും അവൻ തുടച്ചുന്നീകി. ഒരു പഴയ ഉണ്ണിയ മരത്തിൽ ഉപേക്ഷിക്കേണ്ടു കിടക്കുന്ന ആഫിൾപ്പഴംപോലെ അവനെ കണക്കാക്കാം. ഇലകളെല്ലാം കാറും മണ്ണുംമുളം പൊഴിഞ്ഞ് കുഞ്ഞുകൾ മാത്രമുള്ള ഒരു മരത്തിന്റെ അല്ലെങ്കിൽ കീറിപ്പിഞ്ഞ് ആദിയും അന്തവും ഇല്ലാതെ, അക്കശരണങ്ങും മൺ വായിക്കാനാകാത്ത പുസ്തകത്തിലെ ബാക്കി വന്ന ഒറ്റച്ചിത്രംപോലെ.

തന്റെ തിളങ്ങുന്ന ചിരിയുമായി ആ പാവം പയ്യെൻ്റെ, കടംകമയിലെ ബാലങ്ങൾക്കുപോലുള്ള രൂപം, ഇരുണ്ട കുട്ടിലുകളുടെയും പൊളിഞ്ഞ വേലികളുടെയും മുമ്പിൽകൂട്ടി നീങ്ങുന്നതു കാണുന്നോൾ പഴയ കാലത്തെ റഷ്യൻകമകളിലെ നായകത്താരെ ഓർത്തുപോകും!

നിലുഷ്ക് അല്പപജഞ്ചാബനുള്ള കാര്യം ഓർക്കാതെ അവനെ കവിതകൾ വായിച്ചുകേൾപ്പിക്കാനും, ലോകകാര്യങ്ങളും എൻ്റെ സ്വന്നം ചിന്തകളും അവനോടു പറയാനും, എനിക്ക് അതിയായ ആഗ്രഹമുണ്ടായി.

രൂദിവസം അതിന് ഒരു സന്ദർഭം കിട്ടി. എന്ന് മലയിടുക്കിന്റെ വകിന് ഇരുന്ന്, കാലുകൾ താഴോട് ഈട് ആട്ടിക്കൊണ്ടിരുന്നു. ഇള പയ്യൻ അന്നേരെ കാറിൽ പറന്നുവരുന്നതുപോലെ എൻ്റെ നേരേ ഒരുക്കി എത്തി. കൊച്ചുപെണ്ണകുട്ടികളുടെതുപോലുള്ള അവൻ്റെ വിരലുകൾ കൊണ്ട് ഒരു വലിയ റല്ല പിടിച്ചിരുന്നു, അതിൽ നീല കണ്ണുകൾക്കാണു തുറിച്ചുനോക്കി, ചിരിച്ചുകൊണ്ട്, ആ ചിരി അവൻ്റെ ശരീരം മുഴുവൻ വ്യാപിച്ചതുപോലെ തോന്നി.

“എന്നോട്ടാ നീ, നിലുഷ്ക്?” എന്ന് ചോദിച്ചു.

അവൻ ഒന്നു തെട്ടി തല സ്വർഫത്തിനു നേരേ തിരിച്ചു. പിന്ന അവൻ മലയിടുക്കിന്റെ നീലമയിലേക്കു നോക്കി.

ആ റല്ല എൻ്റെ നേരേ നീട്ടി, ഇലപ്പരമ്പുകളിൽ ഒരു കുഞ്ഞു തുന്നി ഇഴയുന്നു.

“ഒരു ബുക്കൻ്,” അവൻ പറഞ്ഞു.

“അതെ, നീ അതിനെ എവിടെ കൊണ്ടുപോകുന്നു്?”

“നമ്മെല്ലാം ഒരിക്കൽ മരിക്കും. എന്നതിനെ കുഴിച്ചിടാൻ കൊണ്ടു പോകുന്നു്.”

“വകേൾ, അതിനു ജീവനുണ്ടെല്ലാം, ചാകുന്നതിനുമുമ്പ് ആരും കുഴിച്ചിടാൻഡില്ലെല്ലാം.”

നിലുഷ്ക് കണ്ണ് ഒന്നു രണ്ടുപാവശ്യം അടയ്ക്കുകയും തുറക്കുകയും ചെയ്തു.

“എനിക്കെന്നെങ്കിലും പാടണം,” അവൻ പറഞ്ഞു.

“അതിനു പകരം നീ എന്നെങ്കിലും പരയും.”

അവൻ വിണ്ണും മലയിടുക്കിലേക്കു നോക്കി. അവൻ്റെ ചുവന്ന മുകൾ വിറച്ചും പത്രങ്ങിയും പിന്ന കഷിണിച്ചുപോലെ വിർഖിട്ടു, അബോധാ വസ്ത്യയിലെന്നപോലെ പൊറുപൊറുത്തു. അവന്നെന്നെ നില്ക്കുന്നോൾ അവൻ്റെ കഴുത്തിൽ വലത്തെ ചെവിയുടെ താഴേയായി ജനനാ ഉള്ള ഒരു വലിയ പാട് എന്ന് കണ്ണു, വെൽവെറ്റിന്റെ നിറത്തിൽ ഒരു തേനീച്ച

യുടെ രൂപത്തിൽ. അതിന്റെ തൊട്ടിനു ഒരു തന്റെ പിടയ്ക്കുന്ന തിനാൽ അതിനു ജീവനുണ്ടായു തോനിച്ചു.

പെട്ടെന്ന് ആ തുനി പറക്കാൻ തുടങ്ങുന്നതുപോലെ ചിറകു വിടർത്തി, നിലുഷ്ക് അതു തടയാൻ വിരൽ നീട്ടി, അങ്ങനെ ചെയ്ത ഷോൾ ഇല താഴെ പോയി, അതിനാൽ ഇലയിൽനിന്നു വിട്ട് ആ ജീവി താണു പറന്നു. കൈ രണ്ടും നീട്ടി, ആ മംയൻ അതിനെ പിടിക്കാൻ പിരക്കേ ഓടി, അതു കണ്ണാൽ അവനും പറക്കുന്നോ എന്നു തോന്നും. എന്നാൽ പത്തു ചുവടുചെന്ന് അവൻ നിന്നു, മുഖം സ്വർഘത്തിനു നേരേ പോകി, രണ്ടുകൈയും നീട്ടി, രണ്ടു കൈപടങ്ങളും മലർത്തി, എവിടെയോ അമർത്തിവച്ചിരിക്കുന്നു എന്നു തോനിച്ചുകൊണ്ട് അന്നൊന്നെത നിന്നുപോയി.

മലയിടുക്കിനു സമീപം പുക്കൾ നിരഞ്ഞ പച്ചചുടികൾ വളരുന്നു. അതിനടുക്കൽ ചെറുപക്ഷികൾ പറക്കുന്നു. തന്നെളുടെ തലയ്ക്കു മുകളിൽ ആകാശം തെളിഞ്ഞതാണ്. ആകാശത്തിൽ ഏകനായി കാണ ഷെടുന്ന സുരുൻ നദി കടന്ന് ചതുപ്പിനു മുകളിലോടു നീണ്ടി. സിറ്റാ നിയ തെരുവിലെ വിടുകൾക്കു മുകളിൽനിന്ന് ഒരുപറ്റം പ്രാവുകൾ പറന്നുയരുന്നതു കാണാം.

അയൽപ്പക്കത്തെ ഒരു കുട്ടി തേൻസിക്കരയുന്നു. ആ ശബ്ദം താൻ ശ്രദ്ധിച്ചേശാൾ, ഒരു ഒഴിഞ്ഞ പള്ളിയിൽ ഇരുന്ന് വികാരി ഏകാന്തര യിൽ പ്രാർത്ഥന ചൊല്ലുന്നതുപോലെ തോന്നി. പിനെ ഒരു ചെമ്പിച്ച പട്ടി തല തുകിയിട്ട് തന്നെളുടെ അടുത്തുകൂടുടെ കടനുപോയി. അതിന്റെ കള്ള് ഒരു മദ്യപിച്ച സ്ത്രീയുടെ കള്ളുപോലെ തോനിച്ചു.

ആ ചിത്രം പുർത്തിയാക്കാനായി, അവിടെ നില്ക്കുന്നു — ഏറ്റവും അടുത്തുള്ള കുടിലിന്റെ മുന്നിലായി, പറക്കാൻ ശ്രമിക്കുന്നതായി ഭാവിച്ചുകൊണ്ട്, ‘നീണ്ടുനിവർന്ന’ ആ കുട്ടിയുടെ രൂപം, എല്ലാവരിലും നിന്നുകന്ന, എന്നാൽ തന്റെ മാലാവയുടേതായ കള്ളുകളും ചിരിയും കൊണ്ട് എല്ലാവരേയും സന്തോഷിപ്പിക്കുന്ന, ആ രൂപം. അതെ, തേനീച്ച യോടു സാദ്യശ്രൂഹുള്ള സ്വർഘ്ഗനിരത്തിൽ, ജനനാ ഉള്ള പാട് താനി ഷോഴും കാണുന്നു!

രണ്ടാഴ്ചയ്ക്കുശേഷം ഒരു തായറാഴ്ച ഉച്ചയ്ക്ക് അങ്ങെ ലോകത്തെക്കു കടനുപോയി. അന്ന് താമസിച്ചുള്ള കുർഖാനയ്ക്കു പോയിട്ടു വന്ന്, ആരോ സമ്മാനമായി കൊടുത്ത രണ്ടു റോട്ടിക്കുശേ സ്നാൺ അമ്മയെ ഏലപിച്ചിട്ട്, പറഞ്ഞു: “അമേ! പെടിപ്പുറത്തെ എന്റെ

കിടക്കെ വിരിക്കു, എന്തെന്നാൽ അവസാനമായി താൻ കിടക്കാൻ പോകുന്നു.”

ഈ വാക്കുകൾ ഹലിത്സാറായെ അതഭൂതപ്പടുത്തിയില്ല, കാരണം ഇവൻ പലഷോഴും കിടക്കാൻനേരം പറയാറുണ്ടായിരുന്നു: “ഒരുദിവസം നമ്മള്ളാവരും മരിക്കും.”

അതേസമയം മുന്നൊക്കെ കിടക്കാൻ പോകുന്നോൾ അവൻ കൊച്ചുപാട് പാടും, പിനെ എല്ലാവരും പറയുന്ന വാക്കുകൾ, “പ്രഭു! തന്നെല്ലാട്ടു കരുണ കാട്ടുണമേ!” എന്നും പറയും, എന്നാൽ ഈ കൈകൾ നേരേഞ്ഞാട്ടു ചേർത്തുവച്ച് കള്ളടച്ച് ഉറഞ്ഞി.

ഈ ദിവസം ഹലിത്സാറാ കേശണം കഴിച്ച് എന്തോ പണിക്കു പോയി. വൈകുന്നേരം മടങ്ങിവന്നഷോഴും പുത്രൻ ഉണ്ടാന്നീക്കാ തത്തിൽ അതഭൂതപ്പട്ടു. പിനെ അടുത്തുചെന്നു നോക്കിയജ്ഞാൾ, മരിച്ചുപോയെന്നു മനസ്സിലായി.

അവളുടെ വിട്ടിലേക്ക് ഓടിയെത്തിയ അയൽക്കാരോട് അവൾ വിവരിച്ചു: “കുർഖാനയ്ക്കു പോകുന്നതിനു മുമ്പ് അവൻ കാലും കൈയും താൻ സോഷിട്ടു കഴുകിച്ചതാണ്, എന്നിട്ടും കാൽ കറുത്തി കിക്കുന്നു, കൈ വെളുത്തും. താൻ കൈ തൊട്ടുനോക്കി. അതു മരിച്ചു.”

ഈതല്ലാം പറയുന്നോൾ അവളുടെ മുവത്ത് വിവിധ ഭാവങ്ങളായി രൂപുണ്ടും, സ്വല്പം ലജ്ജയും. അവളുടെ കള്ളുനിരിന്തയിൽകൂടി, ആശ്വാസം കിട്ടിയപോലെയും തോനിച്ചു.

അവൾ തുടർന്നു:

“പിനെ താൻ കരണ്ടുകൊണ്ട് ആ ശരീരത്തിനടുത്ത് മുട്ടുകുത്തി വിണ്ണു. എന്റെ ഓമനേ! എന്നോട്ടുപോയി? ദൈവമേ! നീ അവനെ എവി ദൈക്കാണുപോയി?”

പിനെ ഹലിത്സാറാ തല ചരിച്ചുപിച്ച് പുരികം ചുളിച്ച് കൈകൾ നേരിൽ കെട്ടി, വിലപിക്കാൻ തുടങ്ങി.

അവൾ ഒരു വിലാപഗാനം പാടി:

“ഈവിടെ നീ നാക്കു വെറുതെ ഇട്!”

വൊള്ളാഗനോവ് ദേശ്യത്തോടെ മുരഞ്ഞു.

താനന്ന് കാട്ടിലുടെ നടക്കുകയായിരുന്നു. തിരിച്ചുവരുന്നോൾ ഹലിത്സാറായുടെ വിടിനുമുന്നിൽ ചിലർ കുടിനിന് ഔദിൽക്കൂടി നോക്കുന്നു. ആരും ശബ്ദിക്കുന്നില്ല. ജനലിൽകൂടി നോക്കുന്നവർക്കു മുവത്ത് ജിജണ്ടാസ പതിഞ്ഞതുകാണാം.

വൊള്ളാഗനോവ് ഹലിത്സാറായെ തുടിക്കൊണ്ട് ഉറഞ്ഞു പറഞ്ഞു.

“നീ കരയാൻ തയ്യാറായി. ഈ കുട്ടി മരിച്ചതെന്നെന്നു പറ, അതു കേൾക്കുണ്ട്.”

അങ്ങനെ പറഞ്ഞതിനാൽ, ആ സ്ത്രീ ബോധിസിന്റെ കൈകൊണ്ട് കള്ളുതുടച്ചു, ചുണ്ണുനക്കി, നീം വിർഷിട്ട്, ആന്തിഷായുടെ മുവത്തെക്ക് കള്ളുകുട്ടിച്ചു ഒരുവന്നെന്നോലെ നോക്കി. എതാനും മുട്ടി കവിളത്തെക്കു വിണ്ടു പിടിച്ചുമാറി, തലയും നെഞ്ചും തടവി, ബോധിസിലുള്ള ചുളി വുകൾ നിവർത്തി നിന്നു. അഞ്ചാൾ അവൻ പ്രായം വളരെ കുറഞ്ഞ തുപ്പോലെ തോന്തിച്ചു.

എല്ലാവരും അവരെ നോക്കിന്നു, ശദ്ധയോടെ, നിഫ്രബ്രഡറായി, അസുയ കൂടാതെ.

പെട്ടുന്ന വയസ്സിൽ കടുപ്പത്തോടെ ചോദിച്ചു: “ഈ പയ്യൻ എഞ്ചാ ചെകിലും സുവശില്ലുന്നു പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടോ?”

ഹെലിത്സാറ്റാ പറഞ്ഞു: “ഒരിക്കലുമില്ല. അവൻ ഒരിക്കലും അങ്ങനെ യോരു കാര്യം പറഞ്ഞിട്ടില്ല.”

“അവനെ തല്പിയിട്ടുണ്ടോ?”

“ഓ, അങ്ങനെന്നെയാരു കാര്യം നിങ്ങൾക്ക് എന്നിനെ ചോദിക്കാ നോക്കും, പ്രത്യേകിച്ചും.”

“നീ തല്പാറുണ്ടോ എന്നല്ല തോൻ ചോദിച്ചത്.”

“മറ്റാരുടെയും കാര്യം എന്നിക്കു പറയാൻ കഴിയില്ല. അവൻ ദേഹത്തു പാടുകൾ നും കണ്ണിട്ടില്ല. അവൻ ഉടുപ്പുമാറ്റുന്നോൾ കാലിൽ പോര ലുകൾ അല്പാതെ മറ്റാനും കണ്ണിട്ടില്ല.”

അവളുടെ ശബ്ദത്തിന്റെ സ്വരം പകർന്ന് ഒരു പ്രത്യേകനാദത്തി ലായി, ഉറച്ച ശബ്ദത്തിൽ അവൻ പറഞ്ഞുനിർത്തി, പ്രകാശമുള്ള കള്ളുകൾ അടച്ച് നീംശബ്ദമുള്ള നെടുവിർഷിട്ടു:

അഞ്ചാൾ ആരോ പത്തുക്കെ പറഞ്ഞു:

“അവൻ അവനെ തല്പാറുണ്ടായിരുന്നു.”

“എന്ത്?”

“എന്തു കാര്യത്തിനായാലും അവൻ അവനോട് ദേഖ്യപ്പെടും.”

ഇതുമുലം ഒരു ധസനിലേരെ ചോദ്യങ്ങൾ ഉയർന്നുവന്നു, അതോടെ ആന്തിഷാ കുറിച്ചുനേരത്തെക്കു നിഫ്രബ്രഡത പാലിച്ചു, ആൻഡ്രൂട്ടവും നിഫ്രബ്രായിനിനു, എല്ലാവരും ഉറഞ്ഞിഞ്ഞെയതുപോലെ. പിന്നെ കുറെ കഴിഞ്ഞ് ആന്തിഷാ തോണ്ട തെളിച്ചു പറഞ്ഞു:

“സ്നേഹിതരേ! ദൈവം തന്റെ നിരണ്ട ദയയോടെ, നമ്മളും അറിയുന്ന, സ്നേഹിക്കുന്ന മനബുദ്ധിയായ പയ്യനെ തന്നോടുചേർത്ത് ജീവിതത്തിൽനിന്ന് മുക്കന്നാക്കി.”

അഞ്ചാൾ തോൻ അവിടെന്നു മാറി, എൻ്റെ ഹ്യോയത്തിൽ എന്നോ ഒരു ഭാരംപോലെ, അസഹ്യമായ ദുഃഖം നിരണ്ടു, നിലുംകയെ നും കുട്ടി കാണ്ണാമെന്നാരാഗഹം തോന്നി.

ഹെലിത്സാറ്റായുടെ കുടിലിന്റെ പിൻഭാഗം താൻ അതിനാൽ മുൻവശം അല്പം പൊങ്ങി ജനലും വാതിലും ആകാശത്തോടു നോക്കി നില്ക്കും. തോൻ തല കുന്നിച്ചു വാതിലിനുള്ളിൽ കയറി. സമീപം തന്ന ടിത്തിയോടു ചേർന്ന് ഒരു പെട്ടിപ്പുറത്ത് കിടകയിൽ അവൻ കിടന്നു. കള്ളുടണ്ട്, ചുണ്ണു ചേർത്ത്, അവൻ ഇഞ്ചാഴും ചിരിക്കുന്നെന്നു തോന്നു.

അവിട എല്ലാം നിഫ്രബ്രം. ഈചുപ്പോലും പരക്കുന്നില്ല. തെരുവിൽ നിന്നും ജനലിൽകുട്ടി ഹെലിത്സാറ്റായുടെ പരുപരുത്ത ശബ്ദം കേൾക്കാം.

എൻ്റെ നെഞ്ച് മഞ്ചാടമർത്തി, നിനോട്
എൻ്റെ അമേ നിനോടപേക്ഷിക്കാം
ഞാനും നിനെപ്പോലെ ഒമ്മയല്ല?
വേദനിക്കുന അമ്മ!

നിന്റെ കൈയിൽ കിടന്ന്,
എൻ്റെ ഈ മകൻ, എൻ്റെ മുതൽ,
എൻ്റെ ഹ്യോയരക്കും, എൻ്റെ-

ആന്തിഷാ വാതില്ക്കൽ നില്ക്കുന്നതു തോൻ കണ്ണു. അയാൾ പുറംകൈകൊണ്ടു കള്ളുതുടച്ചു. പിന്നെ അവുകതസ്വരത്തിൽ പറഞ്ഞു:

“നീ കരയുന്നതോക്കെ ശരി, നല്ല പെണ്ണു, പക്ഷേ, ഈ സമയം ഇതിനുള്ളതല്ല, അതെല്ലാം ശ്രമശാനത്തിൽ കല്പരയ്ക്കരിക്കിൽ നിന്നു പാടേണ്ടതാണ്. ഇളിച്ചുവയ്ക്കാതെ എല്ലാം എന്നോടു പറയു. അത് അത്യാവശ്യമാണ്.”

അതിനുശേഷം വിറയ്ക്കുന കൈകൊണ്ട് കുറിച്ചുവരച്ചു, ആ ശവ ശരീരം സുകഷിച്ചു പരിശോധിച്ചു. ആ കുട്ടിയുടെ മധുരമായ ഭാവങ്ങളിൽ കള്ളുടക്കി. അയാൾ പത്തുക്കെ ദുഃഖത്തോടെ പറഞ്ഞു:

“അവൻ എത്ര വിശേഷമായി വളർന്നു, മരണം അവനെ വലുതാക്കി, അങ്ങനെന്നുയാക്കുണ്ടോ? താമസിയാതെ തോനും ഇതുപോലെ നിണ്ണു കിടക്കും. ഓ, അതിഞ്ചാൾത്തോൻ ആയിക്കോട്ടു.”

പിന്നെ, വള്ളത വില്പുകൾക്കൊണ്ട് ആ കുട്ടിയുടെ ഉടുഷിന്റെ ചുള്ളുകു നിവർത്തി, കാലിനേരേക്കു വലിച്ചിട്ടു. പിന്നെ ആ വസ്ത്ര തതിന്റെ അറ്റം പിടിച്ചു അതിൽ ചുംബിച്ചു.

ആ സമയം തൊന്ത്രാളോടു പറഞ്ഞു: “അവനെക്കാണ്ട് എന്നാണു നിങ്ങൾക്കു വേണ്ടിയിരുന്നത്. നിങ്ങൾ അവനെ പുതിയ വാക്കുകൾ പറിപ്പിക്കാൻ ശ്രമിച്ചതെന്തിന്?”

നിവർന്നുനിന്ന്, ക്ലൗച്ചുളിച്ച് എന്ന നോക്കി ആന്റിഷാ ആവർത്തിച്ചു:

“അവനെക്കാണ്ട് എന്നാണ് എന്നിക്കു വേണ്ടിയിരുന്നത്?” അതിനു ശേഷം അയാൾ തല കുലുക്കി ആത്മാർത്ഥത്യോദ പറഞ്ഞു:

“സത്യം പറഞ്ഞാൽ എനിക്കെന്നൊ വേണ്ടിയിരുന്നത് എന്ന് എന്നിക്കെ നിയിലു. ദൈവം സത്യമായിട്ട് എനിക്ക് അറിയില്ല. മരണത്തിന്റെ മുമ്പിൽ സത്യം പറയാം, എന്ന് ദിർഘജീവിതത്തിൽ ഒരിക്കൽപോലും മറ്റാനും തൊൻ ആഗ്രഹിച്ചില്ല. ഭാഗ്യം കടാക്ഷിക്കാനായി തൊൻ കഷമിച്ചുകാത്തിരുന്നു, ഭാഗ്യം നാക്കില്ലാതെയും മിണ്ണാതെയും നിന്നു. മറ്റാരുതരത്തിൽ ആഗ്രഹിച്ചാൽ അതു മായത്തരമാകും, അതായത് ദേക്കം മായ എന്നെങ്കിലും ലഭിക്കുമെന്നാണെന്ന്, കണ്ണിട്ടില്ലാത്തത് കിട്ടുമെന്നു പത്രിക്കിച്ചു.”

പിന്ന ഒന്നു ചിരിച്ച് ആ പ്രേതത്തെ ക്ലൗക്കാണ്ടു ചുണ്ണിക്കാഞ്ചി, ഉറച്ച ശബ്ദത്തിൽ തുടർന്നു:

“ഇങ്ങനെയുള്ള ഒന്നിൽനിന്നും കുടുതൽ പത്രിക്കിക്കുന്നത് അർത്ഥമില്ലാത്തതാണ്. ഓരോടു ആഗ്രഹത്തിനു വിരുദ്ധമായി ഒന്നും കിട്ടില്ല. സാധാരണ അങ്ങനെന്നാണ്. മെലിത്സാറാ ഒരു മിടുക്കിശേഖ്യാണ്, (തണ്ണുത്ത മന്ത്രാണ്ണനു മാത്രം) അവളുടെ മകൻ ഒരു ദൈവത്തിന്റെ മായൻ എന്നു കണക്കാക്കി, അവൾ പ്രായമാക്കുന്നൊൾ എന്നെങ്കിലും നേടാം.”

“പക്ഷേ, നിങ്ങളാണ്ടോ ആ നിർദ്ദേശം വച്ചത്, നിങ്ങളുണ്ടെന ആഗ്രഹിച്ചു?”

“തൊനോ?”

പിന്ന കൈകൾ കൈയുറയിലേക്കു കേട്ടി, അയാൾ വിട്ടു വിട്ടു പറഞ്ഞു:

“അതെ, തൊന്ത്രാണെന ആഗ്രഹിച്ചു. അങ്ങനെന്നെല്ലാക്കിൽ ചുരുങ്ങിയത് ഈ പ്രേശം പാവപ്പെട്ടവർക്കു സാവധി വരുത്താമെന്നു കരുതി. ചിലപ്പോൾ അവരുടെ കഷ്ടപ്പെട്ട ജീവിതം കണ്ണിട്ട് അവരോട് എന്നിക്കു ദുഃഖം തോന്നാറുണ്ടെന്നും അകെമികളുടെയും ജീവിതം നയിച്ചിട്ട്. അല്ലായിരുന്നെങ്കിൽ പാപമില്ലാത്ത ഒരുവനെ അവരിൽ കാണാൻ കഴിയുമായിരുന്നു.”

ആ സന്യമുഴുവൻ ആകാശം പ്രകാശമാനമായിരുന്നു, ആ ദുഃഖമുഖമായ വിലാപം കാതിൽ പതിച്ചു.

വൊള്ളാഗനോവ് കുറച്ചുസമയം ആ വിലാപം ശ്രദ്ധിച്ചു. പിന്ന ഉറപ്പായി പറഞ്ഞു:

“അവളിൽ ഉണ്ടാകുന്ന ചില തരംഗങ്ങളുടെ മലമാണിൽ. അതുമാത്രമേ പ്രതീക്ഷിക്കാനാവു. പാടിലായാലും ദുഷ്കർമ്മത്തിലായാലും അവരെ പിന്തും നിന്നില്ലാം. അഞ്ചെന്നുള്ള സ്ത്രീയുടെ വൃദ്ധയതിൽ പ്രവേശിച്ചാൽ ഇത്തരം ആവേശത്തിന് ഒരു പരിധിയുമില്ല. തൊൻ വേരോന്നു പറയാം. മുന്ന് ഒരിക്കൽ രണ്ടു ചെറുപ്പകാരായ ക്ഷുവ്വടക്കാർ അവരെ വസ്ത്രം പറിച്ച് നന്ദാക്കാം. അവരുടെ വണ്ണിയിൽ സിറ്റിസാനിയ തെരുവിൽകൂട്ടി കൊണ്ടുപോയി. അവർ രണ്ടും വണ്ണിയുടെ സിറ്റിലിരുന്ന്, മെലിത്സാറാ നിവർന്ന് അവരുടെ നടുക്കുന്നു, പുരുഷന്നെന്നായി! പിന്ന അവരെ അവർ ആവോളം അടിച്ചു.”

തൊൻ ആ ഇരുട്ടിൽ ഇടുങ്ങിയ വഴിയിലേക്ക് ഇറങ്ങി, എന്ന പിന്തു ദരുന്ന ആന്റിഷാ പറഞ്ഞു:

“ഇതുപോലുള്ള അവളുടെ വിലാപം ശരിയായ ദുഃഖങ്കാണ്ടേ ഉണ്ടാവു.”

കുടിലിനുമുന്നിൽ ജനലിനു മായായി നില്ക്കുന്ന മെലിത്സാറായെ തന്നെ കണ്ടു. അവിടെ, കൈ മാറ്റത് അമർത്തി, പാവാടയെല്ലാം ചെരിഞ്ഞ്, മുടി പാറി പറക്കുന്ന തല ആകാശത്തെക്കു തിരിച്ചു, സന്ധ്യകാലത്തെ തണ്ണുത്ത കാറ്റ് ആ തലയിലെ മുടി പാറിപറിഷ്കരേ, അവൾ പരുത്ത ശബ്ദത്തിൽ പാടി:

ഓ, തണ്ണുത്ത കാറ്റേ, കുമാം കാറ്റേ
എൻ ഹൃദയം തെക്കേ, തുടിപ്പു നില്ക്കുംവരെ
എൻ കെത്തത്തിന് ഒഴുക്കും നിർത്തു
ചുടുകള്ളിൽ വിണ്ണാഴുകട്ട!

പാടുനവള്ളുടെ ദുഃഖപുർഖമായ ഭാവങ്ങൾ നോക്കിക്കാണ്ട് കുറെ പെണ്ണുങ്ങൾ അവളുടെ മുമ്പിൽ കുടിനിന്നു.

മലയിടുക്കിന്റെ തുറസിൽകൂട്ടി സുരൂൻ കാടുകളിൽ മരയുന്നതിനുമുമ്പ് അതിന്റെ പുർഖുവുത്തം പെപണ്ടമരങ്ങളുടെ ശിവരങ്ങളാൽ തുളയ്ക്കേണ്ട് കണ്ടു. അവനു ചുറ്റുമുള്ളതെല്ലാം ചുവന്ന്, അവനു മുൻവേറ്റതുപോലെ തോനി, കെതം വാർന്ന് മരിക്കുന്നു!

ഇരുപത്താറാണുങ്ങളും ഒരു പെണ്ണ്*

ഞങ്ങൾ ഇരുപത്താറുപോരുണ്ട്, ഇരുപത്താറു ജീവനുള്ള യന്ത്രങ്ങൾ, ഒരു നന്ദത മുൻയിൽ പുട്ടിയിട്ട്, രാവിലെ മുതൽ രാത്രിവരെ മാവുകുഴച്ച്, ബിസ്കറ്റും കേക്കും ഉണ്ടാക്കി. ഞങ്ങളുടെ മുൻയുടെ ജനലുകൾ ഒരു ഇടുക്കിനു നേരേയാണ്, അവിടെ നന്ദതു പച്ചനിറം പിടിച്ച ഇഷ്ടികകൾ അടുക്കിയിരിക്കുന്നു, ജനലിൽ പുറത്ത് കുടിയുള്ള ഇരുവു വലകൾ പിടിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്. അതിന്റെ ചില്ലുകൾ പൊടി പറിപ്പിച്ചു, സുരൂപകാശം അകത്തേകൾ ഒളിഞ്ഞുനോക്കുന്നില്ല. ഞങ്ങളുടെ കടയുടമ സ്ഥൻ ജനലിന് ഇരുവുവല പിടിപ്പിച്ചത്, ഞങ്ങൾ അതിൽകൂടി അപം പാവശ്ശടവർക്കു കൊടുത്തെങ്കിലോ എന്നു ഭയനാണ്. ഉടമസ്ഥൻ ഞങ്ങളെ ചതിയകാരനു വിളിക്കും, അയാൾ ഞങ്ങൾക്കു ഭക്ഷണത്തിന് ഉറച്ചിക്കു പകരം ചിത്തയായ കുടലും മറ്റും തരും.

ഞങ്ങളുടെ മുൻ, അല്ല, പുകയും, ചുകലിലിയും പിടിച്ച താഴ്ന്ന സിലിഞ്ഞിനു താഴെയുള്ള കല്ലുകൊണ്ടുള്ള പെട്ടി, ഇടുങ്ങിയതും ശ്വാസം മുട്ടുന്നതും ആണ്, ദിത്തികളിൽ അഴുക്കുപിടിച്ച അതിനകം മനംടദ്ധിക്കും. ഞങ്ങൾ ഉറകം മതിയാകാതെ വെളുപ്പിന് അഞ്ചുമൺിക്ക് ഏഴുനേലുക്കണം. മനിച്ചുമനം മടുത്ത്, ആറുമൺിയോടെ, കുഴച്ച മാവുകൊണ്ട് ബിസ്കറ്റുണ്ടാക്കാനിരിക്കണം, ഞങ്ങളുണ്ടുനോഡിതനെ വേറെ ജോലികാർ അതു കുഴച്ചുവച്ചിരിക്കും. ദിവസം മുഴുവൻ, രാവിലെ മുതൽ രാത്രി പത്തുമൺിവരെ, കുഴച്ച മാവ് മേശപ്പുറത്തിട്ട് കൈകൊണ്ടു തട്ടി വലിച്ചുനിട്ടും, അതേസമയം ഞങ്ങൾ മരവിച്ചുപോകാതെ കുലുങ്ങിക്കൊണ്ടിരിക്കും. ബാക്കിയുള്ളവർ മാവു വെള്ളം ചേർത്തു കുഴയ്ക്കും. കെട്ടിലിലെ വെള്ളം തിളച്ച് പകലുമുഴുവൻ അതിന്റെ ശബ്ദം കേടുകൊണ്ടിരിക്കും. ബേകൾ അവൻ്റെ വലിയ തവികൊണ്ട് കുഴച്ചമാവ്, ഓവൻിൽ ചുട്ടുപഴുത്ത ഇഷ്ടികയുടെ മുകളിൽ നിരത്തും. ഓവൻ ഒരുവശത്ത് തട്ടിക്കുശണം ഇട്ട് തി കത്തിക്കുന്നുണ്ട്, സഭാനേരവും അതിന്റെ ജ്വാലകൾ ദിത്തിയിൽ ചുവന്ന

* Twenty-six and one

നിശലുകൾ വിച്ചത്തും, അതു ഞങ്ങളെ നിഫ്റ്റബ്രമായി കളിയാംമുന്നുപോലെ, ആ വലിയ ഓവൻ ഏതോ പ്രതകമയിലെ ഭൂതത്തിന്റെ തലപോലെ തോന്തി, അതു തറയിൽനിന്ന് ഉയർന്നുവന്ന്, തീ കത്തുന്ന വായ് തുറന്ന്, നിർത്താതെ ജോലിചെയ്യുന്ന ഞങ്ങളുടെ നേരേ മാട്ടുവായു ഉത്തിവിട്ട്, അതിന്റെ മുകളിലുള്ള കറുത്ത രണ്ടു തുളകളിൽകൂടി ഞങ്ങളെ തുറിച്ചുനോക്കുന്നോ എന്നു തോന്തും. ഈ രണ്ടു തുളകൾ, ഒരു ഭൂതത്തിന്റെ ദയയില്ലാത്ത കള്ളുകൾപോലെയാണ്, അവ ഞങ്ങൾ ഒരു നേരേ തുറിച്ചുനോക്കും, ഇരുണ്ട നോട്ടും! അടിമകളായ ഞങ്ങൾ ഒരു നേരേ നോകി മടുത്തപോലെ, മനുഷ്യതമുള്ളതൊന്തും ഞങ്ങൾ ഭിൽനിന്നു പ്രതീക്ഷിക്കാതെപോലെ, ബുദ്ധിയില്ലാത്തവരെന്നു തരംതാഴെ തത്തിയിട്ട്. പകലന്തിയോളം, മാവിന്റെ പൊടിയും ചെളിയും തിന്റെ, ദുർമ്മാന്യവും ചുട്ടും സഹിച്ചു, ഞങ്ങൾ മാവ് ഇരുട്ടി ബിസ്കറ്റുണ്ടാമാണ്, ഞങ്ങളുടെ വിയർഷ്വും ചേർത്ത്. ഞങ്ങളുടെ ഈ പണി ഞങ്ങൾ വെറുത്തു, ഞങ്ങളുണ്ടാക്കിയ ബിസ്കർ ഞങ്ങൾ തിന്നുകില്ല, പകരം കരുതരീറാട്ടി കഴിക്കും. നീം ഒരു മേശയുടെ രണ്ടുവശത്തുമായി, എൻപതുപേര് വിതം ഇരുന്ന് യാത്രികമായി കുഴച്ച മാവ് ഇരുട്ടിക്കൊണ്ടാണ് രിക്കും, ആ പണി പരിചയമായതിനാൽ കൈ എന്തെനെ നീംനും എന്നു നോക്കേണ്ടതില്ല. ഓരോരുത്തരുടെയും മുവാവം എന്തെന്നു ഞങ്ങൾക്കല്ലോവർക്കും അറിയാം, അതിനാൽ ഞങ്ങളുന്നോന്തും മുവാത്തു നോക്കാറില്ല. ഞങ്ങൾക്കു സംസാരിക്കാനും വിഷയം ഒന്നും ഇല്ല. അതിനാൽ വഴക്കു പറയേണ്ടിവരുമ്പോഴല്ലാതെ ഒന്നും മിണാറുമില്ല. ഞങ്ങൾ വളരെ ചുരുക്കമേ വഴക്കു പറയാറുള്ളൂ. പകുതിയും മരിച്ച് പ്രതിപോലെയിരിക്കുന്നവർ എന്തു വഴക്കു പറയാനാണ് എല്ലാ വികാരങ്ങളും ജോലിയുടെ ഭാരത്താൽ ഞെരിക്കപ്പെടുന്നോൾ? എല്ലാം പറഞ്ഞുകഴിഞ്ഞ ഇനിയും ഒന്നും പറയാനില്ലാത്തവർക്ക്, നിഫ്റ്റബ്രത ലഭിതവും ലഘുവുംതന്നെ. മിലഷോൾ ഞങ്ങൾ പാടും, പാട്ടിനൈനേയാണു തുടങ്ങുക: പണി ചെയ്യുമ്പോൾ ഓരാൾ നെടുവിൽ പാടും, പാട്ടിനൈനേയാണു തുടങ്ങുക: പണി ചെയ്യുമ്പോൾ മട്ടിൽ ഒരു പാടും തുടങ്ങും, പാടുന്നവൻ കൂടശിക്കുന്ന എല്ലാ യത്തിന് അതാരു സാന്തുനമാകും. ഞങ്ങളിൽ ഓരാൾ പാടും, ആ മുൻയുടെ കനത്ത തട്ടിനടക്കിയിൽ തന്ത്തിനില്ക്കുന്ന ആ പാട് ഞങ്ങൾ എല്ലാം കേട്ടിരിക്കും; ആ പാട് മേലാവൃത്തമായ ശരത്കാലരാത്രിയിൽ പുൽമേടിന്റെ നടവിൽ ഒരു ചെറിയ തട്ടിനടക്ക കത്തുന്നതുപോലെ

യാണ്. വിനെ ഓർക്കുട്ടി അയാളുടെ കുടെ ചേർന്ന് പാടും, രണ്ടു ശബ്ദങ്ങൾ, ശ്വാസം മുട്ടിക്കുന്ന ഇടുങ്ങിയ മുറിയിൽ മുഴങ്ങും — പിനെ പെട്ടെന്ന് വേരെ ചിലരും കൂടുതിൽ കൂടും, അഞ്ചെന ഒരു തിരപ്പോലെ ഒച്ചപൊങ്ങി, തങ്ങളുടെ നന്നത കല്പുജയിലിൽ മുഴങ്ങും.

ഇരുപത്താറുപേരും പാടും, എല്ലാവരും ഓനിച്ച്, ആ വർക്കുഡോ പിൽ മുഴങ്ങും, പാടിന് അവിടെ ഇടമില്ല. ഭിത്തിയിലെ കല്പുകളിൽ അതു തട്ടും, അതു കരഞ്ഞ് ഒരു ചെറുവേദനയോടെ ഫുദയത്തെ ഇളക്കും, പഴയ മുറിവുകളെ ചൊറിയിച്ചും, പുതിയ ദുഃഖം ജനിപ്പിച്ചും.

പാടുനവർ നീട്ടി ഉച്ചമ്പസിക്കും, ഓർക്കു ഇടയ്ക്കു പാടുനിർത്തി മറുള്ളവർ പാടുന്നതു കേട്ടിരിക്കും, വിനെ വിണ്ണും അവൻ്റെ ശബ്ദം പൊതുശബ്ദങ്ങളോടു ചേരും. പിനൊരുത്തൻ ദുഃഖത്തോടെ വിളിച്ചു പറയും. ഏയ് പാടുന്നു! അവൻ്റെ കള്ളടച്ചിട്ട്, ഈ യൈക്കശേഖവ്വത്തിന്റെ അലകൾ ദുരേ എന്നോ പോകാനുള്ള പാതയാണെന്നവൻ ധരിച്ചിട്ട്, നല്ല വിതിയുള്ള പാത, സുരൂൻ്റെ വെളിച്ചും പരന്ന്, അവനവിടെകുട്ടി നടക്കുന്നോ എന്നു ധരിച്ചുകൊണ്ട....

തീ എഴോഴും കത്തിനില്ക്കും, ബേക്കരുടെ വലിയ തവി ഇഷ്ടികയിൽ പരഞ്ഞും, കെട്ടിലിലെ വെള്ളം പർഡ് എന്നു ശബ്ദിക്കും, തീജ്വാലയുടെ നിറം ഭിത്തികളിൽ വിറയ്ക്കുന്നതു കാണാം, നില്പിബ്ബന്മായി ചിരിച്ചുകൊണ്ട്, തങ്ങൾ പാടി തകർക്കും, വേറൊരാളിന്റെ ശബ്ദം, തങ്ങളുടെ പെരുത്ത ദുഃഖം, ജീവിക്കുന്നവരുടെ പെരുത്ത സന്നാഹം, സുരൂപകാശം മുടക്കിയ, അടിമകളുടെ ദുഃഖം, അഞ്ചെന തങ്ങൾ ജീവിച്ചുപോന്നു, തങ്ങൾ ഇരുപത്താറുപേര്, വലിയ കെട്ടിടത്തിലെ ഒരു കുരുട്ടുമുറിയിൽ, ആ കെട്ടിടത്തിന്റെ മുന്നുനിലകളും തങ്ങളുടെ തോളുകളിനേൽ പണിതുവച്ചിരിക്കുന്നപോലെ ഭാരം പേരി ജീവിക്കുക വളരെ ദുധിഹമായിരുന്നു.

പാടുന്നതുകൂടാതെ തങ്ങൾക്കു മറ്റാരു നല്ലകാരുമുണ്ടായിരുന്നു, എല്ലാവരും ഒരുപോലെ ഇഷ്ടബ്ദിപ്പിച്ച്, അതോരുപക്ഷ, സുരൂനു പകരം തന്നെ തെക്കിയെത്തിയതാകാം. തങ്ങളുടെ തൊടുമുകളിലുള്ള നിലയിൽ ഒരു തുന്നൽപണി ചെയ്യുന്ന കടയാണ്, അവിടെയുള്ള ജോലിക്കാരായ പെണ്ണുങ്ങളുടെ കൂടുതിൽ ഒരു പതിനാറുവയസ്സു കാരി ഉറക്കൊണ്ടിരിക്കുന്ന ഉണ്ട്. എല്ലാ പ്രഭാതത്തിലും അവളുടെ കൊച്ചു ചുവന്ന മുഖം, നീലിച്ച ഉന്നേഷം കലർന്ന കള്ളുകളോടെ, തങ്ങളുടെ മുറിയുടെ ജനൽച്ചില്ലുകളിൽ അമർത്തിക്കൊണ്ട്, മനിയടിപോലെ ദയയുള്ള ശബ്ദത്തിൽ വിളിച്ചുപറയും: “കൊച്ചുതടവുകാരേ എനിക്കു ബിസ്കറ്റു തരു.”

ഈ വ്യക്തമായ പരിചിതശബ്ദം കേട്ടാൽ തന്നെള്ളിലും സന്നോഹത്തോടെ അഞ്ഞാട്ടു തിരിഞ്ഞുനോക്കും, തന്നെളുടെ നേരേ നോക്കി ചിരിക്കുന്ന ആ കൊച്ചു സുന്ദരിയുടെ മുഖത്തെക്ക്. അവളുടെ മുകൾ ജനൽച്ചില്ലിൽ അമർത്തിവച്ചിരിക്കുന്നത് തന്നെ ഏന്നും കാണാറു ഇതാണ്. ചിരിക്കുന്നതിനോടൊക്കെ ചുവന്ന ചുണ്ണിനിടയിൽ കൂട്ടി വെളുത്ത പല്ലുകൾ കാണാം. തന്നെ ഓടിച്ചേന്ന് വാതിൽ തുറക്കും, എല്ലാവരെയും തള്ളിനിക്കി അവൾ ഉള്ളിൽ കടക്കും, മുൻതുണി (apron) പൊക്കിപിടിച്ച്. അവൾ തന്നെളുടെ മുന്നിൽ ചിരിച്ചുകൊണ്ടു നില്ക്കും. കട്ടിയുള്ള മുടി തോളിലും മാറ്റത്തുംവരെ നീംബുകിടക്കും. അവൾ നില്ക്കുന്നത് നാലുപട്ടി മുകളിലാണ്. തന്നെ താഴെ മുറിയിൽനിന്ന് അവളെ തല പൊക്കി നോക്കും. തന്നെളുവൾക്കു പ്രഭാതവന്നും പറയും, അവഴോടു മാത്രം പറയാറുള്ള പ്രത്യേകവാക്കുകളിൽ. അവ ഞോടു സംസാരിക്കുന്നോപ്പാൾ തന്നെളുടെ വാക്കുകൾ മുദ്ദുവും തമാശകൾ ലളിതവുമാകും. അവളുടെ കാര്യത്തിൽ എല്ലാം പ്രത്യേകമാണ്. ബേക്കൾ തന്റെ തവികൊണ്ട് ഏറ്റവും ചുവന്ന ഒരു തവി ബിസ്കറ്റ് ഏടുത്ത് പൊക്കിപിടിച്ചു അവളുടെ മുൻതുണിയിലിട്ടു കൊടുക്കും.

“നോക്കിക്കൊള്ളണം, മുതലാളി നിനെ കാണാരുത്,” തന്നെളുന്നും അവഴോടു പറയും. അവൾ കള്ളനെപ്പോലെ ചിരിച്ചു തന്നെളോടു വിളിച്ചു പറയും, “ഗുഡ്ബേബെ കൊച്ചുതടവുകാരേ!” എന്നിട്ട് എല്ലിയെപ്പോലെ പെട്ടെന്ന് അപ്രത്യക്ഷയാകും. അതേയുള്ളു. പിനെ കുറെ നേരത്തെക്ക് തന്നെ അവളെപ്പറ്റി അനേകാനും ഉന്നേഷത്തോടെ സംസാരിക്കും. ഇന്നലെ പറഞ്ഞതുതന്നെ ഇന്നും പറയും. തന്നെളുടെ ചുറ്റും ഉള്ള തെള്ളാം അഞ്ചെനയാണല്ലോ. എന്നും ഒരുപോലെ, ചുറ്റും ഉള്ളതിനൊന്നും മാറ്റമില്ലാതെ, ഇങ്ങനെ ജീവിക്കുന്നതുതന്നെ കഷ്ടങ്ങാടും വേദനയും നിരണ്ടത്താണ്; ചുറ്റുപാടുകളുടെ മാറ്റമില്ലായ്ക്ക. ആത്മാവിനെ കൊണ്ടു നില്പുകില്ലും, ജീവിതം നീളുന്നോൾ വേദന ഉണ്ടാക്കുന്നു. തന്നെ പെണ്ണുങ്ങളോട് ഒരിക്കലെല്ലും നല്ല വാക്കു പറയാറില്ല, അതിൽ ലജജയും തോന്നാറുണ്ട്: പക്ഷേ, വളരെ വ്യക്തമായ ഒരു കാര്യം, തന്നെളിയുന്ന പെണ്ണുങ്ങളാരും കൂടുതൽ നല്ല വാക്കുകൾ അർഹിക്കുന്നില്ല. എന്നാൽ താന്നെയെപ്പറ്റി തന്നെ ഒരിക്കലെല്ലും ദുഷ്പ്രായ പറഞ്ഞില്ല. അവളെ ആരും കൈകൊണ്ടു തൊടാൻപോലും ദൈര്ഘ്യപ്പെടാറില്ല. തന്നെളുടെ പക്ഷത്തുനിന്നും നല്ല ഒരു തമാശുപോലും കേടുകാണില്ല. അതിനു കാരണം അവളും കന്നുകാലിയും അടുക്കൽക്കാണില്ല, അതുകൊണ്ട്, ആകാശത്തുനിന്ന് ഒരു നക്ഷത്രം പൊട്ടിവിണ്ട് മരിയുന്നതു

പോലെ അവർ മിനിമറയും. അല്ലെങ്കിൽ അവർ ചെറുതും സുന്ദരിയും ആയതുകൊണ്ടാണോവാം, പരുത്ത മനുഷ്യർപ്പോലും സൗന്ദര്യത്തെ ബഹുമാനിക്കും. തന്നെളുടെ കടുത്ത വേല തന്നെളെ മണികൾ കാളകളേഷാലെയാകിയെങ്കിലും, തന്നെ മനുഷ്യരാണല്ലോ, എല്ലാ മനുഷ്യരെയും പോലെ തന്നെർക്ക് എന്തിനെന്നെങ്കിലും വഞ്ചിക്കാതെ ജീവിക്കാൻ കഴിയില്ല. അവളേക്കാൾ നല്ലതായി തന്നെർക്കാരെയും കാണാനില്ല. അവളും അരും തന്നെളെ ശ്രദ്ധിച്ചില്ല, ഈ കുടുമ്പമുറിയിൽ കഴിയുന്നവർ, ആ കെട്ടിടത്തിൽ വളരെ പേര് കഴിയുന്നുണ്ടെങ്കിലും, കുടുതൽ യോജിക്കുന്നത് ഇതായിരിക്കാം. തന്നെളുടെ സ്വന്നമാണവർ എന്നു തന്നെളല്ലോം കരുതി, തന്നെളുടെ ബിസ്കറ്റുകൾ കൊണ്ടുനിലനിൽക്കുന്നവളാണെന്നും, അവർക്കു ചുടുബിസ്കറ്റു കൊടുക്കുന്നതു തന്നെളുടെ ഡ്യൂട്ടിയായി കരുതി, തന്നെളുടെ പുജാവിഗ്രഹത്തിന് നിവേദ്യമായി കരുതി, അത് ഒരു പാവനമായ നേർച്ചയായി കരുതി, തന്നെളെ അവളോടു ബന്ധിച്ചു. ബിസ്കറ്റു കുടാതെ തന്നെർത്താനുയർക്ക് ഉപദേശവും നല്കി. തന്നുംകറ്റുന്ന വസ്ത്രം ധരിക്കാനും കല്പടികളിൽ ഓടരുതെന്നും, കുടുതൽ ഭാരം ചുമകരുതെന്നും മറ്റും. അവർ അതെല്ലാം ചെറുചിരിയോടെ കേടു, ചിരിക്കാണ്ടുതെനെ മറ്റുപടി പറഞ്ഞു, പക്ഷേ, ഒരിക്കലും തന്നെളെ അനുസരിച്ചില്ല: അതുകൊണ്ട് തന്നെർക്ക് ധിക്കരിച്ചതായി തോന്തിയുമില്ല. തന്നെളവെല്ലശ്രദ്ധിക്കുന്നു എന്ന് അറിയണമെന്നെ തന്നെ ആഗ്രഹിച്ചുള്ളൂ. അവർ ചിലഷാൾ പല അപേക്ഷകളുമായി വരും. ഉദാഹരണത്തിന് അവർ കനത്ത ദ്രുംമുറിയുടെ വാതിൽ തുറന്നുകൊടുക്കാൻ അപേക്ഷിക്കും, അവളുടെ ചോദിച്ചാലും തന്നെ സന്തോഷത്തോടെ ചെയ്തുകൊടുക്കും, തെല്ലു അഭിമാനത്തോടെ.

എന്നാൽ ഒരിക്കൽ തന്നെളിലൊരാൾ അയാൾക്കാക്കയുള്ള ഷർട്ട് തയ്യാറാക്കാനുമെന്നുപേക്ഷിച്ചുഷാൾ അവർ വെറുജുകളിൽ ചീറ്റുലോടെ നിശ്ചയിച്ചു.

ഈ വിചിത്രജീവിയെ തന്നെ കളിയാക്കി, പിന്ന ആരും ഒന്നും അവളോട് ആവശ്യപ്പെട്ടില്ല. തന്നെളവെല്ല സ്നേഹിച്ചു: എല്ലാം അതിലോതുണ്ടി. ഒരു മനുഷ്യന് തന്റെ സ്നേഹം ആരിലെപ്പിലും അർഹിക്കണം, ചിലഷാൾ അവനെ ശ്വാസം മുട്ടിക്കുകയോ പഴിപറയുകയോ ചെയ്താലും, സ്നേഹംകാണ്ട് അയൽക്കാരന്റെ ജീവിതം വിഷയമാക്കിയാലും: എന്തെന്നാൽ സ്നേഹിക്കുന്നവെനെ ബഹുമാനിക്കണമെന്നില്ല. തന്നെർക്ക് താനുയെ സ്നേഹിക്കണം, തന്നെ വേരാരാജേ സ്നേഹിക്കാനില്ലോത്തത്തിനാൽ.

ചിലഷാൾ തന്നെളിലൊരാൾ ഇത്തരം വാദവുമായി വരും: “നമുക്കെന്താണിവളോട് ഒരു പ്രത്യേകത? അവളിൽ എന്തുണ്ട്? എന്നുകും അവളേക്കാണ്ട് പലതും ചെയ്യാനുണ്ട്.” ഇത്തരം വാക്കുകൾ പറയാൻ തുനിഞ്ഞവെനെ തന്നെ പെട്ടനു ഗഞ്ഞവുമായി തടങ്ങു. തന്നെർക്ക് എന്തിനെന്നെങ്കിലും സ്നേഹിക്കണം. തന്നെളുടെ കണ്ണുപിടിച്ചു, സ്നേഹിച്ചു. തന്നെ ഇരുപത്താറുപേരും സ്നേഹിച്ച വസ്തു ഓരോരുത്തർക്കും അപാപ്യവും പാവനവും ആയിരിക്കണം. അതിനെന്തിരെ വരുന്നവൻ തന്നെളുടെ ശത്രുതനെ. ധമാർത്ഥത്തിൽ നല്പതിനെയല്ല തന്നെ സ്നേഹിച്ചത് എന്നിരിക്കേണ്ട, എന്നാലും തന്നെ ഇരുപത്താറുപേരാണ്, തന്നെർക്കു പ്രിയപ്പെട്ടത് ബാക്കിയുള്ളവരുടെ കണ്ണില്ലും പരിശുദ്ധമായി കാണണമെന്ന് തന്നെ ആഗ്രഹിച്ചു. വെറുപിനെക്കാൾ പോതു കുറഞ്ഞതല്ല തന്നെളുടെ സ്നേഹം. അതുകൊണ്ടായിരിക്കാം ചില അഹംഭാവികൾ തന്നെളുടെ സ്നേഹത്തെക്കാൾ പുകഴ്ത്തെപ്പുന്ത് തന്നെളുടെ വെറുപിനെയാണെന്ന്. അതു ശരിയാണെങ്കിൽ, അവർ തന്നെളിൽനിന്ന് എന്തുകൊണ്ട് ഓടിയകലുന്നില്ല?

ബിസ്കറ്റു വിഭാഗം കുടാതെ തന്നെളുടെ ഉടമസ്ഥൻ വെള്ള അപം ഉണ്ടാക്കുന്ന കടയും ഉണ്ടായിരുന്നു. അത് ഈ കെട്ടിടത്തിൽത്തനെ ദിത്തിക്കപ്പെറും ആണ്. ആ അപം ഉണ്ടാക്കുന്നവരെ ബ്യൂജോക്കിക്ക് എന്നു പറയും. അവർ നാലുപേരാണ്. അവരെ തന്നെളുടെ കുടെ കുട്ടില്ലും. അവരുടെ ജോലി തന്നെളുടെത്തെക്കാൾ ഭേദമാണെന്നു കരുതി. അതിനാൽ അവർ തന്നെളക്കാൾ ഉയർന്നവരും, അവർ ഒരിക്കലും തന്നെളുടെ കടയിൽ വന്നില്ലും. തന്നെളവിടെ ചെന്നാലോ, എവിടെവെച്ചു കിലും കണ്ണാലോ അവർ തന്നെളെ കളിയാക്കും. ഉടമസ്ഥൻ അവരെ കാണുന്നതുതനെ വിലക്കിയിടുണ്ട്, തന്നെ വെള്ള അപം മോഷ്ടി ചേഷിലോ എന്നു ദയന്, ബ്യൂജോക്കിക്ക് സിനെ തന്നെർക്കിഷ്ടമില്ലും. തന്നെ കവരോട് അസുയയാണ്. അവരുടെ ജോലി തന്നെളുടെതിനെ അപേക്ഷിച്ച് എളുപ്പമാണ്, കുലിയും കുടുതലുണ്ട്. നല്ല ആഹാരവും കൊടുക്കും. അവരുടെത് കുടുതൽ സ്ഥലമുള്ള പ്രകാശമുള്ള വർക്കുഷാൾ, അവർ വ്യത്തിയുള്ളവരും ആരോഗ്യവാനാരും, അതേസമയം തന്നെ മത്തളിച്ചു, ചാരനിറം പുണ്ട്, അസുവം പിടിച്ചു പോലെ. ഒഴിവുംവസ്തുക്കാൾ ജോലി ഇല്ലാത്തഷാഴോ അവർ നല്ല കോട്ടും ബുക്സും ഒക്കെ ധരിച്ചു, രണ്ടുപെട്ടകൾ ഹാർമ്മാണിയവും ഉണ്ട്, അവർ സിറ്റിയിലെ പാർക്കിൽ പോകും: അതേ സമയം തന്നെ പഴഞ്ഞവൻ വസ്ത്രവും വ്യത്തികെട്ട് ഷുസും സിറ്റിപോലിസ് തന്നെളെ

പാർക്കിൽ കേടുകില്ല. അദ്ദോൾ ഞങ്ങളെന്നുണ്ടെന്ന ബൃഹാക്കനിക്സിനെ സ്വന്നഹിക്കും?

ഒരുദിവസം ഞങ്ങൾ അറിഞ്ഞു: അവർക്കിൽ ഒരു ബേകർ കുടിച്ച ലക്ഷ്യ കെട്ടു വിശ്വന്നും അതിനാൽ ഉടമസ്ഥൻ അവനെ പിരിച്ചുവിട്ട് വെറോരാളെ ആ സ്ഥാനത്ത് നിയമിച്ചുന്നും ഈ പുതിയ ആൾ ഒരു പട്ടാളക്കാരെനായിരുന്നു. അധാർ സാറിന്റെവയ്ക്കു കോട്ടു ധരിച്ചാണ്. വാച്ചിന് സ്വർഖഭവയിനും ഉണ്ട്. ഈ കേമനെ കാണണമെന്ന് ഞങ്ങൾക്കു താൽപര്യം തോന്തി. അവനെ കാണാനായി ഞങ്ങൾ ഓരോരുത്തരായി ഇടയ്ക്കിടെ മുറ്റത്തേക്കൊടും.

എന്നാൽ ഒരുദിവസം അധാർ ഞങ്ങളുടെ വർക്കുഫോഷിൽ വന്നു. കാലുകൊണ്ട് വാതിൽ തള്ളിത്തുന്നു, അതു തുറന്നിട്ടുകൊണ്ടുതനെ, അധാർ പടിയിൽ കേരിനിനു. ചിരിച്ചുകൊണ്ടു ഞങ്ങളാടു പറഞ്ഞു:

“ഹലോ, കൂട്ടുകാരേ! ദൈവം നിങ്ങളെ സഹായിക്കുട്ടു്!”

വാതിലിൽകൂടി കടന്നു വന്ന തണ്ണുത്ത കാറ്റ് അധാളുടെ കാലിനു ചുറ്റും മേലംപോലെ പടർന്നു: അധാർ പടികളുടെ മുകളിൽ നിന്നു, താഴെ നില്കുന്ന ഞങ്ങളെ നോക്കി, ചുരുംമേൽമീശയ്ക്കടിയിൽ കൂടി, വലിയ മഞ്ഞപ്ല്ലുകൾ തിളങ്കി. അധാളുടെ നീലവെയ്യുകോട്ട്, പുകൾ തുന്നിയതും വിനുത്തിയതും ആൺ, ബട്ടണുകളെല്ലാം ചുവന്ന കല്ലുകൾ! കൂടാതെ ഒരു ചെയിനും ഉണ്ട്. ഈ പട്ടാളക്കാരെ സുന്ദര നാണ്ട്, പോകവും ബലവും ഉള്ളവൻ, ചുവന്ന കവിളുകളും, വലിയ പ്രകാശമുള്ള കണ്ണുകൾ കാണാൻ നല്കുത്തനെ. അധാളുടെ തലയിൽ വെളുത്ത തേച്ചുമിനുകൾ തൊഴിയും വ്യതിയായ മുൻതുണി (apron) കുറ താഴെ തിളങ്ങുന്ന ബൃക്സും കാണാം.

ഞങ്ങളുടെ ബേകർ അധാളോടു ബഹുമാനത്തോടെ കതകടയ്ക്കാൻ പറഞ്ഞു, അധാർ ധ്യതിയോന്നും കാട്ടാതെ അഞ്ഞനെ ചെയ്തു. ഉടമസ്ഥനെപ്പറ്റി ഞങ്ങളോടു ചോദിക്കാൻ തുടങ്കി. അടുത്തുള്ളവരുടെ മുഖത്തുനോക്കി ഞങ്ങൾ അധാളെപ്പറ്റി, ഒരു ധിക്കാരിയും തെമ്മാടിയും അടക്കിയും മർത്തുനവനും, അഞ്ഞനെ അധാളെപ്പറ്റി പറയാവുന്ന തെല്ലാം പറഞ്ഞു, അതെല്ലാം ഇവിടെ ആവർത്തിക്കാൻ കൊള്ളില്ല. ആ പട്ടാളക്കാരെ കെട്ടുന്നു, മേൽമീശ വിറപ്പിച്ച് ഞങ്ങളെ നോക്കി നിന്നു.

“ഇവിടെ പെൻകുട്ടികൾ ധാരാളമുണ്ടോ?” അധാർ പെട്ടു ചോദിച്ചു.

ഞങ്ങളിൽ ചിലരോക്കെ ബഹുമാനത്തോടെ ചിരിച്ചു, ചിലർ ഇളിച്ചുനോക്കിനിന്നു, ഓൾ ഇവിടെ ഒപ്പതു പെണ്ണുണ്ടുണ്ടെന്നു വിശദിക്കിച്ചു.

“നിങ്ങൾ കാര്യം കാണാറുണ്ടോ?” പട്ടാളക്കാരെ ചോദിച്ചു, കണ്ണാനു ചിന്മിക്കൊണ്ട്.

ഞങ്ങൾ പൊത്തിച്ചിരിച്ചുപോയി, ഉറക്കയെല്ല, ഒരു ഇളകിയ ചിരി; ഞങ്ങളിൽ പലരും അയാളേഷ്യാലെ വേഷം ധരിച്ച് അയാളുടെ മുന്നിൽ നില്ക്കണമെന്ന് ആശിച്ചു; പകേഡ, ആർക്കും അതിനുള്ള കഴിവില്ല.

ഓൾ തുറന്നു പറഞ്ഞു: “അതു ഞങ്ങൾക്കുള്ളതല്ല.”

“നിങ്ങൾക്കെതു സാമ്പ്യമല്ല; പട്ടാളക്കാരെ ഉറച്ചസ്വരത്തിൽ പറഞ്ഞു, ഞങ്ങളെ തുറിച്ചുനോക്കിക്കൊണ്ടു തുടർന്നു:

“നിങ്ങൾക്കെതിനു കഴിവില്ല. വേഷം. നിങ്ങളെ കാണാൻ കൊള്ളില്ല, ഞാൻ പറയുന്നു, ഒരു പെണ്ണിന് ആണിനെ കണ്ടാൽ നന്നായിരിക്കണം. അവർക്കെതു നന്നായിരിക്കണം! എല്ലാം നന്നായിട്ട് പിന്നെ അവർ ബലമുള്ളവനെ ബഹുമാനിക്കും. കൈ ഇതുപോലിരിക്കണം.” പട്ടാളക്കാരെ വലതുകൈ പോകാറ്റിനിന്നെടുത്തു. ഷർട്ടിന്റെ കൈ തോളുവരെ ചുരുട്ടി കയറ്റി. അധാർ ആ കൈ ഞങ്ങളെ കാണിച്ചു. അതു വെളുത്ത് ബലവത്തായി, സ്വർഖനിറമുള്ള വിനുത്തരോമങ്ങൾ നിരഞ്ഞതായിരുന്നു.

“ഒരു കാല്, നെഞ്ച്, എല്ലാത്തിനും ഒരു ഉറപ്പുവേണം. പിന്നെ ഒരു പുരുഷൻ ക്കെല്ലുൽ അനുസരിച്ച് വേഷം ധരിക്കണം— സംഗതികളുടെ സഞ്ചര്യം അഞ്ഞനെ വേണം, അതായത്, എന്നെ പെണ്ണുണ്ടിൽ ഇഷ്ടങ്ങൾ ടുന്നു, ഞാനവരെ വിളിക്കാറില്ല, ഞാനവരെ ചതിക്കാറില്ല, അവർ സ്വയം ഏറ്റുടക്കുത്തു വരുന്നു.” അധാർ പിന്നെ ഒരു മാവു നിരച്ച ചാക്കിലിരുന്നുകൊണ്ട്, സ്ത്രീകളുടെ ഇഷ്ടങ്ങൾക്കുന്നതെങ്ങനെയെന്നും അധാർ ദൈഹ്യമായി അവരോടു പെരുമാറുന്നതെങ്ങനെയെന്നും പറഞ്ഞു. പിന്നെ അധാർ പോയി. അധാളുടെ പുറുകേ ശബ്ദങ്ങളുടെ വാതിൽ അടഞ്ഞെപ്പറ്റി ഞങ്ങളെല്ലാം നിറുംബുദരായി ഇരുന്നു. അധാളെപ്പറ്റിയും അധാളുടെ കമകളെപ്പറ്റിയും ആലോച്ചിച്ചുകൊണ്ടു കുറെ നേരം കഴിഞ്ഞു. അതിനുശേഷം ഞങ്ങൾ സംസാരിക്കാൻ തുടങ്കി. അധാർ എല്ലാവരെയും സഞ്ഞാഷിപ്പിച്ചു എന്നു വ്യക്തമായിരുന്നു. അതുപോലെ ദയയുള്ള കപടമില്ലാത്ത വ്യക്തി. അധാർ വന്നു, ഇരുന്നു, സംസാരിച്ചു. മുന്ന് ഒരുത്തരും ഇങ്ങനെ വന്നിട്ടില്ല, ഇങ്ങനെ ഹാർദ്ദമായി സംസാരിച്ചിട്ടില്ല — ഞങ്ങളെല്ലാം അധാളെപ്പറ്റിയും അധാർ ഭാവിയിൽ തുന്നൽ പെണ്ണുണ്ടെല്ലു വശത്താക്കുന്നതെപ്പറ്റിയും സംസാരിച്ചു. ഈ പെണ്ണുണ്ടിൽ മുറ്റത്തെന്നാനുംവച്ച് ഞങ്ങളെ കണ്ടാൽ വാ മുറുകി അടച്ച് ഞങ്ങളെ ഗൗണിക്കാതെ പോകും, വഴിയിലെന്നും ഞങ്ങളാരും ഇല്ലാ

തത്തുപോലെ. അവർ ഹാറ്റും ഫർക്കോട്ടും ഇട്ടുപോകുന്നോഴും നിറ മുള്ള കുടയുമായി വരുന്നോഴും ഞങ്ങൾ അവരെ എഴോഴും അഭിന സിച്ചു, പക്ഷേ, ഇതിനുശേഷം അവരെഴുറ്റി പറഞ്ഞത് അവർ കേട്ടിരുന്ന കിൽ നാണവും അപമാനവും മുലം അവർക്കു ഭോന്തുപിടിച്ചേനെ.

“എതായാലും അയാൾ താന്യയെക്കൂടി ചീതയാക്കാതെ നോക്കണം,” ഞങ്ങളുടെ ബേകൾ ആകാംക്ഷയോടെ പറഞ്ഞു.

ഈ വാക്കുകൾ കേട്ടതോടെ ഞങ്ങളെല്ലാം നിയുംവോയി ഇരുന്നു പോയി. ഞങ്ങൾ എന്നെന്നെയൊരു താന്യയെ മറന്നിരുന്നു. പട്ടാളക്കാരൻ്റെ സുന്ദരമുലം അവരെ കാണാൻ മറന്നു. പിന്നെ തർക്കമായി. ചിലർ പറഞ്ഞു, താന്യ ഈ അപകടത്തിൽ ചെന്നു വിഴിലും, മറുചിലർ അവർക്ക് അയാളെ ചെറുതത്തുനില്ക്കാൻ കഴിയില്ല എന്നും ബാക്കിയുള്ളവർ, താന്യയെ അയാൾ ഉപദ്രവിച്ചാൽ അയാളുടെ ഏല്പാടിച്ചുകളയുമെന്നും വാചിച്ചു. അവസാനം ഏല്ലാവരുംകൂടി ഒരു തീരുമാനമെടുത്തു: പട്ടാളക്കാരെന്നും താന്യയെന്നും സുക്ഷിക്കണം, അയാളുടെ ചതിയിൽ വീഴാതെ സുക്ഷിക്കാൻ അവളോടു പറയണം അങ്ങിനെ തർക്കം അവസാനിച്ചു.

രുമാസം കടന്നുപോയി. പട്ടാളക്കാരൻ്റെ വെള്ള അപം ചുട്ടു, തുന്നൽക്കാരിപ്പെണ്ണുണ്ടുമാത്ത് ചുറ്റി നടന്നു, കുടക്കുന്ന ഞങ്ങളുടെ വർക്കഞ്ചോപ്പിൽ വരും, പെണ്ണുണ്ണോടുള്ള സഹവാസത്തെഴുവിനും പറയാറിലും, മിശവിരിച്ചു ചുണ്ടു നക്കി ചിരിക്കും.

താന്യ ഏല്ലാ പ്രാതത്തിലും ബിസ്കറ്റിനുവേണ്ടി വരും, എഴോഴും സന്തോഷവതിയും, ദയയുള്ളവളും ആയിരിക്കും. ഞങ്ങൾ ഒരിക്കൽ പട്ടാളക്കാരെന്നെഴുറ്റു പറയാനാരംഭിച്ചു, പക്ഷേ, അവർ അയാളെ കൂട്ടാട്ടു കനുകാലി എന്നും അതുപോലെയുള്ള പേരുകളും വിളിച്ചു: ഇതിനാൽ ഞങ്ങൾ സമാധാനിച്ചു. ഞങ്ങളുടെ കൊച്ചുപെണ്ണിനെ പറ്റി ഞങ്ങൾ അഭിമാനിക്കും, തുന്നൽപെണ്ണുണ്ടെല്ലാം പട്ടാളക്കാരെ നുമായി പ്രേമിക്കുന്നതു കണ്ടിട്ട്. താന്യയ്ക്ക് അയാളെഴുറ്റിയുള്ള അഭിപ്രായം ഞങ്ങളെ ഭോധ്യവാനാരാക്കി, അവളുടെ അഭിപ്രായത്തോടൊത്ത് ഞങ്ങളും അയാളെ വെറുക്കാൻ തുടങ്ങി. താന്യയെ ഞങ്ങൾ കൂടുതൽ സ്വന്നഹിക്കാനും. രാവിലെ അവരെ കാണുന്നോൾ കൂടുതൽ ദയയോടെയും സന്തോഷത്താട്ടെയും സ്വീകരിക്കാനും തുടങ്ങി.

പിന്നെ ഒരുദിവസം പട്ടാളക്കാരൻ്റെ കുടിച്ചു ലക്കിലും വന്നുകേൾ, ഇരുന്നു, ചിരിക്കാൻ തുടങ്ങി. എന്നൊരു ചിരിക്കുന്നത് എന്നു ചോദിച്ചു അയാൾ വിശദികരിച്ചു: “രണ്ടുപേര് തമിൽ എന്നെന്ന് പേരിൽ വഴക്കുണ്ടായി— ലിഡ്കയും ശുഝ്കയും. അവരന്നോന്നും എന്തെല്ലാം ശോഭകേക്ക് കാണിച്ചു! ഹാ! ഹാ! ഒരുത്തി മറവളുടെ മുടി പിടിച്ചു വലിച്ചു,

ഇരുപത്താറാണുണ്ടുള്ളും ഒരു പെണ്ണും

ഹാളിലേക്കുള്ള വഴിയിൽ അവരെ അടിച്ചു താഴെ ഇട്ടു, പിന്നെ അവരുടെ പുറത്തു കയറി ഇരുന്നു, ഹാ!ഹാ! അവർ അനേകാനും മുഖം മാന്തിക്കിംഠി. ഇതു ചിരിക്കേണ്ടതുതനെ! എന്താ പെണ്ണുണ്ടെങ്കിൽ അവി മാനന്തോടെ വഴക്കിട്ടാൽ? എന്തിന് അവർ മാനുന്നു? എ?”

അയാൾ ഒരു ബണ്ണിലിരുന്നു: ശക്തനും വ്യത്തിയുള്ളവനും സന്തോഷവാനും; പറയുകയും ചിരിക്കുകയും ചെയ്തുകൊണ്ട്, ഞങ്ങൾ മിണാതിരുന്നു. ഇഞ്ചാൾ അയാളെ എന്തുകൊണ്ടോ വെറുക്കേണ്ടവ നായി തോന്തി.

“പെണ്ണുണ്ടുടെ കാര്യത്തിൽ ഞാനെത്തെ ഭാഗ്യവാനാണ്, എ? ഇതു നല്ല തമാശ്! ഒരോറു നോട്ടം, എനിക്കെവരെ കിട്ടും.”

അയാളുടെ മിനുത്ത രോമമുള്ള കൈകൾ പൊകി നല്ല ഒഴ്ഘയോടെ കാലിൽ തട്ടി. ആളും അതഭൂതവും നിറഞ്ഞവിധി. ഞങ്ങളെ തുറിച്ചുനോക്കി, പെണ്ണുണ്ടുടെ കാര്യത്തിൽ അയാൾക്ക് ഈ ഭാഗ്യം എന്നെന വന്നു എന്നാറിയാൻ പാടിലും ഭാവത്തിൽ. അയാളുടെ തടിച്ച ചുവന്ന മുഖം സന്തോഷവും തൃപ്തിയുമുലം പ്രകാശിച്ചു, നല്ല രസത്തോടെ അയാൾ ചുണ്ടു നക്കിക്കൊണ്ടിരുന്നു.

ഞങ്ങളുടെ ബേകൾ തവി ശക്തിയായി ഓവനിൽ തട്ടിക്കൊണ്ട് പരിഹാസമായി പറഞ്ഞു:

“കൊച്ചുമരങ്ങൾ പിഴുതെടുക്കാൻ വലിയ ബലം ഞന്നും വേണും, വലിയ പെൻഡംരതെത്തു തള്ളിയിടാമോ എന്നു നോക്ക്.”

“അതായത്, നിങ്ങൾ ആരെയാണ് ഉദ്ദേശിക്കുന്നത്?”

“നിങ്ങളെ.”

“എന്നൊരു അത്?”

“ഒന്നുമിലും, താമസിച്ചുപോയി.”

“അഉം, നില്ക്കും! എന്നൊരു കാര്യം? എത്ര പെൻഡ്?”

ബേകൾ മറുപടി പറഞ്ഞിലും. തവിക്കൊണ്ട് ഓവനിൽ ജോലിചെയ്തു കൊണ്ടിരുന്നു. തിളപിച്ചു വെള്ളത്തിൽനിന്ന് ബിസ്കറ്റ് എടുത്തു ഓവൻ ലിഡ്കും, ശരിയായതു വാചി താഴെ നിരത്തും, കുട്ടിക്കൾ അതെടുത്ത് അടുക്കും.

അയാൾ പട്ടാളക്കാരെന്നെഴുറ്റു അയാളുമായുള്ള സംഭാഷണത്തെ പറ്റിയും മറന്നതുപോലെ തോന്തി. പട്ടാളക്കാരനും ക്ഷമ കെട്ടു. അയാൾ എഴുന്നേറ്റു ഓവൻ സമീപം ചെന്ന് തവിയുടെ കൈക്കിടിയിൽ നെഞ്ഞു മുടിച്ചുനിന്നു.

“ഇല്ല, നിങ്ങൾ പറയു — ആരാണവർ? നിങ്ങളെന്ന നിന്നിച്ചു എന്ന്. ആരാധ്യാല്ലും അവരെ ആർക്കും പിടിച്ചുമാറ്റാൻ പറില്ല, ഒരിക്കലും! നിങ്ങളെന്നോടു തന്നെതല പറയുന്നോ?”

യമാർത്ഥത്തിൽ അയാളെ ദേശ്യപ്രേക്ഷകുത്തിയതുപോലെ തോന്തി. അയാളിൽ ബഹുമാനം അർഹിക്കുന്ന ഒന്നും ഇല്ല: പെണ്ണുണ്ണലേ വഴിതെറിക്കുന്നതോഴിച്ച്, ഈ ഒരു കഴിവ് ഒഴിച്ചാൽ അയാൾക്കു ജീവി തത്തിൽ ഒന്നും ഇല്ല: ഈ ഒരു കഴിവുമാത്രം അയാളെ ജീവിക്കുന്നു എന്നു സ്വയം തോന്തിപ്പിച്ചു.

ചില ആളുകളുണ്ട്, അവർക്ക് ഏറ്റവും പ്രിയപ്രേക്ഷക് മനസ്സിന്റെയോ ശരീരത്തിന്റെയോ ഏതെങ്കിലും അസുഖം ആയിരിക്കും. അവരതിനെ ജീവിതകാലം മുഴുവൻ താലോലിച്ച്, അതിൽകൂടി മാത്രം ജീവിക്കും, അതിന്റെ കഷ്ടത അനുഭവിച്ച്, അതിനെ പോഷിപ്പിച്ച്, അതിനെന്നറ്റി എല്ലാവരോടും പരാതി പറഞ്ഞ്, അയൽക്കാരുടെ ശദു ആകർഷിച്ചു കൊണ്ട്. ഇതുകൊണ്ട് അയാൾക്ക് ആളുകളുടെ അനുകാവക കിട്ടും, അല്ലാതെ ധലമാനുമില്ല. അവരുടെ ഈ അസുഖം ദേമാക്കുക, അവർ തികച്ചും നിർഭാഗ്യരാകും, കാരണം, അതോടെ അവരുടെ ജീവി തമാർമ്മം തീർന്നു, അവരുടെ ഉള്ളൂ പൊള്ളയായി. ചിലരുടെ ജീവിതം മഹാമോശമായിരിക്കും. അവർ തന്നെല്ലുടെ കുറവുകൾ ഉയർത്തി ക്കാട്ടി, അതിലുടെ ജീവിതം നയിക്കും. തുറന്നു പറയുകയാണെങ്കിൽ, ജനങ്ങൾ സ്വന്തം ക്ഷീണിക്കാണ്ട് സ്വയം ദുഷിപ്പിക്കും.

പട്ടാളക്കാരൻ തന്നെ നിന്നിച്ചതായി ധരിച്ചു ബേക്കറിന്റെ സമീപം നിന്ന് അലറി.

“പറയു — ആരാണത്?”

“ഞാന്തു പറയണോ?” ബേക്കർ അയാളുടെ നേരേ തിരിഞ്ഞു.

“ശരി.”

“നിങ്ങൾ താന്യയെ അറിയുമോ?”

“ഉച്ച്.”

“ശരി, ശ്രമിക്കു.”

“ഞാനോ?”

“നിതനെ.”

“അവരെ? അതു വളരെ നിറ്റാരും!”

“നമുക്കു കാണും.”

“നിങ്ങൾ കാണും! ഹാ, ഹാ!”

“അവർ.”

“ഒരു മാസം സമയം.”

“നിങ്ങൾ പൊങ്ങച്ചും പറയുന്നു, പട്ടാളക്കാരാം?”

“രണ്ടാഴ്വു: എന്ന് കാണിച്ചുതരാം ആരാണത്?”

“താന്നു തപ്പു.”

“പൊക്കോ ഇവിടുന്ന്, എന്ന് പറയുന്നു.”

“പൊക്കോ നീ പൊങ്ങച്ചും പറയുകയാം...” ബേക്കർ വിണ്ണും അവർ തത്തിച്ചു.

“രണ്ടാഴ്വു, അതുമതി!”

ബേക്കർക്കു പെട്ടെന്നു ദേശ്യം വന്നു, അയാൾ തന്റെ തവി പട്ടാളക്കാരും നേരേ ഓൺഡി. പട്ടാളക്കാരൻ പുരുജോക്കാട്ടു മാറി, അതഭൂതക്കുട്ടു മിണ്ണാതെ നിന്നു, പിന്ന ഭീഷണിസ്വരത്തിൽ, പതുക്കെ, “അഞ്ചാൾ ശരി” എന്നു പറഞ്ഞുപോയി.

ആ തർക്കത്തിൽ, തന്നെല്ലാം നോക്കിന്നു, അതിന്റെ പരിണാമം എന്തെന്നറിയാൻ. എന്നാൽ പട്ടാളക്കാരൻ പോയതോടെ, തന്നെല്ലാം ഉച്ചത്തിൽ സംസാരിക്കാൻ തുടങ്ങി.

ഒരാൾ ബേക്കറോട് വിളിച്ചു പറഞ്ഞു:

“താൻ ഒരു ചീതു കാര്യം ഒഴിച്ചുപ്പോ, പവേൽ!”

ദേശ്യത്തോടെ അയാൾ പറഞ്ഞു:

“ജോലി ചെയ്യുടാ!”

പട്ടാളക്കാരൻ അതു മനസ്സിൽ തട്ടിയെന്നും അതിനാൽ താന്യയ്ക്ക് അപകടമാവുമെന്നും തന്നെൽക്കു തോന്തി. തന്നെൽക്കുണ്ടിനെ തോന്തി, അതേസമയം തന്നെല്ലിൽ ഒരു കത്തുന ജിജ്ഞാസ ഉണ്ടിച്ചു എന്തു സാക്കും? അവർ പട്ടാളക്കാരെനു എതിർത്തുനില്ക്കുമോ? തന്നെല്ലാവരുംകൂടി വിശ്വാസപൂർവ്വം വിളിച്ചുപറഞ്ഞു:

“താന്നു? അവർ എതിർക്കും! അവനവെളു വെറുംകൈകൊണ്ടു പിടിക്കാനാവില്ല!”

തന്നെല്ലുടെ ആരാധനാപാത്രമായ അവളുടെ കരുതൽ അറിയാൻ തന്നെൽ താൽപര്യപ്രേക്ഷകു. തന്നെൽ അനേന്നാനും, അവർ ശക്തിയുള്ള ഓരാധനാപാത്രം തന്നെന്നെയെന്നും, അവർ ജയിച്ചുകൊടുമെന്നും, ഉറ പിച്ചുപറഞ്ഞു. പിന്ന തന്നെൽ വിചാരിച്ചു, പട്ടാളക്കാരെനു തന്നെൽ പ്രകാപിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ടും, അയാൾ അതെല്ലാം മറന്നുകാണുമെന്നും, അയാളുടെ സ്വയംപുകഴ്ത്തൽ വെറുക്കണമെന്നും, അന്നതെത ദിവസത്തിനുശേഷം തന്നെൽ മുന്നെന്നും ഉണ്ടാക്കാത്തതുപോലെ എൻ സുപിടച്ചു ജീവിച്ചു. തന്നെൽ കുടുതൽ ബുദ്ധിമാനാരാധനയുപോലെ

ദിവസവും തർക്കിച്ചു. തെന്നേർ പതിവിൽ കൂടുതൽ നന്നായി സംസാരിച്ചു. പിശാചിനോട് ഒരു കളി കളിക്കുന്നു എന്നു തെന്നേർക്കു തോന്തിനാനുബന്ധ തെന്നേളുടെ പക്ഷത്തു നിർത്തിക്കൊണ്ട്.

പട്ടാളക്കാരൻ താന്യയുമായി അടുക്കുന്നു എന്ന് ബ്രൂഡോക്കനി ക്സിൽനിന്ന് തെന്നേളിഞ്ഞു, തെന്നേളുടെ ജിജ്ഞാസ വർദ്ദിച്ചു ആ ചിന്തയിൽത്തന്നെ മുഴുകി. ഈ സമയം തെന്നേളുടെ വികാരം അറിത്തെ പോലെ ഉടമസ്ഥൻ ദിവസം പതിനൊല്ലു കട്ടമാവുകൂടി തെന്നേളുടെ ദിവസങ്ങാലിയിൽ വർദ്ദിച്ചുതുപോലും തെന്നേളിഞ്ഞില്ല. ജോലിചെയ്തിട്ടും തെന്നേർക്കു കഴിഞ്ഞ തോന്തിയില്ല. പകർമ്മമുഴുവൻ താന്യയുടെ പേര് ഏഷ്യാച്ചും തെന്നേളുടെ ചുണ്ണുകളിൽ തന്ത്തിനും. ഓരോ പ്രഭാതത്തിലും അവരുടെ കാണാൻ അക്ഷമമയോടെ കാതതു. അവർ തെന്നേളുടെ സ്ഥിപം വരുന്നത് പുതിയ ഒരു താന്യയായിട്ടായിരിക്കുമെന്ന് തെന്നേർ ഭാവത്തോന്തിയിൽ പോലെ ചെയ്തു.

എന്നാലും തെന്നേർ ഈ കാര്യങ്ങളൊന്നും അവളോടു പറഞ്ഞില്ല. അവളോട് ഒരു ചോദ്യവും ചോദിച്ചില്ല. പതിവുപോലെ ദയവായി അവളോടു പെരുമാറി. അവളോടുള്ള ഭാവത്തിൽ പുതിയ ഒരു വികാരം കടന്നുകൂടിയതുപോലെ തോന്തി, ഈ പുതിയത് കട്ടത്തത്തും ഉരുക്കുക്കത്തിനേക്കാൾ മുർച്ചയുള്ളതുമായ ജിജ്ഞാസതന്നെ.

“കൂടുകാരേ! ഇന്നു സമയം തീർന്നു്”

ബേകർ ഒരു ദിവസം രാവിലെ ജോലി തുടങ്ങിയോൾ പറഞ്ഞു. അധാരുടെ ശ്രദ്ധക്ഷണികളും കൂടാതെത്തന്നെ തെന്നേർക്കതെന്നിയാമായിരുന്നു. എന്നാലും തെന്നേളും ശ്രദ്ധിച്ചു.

“അവരെ ശ്രദ്ധിക്കു, അവളിനോൾ വരും,” ബേകർ നിർദ്ദേശിച്ചു. ഓൾ ദുഃഖത്താട വിളിച്ചുപറഞ്ഞു:

“നമ്മളുടു കാണും?”

പിന്നെയും വലിയ ശബ്ദത്തിൽ തർക്കം തുടർന്നു. തെന്നേളിലുള്ള എല്ലാ നയയും അർദ്ദിച്ചു ആ വിഗ്രഹം എത്രമാത്രം ശുശ്രവും ചെളിപിടിക്കാതെതുമാണെന്ന് ഇന്നറിയാം. ഇന്ന് ആദ്യമായി തെന്നേർ ഒരു വലിയ കളി കളിക്കുകയാണെന്ന് തെന്നേർക്കു തോന്തി. തെന്നേളുടെ ആരാധനാപാതയിൽ ശുശ്രവിപരിശോധന, തെന്നേളുടെ വിഗ്രഹം തകർക്കുമെന്നു തോന്തി. പട്ടാളക്കാരൻ ഈ കാലമത്രയും അവരുടെ നിരന്തരം പിന്തുടരുകയായിരുന്നു എന്ന് തെന്നേർ കേട്ടു. എന്നാൽ എന്നൊരു കാരണത്താൽ അവർ അധാരോട് എന്നെന്നെ പെരുമാറുന്നു എന്ന് തെന്നേളും ചോദിച്ചില്ല. എന്നും അവർ രാവിലെ വരും, പതിവുപോലെ ബിന്ദുമായി പോകും. ഇന്നും അവളുടെ ശബ്ദം കേട്ടു:

ഇരുപത്താറാണുണ്ടും ഒരു പെള്ളും

“കൊച്ചുതകവുകാരേ തോൻ വന്നു...”

അവരെ (പവേശിപ്പിക്കാൻ യുതികൂട്ടി, അവൾ വന്നേപ്പാൾ തെന്നേർ മിണാതെന്നിനു. അവരെ തുറിച്ചുനോക്കി, എന്നു പറയണമെന്നിയാതെ, ചോദിക്കാൻ വാക്കുകിട്ടാതെ, അവളുടെ മുന്പിൽ കൂടുമായി നിന്നു, ആ പതിവില്ലാത്ത സ്ഥിരത്തിൽ അവൾ അതഭൂതപ്പെട്ട്, വിളറി, അസ്പധയായി, ചുറ്റും നോക്കി, ഇടരുന്ന ശബ്ദത്തിൽ ചോദിച്ചു:

“നിങ്ങളെന്നു ഇന്നെന്ന്?”

“നീയും?” ബേകർ അവരെത്തന്നെ നോക്കി ചോദിച്ചു.

“എന്നിക്കെന്തു സംഭവിച്ചു്?”

“ഒന്നുമില്ല”

“ശരി, വേഗം എന്നിക്കു ബിന്ദുക്കറ്റു തരു.” അതിനു മുമ്പൊരിക്കലും അവൾ യുതിപിടിച്ചില്ല.

“യാരാളം സമയമുണ്ടെല്ലോ.”

ബേകർ അവളുടെ മുവത്തു നോക്കി പറഞ്ഞു.

അവൾ പെട്ടെന്നു തിരിഞ്ഞെ, വാതിൽ കടന്ന് അപ്രത്യക്ഷയായി.

ബേകർ തവി കൈയിലെടുത്ത് ഓവൻസ് നേരേ തിരിഞ്ഞെ ശാന്തമായി പറഞ്ഞു:

“അതു പറി, എന്നു തോന്നുന്നു്” പട്ടാളക്കാരൻ! തെമ്മാടി! ആരോസൻ!”

ആട്ടിന്പറ്റതെത്തപോലെ, മുന്പിലുള്ളവരെ തളളിക്കാറ്റി, തെന്നേർ മേശയ്ക്കരികിലേക്കു മടങ്ങി. മിണാതെ ഇരുന്നു ജോലി തുടങ്ങി. അപ്പോൾ ഓൾ പറഞ്ഞു:

“ചിലപ്പോൾ ഇപ്പോഴാനും.”

“അഉട്ട്, അതിനെപ്പറ്റി പറഞ്ഞെന്നുള്ളൂ,” ബേകർ അലറി.

അധാർ ഒരു സമർത്ഥനാണെന്ന് തെന്നേർക്കു നന്നായിരിയാം, തെന്നേളിൽ ആരേക്കൊള്ളും സമർത്ഥൻ, പട്ടാളക്കാരൻ വിജയിച്ചതായി അധാർ ഉറപ്പിച്ചു എന്ന് അധാരുടെ വാക്കുകളിൽനിന്നു തെന്നേർക്കു മനസ്സിലായി. തെന്നേർ ദുഃഖിച്ചു, വിഷമിച്ചു. പന്ത്രണ്ടുമൺിക്ക് കേഷണസമയത്ത് പട്ടാളക്കാരൻ വന്നു. പതിവുപോലെ, അധാർ വ്യതിയായി, മോട്ടിയായി വന്നു, പിനെ പതിവുപോലെ, തെന്നേളുടെ ക്രാനുകളിലെവർക്ക് നേരേ നോക്കി. അധാരുടെ നേരേ നോക്കുന്നതിൽ തെന്നേർക്കു വിശദം തോന്തി.

“ശരി, അന്തഘൂളുള്ള മാന്യതാരേ! നിങ്ങൾക്കാമൊറാത്തുണ്ടിൽ, ഒരു പട്ടാളക്കാരൻസെയരും തോൻ മനസ്സിലാക്കി തരാം, നിങ്ങൾ നിറഞ്ഞിരി

മുന്നിൽകൂടി പോയി ആ വിടവിൽകൂടി നോക്കുക മനസ്സിലായോ?"
അയാൾ ചിരിച്ചുകൊണ്ട് അഭിമാനത്തോടെ പറഞ്ഞു.

ഞങ്ങൾ പുറത്തെക്കു പാണ്ടു, മറ്റുള്ളവരെ കൂട്ടിമുട്ടി, വിടവിൽ സമീപം തിന്തിക്കൂടി, മുറ്റത്തെക്കുള്ള വഴിയിൽ. അധികം കാത്തു നില്കേണ്ടിവന്നില്ല. താന്യ അതിലേ വേഗം നടന്നുവന്നു, ഉരുകിയ മണ്ണും ചെളിയും ചാടികടന്നുകൊണ്ട്. അവളുടെ മുഖം അസ്പാസ്യം നിറഞ്ഞതായിരുന്നു. ദ്രോർമ്മവിന്യുടെ വാതിലിനു പുറകിൽ അവർ മണ്ണും പട്ടാളക്കാരൻ പതുക്കെ അവിടെ ഷുള്ളം അടിച്ചുകൊണ്ടു ചെന്നു. അയാൾ കൈകൾ പോകരീഡിട്ട്, മീശ വിറപ്പിച്ചുകൊണ്ട്.

മഴ പെയ്യുന്നുണ്ട്, മഴത്തുള്ളികൾ വിണ്ണു ചിതറുന്നു. അതു തണ്ടുത്തു നന്നതെ ഒരുദിവസമാണ്. മേൽക്കുരയിൽ മണ്ണ് ഇഷ്യാഴും കാണാം. നിലത്ത് ചെളിക്കട്ടി കറുത്ത പാടുകൾ വിണ്ണിട്ടുണ്ട്. മേൽക്കുരയിലെ മണ്ണിലും പൊടി കേരി തവിട്ടുനിറമായി. മഴ ദുഃഖകരമായ ശബ്ദം തോടെ പെയ്തുകൊണ്ടിരുന്നു. ഞങ്ങൾക്ക് അസഹനിയമായ തണ്ടുപ്പ് അനുഭവപ്പെട്ടു.

ദ്രോർമ്മവിന്യിൽനിന്നും പട്ടാളക്കാരൻ ആദ്യം പുറത്തുവന്നു, അയാൾ പതുക്കെ മുറ്റം മുൻചുകന്നു, മീശ വിറപ്പിച്ച്, കൈ പോകരീഡിട്ട്, എപ്പോഴും അങ്ങനെന്നതെന്നു.

പിന്നെ താന്യ പുറത്തുവന്നു. അവളുടെ കള്ളുകൾ....അവളുടെ കള്ളുകൾ സന്നോധ്യംകൊണ്ടു തിളഞ്ഞി, അവളുടെ ചുണ്ണുകൾ പുന്നിരിച്ചു. ഉറങ്ങിയപോലെ അവർ നടന്നു, വേച്ചു വേച്ച്, കാലിടൻ.

ഞങ്ങൾക്കുതു സമാധാനത്തോടെ സഹിക്കാൻ കഴിഞ്ഞില്ല. ഞങ്ങൾ ഒള്ളാം ആ വാതിലിനു നേരേ ഓടിച്ചേരുന്നു. മുറ്റത്തെക്കു ചാടി. അവളുടെ നേരേ ദേശ്യത്തോടെ ക്രൂരമായി ചീറ്റുകയും കുവുകയും ചെയ്തു. ഞങ്ങൾക്കു കണ്ണഭോശ് അവർ കാൽ ചെളിയിൽ പുണ്ണപോലെ നിന്നു. ഞങ്ങൾ അവളെ ചുറ്റിനിന്ന് ഏറ്റവും നീചമായ ഭാഷയിൽ ആക്ഷേപിച്ചു. ഞങ്ങൾ നാണം കെടുത്തുന്ന വാക്കുകൾ പറഞ്ഞു.

അവർക്കു പോകാൻ മേഖലന്നറിയിൽ ഞങ്ങൾ ഇതെല്ലാം പതുക്കെ യാണ് പറഞ്ഞത്, അവളെ ഞങ്ങൾ ചുറ്റിനിന്തിനാൽ ഞങ്ങൾക്ക് ഇഷ്ടംപോലെ അവളെ കളിയാക്കാം. എന്താണെന്ന് അറിയില്ല, ഞങ്ങളാരും അവളെ തല്പിയില്ല. അവർ ഞങ്ങളുടെ ഇടയിൽനിന്നു, തലാഞ്ഞാരോ വശത്തെക്കും ചരിച്ചുനോക്കി, ഞങ്ങളുടെ ആക്ഷേപവാക്കുകൾ കേട്ടുകൊണ്ട്. ഞങ്ങൾ അത്തരം വാക്കുകൾ പിന്നെയും ഉരുവിട്ടു കൊണ്ടിരുന്നു.

ഇരുപത്താറാണുണ്ടാകും ഒരു പെട്ടും

അവളുടെ മുഖം നിറം മാറി, ഒരു നിമിഷംമുമ്പ് സന്നോധം തുടിച്ച നീലക്കണ്ണുകൾ തുറന്നു തുറിച്ചു, നെഞ്ച് ശ്രാസംകൊണ്ടു പൊണ്ടി താണ്ടു, ചുണ്ണുകൾ വിറച്ചു.

ഞങ്ങൾ അവളുടെ ചുറ്റും കൂട്ടി, ഞങ്ങളെ മോഷ്ടിച്ചതിന്, പതികാരം ചെയ്തു. അവർ ഞങ്ങളുടെയായിരുന്നു, ഞങ്ങളുടെ ഏറ്റവും നല്ലതെല്ലാം അവർക്കേക്കി, അവയാചകരുടെ അപക്ഷയണ്ണൾ ആയി രൂനേകിലും! എന്നാൽ ഞങ്ങൾ ഇരുപത്താറുപോണ്ട്, അവർ ഒരു വർമ്മ മാത്രം, അതിനാൽ അവളുടെ കുറ്റത്തിനു ശ്രിക്ഷിക്കാൻ മാത്രം വേദനയില്ല. ഞങ്ങളെന്നു മാത്രം അവളെ ആക്ഷേപിച്ചു. അവർ ദയനിയമായി ഞങ്ങളെ നോക്കിന്നു, ആകെ വിറച്ചു.

ഞങ്ങളെല്ലാം ചിരിച്ചു. അലറി, കുവി. വേറെ ചിലരും ഞങ്ങളുടെ അടുത്തേക്ക് ഓടിയെത്തി. ആരോ ഓഡി അവളുടെ ഉടുക്കിൽ കൈയിൽ പിടിച്ചുവലിച്ചു.

പെട്ടന് അവളുടെ കള്ളുകൾ തിളഞ്ഞി. പതുക്കെ കൈകൾ തലയ്ക്കു നേരേ പോകി, തലമുടി തുക്കുകി, ഉറക്ക, ശാന്തമായി, ഞങ്ങളുടെ കള്ളുകളിലേക്കു നോക്കി പറഞ്ഞു:

"കഷ്ടപ്പെടുന്ന തടവുകാരേ!"

എന്നിട്ട് ഞങ്ങളുടെ നേരേ നടന്നുവന്നു, ഞങ്ങൾ അവളുടെ മുന്നിൽ ഇല്ലാത്തതുപോലെ അവളുടെ വഴിയിൽ ആരും ഇല്ലാത്തതുപോലെ. അപോൾ അവളുടെ മാർഗ്ഗത്തിൽ ആരും ഇല്ല. ഞങ്ങളുടെ വലയ തതിൽനിന്നും പുറത്തുകടന്ന്, തിരിഞ്ഞുനോക്കാതെ, അവർ ഉറക്ക, അത്യധികം വരുന്നോടെ, പറഞ്ഞു:

"തെന്നാടികൾ! നീചതാർ!"

പിന്നെ അവർ പോയി.

ഞങ്ങൾ ആ മുറ്റത്തിന്റെ നടുക്കുന്നിനു, ചേരിൽ, മഴ നന്നത്, ഇരുണ്ട ആകാശത്തിനു കീഴിൽ.

പിന്നെ ഞങ്ങളെല്ലാവരും നിയൂബിൽരായി, തണ്ടുത്ത കൽഗുഹയിലേക്കു പോയി. മുന്നിലെപ്പോലെ, ഞങ്ങളുടെ ജനലിൽകൂടി സുര്യൻ ഒരിക്കലും എത്തിനോക്കിയില്ല, താന്യ പിന്നാരികലും അവിടെ വന്നില്ല!